

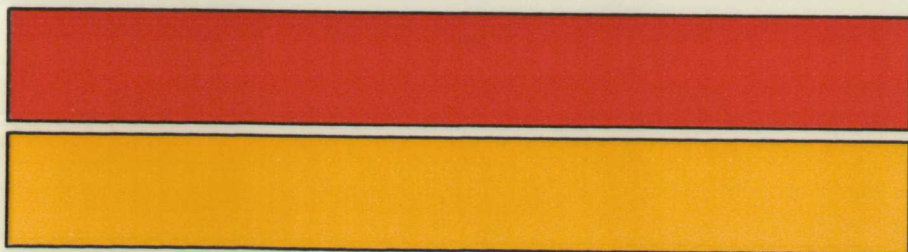
**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2013

Ref

Export och import 1971-1975

1970 års långtidsutredning

Bilaga 5

SOU 1971:40

Statens offentliga utredningar

1971:40

Finansdepartementet

Export och import 1971–1975

1970 års långtidsutredning

BILAGA 5

Utarbetad inom konjunkturinstitutet
Stockholm 1971

Statens offentliga utredningar

1971:40

Finn-departementet

Export och import 1971-1972

1970 års läggning

BILAGA 2

Förord

Konjunkturinstitutet har för 1970 års långtidsutredning utarbetat prognoser över exporten och importen av varor 1970–1975.

Björn Magnusson svarar för beräkningarna och större delen av skrivningen. Hans Engman svarar dock för avsnitt 3.3. I övrigt har flera av institutets tjänstemän deltagit i arbetet med olika delar. Här kan särskilt nämnas Erik Andersson, Hans Engman, Barbro Gutfelt, Teko Hammad, Marianne Johansson, Marja-Leena Landahl, Märta Leif och Hans Lindblom.

Prognosarbetet avslutades i oktober 1970. Under våren 1971 har materialet kompletterats med uppgifter om utfallet för utrikeshandeln 1970. Detta innebär att prognoserna kommit att avvika något från de beräkningar som presenterades i långtidsutredningens huvudrapport.

Stockholm i april 1971

Börje Kragh

Innehåll

Tabellförteckning	6	3.5.4 Övriga råvaror	77
Diagramförteckning	9	3.6 Kemiska produkter	77
Kapitel 1 <i>Målsättning, uppläggning av exportstudien och allmänna förutsättningar</i>	11	3.7 Järn och stål	85
1.1 Målsättningar och uppläggning	11	3.8 Verkstadsprodukter	93
1.2 Allmänna bestämningsfaktorer för internationella utrikeshandelsströmmar	12	3.8.1 Verkstadsprodukter: konsumtionsvaror	96
1.3 Metoder och material	16	3.8.2 Verkstadsprodukter: insatsvaror	97
1.4 Varu- och ländergrupperingen	21	3.8.3 Verkstadsprodukter: investeringsvaror	101
1.5 Internationella förutsättningar, prognosmaterial om ekonomisk tillväxt	22	3.8.4 Utvecklingen 1960—1975 totalt för verkstadsprodukter	105
Kapitel 2 <i>Exporten 1975. Sammanfattning och kommentarer</i>	26	3.9 Textilvaror	108
2.1 Exporten totalt och på varugrupper	26	3.10 Andra varor	110
2.2 Exporten på länder och ländergrupper	30	3.11 Fartyg	112
Kapitel 3 <i>Exportutvecklingen för olika varugrupper</i>	37	Kapitel 4 <i>Uppläggning och sammanfattning av importberäkningarna</i>	117
3.1 Trävaror	37	4.1 Målsättning och uppläggning	117
3.2 Rundvirke	43	4.2 Något om importens bestämningsfaktorer	118
3.3 Massa och papper	44	4.3 Importvarugruppering, prognosmetoder och material	119
3.3.1 Historisk bakgrund	44	4.3.1 Totalmodellansatsen	119
3.3.2 Ändrade marknadsförutsättningar	49	4.3.2 Disaggregerade partiella ansatsen	120
3.3.3 Några problemställningar	51	4.4 Sammanfattning av importberäkningarna	123
3.3.4 Modellbeskrivning och ekvationer	54	Kapitel 5 <i>Redovisning av importberäkningarna</i>	125
3.3.5 Framskrivning av importandelarna	62	5.1 Importen enligt varudisaggregerad ansats	125
3.3.6 Prognosresultat	67	5.1.1 Konsumtionsvaror	125
Appendix till 3.3	73	5.1.2 Personbilar	128
3.4 Järnmalm	75	5.1.3 Investeringsvaror	132
3.5 Annan råvaruexport	75	5.1.4 Insatsvaror	133
3.5.1 Livsmedel	76	5.1.5 Icke-järn metaller	137
3.5.2 Bränslen	76	5.1.6 Bränslen	141
3.5.3 Icke-järn metaller (övriga metaller)	77	5.2 Totala importens utveckling i förhållande till BNP och dess komponenter	145
		Appendix: Viktigare använda källor för	

utrikeshandelsprognoserna 1970—1975	151
Tabellbilaga	153

Tabellförteckning

Kapitel 1

1.2:1 Importandelar och δ -koefficienter för Sverige, Nederländerna och Storbritannien 1960 och 1968 för vissa marknader	13
1.2:2 Ovägda medelvärden av δ -koefficienter för sju ländergrupper, 1957 och 1966 samt projektioner för 1975	14
1.2:3 Faktisk och beräknad per capita import 1966 för vissa industriländer	16
1.3:1 Sammanställning över använda prognosmetoder på varor och länder	19
1.4:1 Definition av exportvarugrupper	20
1.4:2 Definition av verkstadsprodukter efter användningsområdet, använda för importen i avnämrländer	21

Kapitel 2

2.1:1 Svensk export till hela världen på varugrupper, 1968 års pris	27
2.2:1 Svensk total export till olika länder. 1968 års priser	32
2.2:2 BNP-förändringar och importelasticiteter 1959—1970 i OECD-länderna	33
2.2:3 Importvolymförändring 1960—1970 i olika länder. Sveriges export länderfördelad och deflaterad 1960—1970. Beräkningar för importen resp. prognoser för Sveriges export 1970—1975.	34

Kapitel 3

3.1:1 Försörjningsbalans för sågade och hyvlade trävaror 1957—1975	39
3.1:2 Den svenska trävaruexportens länderfördelning 1960—1969.	40
3.1:3 Sambandet mellan import av trävaror och efterfrågan i vissa länder	41
3.1:4 Sambandet mellan Sveriges andel av trävaruimporten i vissa länder och relativa priser m. m.	41

3.2:1 Rundvirkeshandeln i Finland, Norge och Sverige 1962 och 1968	43
3.3:1 Produktion och export av massa och papper 1960—1969 i Sverige	46
3.3:2 Modell för sambanden mellan massa och papper i importländerna	57
3.3:3 Samband mellan kapacitet och produktion av papper i vissa länder	58
3.3:4 Samband mellan kapacitet och produktion av massa i vissa länder	59
3.3:5 Samband mellan konsumtion av pappersmassa och produktion av papper i vissa länder	60
3.3.A:1 Olika massakvaliteters andel av den totala massaexportvolymen 1955—1975	74
3.3.A:2 Olika papperskvaliteters andel av den totala pappersexportvolymen 1955—1975	74
3.6:1 Marknadsstrukturen för Sveriges export av kemiska produkter 1955—1969	78
3.6:2 Importfunktioner för kemiska produkter i vissa länder	80
3.6:3 Samband för den svenska importandelen av kemiska produkter	81
3.6:4 Den svenska importandelens utveckling 1968—1975 i vissa länder av kemiska produkter.	83
3.6:5 Exporten av kemiska produkter 1969—1975 till vissa länder och totalt	84
3.7:1 Försörjningsbalans för handelsfärdigt järn och stål 1955—1975	84
3.7:2 Sveriges export av järn och stål 1961—1969	85
3.7:3 Marknadsstrukturen för Sveriges export av järn och stål 1955—1969	89
3.8:1 Marknadsstrukturen för Sveriges export av verkstadsprodukter 1955—1969	94
3.8:2 Import av verkstadsprodukter, exkl. bilar, 1968	95
3.8:3 Importekvationer för verkstadsprodukter, konsumtionsvaror för vissa länder	96
3.8:4 Svenska importandelar för verkstadsprodukter, konsumtionsvaror i vissa länder 1955—1975	97
3.8:5 Importen av insatsvaror till vissa	

	industriländer 1953—1968	98		bränslen 1960—1975	143
3.8:6	Importekvationer för verkstadsprodukter, insatsvaror för vissa länder	100	5.1:8	Försörjningsbalanser för stenkolk och koks 1960—1975	145
3.8:7	Svenska importandelar för verkstadsprodukter, insatsvaror i vissa länder 1953—1975	101	5.2:1	Faktisk och beräknad import enligt vissa importsamband 1954—1968	149
3.8:8	Maskininvesteringar och import av investeringsvaror i vissa länder 1968	102			
3.8:9	Svenska importandelar för verkstadsprodukter, investeringsvaror i vissa länder 1955—1975	103			
3.8:10	Importen av verkstadsprodukter (exkl. personbilar) totalt för vissa länder och från Sverige 1960—1975	104			
3.8:11	Jämförelser mellan »naiva» och faktiska prognoser 1968—1975 för importen av verkstadsprodukter (exkl. personbilar) i vissa länder från Sverige	105			
3.8:12	Exporten av verkstadsprodukter (exkl. personbilar) 1968—1975	107			
3.9:1	Marknadsstrukturen för Sveriges export av textil, kläder, skor 1955—1969	110			

Kapitel 4

4.3:1	Importfunktionerna i totalmodellen	120
4.3:2	Varugruppering och prognosmetoder för den disaggregerade importansatsen	122
4.4:1	Sveriges import fördelad på varugrupper 1955—1975. Förändring i volym, procent per år	123
4.4:2	Importutvecklingen 1970—1975 enligt totalmodellen. Förändring, procent per år	124

Kapitel 5

5.1:1	Försörjningsbalans för personbilar 1950—1975	130
5.1:2	Råvaruinsats i produktionen av raffinerad koppar 1965—1975	138
5.1:3	Försörjningsbalans för råkoppar 1965—1975	138
5.1:4	Försörjningsbalans för halvfabrikat av koppar 1965—1975	139
5.1:5	Försörjningsbalans för råaluminium 1965—1975	140
5.1:6	Försörjningsbalans för halvfabrikat av aluminium 1965—1975	140
5.1:7	Försörjningsbalanser för flytande	

Tabellbilaga

Avdelning A. Sveriges export 1959—1970

A:1	Exportvärden för varugrupper till hela världen, löpande priser	154
A:2	Årsvisa procentuella förändringar för varugrupper till hela världen, löpande priser	155
A:3	Exportvärden för varugrupper till hela världen, 1968 års priser	156
A:4	Årsvisa procentuella förändringar enligt varugrupper till hela världen, 1968 års priser	157
A:5	Prisindex för varugrupper, 1968 = 100	158
A:6	Årsvisa procentuella prisindexförändringar för varugrupper	159
A:7	Prisindex för varugrupper, genomsnittliga årliga procentuella förändringar, procentuell trendtillväxt	160
A:8	Totala exporten på olika länder, löpande priser	161
A:9	Årsvisa procentuella förändringar av totala exporten till olika länder, löpande priser	162
A:10	Totala exportens procentuella fördelning på olika länder, löpande priser	163
A:11	Råvaruexporten på olika länder, löpande priser	164
A:12	Färdigvaruexporten på olika länder, löpande priser	165

Exportdata i denna avdelning är hämtade ur den officiella handelsstatistiken från SCB. Varu- och ländergrupperingen enligt definitionerna i avsnitt 1.4.

Avdelning B. Sveriges export 1960—1975, 1968 års priser

B:1	Exporten av trävaror till olika länder	166
B:2	Exporten av massa till olika länder	167
B:3	Exporten av papper till olika	

länder	168	länder samt svenska importandelar, 1954—1969	186
B:4 Exporten av råvaror totalt till olika länder	169	C:4 Import av papper för vissa länder samt svenska importandelar 1954—1969	187
B:5 Exporten av kemiska produkter till olika länder	170	C:5 Produktionskapacitet av papper i vissa länder, 1954—1974	188
B:6 Exporten av järn och stål till olika länder	171	C:6 Produktionskapacitet av pappersmassa i vissa länder, 1954—1974	189
B:7 Exporten av verkstadsprodukter exkl. personbilar till olika länder	172	C:7 Konsumtion av papper i vissa länder, 1954—1969	190
B:8 Exporten av textilvaror till olika länder	173	C:8 Export och import av pappersmassa för större export- resp. importländer, 1954—1969	191
B:9 Exporten av färdigvaror till olika länder	174	C:9 Export och import av papper för större export- resp. importländer, 1954—1969	192
B:10 Exporten av rå- och färdigvaror till olika länder	175	C:10 Import av kemiska produkter samt Sveriges importandel, 1954—1969	193
B:11 Exporten till Norden av olika varugrupper	176	C:11 Import av järn och stål samt Sveriges importandel, 1954—1969	194
B:12 Exporten till Storbritannien av olika varugrupper	177	C:12 Import av personbilar samt Sveriges importandel, 1953—1969	195
B:13 Exporten till EFTA av olika varugrupper	178	C:13 Import av verkstadsprodukter, exkl. bilar, samt Sveriges importandel, 1953—1969	196
B:14 Exporten till Västtyskland av olika varugrupper	179	C:14 Import av verkstadsprodukter, exkl. bilar: konsumtionsvaror samt Sveriges importandel, 1953—1969	197
B:15 Exporten till EEC av olika varugrupper	180	C:15 Import av verkstadsprodukter exkl. bilar: insatsvaror samt Sveriges importandel, 1953—1969	198
B:16 Exporten till USA av olika varugrupper	181	C:16 Import av verkstadsprodukter exkl. bilar: investeringsvaror samt Sveriges importandel, 1953—1969	199
B:17 Exporten till OECD av olika varugrupper	182	C:17 Import av textil, kläder och skor samt Sveriges importandel, 1954—1969	200
Exportdata i denna avdelning är för perioden 1960—1970 samma data som redovisades i avdelning A med deflatering av exportvärden för en varugrupp över olika länder med exportprisindex för varugruppen enligt tabell A:5. Ländersummor är adderade från deflaterade exportvärden för de olika varugrupperna enligt definitionen i tabell 1.4:1. Exportvärden för 1975 för vara/land utgörs av faktiskt gjorda prognoser och dels extrapolerade värden enligt uppställningen i tabell 1.3:1. Tillvägagångssättet vid framställning av tabellerna B:1—B:17 är beskrivet i avsnitt 1.3. Liknande tabeller som B:1—B:17 för övriga varugrupper eller länder kan på begäran erhållas från konjunkturinstitutet.		Källor är om ej annat anges: OEEC:s och OECD:s publikationer om utrikeshandelsstatistik och FN:s utrikeshandelsstatistik.	
<i>Avdelning C. Internationella handelsdata m. m.</i>			
C:1 Totala importen till olika länder och hela världen samt importandelar för Sverige 1953—1969	183	<i>Avdelning D. Sveriges import på varugrupper, 1954—1970</i>	
C:2 Importen av trävaror för vissa länder samt svenska importandelar 1953—1969	185	D:1 Sveriges import fördelad på användningsgrupper och ursprungsgrupper, genomsnittliga årliga förändringar samt trendtillväxt; 1959 års priser	201
C:3 Import av pappersmassa för vissa		D:2 Sveriges import fördelad på användningsgrupper och ursprungsgrupper, genomsnittliga årliga för-	

ändringar samt trendtillväxt; löpande priser 206
 Importen enligt handelsstatistiken, SCB, med konjunkturinstitutets definition av varugrupperna.

3.11:2 Den totala orderingången till världens varv 114

Diagramförteckning

Kapitel 3

3.1:1	Större exportländers andelar av importen av trävaror till sex stora importörländer	38
3.3:1	Exportprisindex för massa och papper	48
3.3:2	Avvecklingen av EEC-staternas interna tullar samt anpassningen till den gemensamma yttre tulltariffen	49
3.3:3	Avvecklingen av EFTA-staternas interna tullar	50
3.3:4	Sammanfattning av beräkningarna för massa- och pappersindustrin 1970 och 1975	55
3.3:5	Kapacitets- och produktionsutveckling i Storbritanniens pappersindustri	59
3.3:6	Nordens och Nordamerikas andelar av pappersimporten till EEC och övriga EFTA jämfört med möjligt exportutrymme.	61
3.3:7	Nordens och Nordamerikas andelar av pappersimporten till övriga EFTA jämfört med möjligt exportutrymme	63
3.3:8	Nordens och Nordamerikas andelar av pappersimporten till EEC exklusive intrahandel jämfört med möjligt exportutrymme	64
3.3:9	Nordens och Nordamerikas andelar av massainporten till EEC, övriga EFTA samt USA jämfört med möjligt exportutrymme.	68
3.3:10	EEC:s export av papper	70
3.3:11	EEC:s, övriga EFTA:s samt USA:s handel med massa.	73
3.6:1	Sveriges importandel av kemiska produkter i vissa länder	82
3.7:1	Sveriges importandel av järn och stål i vissa länder	85
3.7:2	Sveriges export av handels- resp. specialstål till olika länder.	86
3.11:1	Totala fartygsleveranser från världens skeppsvarv	113

Kapitel 5

5.1:1	Importen av textilkonsumtionsvaror	127
5.1:2	Antalet nyregistrerade och skrotade personbilar i Sverige, samt bilbeståndets tillväxt	131
5.1:3	Importen av insatsvaror, verkstad.	133
5.1:4	Importen av insatsvaror, övrigt	136
5.2:1	Importutvecklingen 1950—1970, totalt	147

1 Målsättning, uppläggning av exportstudien och allmänna förutsättningar

1.1 Målsättningar och uppläggning

Till 1965 års långtidsutredning genomfördes en speciell exportstudie¹ i ett försök att ställa en meningsfull exportprognos på basis av uppgifter om efterfrågeutvecklingen utomlands. Denna ansats var i och för sig inte särskilt originell men omfattningen avseende antalet studerade länder och varugrupper var vid mitten av 60-talet rätt unik jämförd med de betydligt enklare ansatser som tillämpades i andra länder. Exportprognosen byggdes upp i tre steg. I första steget gjordes en serie transformationer från aggregerade efterfrågevariabler såsom BNP, industriproduktion och total investering till mer specifika importbestämmande faktorer såsom konsumtion av olika varugrupper, maskininvesteringar och produktion inom vissa sektorer.

Nästa steg specificerade för olika varugrupper importfunktioner land för land. I sista steget söktes sambandet mellan import från samtliga länder och import från Sverige, vilken fick representera exporten från Sverige till respektive land av respektive varugrupp.

Avsikten med denna studie är i stort sett densamma som vid förra långtidsutredningen, att genom marknadsstudier skapa ett underlag för bedömning av exportefterfrågan för den kommande femårsperioden. Det finns dock vissa skillnader i uppläggningen, dels i det tekniska förfarandet, vilket

berörs i följande avsnitt, dels i synsättet på de exportbestämmande faktorerna. I början av 60-talet var diskussionen om den framtida exportutvecklingen mycket starkt knuten till hur marknadsbildningarna i Europa, bildandet av EEC och EFTA, skulle påverka vår handel. Det föreföll då rätt naturligt att i en analys av exportens bestämningsfaktorer lägga tonvikten på efterfrågetillväxten utomlands och i möjligaste mån söka fånga in inverkan av tullar och marknadsbindningar.

Under senare delen av 60-talet har delvis andra frågeställningar kommit i förgrunden, såsom betalningsbalansrubbnings och exportens samband med den interna ekonomin. Frågeställningen om den långsiktiga jämvikten i vår bytesbalans har i rätt hög grad kommit att prägla utformningen av 1970 års långtidsutredning.

Till sin grundkaraktär är dock exportprognoserna även för 1970–1975 att betrakta som en bedömning av den utländska efterfrågan på svensk export. Men då strävan samtidigt har varit att komma fram till en bedömning av den sannolika utvecklingen under hänsynstagande till så många relevanta faktorer som möjligt har förutsättningar om den interna ekonomin delvis tillåtits påverka prognosen.

Då syftet med studien är att fånga in

¹ [1] i källhänvisning, appendix 1, Export och import 1966–1970, SOU 1966: 2.

marknadsefterfrågan har detta fått avgöra vilken disaggregering på länder och varor som varit befogad. Att disaggregering på länder i vissa fall även förekommer där det ej är analytiskt betingat sammanhänger med att en komplett bild av en möjlig utveckling för länder och varuaggregat är av intresse i sig.

För större varuaggregat har prognosen byggts upp via olika länders importefterfrågan och de svenska andelarna av importen till respektive land, vilket är helt parallellt med exportstudien för 1966–1970. För vissa mindre varugrupper har dock analysen baserats på exportdata med eller utan länderuppdelning. En ambitiöst upplagd studie över efterfrågan borde bl. a. belysa vilken relativ prisutveckling som förutsatts i prognosen. Längre än till antydningar om prisutvecklingens inverkan på exportefterfrågan på vissa varugrupper sträcker sig dock inte ambitionerna.

Den bestämning av industriländernas import för olika varugrupper som gjorts här är baserad på tillväxtprognoser från resp. land. Den av tillväxten genererade importefterfrågan implicerar i stort sett samma länders exportefterfrågan. Industriländerna är till övervägande del varandras handelspartners. Exporten till råvaruländerna och stats-handelsländerna är i hög grad knuten till industriländernas import från dessa ländergrupper, kanske särskilt påtagligt för råvaruländerna. De av varandra mer eller mindre oberoende tillväxtprognoserna för olika industriländer kan således sammantaget innebära inkonsistenser i utrikeshandelsprognoserna såtillvida att exportströmmarna blir större eller mindre än importströmmarna. Kravet på konsistens är dock större än att export och import skall bli lika på global nivå. Det andra nödvändiga villkoret är att de beräknade import- och exportströmmarna leder till »acceptabel» balans för varje land. Obalanser i utrikeshandeln uppstår för många länder och den ekonomiska politiken tar oftast sikte på att rätta till underskott. Ingreppen kan vara kraftiga och man kan utgå ifrån att obalanser i handelsströmmarna leder till en mindre världshandel än

de primära tillväxtprognoserna för enskilda länder implicerar.

Denna problemställning ligger dock utanför ramen för denna studie. Valet av ansats med utgångspunkt från utlandets primärt beräknade importefterfrågan innebär således en approximation. Med tanke på komplexiteten i denna konsistensproblematik gör vi klokt i att betrakta denna approximation som ringa. En annan approximation som görs är att betrakta utvecklingen av de svenska andelarna av importen till ett land oberoende av exporten till andra länder. Dvs. även i skattningen av importandelarna finns independenser som inte beaktas. Även här kan man hävda att dessa felkällor torde vara obetydliga jämfört med svårigheterna att över huvud taget kunna bedöma importefterfrågan och andelsutvecklingen.

1.2 Allmänna bestämningsfaktorer för internationella utrikeshandelsströmmar

I avsnitt 1.1 berördes den konsistensproblematik som består i att en exportprognos för Sverige inte kan göras oberoende av i vilken riktning och takt förändringarna i världshandelsströmmarna går. Som en bakgrund till de antaganden som görs i följande avsnitt och kapitel om de faktorer som speciellt antas påverka Sveriges export (och import) skall här något beskrivas ett par modeller som tar sikte på att ge en allmän bild av världshandelsströmmarna. Intensiteten i handelsströmmarna mellan olika länder kan åskådliggöras i en matris av export- eller importandelar. En sådan matris kan också bilda en utgångspunkt för projektioner av handelsströmmarna, exempelvis för att testa om en uppsättning importprognoser leder till en konsistent handel i den betydelsen vi diskuterade i föregående avsnitt. Nu visar det sig emellertid svårt att göra projektioner av export- eller importandelar av flera skäl. Man har därför sökt definiera andra mått för att mäta styrkan i handelsutbytet mellan olika länder som är bättre för analyser och projektioner. Ett

Tabell 1.2: 1. Importandelar och δ -koefficienter för Sverige, Nederländerna och Storbritannien 1960 och 1968 för vissa marknader.

A. Importandelar

Procent

	Andelar i resp. lands import för					
	Sverige		Nederländerna		Storbritannien	
	1960	1968	1960	1968	1960	1968
Norge	17,5	21,3	5,7	3,2	15,0	12,4
Danmark	10,6	16,6	6,4	3,8	14,7	13,7
Storbritannien	3,4	4,5	4,0	5,2	—	—
Västtyskland	4,2	3,3	8,6	10,9	4,5	4,1
USA	1,1	1,2	1,5	1,4	6,8	6,2
Sovjet	0,7	0,9	0,2	0,5	1,8	2,6
Brasilien	2,2	2,6	1,7	1,3	3,6	5,0
Indien	1,0	1,3	0,9	0,7	2,3	6,9
Ghana	0,5	0,5	4,2	3,6	34,6	25,4

B. δ -koefficienter

	δ -koefficienter					
	Sverige		Nederländerna		Storbritannien	
	1960	1968	1960	1968	1960	1968
Norge	8,7	10,3	1,8	0,9	1,9	2,0
Danmark	5,3	8,0	2,0	1,1	1,8	2,2
Storbritannien	1,7	2,2	1,3	1,5	—	—
Västtyskland	2,1	1,6	2,7	3,1	0,6	0,7
USA	0,6	0,6	0,5	0,4	0,9	1,0
Sovjet	0,4	0,4	0,1	0,1	0,2	0,4
Brasilien	1,1	1,3	0,5	0,4	0,5	0,8
Indien	0,5	0,6	0,3	0,2	0,7	1,1
Ghana	0,2	0,3	1,4	1,0	4,3	4,1
Andel av världsexporten	2,0	2,1	3,2	3,5	8,0	6,2

sådant är t. ex. δ -koefficienterna.¹ Definitionen är följande:

$$\frac{X_{ij}}{X_{..}} = \delta_{ij} \cdot \frac{X_{i.}}{X_{..}} \cdot \frac{X_{.j}}{X_{..}} \quad (1)$$

där X står för export eller import, i är det exporterande landet och j det importerande. $X_{i.}$ betyder således total export från land i och $X_{.j}$ land j 's totala import och $X_{..}$ världshandeln. X_{ij} (land i 's export till land j) är värdet av en handelsström och δ_{ij} är en entydig transformation av denna. Innebörden av denna transformation är att man får en normering av handelsströmmarna med hänsyn till såväl det exporterande landets andel av världsexporten som det im-

porterande landets andel av världsexporten. Innebörden av detta framgår om man skriver:

$$\delta_{ij} = \frac{X_{ij}}{X_{.j}} \bigg/ \frac{X_{i.}}{X_{..}}$$

dvs. δ_{ij} är importandel dividerad med det exporterande landets andel av världsexporten. I tabell 1.2: 1 A och B illustreras några importandelar och δ -koefficienter dels för Sveriges export 1960 och 1968 till några länder samt motsvarande importandelar, dels för Storbritanniens och Nederländernas export 1960 och 1968 som en jämförelse.

Tabell 1.2: 1 A ger en bild av skillnader i exportinriktning för Sverige, Nederländerna respektive Storbritannien. Vi kan ur denna tabell studera deras relativa betydelse på de här godtyckligt valda marknaderna. Då dessa tre länders totala andel av världsexporten dels har olika storlek, dels utvecklas olika, kan inte importandelarna jämföras om man vill studera relationerna emellan de tre exportländerna. Beräknar vi nu motsvarande δ -koefficienter, dvs. dividerar importandelarna i tabell 1.2: 1 A med resp. exportlands andel av världsexporten, får vi motsvarande δ -koefficienter i tabell 1.2: 1 B.

Det framgår av beräkningsförfarandet att när δ får värdet 1 så är importandelen lika stor som exportlandets andel av världsexporten. $\delta = 1$ kan sägas motsvara en genomsnittintensitet för en handelsström. Jämför vi exempelvis Sveriges och Nederländernas export till Storbritannien och Västtyskland ser vi hur strömmarna vridit sig mellan 1960 och 1968. Den enorma koncentrationen i Sveriges export till Norge och Danmark är här mycket påtaglig, inte ens Storbritanniens anknytning till sina forna kolonier har räckt för att uppnå den intensiteten i handelsutbytet. Med dessa anmärkningar torde innebörden av δ -koefficienterna vara tillräckligt illustrerad.

Studier av δ -koefficienterna över tiden tyder på att dessa uppvisar en rätt stor stabilitet eller trendmässigt regelbunden förändring. Därför är det också möjligt att mer eller mindre mekaniskt extrapolera fram en

Tabell 1.2: 2. Övägda medelvärden av δ -koefficienter för sju ländergrupper, 1957 och 1966 samt projektioner för 1975.

Export från		Import till					Utom-euro-peiska industriländer	Råvaruländer
		Norden	EEC	Övriga industriländer	Sydeuropa	Östeuropa		
Norden	1957	3,5	1,2	1,0	0,8	0,9	0,3	0,5
	1966	5,1	0,9	1,2	0,9	0,6	0,4	0,5
	1975	6,2	0,6	1,4	0,9	0,6	0,5	0,4
EEC	1957	1,5	1,9	1,5	1,7	0,4	0,3	1,1
	1966	1,0	2,1	1,2	1,3	0,4	0,3	0,8
	1975	0,6	2,2	1,0	1,0	0,4	0,4	0,5
Övriga industriländer	1957	1,0	1,2	2,0	1,3	0,7	0,6	0,7
	1966	1,1	1,0	2,4	1,1	0,7	0,7	0,7
	1975	1,3	0,8	2,9	1,0	0,8	0,6	0,7
Sydeuropa ¹	1957	0,8	1,4	1,4	1,4	1,6	0,3	0,8
	1966	0,7	1,1	1,0	1,6	1,8	0,3	1,0
	1975	0,8	0,9	1,3	1,8	1,6	0,5	1,0
Östeuropa	1957	1,1	0,3	0,7	1,3	9,4	0,0	0,2
	1966	0,6	0,4	0,5	1,3	6,9	0,1	0,4
	1975	0,4	0,4	0,5	1,2	6,0	0,2	0,7
Utom-europeiska industriländer ²	1957	0,3	0,6	0,6	0,4	0,1	1,5	1,2
	1966	0,3	0,4	0,6	0,5	0,1	1,9	1,3
	1975	0,4	0,3	0,6	0,5	0,2	2,1	1,5
Råvaruländer	1957	0,4	1,1	0,6	0,6	0,2	1,2	0,9
	1966	0,5	1,0	0,7	0,8	0,4	1,2	1,0
	1975	0,5	0,8	0,7	0,9	0,4	1,5	0,9

1 Grekland, Jugoslavien, Portugal och Spanien. 2 Canada, USA, Japan, Australien, Nya Zeeland och Sydafrika.

Källa: ECE: Economic Projections for Europe, Chapter V, Table V.5. [2].

δ -matris för exempelvis 1975, vilket ECE har gjort i Economic Projections for Europe, Chapter IV, [2]. Ett utdrag ur detta material är redovisat i tabell 1.2: 2. Denna handelsmatris är konsistent med en extrapolation av totala exporten och importen för varje land baserade på BNP-elasticiteter. Dessa båda projektioner förutsätter en ökning av världshandelns värde från 1965-67 till 1975 på 8,5 % årligen. För att ytterligare exemplifiera användningen av δ -koefficienter skall tabellens första rad med de nordiska länderna sammantagna betraktas. Deras export är extrapolerad med en årlig ökning på 10,4 % under perioden, vilket innebär att Nordens andel av världsexporten skulle

öka från ca 5 % 1966 till nästan 6 % 1975. Detta skulle, enligt δ -koefficienterna i tabell 1.2: 2, innebära att Nordens andel av importen till Norden kommer att öka från ca $\frac{1}{4}$ 1966 till drygt $\frac{1}{3}$ 1975.¹ Nedgången i δ för EEC är dock så pass kraftig att importandelen, trots ökad andel av världsexporten, sjunker från ca $4\frac{1}{2}$ procentenheter till $3\frac{1}{2}$ procentenheter. I övrigt torde importandelarna för Norden öka utom för uländerna.

Vilken grad av realism har en kalkyl av

$$^1 \frac{X_{ij}}{X_{.j}} = \delta_{ij} \cdot \frac{X_{i.}}{X_{..}} = 5,0 \times 5 = 25,1 \% \text{ resp. } 6,0 \times 6 = 36,2 \%$$

ovan redovisat slag? I stort sett innebär detta en extrapolation av världshandelsströmmarna under förutsättning att historiska trender står sig vad avser tillväxt, export och importelasticiteter. Vi kan här bara konstatera att något annat prognosmaterial för världshandelsutvecklingen under 70-talet än detta inte föreligger.

I kapitel 2 och 3 skall redogöras för de antaganden och prognoser om den internationella utvecklingen som ligger till grund för den där presenterade exportprognosen. Dessa, av ECE-studien oberoende, beräkningar ger ett resultat beträffande exportutvecklingen som synes ligga väl i linje med vad som kan utläsas om inriktningen av den nordiska handeln i tabell 1.2: 2.

δ -koefficienterna är ett statistiskt mått som det är svårt att ge en ekonomisk-teoretisk tolkning. Många olika teorier finns för att förklara handelsströmmar mellan olika länder. Flera av dessa är s. k. gravitationsmodeller, analoger till Newtons allmänna gravitationslag inom fysiken. En av de mera kända är »Linnemannmodellen»¹, som kan skrivas:

$$X_{ij} = \alpha \cdot \frac{S_i^\alpha \cdot D_j^\beta}{R_{ij}^\gamma} \quad (2)$$

där X_{ij} är exporten från land i till land j , S_i land i 's potentiella utbud och D_j land j 's potentiella efterfrågan. R_{ij} står för det ekonomiska »handelsmotståndet», oftast representerat av det geografiska avståndet. S och D antas i sin tur vara funktioner av BNP och befolkning i resp. länder. Linnemann redovisar estimationer för 1958–1960 års handel mellan 80 länder och resultaten visar att handelsströmmarnas storlek till ca 60 % kan förklaras av modellen.

Ett annat sätt att belysa detta är med en generell tvärsnittmodell för industriländernas import.

$$\left(\frac{M}{N}\right)_i = A \cdot \left(\frac{Y}{N}\right)_i^\alpha \cdot N_i^\beta \quad (3)$$

där M/N är importen per capita 1966 i dollar
 Y/N BNP per capita 1966
 N befolkning 1966

i står för 15 olika industriländer som är observationerna i tvärsnittet.

Beräkningarna är gjorda för 7 olika importgrupper jämte total import.

Importgrupp	α (σ_α)	β (σ_β)	R^2
Råvaror, exkl. livs	-0,33 (0,30)	-0,16 (0,08)	0,282
Bränslen	0,09 (0,28)	-0,31 (0,07)	0,600
Kem. produkter	0,36 (0,23)	-0,61 (0,06)	0,894
Textilvaror	1,52 (0,51)	-0,69 (0,14)	0,751
Järn och stål	1,13 (0,35)	-0,58 (0,09)	0,803
Verkstads- produkter	1,14 (0,34)	-0,65 (0,09)	0,848
Färdigvaror, totalt	1,09 (0,30)	-0,62 (0,08)	0,861
Total import	0,53 (0,26)	-0,42 (0,07)	0,777

Ju större befolkning desto större bas för den inhemska industrin och följaktligen minskar importbehovet med landets befolkning. Denna inverkan är som synes klart signifikant för alla importvarugrupper. Det är också mycket rimligt att behovet av råvaru- och bränsleimport inte är så starkt korrelerad med befolkningens storlek, då importen bl. a. beror på inhemska råvarutillgångar. Inkomstelasticiteten är stor för alla färdigvaror utom för kemiska produkter. Anledningen till den låga inkomstelasticiteten för dessa varor är svår att förklara; man kunde ha förväntat ett värde kring 1.

Variationerna i importen per capita är betydande såväl för totala importen som för olika varugrupper, från t. ex. 96 dollar i Japans totala import till 753 dollar i Belgiens. Spännvidden mellan länderna är särskilt markerad för textilvaror med 1 dollar i Japan och 68 dollar i Nederländerna. Japan har över huvud taget en »onormalt» liten import, i synnerhet av färdigvaror. Dessa beräkningar är således en tydlig illustration av effekten av Japans tullpolitik. Belgien

¹ H. Linnemann: An Econometric Study of International Trade Flows, Amsterdam 1966.

Tabell 1.2: 3. Faktisk och beräknad per capita-import 1966 för vissa industriländer.

	Färdigvaruimport			Total import		
	Faktisk	Beräkn.	Fakt/ Beräkn. %	Faktisk	Beräkn.	Fakt/ Beräkn. %
Canada	332	245	135	456	404	113
USA	65	89	74	130	189	69
Japan	18	32	57	96	124	77
Belgien	430	269	160	753	460	164
Nederländerna	397	195	203	643	383	168
Västtyskland	133	91	146	302	220	137
Frankrike	117	113	103	240	249	96
Italien	60	56	107	165	177	93
Storbritannien	105	93	113	304	224	136
Norge	442	511	86	641	701	91
Sverige	376	473	79	586	620	95
Danmark	405	505	80	623	677	92
Finland	244	402	61	369	609	61
Österrike	214	223	96	319	434	74
Schweiz	442	479	92	662	644	103

Anm. Beräknad import refererar till samband (3).
Källor: OECD och konjunkturinstitutet.

och Nederländerna kan å andra sidan sägas ha en »övernormal» import. Från resultaten av Linnemanns kalkyler kan detta delvis förklaras av de stora resp. små geografiska avstånden till länder med stor efterfrågan. Tabell 1.2: 3 redovisar för färdigvaror och totalen dels faktisk per capita-import och dels enligt (3) beräknad per capita-import samt kvoten mellan faktisk och beräknad import uttryckt i procent.

Genom att också beakta avståndsaspekten kan ett lands importnivå rätt väl förklaras med så enkla modeller som här redovisats. Andra faktorer kan också förklara skillnaderna. Jämför man t. ex. Tyskland, Frankrike och Storbritannien så har dessa ungefär samma beräknade import, men den faktiska importen avviker betydligt (se tabell 1.2: 3). Det förefaller även vara en klar skillnad mellan EFTA-länderna (utom Storbritannien) och EEC-länderna såtillvida att EFTA-ländernas import är något »undernormal» och EEC-ländernas »övernormal». Detta kan i och för sig inte tolkas som utslag för betydelsen av blockbildningen i Europa. Ett lands avstånd till stora marknader torde spela en viss roll. En jämförelse t. ex. mellan Schweiz och Sverige tyder på detta. Båda har en ungefär lika stor beräknad import, men Schweiz' geografiska läge

är troligen huvudorsaken till den högre faktiska importen.

De i detta avsnitt antydda strukturmodellerna för handelsströmmar och handel mellan länder är till sin natur statiska och som sådana mindre väl lämpade att använda för prognosändamål. Men vi har velat demonstrera dessa generella ansatser som en bakgrund till de mer specifika modeller och tillvägagångssätt som redovisas i det följande för beräkningar av Sveriges export och import.

1.3 Metoder och material

Man kan skilja på fyra olika ansatser beträffande prognosmodeller för olika varugrupper:

- Marknadsstudier
- Försörjningsbalansansats – utbudsbestämmd export
- Tentativa framskrivningar på basis av särskild information
- Trendextrapolationer.

Ansatsen a) marknadsstudier anknyter till de metoder som användes för exportprognosen i förra långtidsutredningen och har tillämpats mer eller mindre renodlat för skogsprodukter, kemiska produkter, textilvaror, verkstadsprodukter och gruppen andra fär-

digvaror. Marknadsstudierna har följande grundelement:

- (1) $M_i = D_i(Y, P, \dots)$
- (2) $M_{is}/M_i = S_i(t, k_s, \dots)$
- (3) $X_i = T_i(M_{is})$

där M_i står för land i 's totala import och M_{is} importen från Sverige. X_i är exporten från Sverige till land i . Y står för den importgenererande efterfrågan och P för prisinverkan. I andelssambandet (2) är t tiden och k_s eventuell inverkan av utbudsfaktorer i Sverige. Eventuell förekomst av andra förklaringsvariabler är markerad med $\dots$. Samband (3) är en teknisk omräkning¹ från importdata till motsvarande exportdata och saknar intresse från modellsynpunkt.

Importefterfrågefunktionens (1) specificering varierar helt naturligt med varugruppen. För att modellen skall vara direkt användbar krävs att för efterfrågevariablerna (Y) skall prognoser för utvecklingen 1970–1975 vara tillgängliga. Detta krav kan sällan uppfyllas om man samtidigt vill specificera importsambandet så att efterfrågan från de relevanta användningssektorerna skall fångas in. Vid studierna av de olika importsambanden förutsattes att vid tidpunkten för prognosarbetet det skulle finnas prognoser 1970–1975 för BNP-utvecklingen och dess komponenter. Detta var emellertid inte fallet då OECD i sin studie över 70-talets utveckling [4], [5] inriktade sig på tillväxtmöjligheterna från utbudssidan. Prognosinformationen om sådana storheter som konsumtion och investering är därför ofullständig.

Detta har inneburit att importsambanden specificerats på sådant sätt att de oberoende variablerna i många fall fått skrivas fram mer trendmässigt. Detta gäller i än högre grad andra importbestämmande faktorer än efterfrågevariabler såsom relativ prisutveckling, kapacitetstillväxt m. m. som sambanden (1) kan innehålla. En strävan har varit att även söka analysera de importbestämmande faktorerna för våra exportvaror även om utvecklingen måste skrivas fram med mer eller mindre godtyckliga antaganden

om dessa faktorerers inverkan.

För vissa varugrupper har i stället för den mer fullständiga ansatsen med såväl importfunktion (1) som andelsfunktion (2) och eventuellt omräknings samband (3) en mer komprimerad ansats använts:

$$X_i = F_i(Y, \dots) \quad (4)$$

dvs. Sveriges export satt i direkt beroende av efterfrågeutvecklingen Y (vanligen BNP). Så är fallet för textil och kemiska produkter. Man kan betrakta (4) som en reducerad form av sambanden (1)–(3). Denna ansats ger dock ingen större möjlighet att bedöma till vilka delar exporten är beroende av importefterfrågan respektive inverkan av konkurrensläge och utbudsfaktorer. Inte för någon varugrupp har det dock befunnits möjligt eller lämpligt att tillämpa ansats (a) för alla i länderförteckningen i avsnitt 1.4 upptagna länder eller ländergrupper. För att få fram den totala exporten har därför kompletteringar fått göras med trendberäkningar (d) eller andra överväganden (c). Bl. a. har den ansatsen prövats att exporten till vissa mindre marknader har betraktats som mer utbudsbestämmd än exporten till de större avnämarländerna. Tanken bakom en sådan hypotes är att på etablerade marknader kommer exporten i högre grad att följa efterfrågan medan exporten till andra marknader skulle vara marginell och exportvolymen bestämmas av vilken »satsning» man är villig att göra eller kan göra. Om denna »satsning» kommer till stånd bör den i sin tur vara beroende av t. ex. produktionska-

¹ Man kan konstatera att en registrerad exportström i den svenska utrikeshandelsstatistiken oftast avviker från motsvarande ström i avnämarlandets importstatistik såväl beträffande nivå (utöver vad som är rimligt med hänsyn till skillnaden mellan fob och cif; gäller ibland även fysiska kvantiteter) och årlig förändringstakt. Orsakerna till detta kan vara systematiska och slumpmässiga skillnader i värdering, definition av varugruppen, registreringstidpunkt m. m. I många fall kan man få en bättre överensstämmelse mellan dessa två registreringar av i princip samma varuström om man »översätter» importströmmen till en exportström genom: $X = a + bM$ eller $X = A \cdot M^\alpha$ i stället för att sätta den procentuella förändringen i M lika med den procentuella förändringen i X som korrigerigering mellan fob och cif.

pacitet, vinst- och kostnadsläge.

Andelssambanden (2) är i marknadsansatsen (a) den kritiska punkten. Andelsutvecklingen kan rent allmänt antas ge uttryck för dels inverkan av den aktuella konkurrenssituationen, dels den tillgängliga exportkapaciteten på ett visst land. Fördelningen av exporten på olika marknader, och därmed andelsutvecklingen, kan vara beroende av utvecklingen av exporten till andra marknader. Ett exempel på en sådan effekt är sannolikt inverkan av EFTA och EEC. Avtrappningen av tullnivån inom EFTA har gjort denna marknad mer attraktiv för svensk export, varför exportresurser dragits över till denna marknad (trade creation). Samtidigt har en ökad konkurrens inom EEC genom intern tullavtrappning, eventuellt förstärkt av en högre tullmur, minskat den marknadens attraktivitet (trade diversion). Att studera denna ömsesidiga påverkan är rätt komplicerat, antydningar till sådana analyser återfinns i avsnitt 3.3 beträffande massa och papper.

Omfattande försök har gjorts att finna andelssamband som på ett teoretiskt tillfredsställande sätt kan fånga in inverkan av konkurrenssituationen och utbudsfaktorerna. Som regel har dessa ansträngningar varit föga framgångsrika. En bra förklaringsmodell för andelsutvecklingen kan dessutom vara svår att använda för prognossyften då förklaringsvariablernas utveckling under prognosperioden kan vara helt okänd. Även om det kan vara svårt att i en formell modell specificera andelssamband, kan man dock på basis av en analys av utvecklingen och allmänna antaganden göra framskrivningar. Sådana andelsprognoser får då karaktären av rimlighetsbedömningar, vars kvantitativa effekt på exportutvecklingen exempelvis kan jämföras med någon form av naiv prognos.

För en del varugrupper, t. ex. vissa metaller, bränslen, vissa jordbruksprodukter och personbilar, kan man konstatera en mer direkt koppling mellan export och import, dvs. där export och import står i ett relativt nära substitutionsförhållande till varandra än vad gäller andra varor. Är dess-

utom den utländska efterfrågan mer svåridentifierad vad avser länderinriktning och andelsutveckling (t. ex. genom mycket små andelar) förefaller det vara enklare att söka sig fram helt från utbudssidan. Ett sätt att göra detta är att via försörjningsbalanser för sådana varor simultant söka bestämma produktion, import, export och inhemsk förbrukning. Detta förfarande är mest renodlat tillämpat för koppar och aluminium (i gruppen icke-järnmetaller), bränslen och personbilar. Exportprognosen (och importprognosen) för järn och stål har också framkommit via sådana överväganden, även om exporten primärt är studerad med en marknadsansats, vilken givit antydningar om efterfrågeutvecklingen.

För övriga varugrupper har framskrivningar fått göras på tillgänglig information – eller om sådan ej förelegat genom trendframskrivningar. För en varugrupp – flygplan och vapen – är ej ens något försök gjort att bedöma exportens storlek, då denna får betraktas som helt politiskt bestämd. Godtyckligt har därför valts att sätta exporten 1975 ungefär lika med genomsnittet för 60-talet.

Prognosmetoderna för olika varor och länder är åskådliggjorda i tabell 1.3: 1, med bokstäver för olika metoder. Som framgår av tabellen dominerar trendbräkningarna antalsmässigt, men värdemässigt är prognosberäkningarna bara till ca 10 % baserade på trendextrapolationer.

Ett syfte med att arbeta med länderfördelade prognoser är att de möjliggör en summering över varor till en prognos för den totala exporten till resp. land, vilken kan prövas mot landets totala importutveckling. En sådan prövning är redovisad i avsnitt 2.2.

Prognosberäkningarna fram till 1975 är gjorda för exporten i fasta priser, dvs. i volymtermer. De prisindexserier som föreligger för exporten avser enbart varufördelad export. För att komma över till länder- och varufördelad export i fasta priser, som är nödvändigt för den gjorda ansatsen, måste därför något approximeringsförfarande tillgripas. För var och en av de i följande av-

Tabell 1.3: 1. Sammanställning över använda prognosmetoder på varor och länder.

	Norge	Danmark	Finland	Storbritann.	Schweiz	Österrike	Portugal	Västyskland	Nederländerna	Belgien	Frankrike	Italien	EEC	Japan	Canada	USA	Övriga OECD	Östländerna	Råvaruländer	Hela världen	
Trävaror	d	a	d	a	d	d	a	a	a	a	a	a				d				Summerad	
Rundvirke	a						Trendextrapolationer (d)														Summerad + c
Massa	a	a	d	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	d	d	a		d		Summerad	
Papper																					
Järnmalm																				c + spec. informationer	
Livsmedel																				b + c	
Icke järnmetaller																				b + c	
Bränslen																				b	
Övriga råvaror																				c	
Kemiska produkter	a	a	a	a	a	d	a													Summerad	
Järn och stål	(a)	(a)	(a)	(a)	(c)	(c)	(a)	(a)	(c)	(a)	(c)	(a)	(a)	(c)	(a)	(a)	(c)			b	
Personbilar																				b	
Verkstadsprodukter	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	a	d	d	Summerad	
Textilvaror	a	a	a	a	a															Summerad	
Andra varor	a	a	a	a	a	d	a	a	d	d	a	d								Summerad	
Flyg och vapen																				Godtyckligt värde c	
Fartyg																				c	
Total export																				Summerad	

Not. a = marknadsstudier, b = försörjningsbalans, c = tentativa framskrivningar, d = trendextrapolationer.
Bokstäver inom parentes avser sekundärprognoser för länderfördelning.

Tabell 1.4: 1. Definition av exportvarugrupper.

Benämning	Andel av totala exporten 1970, %	SITC definition	Material redovisat i tabellbilagan ¹ som nummer:	
			Internationell statistik	Exportstatistik
Trävaror; sågade och hyvlade av barrved	5,0	243.2	C: 2	B: 1
Rundvirke	0,9	242	} C: 3—C: 9	B: 2
Massa	8,5	25		B: 3
Papper (inkl. träfiberplattor)	8,8	64		
Järnmalm	3,4	281		
Livsmedel; livsmedel och jordbruksprod.	2,4	0,1,22,4		
Övriga metaller; icke-järnmetaller	2,4	68		
Bränslen	0,9	3		
Övriga råvaror	1,6	21,23,24 exkl. 242 o. 243.2, 26,27,28 exkl. 281,29		
Råvaror totalt	33,9	0—4,64,68		A: 11, B: 4
Kemiska produkter	4,1	5	C: 10	B: 5
Järn och stål	8,9	67	C: 11	B: 6
Personbilar	4,7	732.1	C: 12	
Verkstadsprodukter exkl. personbilar, flygplan, fartyg o. vapen	34,6	69,7 exkl. 732.1, 734 o. 735,81,861,864	C: 13—C: 16	B: 7
Textilvaror; textil- o. beklädn. varor, skor o. lädervaror	3,3	61,65,84,85	C: 17	B: 8
Andra varor; övriga industriprodukter	4,6	62,63,66,8 exkl. 81,84,85,861,864		
Färdigvaror	60,2	5—8 exkl. 64,68,734,735		A: 12, B: 9
Råvaror o. färdigvaror	94,1	0—9 exkl. 734,735,95		B: 10
Flyg och vapen	0,7	734,95		
Fartyg	5,2	735		
Total export	100,0	0—9	C: 1	A: 8—A: 10

¹ För övriga tabeller hänvisas till tabellförteckningen i början på bilagan.

snitt definierade varugrupperna och länderna har exportvärden för perioden 1959–1970 insamlats. Exportvärdena för alla länder har sedan deflaterats med exportprisindex (1968 = 100) för resp. varugrupp. Genom summering över en varugrupp för resp. land får man då ett slags fastprisberäknad länderfördelad export. Av uppställningen i tabell 1.3: 1 framgår att för flera vara/landkombinationer är trendextrapolationer använda, dels direkt, markerade med »d», dels indirekt som ett fördelningssätt av en total varugrupsprognos, markerad med »(d)». Trendextrapolationer har sedan genom ett iterationsförfarande kombinerats med prognoserna för land/vara, för vara totalt eller för ett land totalt så att en summering av den fastprisberäknade exporten över länder och sedan varor överensstämmer med en

summering över varugrupper. Förfarandet är använt för att kunna tillvarata prognosinformationen så optimalt som möjligt och samtidigt få en rimlig fördelning av den export som ej är prognoserad. De tabeller över varor och länder resp. länder och varor som redovisas i tabellbilaga B: 1–B: 17 för

¹ Den teknik som här utvecklats är egentligen avsedd för att kunna kombinera varugrupsprognoser (utan länderfördelning) med länderprognoser (utan varufördelning) dvs. radsummor och kolumnsummor i en exportmatris till länderfördelade varugrupsprognoser. Här har detta bara utnyttjats för råvaruländerna. Fördelningen av exporten på matrisens celler utgår från trendframskrivna värden vilka kan sägas innehålla en större information än en procentuell fördelning av exporten baserad på historiska data kolumn- eller radvis. Beräkningsförfarandet, som är helt mekaniskt, innebär att smärre justeringar görs i prognosvärden på ett kanske godtyckligt sätt. I de föreliggande beräkningarna är dock dessa justeringar mycket små.

Tabell 1.4: 2. Definitioner av verkstadsprodukter efter användningsområden, använda för importen i avnämrländer.

Procentandel av olika SITC-nummer, som hänförs till respektive användningsgrupp

SITC	Konsumtionsvaror		SITC	Investeringsvaror	
	Insatsvaror	Insatsvaror		Insatsvaror	Insatsvaror
691		100	719.8		100
692		100	719.9		100
693		100	722.1		49
694		100	722.2	51	100
695			723	100	100
696	100		724.1	100	
697.1		100	724.2	100	
697.2	100		724.9		100
697.9		100	725	100	
698		100	726		100
711.1—711.3			729.1—729.5		100
711.4		100	729.6		100
711.5		100	729.7		100
711.6—711.8			729.9		100
712			731.1—731.6		100
714			731.7		100
715.1			732.2—732.5		100
715.2		27	732.6—732.8		100
717.1		25	732.9	100	
717.2			733	100	
717.3	100		81		100
718.1		10	861.1		100
718.2			861.2—861.6	100	
718.3		20	861.7—861.9		100
718.4		25	864	100	
718.5		31	Totalt		
719.1		41	69		
719.2		15	7 exkl. 732.1		
719.3		18	» 734		
719.4	100		» 735		
719.5		51	81		
719.6			861		
719.7		100	864		

Anm. De procentandelar som använts för delning av ett SITC-nr är beräknade på en väldefinierad fördelning av exporten på insatsvaror och investeringsvaror 1963.

utvecklingen fram till 1975 utgör resultaten av dessa beräkningar. Prognosernas tillförlitlighet får således bedömas med hänsyn till beräkningssättet enligt uppställningen i tabell 1.3: 1.

1.4 Varu- och ländergrupperingen

Den varugruppering som använts är redovisad i tabellerna 1.4: 1 och 1.4: 2. För att få analytiskt mer hanterbara grupper har exempelvis trävarorna (SITC 24) delats i tre delar. Den största gruppen, sågade och hyvlande trävaror, omfattar ca 90 % av SITC 24 och refereras till som »Trävaror». Rundvirke har blivit en särskild grupp. Övriga

varor inom SITC 24 har placerats i gruppen »Övriga råvaror». På liknande sätt har förfarits med malm (SITC 28), där järnmalm bildar en grupp och övriga malmer och skrot även förts till »Övriga råvaror». Bränslena (SITC 3) är utbrutna då dessa behandlas tillsammans med importen i en försörjningsbalans. Detsamma gäller för icke-järnmetallerna (SITC 68).

Problemet med varugrupperingar är att alla analytiska aspekter är svåra att tillgodoses samtidigt. För en analys med utgångspunkt från utbudssidan torde en ursprungsgruppering vara mest relevant. Betraktas exporten från efterfrågesidan blir användningsområdet för produkterna av större betydelse.

delse. I en del fall är en produktinriktning påfordrad. Marknadsstudier kräver även att internationell handelsstatistik analyseras. Tillgången på sådan statistik hänvisar dock till en uppdelning efter grova SITC-aggregat. För ett så väsentligt område som verkstadsprodukter har betydande ansträngningar dock gjorts för att få fram en indelning av importstatistiken i olika länder fördelad efter användning. Definitionen av verkstadsprodukterna på användningsområdet (tabell 1.4: 2) är i stort sett densamma som i marknadsstudien till långtidsutredningen 1965, vilket möjliggjort att denna studies material kunnat utnyttjas. Vissa approximationer har därvid inte kunnat undvikas.

Den använda grupperingen utgör av ovan nämnda skäl en kompromiss. Påtagliga nackdelar med den gruppering som använts har inte kunnat undvikas. Bland dessa kan framför allt påtalas att järn och stål (SITC 67) fått utgöra en grupp, när en uppdelning i specialstål och handelsstål varit det naturliga. Textilvarorna borde helst ha delats upp i konsumtionsvaror och insatsvaror dels till textil- och konfektionsindustrin, dels till annan industri. Beträffande massa (SITC 25) så finns här två vitt skilda produkttyper, papperscellulosa och textilråvaran dissolvningmassa. Papper (SITC 64) inkluderar även träfiberplattor som är en byggnadsråvara med en annan efterfrågeutveckling.

Den använda ländergrupperingen framgår av vidstående uppställning.

Där importstatistik har insamlats och använts (se tabell 1.4: 1) gäller detta dock endast de kursiverade länderna. För länderaggregaten föreligger endast exportstatistik. I tabellbilagan C: 1-C: 17 är importdata för perioden 1953-1969 redovisade. Exportvärden för varor och länder 1959-1970 återfinns i tabellbilagan A: 1-A: 12.

1.5 Internationella förutsättningar, prognosmaterial om ekonomisk tillväxt

De allmänna förutsättningarna om den internationella utvecklingen för 70-talets första hälft är redovisade i långtidsutredningens

	Andel av Sveriges export 1970, %
<i>Norge</i>	11
<i>Danmark</i>	10
<i>Finland</i>	6
<i>Norden</i>	27
<i>Storbritannien</i>	13
<i>Schweiz</i>	3
<i>Österrike</i>	1
<i>Portugal</i>	1
<i>EFTA</i>	45
<i>Västtyskland</i>	12
<i>Nederländerna</i>	5
<i>Belgien-Luxemburg</i>	3
<i>Frankrike</i>	5
<i>Italien</i>	3
<i>EEC</i>	28
Övriga OECD-Europa (omfattande Island, Irland, Spanien, Turkiet, Grekland, Jugoslavien)	3
<i>Japan</i>	1
<i>Canada</i>	1
<i>Förenta Staterna</i>	6
Summa OECD-länder	84
Östländer (omfattande Östeuropa, Kina, Yttre Mongoliet, Nordkorea, Nordvietnam)	5
Råvaruländer (omfattande övriga länder)	11
Hela världen	100

huvudrapport (avsnitten 1.4.1, 1.4.2 och i viss mån 3.5.6) varför vi här kan inskränka oss till att komplettera denna framställning vad avser de mer specifika antaganden, som ligger bakom långtidsutredningens bedömning av avsättningsutrymmet för svensk export. I appendix är en sammanställning gjord över viktigare använda källor till vilken vi här kommer att hänvisa i den följande genomgången av föreliggande prognoser för enskilda länder. Av arbetstekniska skäl har bara prognosmaterial som fanns tillgängligt hösten 1970 kunnat beaktas.

Norge

OECD-material [4] jämte långtidsprogrammet [7] ger följande uppgifter:

Den låga importtillväxten sammanhänger med att man för 1973 antagit en låg fartygsimport i långtidsprogrammet. Exklusive fartyg torde importprognosen innebära en

	Volymökning/år		
	1960— 1965	1965— 1970	1970— 1975
BNP	5,4	4,6	4,8
Privat konsumtion	3,9	4,4	3,9
Bruttoinvesteringar	6,9	3,2	3,8
Import varor	9,5	7,1	4,6
Industriproduktion	4,4	8,0	4,5

ökning om drygt 6 %. Varuexporten är beräknad öka ca 5 % om året 1970–1975. De i tablån givna prognoserna torde i stor utsträckning vara baserade på långtidsprogrammet trots att detta primärt behandlar 5-årsperioden 1968–1973.

För Danmark finns inga andra prognoser än de som OECD [4] gjort för BNP-tillväxten:

	1960— 1965	1965— 1970	1970— 1975
BNP	5,1	4,1	3,8

Finland

OECD [4] jänte Outlook for Growth 1969–1973 [8] är här prognoskällan:

	1960— 1965	1965— 1970	1970— 1975
BNP	5,2	4,2	4,5
Privat konsumtion	5,7	3,6	4,6
Bruttoinvestering	4,4	3,4	4,5
Import varor	8,2	6,7	7,3
Industriproduktion	5,9	5,5	5,9

Liksom för Norge kan man utöver dessa prognoser på aggregat få vissa sektorprognoser vilka delvis är utnyttjade i kapitel 3 för vissa varugrupper.

Storbritannien

OECD [4] uppskattar BNP-tillväxten för Storbritannien till 2,8 % för 1970–1975 att jämföra med 2,3 % 1965–1970 resp. 3,4 % 1960–1965. Det enda prognosmaterial som föreligger »The Task Ahead» [9] sträcker sig bara till 1972 och avser en prognos för 5-årsperioden 1967–1972. Denna torde nu

vara tämligen inaktuell varför vi avstår från referat. De speciella efterfrågeprognoser som använts i kapitel 3 för Storbritannien är dock i allmänhet hämtade ur denna källa och mer eller mindre skönsmässigt justerade.

Övriga EFTA

För Schweiz, Österrike och Portugal finns i stort sett bara tillgång till BNP-estimat från OECD [4].

BNP-förändring	1960— 1965	1965— 1970	1970— 1975
Schweiz	5,3	3,8	3,3
Österrike	4,1	4,8	4,7
Portugal	6,4	5,6	7,1

För övriga eventuellt behövliga prognoser har framskrivning gjorts med hänsyn till BNP-utvecklingen.

Västtyskland

Ur OECD-materialet [5] finns inga uppgifter om Västtyskland. Den enda källan blir därför »Perspektiven des Wirtschaftswachstums bis Jahre 1980» [10], vilken i periodval ej överensstämmer med vad vi använder oss av. Denna källa ger dessutom två alternativ. Här är valt att presentera ett genomsnitt av dessa. Skillnaden mellan högsta och lägsta alternativ är i allmänhet ca 1 %.

	1960—1965	1965—1968	1968—1973	1973—1980
BNP	5,1	2,3	4,1	4,5
Privat konsumtion	5,5	2,0	4,5	4,6
Bruttoinvestering	7,0	-0,5	4,7	4,9
Industriproduktion	5,9	1,7	4,4	5,2

För BNP har OECD [4] gjort vissa beräkningar och estimerat tillväxten 1965–1970 till 4,5 % och lika mycket för 1970–1975.

Nederländerna

Ur OECD-materialet [4] och [5] kan följande uppgifter hämtas:

	1960— 1965	1965— 1970	1970— 1975
BNP	5,0	4,9	4,6
Privat konsumtion	6,8	4,6	5,5
Bruttoinvestering (inkl. lager)	6,3	8,0	4,6
Import, varor	8,9	9,4	6,2
Industriproduktion	6,1	6,7	5,7

För Nederländerna finns dessutom opublicerat och publicerat (tidskrifter) material från Centraal Planbureau, vilket gör att Nederländerna är ovanligt bra belyst med prognoser.

Belgien

OECD-uppgifter enligt källa [4]:

	1965— 1970	1970— 1975
BNP	3,8	4,3
Privat konsumtion	3,4	3,8
Bruttoinvestering exkl. bostäder och offentliga investeringar	5,7	6,1
Industriproduktion	4,6	5,1

När det gäller utrikeshandelsdata är alltid Luxemburg inkluderat, medan vi i detta sammanhang ej har några uppgifter för Luxemburg, som följaktligen antas ha samma utveckling som Belgien.

Frankrike

Uppgifterna för den franska utvecklingen kommer ur den 6:e Planen [11] och är till skillnad från uppgifterna för andra länder mindre av prognoser utan snarast målsättningar.

	1960— 1965	1965— 1970	1970— 1975
BNP	6,2	5,9	6,0
Privat konsumtion	6,1	5,2	5,6
Bruttoinvestering exkl. bostäder, off. invest.	8,6	8,4	7,2
Import (inkl. tjänster)	10,1	11,4	10,0

För Italien har vi bara haft tillgång till BNP-prognos från OECD [4]:

	1960— 1965	1965— 1970	1970— 1975
BNP	5,2	6,0	5,5

Japan

	1960— 1965	1965— 1970	1970— 1975
BNP	10,1	12,4	10,0
Privat konsumtion	8,9	9,9	9,3
Bruttoinvestering	13,3	18,4	13,4
Import, varor	9,9	16,5	13,6
Industriproduktion	11,5	17,1	11,9

Den japanska industrins tillväxt är ungefär dubbelt så stor som för andra industriländer. Det har ifrågasatts om denna höga tillväxttakt kan upprätthållas under 70-talet, bl. a. genom de icke önskvärda sidoeffekter som tillväxten medför [12].

Canada

Utvecklingen är belyst genom en canadensisk utredning om perspektiven fram till 1975 [13] och genom OECD-material [4].

	1960— 1965	1965— 1970	1970— 1975
BNP	5,5	5,4	5,5
Privat konsumtion	4,6	5,2	5,2
Bruttoinvesteringar	7,0	5,2	5,7
därav i maskiner	8,9	6,1	6,3
i byggnader	6,0	4,7	5,3
Importvolym, varor	7,4	10,3	6,5

USA

	1960— 1965	1965— 1970	1970— 1975
BNP	4,8	3,4	4,1
Privat konsumtion	4,7	3,8	5,0
Bruttoinvesteringar	5,4	1,9	8,1
Import, varor och tjänster	6,3	10,4	3,2

Några aktuella inhemska prognoser har varit svåra att få tag på. Förutom OECD-material [4] har viss information stått att

få i [15] och [16].

För *övriga OECD-länder* har inte funnits något direkt behov av tillväxtprognoser då exporten är trendextrapolerad för detta område (se tabell 1.4: 1). Den information som föreligger om tillväxttakt fram till 1975 i dessa länder tyder inte på något trendbrott i förhållande till 60-talet vilket kan tas som ett stöd för att nöja sig med rena trendprognoser för Sveriges export till området.

Importefterfrågan för de *centralt planerade ekonomierna* i Östeuropa och Asien är svår för att inte säga omöjlig att få någon uppskattning på. Detsamma kan i stort sett sägas om *råvaruländerna*. För de sistnämnda har dock försök gjorts av UNCTAD [6] till uppskattning av det realiserbara importbehovet. Man har estimerat detta till ca 6 % för perioden 1963–1975, vilket är ca 1 % högre än trendtillväxten under 50- och 60-talen.

Med hänsyn till de vaga uppgifter som föreligger om importefterfrågan för öststaterna och råvaruländerna får exportprognosen för dessa länderområden ett visst inslag av godtycke.

För industriländerna föreligger inga större skillnader i fråga om tillväxt 1970–1975 mot perioden 1960–1970. Om exporttillväxten kommer att utveckla sig annorlunda fram till 1975 än tidigare blir mer avhängigt hur utvecklingen av importandelarna för skilda varugrupper i de olika länderna bedöms än skillnader i BNP-tillväxt. Under 60-talet har stora andelsvinster gjorts i de nordiska länderna och de andra EFTA-länderna, samtidigt som förluster skett på EEC. Beträffande de nordiska länderna har Sverige nu på flera fall varugrupper nått betydande andelar av storleksordningen 20 %. Här kan man i flera fall fråga sig hur pass stora möjligheter svensk industri har att kunna förse ett utvecklat industriland med den mångfald av differentierade produkter som efterfrågas. Sannolikt finns en »naturlig» gräns för de svenska importandelarna beroende på efterfrågans inriktning och den svenska industrins struktur. En allmän känsla av att de stora andelsförändringarna un-

der 60-talet inte kommer att upprepas under 70-talet har helt naturligt kommit att påverka andelsframskrivningarna. Här är dock generellt räknat med en fortsatt utvidgning av det nordiska handelsutbytet om än i något långsammare takt än hittills. EEC-frågan har antagits icke komma att spela någon större roll på annat sätt än att en viss uppbromsning av andelsförlusterna kommer att ske, dvs. någon form av lösning av marknadsfrågorna bör ha skett eller skymta omkring 1975. Denna lösning förutsätts således verka svagt gynnsamt på (EFTA) och mindre negativt (EEC) på andelsutvecklingen för importen från Sverige.

2.1 Exporten totalt och på varugrupper

De prognoser som presenteras för 1975 är baserade på de överväganden och förutsättningar som redovisas i kapitel 3 och avser den volymmässiga utvecklingen. Primärt är prognoserna gjorda innan utfallet för 1970 var känt. I efterhand har 1970 års faktiska export förts in i alla tabeller och uppställningar. Resultaten av beräkningarna är presenterade i tabell 2.1: 1. Exportprognosen för 1975 kan bedömas från två utgångspunkter, dels från utbudssidan, dels från efterfrågesidan. Utbudsrestriktioner i form av arbetskraft och kapital är utförligt diskuterade i långtidsutredningens huvudrapport och i bilaga 2, Svensk industri under 70-talet med utblick mot 80-talet, varför endast några kommentarer skall tillfogas här. Exportprognosens allmänna uppbyggnad är, som framgick av avsnitt 1.4, till stor del att karakterisera som en prognos för efterfrågan på svenska exportvaror. Betingelserna för utvecklingen är dock bara delvis kända och därför blir även avsättningsutrymmet för svensk export osäkert inom rätt vida marginaler. Ett försök till bedömning av svensk export i förhållande till totalimportutvecklingen i världen och på olika marknader skall dock göras i följande avsnitt.

Som framgår av tabell 2.1: 1 och nedanstående tablå föreligger vissa skillnader mellan exportutvecklingen 1970–1975 och under 60-talet vad avser sammansättning-

en. Medan färdigvaruexportens årliga ökningstakt väntas gå ned från 10½ % 1960–1970 till 9 % 1970–1975 beräknas råvaruexportens ökningstakt bli drygt ½ % högre under 1970–1975.

Exportutvecklingen 1960–1975, årlig förändring, %		
	1960–1970	1970–1975
Råvaror	5,1	5,8
Färdigvaror	10,7	9,0
Summa rå- och färdigvaror	8,3	7,9
Total export ¹	8,1	7,5

¹ Av tabell 2.1: 1 framgår vilka varugrupper som räknas som rå- resp. färdigvaror. Fartyg, flygplan och vapen är ej inräknade i färdigvarorna.

Råvarornas andel av exporten har successivt minskat under efterkrigstiden. Denna utveckling fortsätter även fram till 1975. Råvarornas andel av exporten i fasta priser (exkl. fartyg, flygplan och vapen) var 1960 44 % och hade 1970 minskat till 33 %. Enligt föreliggande prognos kommer denna andel att minska till 31 % 1975. Det ökade inslaget färdigvaror innebär att exportens beroende av konjunkturväxlingar i utlandet minskar, till priset av en ökad känslighet för variationer i den inhemska efterfrågan.

Råvaruexporten

Som framgår av tabell 2.1: 1 kan den högre tillväxttakten för råvarorna i stort åter-

Tabell 2.1:1. Svensk export till hela världen på varugrupper, 1968 års priser.

	Värden milj. kr.						Proc. årlig förändring						Proc. förändr. prognos			
	Faktisk utveckling			Prognos			Faktisk utveckling			Prognos			70/75		1970—1975	
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70	70/75	1970—1975	1970—1975				
TRAVAROR	1168	1211	1548	1565	1940	1.1	3.0	0.7	5.3	4.4	23.9					
RUNDVIRKE	71	162	207	289	311	39.3	15.1	17.9	12.3	1.5	7.8					
MASSA	1763	2043	2300	2354	2702	2.3	2.9	3.0	2.9	2.8	14.8					
PAPPER	1371	1924	2687	2868	4501	6.7	7.7	7.0	8.3	9.4	56.9					
JÄRNMALM	735	935	1244	1107	1543	-11.1	4.2	4.9	3.4	6.9	39.4					
LIVSMEDEL	488	651	813	670	985	-17.6	3.2	6.0	0.6	8.0	47.0					
ÖVR METALLER	402	463	765	732	970	-4.2	6.2	2.9	9.6	5.8	32.4					
BRÄNSLEN	64	121	331	369	360	11.6	19.2	13.7	24.9	-0.5	-2.5					
ÖVR RÄVAROR	334	461	481	522	600	8.5	4.6	6.6	2.5	2.8	15.0					
RAVAROR TOT	6395	7970	10375	10476	13912	1.0	5.1	4.5	5.6	5.8	32.8					
KEMISKA PROD	358	691	1224	1392	2469	13.7	14.5	14.0	15.0	12.2	77.4					
JÄRN & STÅL	969	1618	2451	2446	3594	-0.2	9.7	10.8	8.6	8.0	46.9					
PERSONBILAR	366	657	1163	1535	2095	32.0	15.4	12.4	18.5	6.4	36.5					
VERKST-BILAR	4381	6704	9345	11070	16705	18.5	9.7	8.9	10.6	8.6	50.9					
TEXTILVAROR	265	557	979	1066	1947	8.9	15.0	16.0	13.9	12.8	82.6					
ANDRA VAROR	558	879	1347	1493	2409	10.8	10.4	9.5	11.2	10.0	61.3					
FÄRDIGVAROR	6895	11105	16509	19002	29219	15.1	10.7	10.0	11.3	9.0	53.8					
RAFFÄRDIGVAR	13290	19075	26885	29478	43130	9.6	8.3	7.5	9.1	7.9	46.3					
FLYG & VAPEN	249	217	103	292	200	182.7	1.6	-2.7	6.1	-7.3	-31.4					
FARTYG	846	1700	1508	1571	1600	4.2	6.4	15.0	-1.6	0.4	1.8					
TOTAL EXPORT	14386	20992	28495	31341	44930	10.0	8.1	7.9	8.3	7.5	43.4					

föras på prognoserna för exporten av trävaror och papper.

Prognosen för *trävaror* är inte konsistent med den produktionsprognos för sågverken som långtidsutredningen förutsatt. Antingen krävs en praktiskt taget stagnerande efterfrågan på sågvaror inom landet eller också en högre produktion för att skapa utrymme för en exportökning av storleksordningen 1 680 t m³ (ca 350 t stds) vilket motsvarar 4,4 % årlig ökning. Produktionsrestriktionerna kan här vara av två slag, brist på arbetskraft och brist på råvarosågtimmer. Produktionskapaciteten är inom denna bransch rätt flexibel – bl. a. genom möjligheterna att i större utsträckning övergå till skiftarbete. Exportprognosen förutsätter en tillräcklig arbetskraftstillgång. Även en tillräcklig råvarutillgång förutsätts, men frågan är om förutsättningen är realistisk. En överslagsberäkning av råvarubehoven för att producera de trävaror, massa och papper som behövs för de här presenterade exportprognoserna tyder på ett skogsuttag som något överstiger virkesbalansutredningens [6] maximalalternativ som är förenligt med ett uthålligt skogsbruk. På så pass kort sikt som 5 år behöver detta inte vara någon bindande restriktion, men rotprisnivån kan påverkas och därmed sågverkens konkurrensförmåga, då exportprognosen förutsätter rätt stora andelsvinster i de större avnämarnländernas import.

Massa- och pappersprognosen är efterfrågeprognosen, som framgår av avsnitt 3.3, varför den inte behöver vara konsistent med produktionsförutsättningarna i form av råvarutillgång och produktionskapacitet. Den tekniskt bestämda produktionskapaciteten i form av maskin- och anläggningskapacitet är inom denna sektor en restriktion vilket innebär att exportökningen av *papper* på 9,4 % bara kan realiseras om produktionskapaciteten 1975 blir något högre än den 1970 planerade. Skillnaden mellan behövlig och planerad kapacitet är dock rätt liten varför exportprognosen inte behöver bedömas som realistisk ur denna synpunkt.

Massaexporten har förutsatts öka rätt måttligt, 2,8 %, vilket ligger inom ramen för produktionskapacitetens tillväxt. Bli övergången från avsalumassaexport till pappersexport långsammare än som förutsatts här kan massaexporten eventuellt öka på pappersexportens bekostnad.

Exportefterfrågan på *rundvirke* torde vara större än vad som bedöms vara realiserbart med hänsyn till virkestillgång. Dessa resonemang beträffande skogsprodukter pekar mot att exportprognoserna är något höga i förhållande till nu aktuella utbudsrestriktioner i form av virkestillgångar, men bedömningarna är i detta avseende osäkra.

Prognosen för *järnmalm* är helt baserad på en bedömning från branschen om produktions- och avsättningsförhållandena fram till 1975. Tar man hänsyn till den kraftiga minskning av exporten som skedde 1970 är en ökningstakt på 8 1/2 milj. ton till 1975 tämligen måttlig i förhållande till 60-talet. Man torde snarare kunna anta att eventuella restriktioner för exporten ligger på efterfrågesidan än på utbudssidan.

Livsmedellexportens storlek bestäms till stor del av jordbrukets överskottsproduktion. Prognosen bör innebära att nivån 1975, under förutsättning av normalskörd, kommer att ligga ca 300 milj. högre än 1970. För livsmedellexporten från den icke-reglerade sektorn, dvs. i huvudsak industrin, förutses endast en svag ökning. Så långt det varit möjligt är denna beräkning konsistent med bedömningarna av jordbrukets produktionsutveckling. För *övriga metaller* och *bränslen* är exportprognosen i tabell 2.1:1 framkommen genom simultana avvägningar i försörjningsbalanser mellan produktion, import och inhemsk förbrukning. De *övriga råvarorna* är en restgrupp som inte är så mycket att säga om. För denna grupp liksom för livsmedel, övriga metaller och bränslen torde utlandsefterfrågan kunna betraktas som relativt ointressant att studera jämfört med produktionsförutsättningarna.

Exporten av *kemiska produkter* är starkt koncentrerad till Norden, Storbritannien och Västtyskland. Tillväxttakten sjunker väsentligt 1970–1975 jämfört med 60-talet bl. a. genom att den gynnsamma andelsutvecklingen på Norden under 60-talet inte synes kunna fortsätta i samma takt. För övriga länder (ca 1/3 av exporten) är trendextrapolationer gjorda, under hänsynstagande till andelsutveckling i olika länders import. För en lägre takt i exportökningen talar också att produktionstillväxten inom den kemiska industrin väntas avta.

Variationer i efterfrågan inom landet på *järn och stål* förefaller i första hand påverka exporten av handelsstål medan avsättningen av specialstål mer tycks vara knuten till den utländska efterfrågan. Under 60-talet har exporten av båda dessa ståltyper ökat snabbt. Den strukturella utvecklingen inom stålindustrin tyder på en ökad inriktning på specialstål, delvis på handelsstålens bekostnad. Exporten av handelsstål är betydligt mer snävt länderinriktad än av specialstål, vilket bl. a. visar sig i att ca hälften av handelsstålet avsätts inom Norden. Tillväxten av exporten till Norden har drivits på genom mycket stora andelsvinster. En viss uppbromsning av marknadsutvidgningarna synes vara ofrånkomlig. Vid bedömningen av exporten fram till 1975 har beaktats den balans mellan export och import man kan få vid given hemmaefterfrågan och produktionsutveckling. Prognosen på en exportökning på 8 % 1970–1975 jämfört med 9½ % under 60-talet har sin motsvarighet i en importökning på drygt 4 % 1970–1975 mot ca 5½ % under 60-talet.

Personbilsexporten är av analytiska skäl behandlad som en särskild varugrupp. Även storleksordningen av exporten motiverar detta. Grundtanken är att betrakta exportefterfrågan som given inom ramen för den möjliga produktionstillväxten. Detta förenklade synsätt gör det möjligt att beräkna importen som en residual sedan produktion och avsättning inom landet är bedömda. Dessa beräkningar som är närmare presentera-

de i avsnitt 5.1.2 innebär följande förändringar i antalet personbilar 1970–1975.

Produktion	+105 000
Import	+ 37 000
Export	+ 62 000
Nyregistrering	+ 73 000

För exporten kan 62 000 bilar antas motsvara en årlig exportvolymökning på 6 ½ %.

För *verkstadsexporten* i övrigt har en uppdelning i användningsgrupper gjorts. Närmare 2/3 av verkstadsexporten (exkl. bilar, fartyg och flygplan) utgörs av investeringsvaror och därmed uppemot 1/4 av totala exporten. Investeringsutvecklingen utomlands är således en väsentlig faktor för vår export. Som framgick av avsnitt 1.5 föreligger inte investeringsprognoser för flera länder, vilket innebär en icke ringa osäkerhet beträffande exportefterfrågan fram till 1975. Beräkningarna vad avser importefterfrågan har gett en prognos för utvecklingen 1968–1975 i löpande priser, för EFTA, EEC, Nordamerika samt Japan sammantaget på 14,5 % jämfört med 13 % 1960–1968. Under 1968–1970 expanderade verkstadsexporten mycket starkt vilket skulle innebära en tämligen måttlig exportökning 1970–1975 om ovannämnda ökningstakt för 1968–1975 skulle anses vara giltig. Detta har dock ej gjorts full ut utan vissa uppjusteringar har ansetts befogade. Trots detta synes exporttillväxten mattas 1970–1975 jämfört med 60-talet med drygt 1 % uttryckt i volymtermer. I denna bedömning av exporten av verkstadsprodukter har ingen preciserad hänsyn tagits till möjligheterna att från kapacitetssynpunkt realisera exportökningen. Avstämningar av överslagskaraktär som gjorts med andra poster tyder dock på att exportprognosen är rimlig.

En förutsättning för en tillväxt av *textilproduktionen* under perioden är en mycket snabb exportökning. Det kraftiga importtrycket gör att en allt mindre del av produktionen finner avsättning på hemmamarknaden. Förutsättningarna för en fortsatt snabb exportökning förefaller också vara goda. Exporten har en relativt snäv länder-

inriktning med stark dominans för Norden och Storbritannien där exportökningarna till stor del kommit till stånd genom andelsvinster. I de flesta andra industriländer är de svenska andelarna av textilimporten diminutiva, t. ex. ca $\frac{1}{3}$ % i EEC och Nordamerika. Måttliga andelsökningar, åstadkomna t. ex. genom målinriktade exportansträngningar eller genom produkter med särprägel, skulle kunna innebära kraftiga exportökningar. Den potentiella marknaden för svenska textilvaror torde vara enorm.

Exporten av *andra varor* är framskrivna med tämligen schematiska metoder, för de större länderna genom att sätta exporten från Sverige i relation till BNP-tillväxten och för övriga länder genom trendextrapolationer. Summerat innebär detta en något lägre ökningstakt, 10 %, 1970–1975 jämfört med 10 $\frac{1}{2}$ % under 60-talet.

Vid bedömningen av den sannolika nivån för *fartygsexporten* 1975 har hänsyn tagits till orderstockarnas storlek 1970 och det nybyggnadsbehov som världshandelns tillväxt kan medföra. Bedömningen måste dock karakteriseras som mycket osäker för att inte säga godtycklig. De värden som är insatta i tabell 2.1: 1 för exporten av *flygplan och vapen* är däremot enbart godtyckliga eftersom omfattningen av denna export är en politisk fråga. Det finns i och för sig påtagliga möjligheter till en väsentligt högre export såväl från efterfrågesynpunkt som utbudsmässigt.

2.2 Exporten på länder och ländergrupper Utvecklingen 1960–1970

Under 60-talet har exportens fördelning på olika länder undergått stora förändringar. Ett sätt att åskådliggöra detta är att applicera 1960 års procentuella fördelning av exporten på 1970 års exportvärde.

Vi kan konstatera från följande tablå att omfördelningen främst inneburit att Nordens betydelse för Sveriges export kraftigt ökat på EEC:s och Storbritanniens bekostnad. Den förhållandevis svaga ökningen av exporten som går till Norge beror på utvecklingen av fartygsexporten till Norge.

	Procentuell fördelning av exporten		Diff. i milj. kr. mellan 1970 års faktiska export och fördelning enligt 1960 års andel
	1960	1970	
Norge	9,1	10,8	612
Danmark	6,6	9,8	1 126
Finland	4,2	6,3	730
Norden	19,9	26,6	2 467
Storbritannien	16,0	12,5	—1 230
Övriga EFTA	2,8	5,0	782
EFTA	38,6	44,5	2 054
Västtyskland	15,2	11,7	—1 216
Nederländerna	5,1	4,5	— 209
Belgien	4,2	3,1	— 384
Frankrike	3,9	5,0	400
Italien	3,3	3,2	— 39
EEC	31,7	27,6	—1 447
Övriga OECD			
Europa	2,6	3,1	184
Japan	0,3	1,0	236
Canada, USA	7,2	7,4	68
OECD	80,3	83,5	1 130
Östländer	4,8	5,3	185
Råvaruländer	14,9	11,2	—1 315
Hela världen	100	100	0

Denna, som 1960 svarade för ca 2 $\frac{1}{2}$ % av totala exporten, hade gått ner till drygt 1 $\frac{1}{2}$ % 1970. Motsvarande beräkning för totala exporten exklusive fartyg skulle för Norges del givit en positiv effekt på ca 2 miljarder kr. beräknad på motsvarande sätt.

De andelsförskjutningar som ägt rum har flera olika orsaker, ändrad varufördelning genom olika efterfrågemönster i olika länder, olikheter i tillväxten av importefterfrågan och förändringar i Sveriges andel av importen till olika avnämrländer.

Tabell C: 1 i tabellbilagan redovisar total import för länderna i ovanstående tablå och importandelar för Sverige 1955–1969. Av tabell C: 1 framgår att importandelsförskjutningarna har varit fördelaktiga vad gäller EFTA-länderna och ofördelaktiga för samtliga EEC-länder utom Frankrike. Att resultatet av omfördelningen i exporten mellan EFTA och EEC ändå är positivt sammanhänger med att EEC-ländernas importtillväxt varit 2 à 3 % snabbare per år än EFTA-ländernas. Detta är särskilt påtagligt för Storbritannien (se tabell 2.2: 3) vars betydelse som marknad för Sverige minskat

just av denna orsak, trots att importandelen för Sverige ökat under perioden. Att exportutvecklingen till Frankrike utgör ett undantag bland EEC-länderna beror framför allt på att Sveriges andel ökat. För OECD-området som helhet torde Sverige i stort sett ha haft oförändrade delar av importen mellan 1960 och 1970. Den ökade betydelsen av industriländerna som handelspartners kan därför återföras till importtillväxten som är större för detta område än för resten av världen.

Vill man analysera utvecklingen av Sveriges export i förhållande till östländernas och råvaruländernas import eller världsimporten uppstår vissa statistiska svårigheter beroende på att rapporteringen är bristfällig. Följaktligen finns inte bara en uppskattning för världsimporten och världsexporten utan flera.

Man kan dock dra den slutsatsen att Sveriges andel av världsexporten (eller världsimporten) under hela 60-talet varit ca 2 % eller några tiondels procent däröver. Enligt en källa (UNCTAD) skulle Sveriges andel av världsexporten ökat svagt under 60-talet, enligt en annan källa (IMF) skulle motsatsen ha inträffat. Beträffande råvaruländerna förefaller dock Sveriges importandel ha stigit något under perioden, en utveckling som gäller även för industriländerna sammantagna. Beträffande östländerna är utvecklingen än mer osäker.

Den slutsats vi kan dra av ovan relaterade förhållanden är att Sveriges position i världshandeln i varje fall inte har försämrats under 60-talet. Att hävda att en förbättring skett kan dock ej göras på detta underlag.

Den förenklade analys av Sveriges exportutveckling vi här applicerat är inte särskilt belysande om vi t. ex. vill besvara frågan om någon försämring av den internationella konkurrenskraften har inträffat som kan försvåra genomförandet av målsättningen i långtidsutredningen om ett betydande exportöverskott fram till 1975. För en sådan analys krävs ett mer dynamiskt betraktelsesätt. Man skulle då inte kunna nöja sig med att beskriva utvecklingen av

exporten varu- och ländervis och importandelsutvecklingen. Därtill fordras att man även för in bl. a. resursallokering, investeringsutveckling, produktionskostnader och produktivitet i analysen. Genom en komparativ analys med sådana element skulle det eventuellt vara möjligt att bedöma om t. ex. importandelsförluster på EEC även innebär en förlust vad avser ekonomisk tillväxt eller konkurrensförmåga. En sådan fördjupad analys ligger dock utanför denna studies ram.

Utvecklingen fram till 1975

Genom det förfarande som tillämpats för sammanställningen av exportprognoserna (se avsnitt 1.3) kan exporten 1975 redovisas länderfördelad såväl för totala exporten som exporten för samtliga varugrupper. En del sådana tabeller finns i tabellbilagan B: 9–B: 17. Prognoserna för olika varugrupper, som är sammanfattade i avsnitt 2.1 och detaljredovisade i nästa kapitel, är huvudresultatet av denna studie. När vi nu övergår till att diskutera utvecklingen av totala exporten till olika länder 1960–1975 i 1968 års priser enligt tabell 2.2: 1 når vi utkanten av materialets tillförlitlighet. Några reservationer bör därför infogas. Som redan påpekats i avsnitt 1.3 finns inga länderfördelade prisindexserier utan tabell 2.2: 1 beskriver egentligen bara volymutvecklingen för olika länder förutsatt att exportprisutvecklingen för en varugrupp är giltig för alla länder. Detta innebär att hänsyn ej är tagen till att olika varor kan ha olika prisutveckling inom en varugrupp, vidare att prisdifferentiering på olika marknader ej skulle förekomma. Länderfördelningen i tabellen avser 18 marknader och totalexporten är framsummerad för 17 varugrupper, dvs. det finns 306 prognoselement i exporten 1975. Detta innebär dock inte att lika många prognoser är gjorda utan många element har framkommit genom en mekanisk extrapolation (se not, avsnitt 1.3). Trots dessa reservationer menar vi att tabell 2.2: 1 ger en länderprognos vars giltighet är en följd av varugrupsprognoserna i tabell 2.1: 1. Export-

Tabell 2.2.1. Svensk total export till olika länder. 1968 års priser.

	Värden milj. kr.						Proc. årlig förändring				Proc. förändr. prognos	
	Faktisk utveckling			Prognos			Faktisk utveckling		Prognos		1970—1975	
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70	70/75	1970—1975	
NORGE	1331	2612	2834	3425	5174	20.9	9.9	14.4	5.6	8.6	51.1	
DANMARK	1015	1923	2863	3156	4778	10.3	12.0	13.6	10.4	8.6	51.4	
FINLAND	659	1097	1572	1995	3344	26.9	11.7	10.7	12.7	10.9	67.6	
NORDEN	3005	5631	7269	8576	13296	18.0	11.1	13.4	8.8	9.2	55.0	
STORBRITANN.	2120	2664	3704	3865	5527	4.4	6.2	4.7	7.7	7.4	43.0	
SCHWEIZ	233	438	773	912	1393	18.0	14.6	13.4	15.8	8.8	52.8	
ÖSTERRIKE	103	201	339	487	789	43.8	16.8	14.3	19.4	10.1	62.1	
PORTUGAL	70	119	161	197	338	22.3	10.9	11.2	10.7	11.4	71.6	
EFTA	5531	9052	12245	14038	21343	14.6	9.8	10.4	9.2	8.7	52.0	
VÄSTTYSKLAND	2070	2901	3340	3631	5007	8.7	5.8	7.0	4.6	6.6	37.9	
NEDERLÄNDER.	740	1059	1268	1406	1844	10.9	6.6	7.4	5.8	5.6	31.2	
BELGIEN	530	691	946	979	1355	3.4	6.3	5.5	7.2	6.7	38.5	
FRANKRIKE	540	1001	1476	1542	2445	4.4	11.1	13.1	9.0	9.7	58.6	
ITALIEN	458	613	882	960	1380	8.9	7.7	6.0	9.4	7.5	43.7	
EEC	4338	6264	7912	8518	12032	7.6	7.0	7.6	6.3	7.2	41.3	
ÖVR OECD EUR	390	732	945	972	1377	2.9	9.6	13.4	5.8	7.2	41.6	
OECD EUROPA	10259	16048	21103	23528	34752	11.5	8.7	9.4	8.0	8.1	47.7	
JAPAN	56	137	266	307	630	15.4	18.5	19.6	17.4	15.4	105.1	
CANADA	133	259	390	453	783	16.1	13.0	14.2	11.8	11.6	72.9	
USA	967	1282	1780	1895	2808	6.5	7.0	5.8	8.1	8.2	48.2	
OECD TOTALT	11415	17727	23539	26183	38973	11.2	8.7	9.2	8.1	8.3	48.8	
ÖSTLÄNDER	691	881	1418	1644	1894	16.0	9.1	5.0	13.3	2.9	15.2	
RAVARULÄNDER	2280	2384	3539	3514	4064	-0.7	4.4	0.9	8.1	3.0	15.7	
HELA VÄRLDEN	14386	20992	28495	31341	44930	10.0	8.1	7.9	8.3	7.5	43.4	

Tabell 2.2: 2. BNP-förändringar och importelasticiteter 1959—1970 i OECD-länderna

Volymförändringar

	Årlig BNP-förändring, %			Import-elasticitet 1959-1970 reg. est.	Faktisk import-elasticitet Import/BNP förändring	
	1960-1965	1965-1970	1970-1975		1960-1965	1965-1970
Norge ¹	5,4	4,3	4,8	2,09	1,5	3,0
Danmark	5,2	4,5	3,8	1,69	1,7	1,7
Finland	5,2	4,7	4,5	1,63	1,5	1,8
<i>Summa Norden</i>	5,3	4,5	4,3	..	1,6	2,2
Storbritannien	3,4	2,0	2,8	1,67	1,0	2,8
Schweiz	5,3	3,7	3,3	1,96	1,7	2,8
Österrike	4,1	5,1	4,7	2,17	2,5	1,9
Portugal	6,4	5,0	7,1	1,97	2,1	2,1
<i>Summa EFTA</i>	4,7	3,7	3,8	..	1,5]	2,3
Västtyskland	5,0	4,5	4,5	2,08	2,2	2,2
Nederländerna	5,0	5,2	4,6	1,77	1,8	2,0
Belgien	5,1	4,3	4,3	2,13	2,0	2,2
Frankrike	6,1	5,6	6,0	1,92	1,6	2,2
Italien	5,3	5,5	5,5	2,04	1,6	2,5
EEC	5,2	4,9	4,9	..	2,0	2,2
Övr. OECD-Europa	7,3	(6)	(5,8)	..	2,2	(1,7)
<i>Summa OECD-Europa</i>	5,0	4,3	4,3	..	1,7	2,2
Japan	10,0	12,3	10,0	1,27	1,2	1,4
Canada	5,5	4,6	5,5	1,56	1,2	1,8
USA	4,8	3,3	4,1	1,82	1,4	2,9
<i>Summa OECD total</i>	5,1	4,3	4,4	..	1,7	2,2

¹ För Norge avses importvolym exklusive fartyg. Fartygsimporten bör exkluderas då den utgör en stor del av totala importen.

Anm. BNP-förändringarna sammanställda ur avsnitt 1.5. Importvolymförändringarna från OECD och redovisas i tabell 2.2: 3. Importelasticiteterna 1959-1970 beräknade på konjunktur-institutet. I vissa fall är 1970 års import skattad. BNP-utvecklingen 1968-1970 OECD:s skattning mars 1971. Parentes markerar tal med stor osäkerhetsmarginal. Summa länder ihopvägda med svensk export 1970, exklusive fartyg, flyg och vapen, löpande pris.

utvecklingen till de olika länderna fram till 1975 kommer nu inte att bli särskilt dramatisk jämfört med 60-talets senare hälft. Inriktningen av exporten på EFTA på EEC:s bekostnad beräknas fortgå om än i långsammare tempo. För industriländerna som helhet synes inte ökningstakten 1970-1975 komma att avvika från utvecklingen 1965-1970. En betydande skillnad föreligger dock för resten av världen, östländerna och råvaruländerna. Här är dock prognosunderlaget speciellt dåligt, varför resultatet kan tolkas på flera sätt. Antingen kan exportökningen för dessa områden vara underskattad eller också har för litet export avdelats till dessa områden i förhål-

lande till industriländerna. Prognoserna innebär dock inte att importtillväxten för dessa länder är bedömd att sacka kraftigt eller att Sveriges position skulle undergå en direkt försämring.

Upplysande vore nu att jämföra exportprognoserna i tabell 2.2: 1 med de olika ländernas egna importprognoser för att kunna dra slutsatser om dessa är rimliga med hänsyn till utvecklingen på olika marknader. Härför saknas dock material i rätt stor utsträckning. Importprognoser för 1970-1975 finns bara för några av de länder vi närmare har behandlat. För att inte missa hela poängen med att ha länderfördelade exportprognoser skall vi här i form av ett

Tabell 2.2: 3. Importvolymförändring 1960—1970 i olika länder. Sveriges export länderfördelad och deflaterad 1960—1970. Beräkningar för importen respektive prognoser för Sveriges export 1970—1975

Procentuella årliga förändringar

	1960—1965		1965—1970		1970—1975	
	Import	Svensk export	Import	Svensk export	Beräknad import	Prognos svensk export
Norge	8,0	11,8	13,1	12,5	10,0	9,8
Danmark	8,8	13,5	7,5	10,1	6,4	9,2
Finland	7,9	11,1	8,3	12,6	7,3	11,2
<i>Summa Norden</i>	8,3	12,3	9,7	11,5	7,9	9,9
Storbritannien	3,4	3,3	5,6	8,7	4,7	7,2
Schweiz	9,2	13,9	10,3	14,9	6,5	9,0
Österrike	10,2	14,8	9,9	17,8	10,2	11,9
Portugal	13,4	11,3	10,3	9,6	14,0	12,3
<i>Summa EFTA</i>	7,1	9,0	8,6	11,0	7,0	9,2
Västtyskland	11,2	7,0	9,7	5,5	9,4	6,6
Nederländerna	8,8	7,5	10,5	5,9	8,1	5,6
Belgien	10,1	6,8	9,6	7,3	9,2	6,7
Frankrike	9,9	12,6	12,2	9,4	11,5	9,8
Italien	8,7	6,0	13,5	9,0	11,2	7,8
<i>Summa EEC</i>	10,2	7,7	10,7	6,8	9,7	7,2
Övr. OECD-Europa	15,8	12,7	(10)	6,4	(12)	6,8
<i>Summa OECD-Europa</i>	8,7	8,6	9,5	9,1	8,2	8,4
Japan	11,9	18,6	17,4	18,2	12,7	15,3
Canada	6,7	14,6	8,2	11,3	8,6	11,5
USA	6,8	6,3	9,6	8,3	7,5	8,3
<i>Summa OECD</i>	8,6	8,6	9,6	9,2	8,2	8,5
Östländer	(6,3) ¹	2,2	7,3 ²	13,7	(7)	5,0
Råvaruländer	4,5	2,6	(5½) ³	6,6	(6)	3,9
<i>Summa Hela världen</i>	8,1	7,5	9,1	9,1	7,9	7,9

¹ Värdemässig utveckling enligt UNCTAD deflaterad med världsexportprisindex enligt FN.

² Utvecklingen 1965—1969 deflaterad med världsexportprisindex.

³ Skattad på utvecklingen 1965—1969 enligt UNCTAD.

Anm. Svensk export avser utvecklingen, exklusive fartyg, flyg och vapen enligt tabell B 11. Summa länder ihopvägd med svensk export 1970, exklusive fartyg, flyg och vapen, löpande pris.

Källor: OECD-länder, OECD utom Norge nationell statistik, se anm. till tabell 2.2: 2. Östländer, råvaruländer UNCTAD. Beräknad import tabell 2.2: 2 för OECD. ECE för östländer och UNCTAD för råvaruländer.

räkneexempel göra en jämförelse mellan Sveriges export till olika länder och dessa länders importutveckling 1960—1975.

Beräkningsmetodiken har för OECD-länderna varit att med hjälp av utvecklingen 1959—1970 skatta deras importelasticitet (i volym) med avseende på BNP med sedvanlig regressionsanalys och applicera elasticiteterna på BNP-prognoserna 1970—1975

enligt avsnitt 1.5. För ländergruppen övriga OECD-Europa har vissa elasticitetsberäkningar från ECE använts för de olika länderna i gruppen. Resultatet av dessa beräkningar återfinns i tabell 2.2: 2 vad avser elasticiteterna och tabell 2.2: 3 vad avser importutvecklingen 1970—1975. För östländerna och råvaruländerna och därmed hela världen är importberäkningarna som

ovan nämnts tämligen osäkra och bör därför omges med starka reservationer. Genom att vägning här har skett med Sveriges export kommer givetvis inte utvecklingen för länderaggregaten att helt överensstämma med motsvarande länderaggregats summerade utveckling. Vägningen är gjord för att få en närmare anknytning till den svenska exportutvecklingen. Jämförelsen har gjorts mellan total import (utom för Norge) och exporten exklusive fartyg, flygplan och vapen. Det kan hävdas att utvecklingen av den svenska exporten exklusive dessa varor är mer jämförbar med utvecklingen av ett lands totala import, då fartygen i allmänhet har betydligt större vikt i Sveriges export än i avnämrländernas import. Dessutom är exportens länderfördelningen vad avser fartyg, flygplan och vapen 1975 tämligen godtycklig. För Norge, där fartygsimporten av naturliga skäl är mycket betydande, har denna dock exkluderats.

Ser vi till importutvecklingen under 60-talet var denna under andra hälften av 60-talet snabbare än under första delen för de flesta OECD-länder (tabell 2.2: 3) samtidigt som BNP-tillväxten var lägre än under 1960–1965 (tabell 2.2: 2). Detta innebär således att den faktiska importelasticiteten var väsentligt högre 1965–1970 än 1960–1965 (tabell 2.2: 2). Denna utveckling har gällt nästan alla OECD-länder (även Sverige har haft en liknande utveckling). De nationella importprognoser som finns för 1970–1975 synes tyda på en viss tendens till att anta att importelasticiteterna för 1970–1975 blir mer i linje med dem under 60-talets första hälft än de i allmänhet högre elasticiteterna 1965–1970 (gäller även i stort sett för Sverige). Då BNP-tillväxten 1970–1975 ligger närmare utvecklingen 1965–1970 än 1960–1965 skulle således de beräknade importökningarna för 1970–1975 tendera att vara för höga i förhållande till vad länderna själva räknat med. Samtidigt kan man spåra en tendens i de spridda prognosuppgifterna om exporten 1970–1975 att man här snarast tror på en utveckling som är starkare än under 60-

talet. Ambitionen att förbättra handelsbalansen delar således Sverige med flera andra länder. Den inkonsistens i handelsutbytet vi kan skymta kan dock tyvärr inte belysas med tillgängligt material.

Jämför man totala importutvecklingen 1960–1965 respektive 1965–1970 för de skilda länderna med Sveriges export förefaller utvecklingen överensstämma i stort sett med vad som kan förväntas med hänsyn till importandelsutvecklingen (tabell C 1 i tabellbilagan). De grundantaganden om importandelsutvecklingen som gjordes i avsnitt 1.5 har således resulterat i att exporten till Norden kommer att öka mindre utöver importtillväxten än tidigare. För EFTA som helhet förefaller dock andelsvinsterna kunna fortsätta i ungefär samma takt som 1965–1970. För EEC minskar spännvidden mellan importtillväxten och vår export dit vilket indikerar en uppbromsning av andelsförlusterna. Exporten till OECD-Europa synes komma att öka i ungefär samma omfattning som områdets import, vilket inte utesluter smärre andelsvinster. De andelsförluster som noterats i importen till USA under 60-talet synes i viss mån kunna återvinnas 1970–1975. Den japanska importelasticiteten är, som framgår av tabell 2.2: 2, osedvanligt låg. Man kan här starkt ifrågasätta om inte importliberalisering och en fortsatt snabb tillväxt kommer att medföra en betydligt snabbare importökning än vad som gällt under 60-talet. För industriländerna sammantaget ligger exportprognosen väl i linje med den kalkylerade importökningen 1970–1975. Sverige skulle också eventuellt kunna återvinna något av andelsförlusten 1965–1970. Skall å andra sidan importtillväxten för OECD 1970–1975 på drygt 8 % betraktas som hög i enlighet med föregående resonemang kanske man får anse exporttillväxten till området om 8 1/2 % vara i största laget då strukturen av vår export är sådan att det är svårt att föreställa sig att exporten till industriländerna över en längre period skall kunna öka så värst mycket snabbare än importefterfrågan.

En lägre exportökning till OECD-området kan dock vara helt konsistent med den

beräknade exportökningen på 7,9 % till hela världen (7,5 % för totala exporten) om, som förut nämnts, för litet export skulle ha avdelats till resten av världen. Skulle å andra sidan importberäkningen för 1970-1975 - trots att de olika länderna kanske inte vill vidkännas de prognoser vi gjort åt dem - vara tämligen realistisk så är det uppenbart att Sveriges export sedd från efterfrågesidan skulle kunna öka något snabbare än vad som här beräknats.

3 Exportutvecklingen för olika varugrupper

3.1 Trävaror¹

Den svenska exporten av trävaror pendlade under 50-talet och första delen av 60-talet kring 4 700 t. m³ (1 000 stds) och hade dessförinnan under 30- och 40-talen varit fallande efter den rekordartade exporten 1929. Under 1967 skedde ett nivålyft till stor del som följd av ökade svenska andelar av importen till Storbritannien och exporten ökade även 1968, 1969 och något 1970 vilket medförde att 1929 års exportkvantitet har överträffats sedan 1968. Den genomsnittliga tillväxten av exporten under 60-talet uppgick till ca 3½ %.

Denna förhållandevis svaga tillväxt hänger samman med att den utländska förbrukningen av trävaror har ökat ganska långsamt. Under de senaste tio åren har konsumtionen i Västeuropa ökat med 2½ % per år vilket i sin tur torde bero på den långsamma tillväxten av bl. a. byggnadsinvesteringarna. En stor del av trävarorna används inom byggnadsproduktionen medan en del går till träindustrin vilken i sin tur till en del är beroende av utvecklingen av exempelvis bostadsbyggandet. Importen till sex stora importländer (Storbritannien, Danmark, Västtyskland, Nederländerna, Frankrike och Belgien), vilka 1969 tog närmare 85 % av den svenska exporten, ökade under 50-talet med 6 % per år för att stiga med endast 2½ % per år under 60-talet. Importen har emellertid uppvisat stora av-

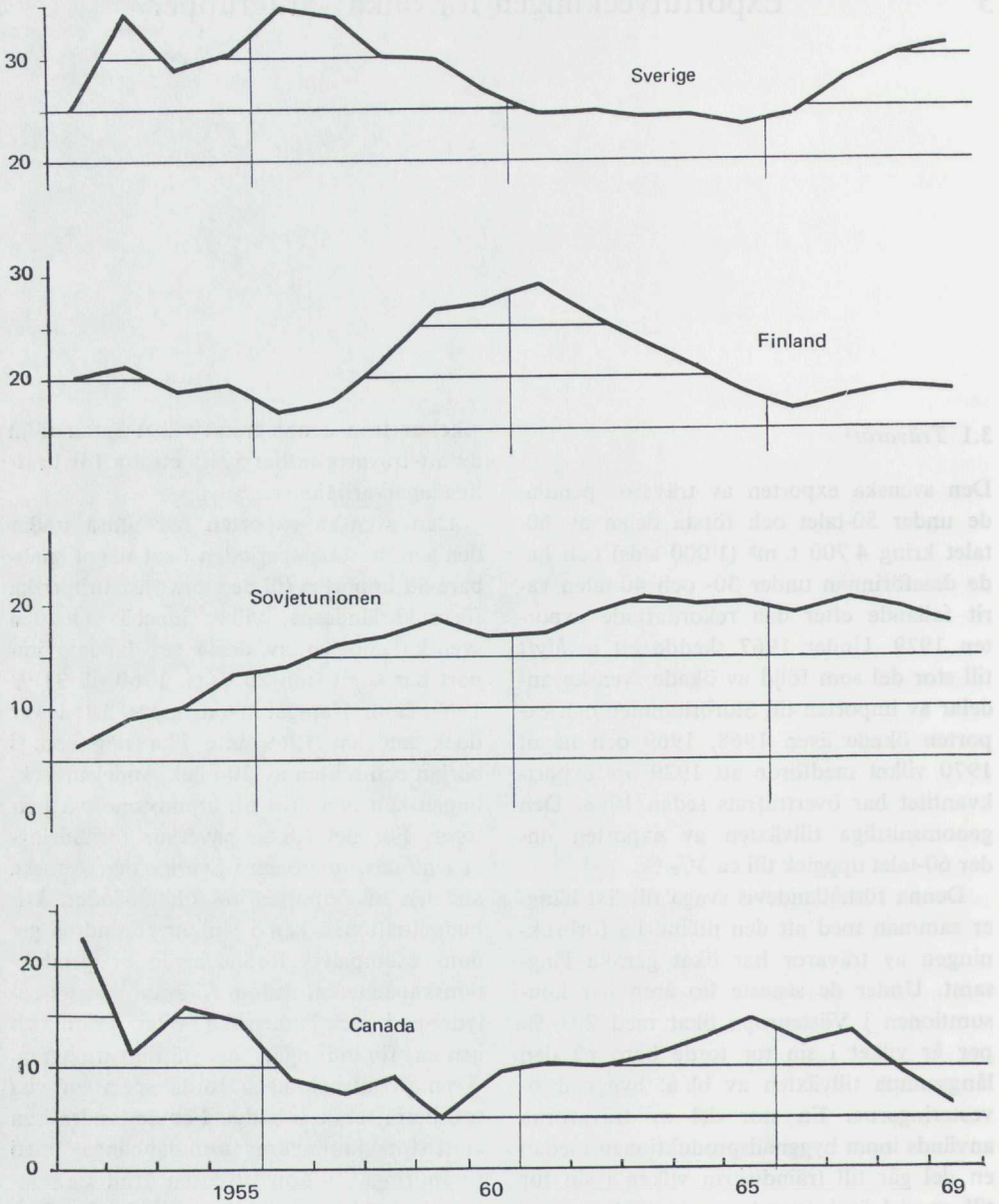
vikelser från denna trend vilket är en följd av att trävarorna har varit utsatta för kraftiga lagervariationer.

Den svenska exporten har alltså under den senaste tioårsperioden ökat något snabbare än importen till de stora västeuropeiska förbrukarländerna, vilket innebär att den svenska andelen av dessa sex länders import har stigit från 26½ % 1960 till 31 % 1969. Som framgår av diagram 3.1: 1 var dock andelen 1969 inte lika hög som i början och mitten av 50-talet. Andelsutvecklingen kan hänföras till åtminstone två faktorer. För det första påverkar förändringar i utbudssituationen i Sverige den svenska andelen av importen till olika länder. Utbudssituationen kan i sin tur förändras genom exempelvis förändringar av produktionskapaciteten, genom förändringar av betydelse i den inhemska efterfrågan och genom förändringar av färdigvarulagren. Även prisutvecklingen torde spela en viss roll beträffande utbudet. För det andra kan andelsförskjutningarna sammanhånga med förändringar i konkurrensen från de viktigaste konkurrentländerna Finland, Sovjetunionen och Canada. Om dessa senare förändringar starkt påverkar utvecklingen av de svenska andelarna förutsätter detta att det svenska utbudet är helt elastiskt. Denna förutsättning kan sägas vara delvis uppfylld, varför det finns skäl att närmare

¹ Avsnittet författat av Hans Lindblom och Björn Magnusson.

Diagram 3.1: 1. Större exportländerns andelar av importen av trävaror till sex stora importör-länder. Procent, 1952-1969.

Anm. De sex importör-länderna är Storbritannien, Danmark, Västtyskland, Nederländerna, Frankrike och Belgien.
 Källor: Svenska Trävaruexportföreningen och konjunkturinstitutet

Tabell 3.1: 1. Försörjningsbalans för sågade och hyvlade trävaror t. m³, barr- och lövträ, 1957—1975.

	1957	1960	1965	1968	1969	1970 prel.	1975 prognos
Produktion	7 532	8 415	10 320	10 803	11 450	12 120	13 730
Import	120	214	213	155	161	154	180
Tillgång	7 652	8 629	10 533	10 958	11 611	12 274	13 910
Export	4 953	5 096	5 298	6 395	6 815	6 900	8 570
Varuinsats	3 135	3 616	5 060	5 476	5 770	5 900	5 940
Lagerförändring och saldopost	-436	-83	175	-913	-974	-526	-600
Användning	7 652	8 629	10 533	10 958	11 611	12 274	13 910

Källor: Statistiska centralbyrån och konjunkturinstitutet.

studera utvecklingen av Sveriges och konkurrentländernas andelar under 50- och 60-talen.

Den finländska andelen låg i början av 50-talet ganska stadigt kring 20 % men i samband med devalveringen i slutet av 1957 steg andelen markant under de följande fyra åren. Det synes som om de finländska andelsvinsterna till största delen skedde på Sveriges bekostnad. Den i samband med devalveringen ökade konkurrenskraften bibehölls under fem år men från 1962 till 1965 sjönk de finländska andelarna. Den senaste devalveringen i slutet av 1967 synes inte ha haft några påtagliga effekter på den finländska andelen vilket möjligtvis beror på den allt knappare råvarutillgången i Finland. En annan stark konkurrent på de västeuropeiska trävarumarknaderna är Sovjetunionen, vars andel (se diagram 3.1: 1) växte under i stort sett hela 50-talet. Orsaken till denna frammarsch torde vara möjligheterna för Sovjetunionen att priskonkurrera effektivt. Under 60-talet synes Sovjetunionens andel ha legat på sitt maximum med hänsyn till möjligheterna att få fram sågtimmer och till den kraftiga inhemska efterfrågan. En av följderna har blivit att de ryska priserna på senare år har legat i nivå med exempelvis de svenska.

Den canadensiska andelen av Västeuropas import har visat stora variationer. Från toppunkten 1952 sjönk andelen till ett bottenläge 1959 för att sedan i stort sett kontinuerligt stiga till 1965. Därefter har den canadensiska andelen ånyo sjunkit kraftigt.

Dessa fluktuationer har till stor del varit avhängiga efterfrågeutvecklingen framför allt i Förenta staterna och i viss mån även i Japan. Vid hög efterfrågan från Förenta staterna, främst i samband med expansion av bostadsbyggandet, har Canadas andel av Västeuropas import sjunkit, medan dess andel vid avtagande efterfrågan i Förenta staterna ökat. Som framgår av diagram 3.1: 1 har Canadas och Sveriges andel i relativt hög grad motvarierat och det är framför allt trävaror från södra Sverige som konkurrerar med trävaror från Canada till Storbritannien. Den svenska andelsökningen under de tre sista åren på 60-talet kan nästan helt hänföras till minskande canadensisk konkurrens på den brittiska marknaden.

Den svenska andelen påverkas också av situationen på hemmamarknaden. Som framgår av tabell 3.1: 1 exporteras ungefär hälften av produktionen varför kraftiga ökningarna av den inhemska förbrukningen torde medföra minskade andelar på exportmarknaderna och i det motsatta fallet med låg inhemska efterfrågan kan andelarna på exportmarknaderna antas påverkas i positiv riktning. I de studier som här gjorts framgår att sådana faktorer som lagerställning och kapacitetsutnyttjande till viss del påverkar utvecklingen av andelarna på olika marknader.

Länderfördelningen av den svenska exporten redovisas i tabell 3.1: 2. Av det tidigare har framgått att den svenska exporten av trävaror är koncentrerad till ett fåtal marknader och utvecklingen av efter-

Tabell 3.1: 2. Den svenska trävaruexportens länderfördelning, 1960—1969.

	Svensk export 1969, milj.kr.	Svensk export, t.m. ³			Total import, t.m. ³			Svensk importandel, %			Importens trend-tillväxt per år t.m. ³ 1959—1969
		1960	1965	1969	1960	1965	1969	1960	1965	1969	
Danmark	204	529	759	812	917	1 183	1 192	53,6	62,5	68,0	26
Storbritannien	465	1 873	1 252	2 007	8 367	8 868	7 729	21,8	14,0	26,7	193
Västtyskland	200	730	781	741	3 353	3 935	3 472	21,1	19,5	22,4	65
Nederländerna	284	927	1 136	1 206	2 238	2 650	2 749	41,0	43,3	46,4	82
Frankrike	154	220	378	582	681	1 463	1 790	32,0	24,4	32,4	88
Belgien	40	173	119	137	764	831	968	22,5	14,3	16,0	27
Spanien	100	180	377	431	..	723	838	..	50,2	57,4	..
Övriga länder	189	448	480	870	..	..	..	..	..	..	..
Hela världen	1 636	5 074	5 282	6 786	..	..	..	..	..	..	..

Källor: ECE och Statistiska centralbyrån.

frågan och lager i dessa länder bestämmer alltså tillsammans med andelsutvecklingen exportkvantiteten. För att prognosera exportutvecklingen fram till 1975 har valts att försöka beräkna tillväxten av efterfrågan och därmed importen till de viktigaste länderna samt att med relevanta förklaringsvariabler försöka få grepp om utvecklingen av de svenska andelarna av dessa länders import.

Beträffande importefterfrågan antas denna vara beroende av utvecklingen av den inhemska efterfrågan på trävaror vilken kan riktas mot såväl inhemska produktion som import. Då de flesta av de stora importländerna är helt beroende av import kan denna estimeras direkt mot efterfrågan. Som nämnts tidigare har trävarorna ett viktigt användningsområde inom byggnadsverksamheten varför investeringarna i byggnader har använts som en förklaringsvariabel. En del trävaror används också som input i industrin och som förpackningsmaterial. Som mått på denna efterfrågan har industriproduktionen använts. För att undvika problemet med kollinearitet mellan dessa två variabler har investeringarna i byggnader och industriproduktionen vägts samman till ett index som mått på efterfrågan på trävaror. De bästa resultaten av ekvationerna för importefterfrågan redovisas i tabell 3.1: 3.

I några fall har lagren av trävaror medtagits som förklaring till importutvecklingen. Koefficienten för lagervariabeln har i dessa fall blivit större än 1, vilket torde förklaras av att lagervariabeln fångar upp fluktuationer som härrör från annat håll och/eller att mätningen av lagren är ofullständig. Av de i tabell 3.1: 3 redovisade länderna har Frankrike och Västtyskland en relativt betydande inhemska produktion. I de samband som prövats har hänsyn till detta tagits endast för Västtyskland genom relationen mellan hemmamarknadspriser och importpriser. Förklaringsvärdet är i detta fall relativt lågt.

Nästa steg är att försöka komma åt och kvantifiera de faktorer som kan antas påverka utvecklingen av de svenska andelarna. En faktor är de svenska prisernas utveckling i förhållande till konkurrentländernas (Finland, Sovjetunionen och Kanada). Hypotesen om de relativa prisernas inverkan på andelsutvecklingen har testats genom att använda de genomsnittspriser som framkommer i utrikeshandelsstatistiken som värde dividerat med kvantitet. Som framgår av tabell 3.1: 4 har detta mått givit signifikanta resultat i de fall det har använts även om förklaringsvärdet är relativt lågt. Särskilt intressant är resultatet beträffande den svenska andelsutvecklingen på Storbritannien, där två prisvariabler använts —

Tabell 3.1: 3. Sambandet mellan import av trävaror och efterfrågan i vissa länder. Import i tusen standards.

	Regressionskoefficienter						Estima- tionsperiod
	Konstant	I	$\frac{1}{2}(I+O)$	ΔL	P_H/P_M	R^2	
Danmark	297	0,14 (0,02)				0,814	1957—1969
Storbritannien	3 046		45,0 (6,1)	1,51 (0,30)		0,875	1957—1969
Västtyskland	-9 084		80,8 (24,9)		89,3 (32,1)	0,569	1957—1968
Nederländerna	1 228		9,6 (1,9)	3,5 (0,8)		0,843	1960—1968
Frankrike	-628		17,8 (1,6)			0,914	1957—1969
Belgien	270		5,4 (0,9)			0,783	1957—1969

Anm. I = investeringar i byggnader och anläggningar

O = industriproduktion

ΔL = lagerförändring

P_H/P_M = kvoten mellan hemmamarknadspris och importpris

$I+O$ = index hopvägt av investeringar i byggnader och anläggningar samt industriproduk-
tion

Tal inom parentes avser standardavvikelsen för ovanstående koefficient.

Tabell 3.1: 4. Sambandet mellan Sveriges andel av trävaruimporten i vissa länder och relativa priser m. m. Importandel i procent.

	Regressionskoefficienter				R^2	Estima- tionsperiod
	Konstant	$(L/O)_{-1}$	Relativa priser			
Danmark	55,5	72,1 (22,7)			0,477	1957—1969
Storbritannien	139,9		-0,68 (0,25)	-0,44 (0,10)	0,818	1957—1968
Västtyskland	37,8		-0,16 (0,06)		0,466	1956—1968
Nederländerna	67,9	48,8 (9,5)	-0,29 (0,30)		0,755	1960—1968
Belgien	28,8		-0,30 (0,13)		0,349	1957—1969

Anm. $(L/O)_{-1}$ = kvoten mellan lager och produktion under föregående år i Sverige.

Relativa priser är kvoten mellan priset på importen från Sverige och priset på importen från vissa andra länder.

För Storbritannien står i nämnaren i den första kvoten Sovjetunionen, i den andra Canada.

För Västtyskland utgörs nämnaren av ett vägt pris med Sovjetunionen, Rumänien, Finland och Österrike.

För Nederländerna utgörs nämnaren av priset på importen från Sovjetunionen.

För Belgien utgörs variabeln endast av det svenska exportpriset.

Alla prisvariabler är i indexform.

Inom parentes standardavvikelsen.

en för Sovjetunionen och en för Canada.

Orsakerna till skillnaderna i prisutvecklingen kan vara utbudssituationen i exportländerna. Ett mått på denna har testats på den danska trävarumarknaden, där Sverige och Finland klart dominerar, vilket innebär att andelsutvecklingen för dessa båda länder är spegelvänd. Som mått på utbudssituationen i Sverige har kvoten mellan lager och produktion under föregående år använts och har som framgår av tabell 3.1: 4 givit signifikant resultat för både Danmark och Nederländerna. Generellt kan sägas att en stor del av andelsfluktuationerna dock återstår att förklara.

Exporten till övriga marknader har antagits vara helt utbudsbestämd. Exporten dit kan alltså antas vara en funktion av produktionskapaciteten och avsättningsmöjligheterna på de primära marknaderna (Sverige och de sex stora västeuropeiska länderna) samt lagerställningen vid ingången av perioden. Denna hypotes har testats och befunnits vara giltig även om förklaringsvärdet inte är helt tillfredsställande. Den positiva inverkan av försäljningspriserna (P) är svårtolkad men priserna kan i och för sig vara en faktor bakom det ökande utbudet och de ökade ansträngningarna att exportera till dessa länder.

$$X = -589 + 1965,3 (L/O)_{-1} + 9,9 P$$

$$R^2 = 0,724; \text{Estimationsperiod } 1959-1969.$$

Ovan redovisade försök att klarlägga orsakerna till den svenska trävaruexportens utveckling under 60-talet kan sägas ha varit föga framgångsrika framför allt när det gäller möjligheten att använda sambanden för att prognosera exporten under perioden 1970-1975. Förutom att ekvationerna har visat ett relativt ringa förklaringsvärde är de förklaringsvariabler som använts svåra att skriva fram över en så lång period som fem år. Detta gäller framför allt priserna. Framskrivningen av importefterfrågan har däremot kunnat göras på ett något så när tillfredsställande sätt. Eftersom modellen lider av dessa brister har den fått kompletteras med kvalitativa överväganden framför allt vad gäller andelsutvecklingen. Re-

sultaten av beräkningarna och övervägandena framgår av nedanstående tablå som redovisar utvecklingen av den svenska exporten av trävaror 1970-1975 totalt och på olika länder.

	Ökning 1970-1975. t. m ³		
	Import totalt	Import från Sverige	Sveriges andel av ökningen, %
Danmark	180	145	80
Storbritannien	1 365	500	37
Västtyskland	600	140	23
Nederländerna	500	250	50
Frankrike	715	350	49
Belgien	160	30	20
Övriga länder	—	260	—
Totalt	—	1 675	—

Den svenska exporten av trävaror beräknas alltså öka med 4 1/2 % per år i kvantitet under prognosperioden. Antagandena innebär en relativt kraftig fortsatt andelsvinst för Sverige av de sex största ländernas trävaruimport då efterfrågan kan förutses växa i fortsatt långsam takt. Bakom andelsvinster ligger antaganden om konkurrentländernas avsättningsmöjligheter under prognosperioden. Beträffande Finland torde råvarutillgångarna inte kunna ökas i någon större omfattning under de närmaste fem åren. Devalveringen i slutet av 1967 resulterade som nämnts inte i några betydande andelsvinster vilket kan ha varit en följd av att råvarutillgången var för knapp för att kunna utnyttja den konkurrensfördel devalveringen innebar. Även Sovjetunionens möjligheter att framgångsrikt kunna konkurrera på de västeuropeiska marknaderna under de närmaste fem åren torde vara begränsade genom dels svårigheter att få fram sågtimmer, dels den kraftiga efterfrågan på trävaror från hemmamarknaden. En ytterligare faktor att räkna med är att Sovjetunionen under de senaste åren inte kunnat tillfredsställa efterfrågan på paketerade trävaror i den utsträckning som varit erforderlig för att effektivt konkurrera. Osäkerheten om avsättningsutrymmet för de svenska trävarorna gäller emellertid

Tabell 3.2: 1. Rundvirkes-handeln i Finland, Norge och Sverige. Kvantiteter i t. m³.

Exportland	Importland					
	1962			1968		
	Finland	Norge	Sverige	Finland	Norge	Sverige
Finland	—	478	846	—	3	152
Norge	21	—	179	0	—	143
Sverige	18	701	—	357	2 661	—
Total import	529	1 312	1 066	1 840	2 844	340

Källor: Nationell statistik. Handelsströmmarna mellan två länder enligt importstatistik.

konkurrensen från Canada. Som tidigare nämnts har utvecklingen på den amerikanska och i viss mån även på den japanska marknaden stor betydelse för Canadas möjligheter att exportera till framför allt Storbritannien. Om efterfrågan från Förenta staterna drastiskt skulle falla fram till 1975 finns det starka skäl att ändra på antaganden om utvecklingen av de svenska andelarna framför allt på Storbritannien.

I tabell 3.1: 1 redovisas en försörjningsbalans för sågade och hyvlade trävaror. En sammanställning i försörjningsbalansen för 1975 visar att den i långtidsutredningens huvudbetänkande redovisade produktionsprognosen synes vara i lägsta laget för den exportprognos som här framkommit genom studier av de största marknadernas efterfrågan och utvecklingen av den svenska konkurrenssituationen. Om produktion och export samtidigt skall kunna realiseras torde möjligheterna att uppfylla de krav som hemmamarknaden beräknas komma att ställa vara ringa.

3.2 Rundvirke

Sveriges export av rundvirke går huvudsakligen till Norge och Finland. Av intresse för den svenska exporten är framför allt handelsströmmarna mellan dessa länder. Under 1960-talet har mönstret i handelsutbytet mellan de tre länderna kraftigt skiftat, som framgår av tabell 3.2: 1.

Man kan konstatera att Finland från att ha haft ett exportöverskott blivit en stor nettoimportör av rundvirke. Omslaget kom omkring 1964. Orsaken kan återföras till

en virkesbrist i landet, vilket bl. a. resulterade i kraftigt stigande exportpriser på rundvirke mellan 1963 och 1966. Exporten till Norge upphörde helt och exporten till Sverige minskade markant. Finland har på senare år täckt sitt importbehov i första hand från Sovjet. Priset på svenskt rundvirke synes vara högre än det sovjetiska. Blir detta förhållande bestående så torde Sveriges rundvirkesexport till Finland de närmaste åren bli ganska ringa. Den finska devalueringen 1967 gav här ett mycket tydligt utslag. Därför torde det vara rimligt att räkna med enbart en viss av transportförhållanden betingad lokal gränshandel mellan Sverige och Finland för perioden 1968–1975, dvs. en svensk respektive finsk export av storleksordningen 200–300 t. m³/år.

Sveriges export av rundvirke går i ökad utsträckning till Norge (ca 80 %) till vilket land Sverige nu står som praktiskt taget den enda leverantören (importandel ca 95 %).

Norge har under hela 60-talet haft ett stigande importbehov, vilket synes sammanhänga med svårigheter att utnyttja norska skogstillgångar ekonomiskt för de ökade behoven från skogsindustrin. Enligt bedömningarna i Langtidsprogrammet 1970–1973 [7] är produktionskostnaderna på rundvirke i vissa distrikt högre än i Sverige, varför köp från Sverige är ett alternativ även vid högre transportkostnader. Genom olika åtgärder beräknas dock kostnadsrelationen kunna förbättras under femårsperioden. Trots att det i Langtidsprogrammet inte explicit framgår att rundvirkesimporten kommer att fortsätta att öka i takt med produktionen synes dock så bli fallet även med ett högre norskt skogs-

uttag. Langtidsprogrammet ger ingen direkt prognos för produktionstillväxten 1968–1973 inom skogsindustrin men antyder att tillväxten kommer att sjunka under perioden. Denna var 1961–1968 5,7 %. Med ledning av nämnda uttalanden är här räknat med en tillväxt 1968–1975 om 3,5 % per år för denna industri. En importekvation för rundvirke till Norge har fått följande utseende:

$$Q_{mt} = -2112 + 35,7 O_{t-1} \quad (7,4)$$

$$R^2 = 0,931; \text{ Estimationsperiod } 1960-1969.$$

där Q_m är Norges import av rundvirke i t. m³ och O är produktionsindex för träförädlingsindustrin (1961 = 100).

Laggen i O kan förklaras på så sätt att uppköpen för nästkommande år i allmänhet görs på hösten året innan varför produktionsläget då synes vara av betydelse för inköpens storlek. En olagad produktion svarar mycket dåligt mot importvariationerna mellan olika år.

Med ovanstående ekvation fås följande prognos för det norska importbehovet 1970–1975.

	1969	1970	1975
Kvantitet	2 717	3 827	4 707
Årlig förändring, %	-5	41	4

Tar vi hänsyn till ett beräknat bättre utnyttjande av de norska skogstillgångarna (enl. Langtidsprogrammet) skulle detta importbehov tendera att bli för högt varför behovet 1975 skulle kunna bli något lägre.

Frågan är om Norges skogsindustrier prismässigt kan konkurrera med de svenska köparna om den trots allt relativt knappa råvaran. Här kan man peka på utbyggnaden av skogsägarindustrierna som tar hand om en allt större del av de mindre skogsbrukarnas virkesutbud. Man torde också kunna räkna med en viss efterfrågan från Finland och åtminstone potentiellt från Tyskland (både Väst- och Öst-) på virke i Sydsvrige. Det förefaller med denna bak-

grund rimligt att räkna med att den svenska exportens ökningstakt kommer att avta så att norrmännens ökade efterfrågan ej helt kan tillfredsställas.

Vi får då följande prognos för rundvirkesexporten:

	1969	1970	1975
Kvantitet	3 060	4 211	4 550
Årlig ökning, %	10	38	2
Milj.kr. 1968 års priser	207	289	311

Huvuddelen av exporten torde även 1975 gå till Norge. Priserna kan snarast antas bli stigande då vi får en tendens till efterfrågeöverskott på svenskt rundvirke. Rundvirkesexporten 1970 överstiger den normala kvantiteten beroende på stormfällningarna som inträffade 1969. Detta bör dock ej påverka bedömningen för 1975.

3.3 Massa och papper¹

3.3.1 Historisk bakgrund

Mellankrigsperioden kännetecknades av en snabb utveckling för massa- och pappersindustrierna i Sverige. Vid 30-talets slut hade massaproduktionen mer än fördubblats sedan 1920 och ökningen i pappersproduktionen var nästan lika stor. Under mellankrigstiden byggdes i första hand kapaciteten för sulfatmassa ut och denna produktion mångdubblades. Under perioden 1940–1945 uppgick massaproduktionen endast till omkring hälften jämfört med 30-talets sista år. Även pappersproduktionen i Sverige sjönk betydligt under krigsåren. Återhämtningen inom massaindustrin under de första efterkrigsåren gick ganska långsamt och det skulle dröja ända till 1951 innan 1937 års produktionsvolym hade överträffats. Pappersindustrin däremot upplevde en mycket snabb produktionsökning under åren 1945–1951. Efter en mindre stagnation under 50-talets första år i samband med Koreakriget har såväl massa- som pappersproduktionen ökat snabbt. Massaproduktionen

¹ Avsnittet utarbetat och författat av Hans Engman.

har under de sista femton åren ökat i genomsnitt ca 5 % per år. I motsats till utvecklingen under 30-talet har nu pappersindustrin varit den mest expansiva. Pappersproduktionen har sedan 1954 ökat med knappt 7,5 % i genomsnitt per år. Tyngdpunkten inom pappersproduktionen ligger idag liksom tidigare på olika kvaliteter som är lämpade för tillverkning inom integrerade produktionsled såsom tidningspapper, kraft- och annat omslagspapper samt vissa typer av papp.

Utbyggnaden av kapaciteten för sulfatmassa har fortsatt under efterkrigstiden och speciellt för blekt sådan. Under några år efter mitten av 60-talet skedde en ganska omfattande nedläggning av sulfitfabriker, vilket medförde en minskning av den totala massaproduktionskapaciteten i landet. Produktionen av dissolving har stagnerat och under de sista femton åren har den med smärre variationer hållit sig omkring en ungefär oförändrad produktionsvolym. Huvuddelen av produktionen av dissolving exporteras. Halvkemisk massa började tillverkas mot slutet av 50-talet och har ökat snabbt, men dess andel av totala massaproduktionen är dock fortfarande förhållandevis liten. Produktionen av slipmassa har ökat i genomsnitt något mindre än 4,5 % per år sedan 1958 och 1969 uppgick slipmassans andel av totalproduktionen av massa till drygt 18 %. Se appendix till avsnitt 3.3.

Den svenska massa- och pappersindustrin har traditionellt varit starkt exportinriktad och för många såväl massa- som pappersproducenter är exporten av mycket större betydelse än leveranserna till hemmamarknaden. Genom denna marknadsinriktning har massa- och pappersproduktionen varit starkt beroende av den internationella efterfrågeutvecklingen för dessa båda varukategorier.

Massaindustrin i Sverige har under 60-talet varit utsatt för markerade konjunkturväxlingar. Både 1962 och 1966 uppvisar massaproduktionen volymmässiga nedgångar. Dessa kan i princip sägas ha uppkommit som följd av försvagningar i den inter-

nationella konjunkturen. Minskningar i den svenska exportvolymen av massa inträffade 1961, 1965 och 1967 (se tabell 3.3: 1 a).

En betydande kapacitetsutbyggnad ägde rum i Europa och Nordamerika under de sista åren på 50-talet och en bit in på 60-talet. I relation till den faktiska efterfrågeutvecklingen ledde detta till att viss överkapacitet uppstod omkring 1962. Den svenska massaexporten sjönk 1961 med 200 000 ton bl. a. som en följd av betydande lagerneddragningar hos våra större avnämrländer på kontinenten. Under intryck av det försvagade marknadsläget beslöt de svenska massaproducenterna att frivilligt inskränka produktionsvolymen 1962. I förhållande till fullt kapacitetsutnyttjande beräknas produktionsbegränsningen ha utgjort mer än 20 %. 1962 och 1963 följde en period med lageruppbyggnad i köparländerna, vilket medverkade till en relativt snabb uppgång av den svenska massaexporten. 1963 kom vår massaexport att gynnas genom att trycket på den europeiska marknaden från exportförsäljningar från Nordamerika lättade som följd av högkonjunkturen på den amerikanska kontinenten. En viss avmattning i den svenska massaexportutvecklingen på Storbritannien förmärktes vid mitten av 60-talet som ett resultat av en integration mellan brittisk och kanadensisk pappersindustri vilket medförde en krympning av den brittiska marknaden för avsalumassa. 1965 minskade åter den svenska exportvolymen som en följd av lagerneddragningar hos våra större avnämrländer. Exportvolymen av massa till Storbritannien ökade dock även 1965 bl. a. beroende på ett mycket högt kapacitetsutnyttjande inom den brittiska pappersindustrin, vilket i sin tur drivits fram av de förbättrade konkurrensförhållanden som den sedan mitten av 1964 införde brittiska importavgiften på bl. a. papper medförde. 1966 förbättrades det svaga efterfrågeläget något beträffande massa och detta i kombination med vissa produktionsinskränkningar medförde en betydande avtappning av de tidigare mycket stora producentlagren. Den förväntade stora ökningen av massautbudet från Nordamerika ute-

Tabell 3.3: 1. Produktion och export av massa och papper 1960—1969 i Sverige.

a. Massa (1 000 ton)

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969
Massaproduktion totalt	5 023	5 273	5 124	5 738	6 401	6 644	6 521	6 792	7 082	7 604
% förändring från föregående år		+5,0	-2,8	+12,0	+11,6	+3,8	-1,9	+4,2	+4,3	+7,4
Massaproduktion för avsalu	3 248	3 344	3 086	3 463	3 963	4 030	3 840	4 051	4 048	4 160
% förändring från föregående år		+3,0	-7,7	+12,2	+14,4	+1,7	-4,7	+5,5	-0,1	+2,8
Massaexport	2 931	2 731	2 839	3 209	3 490	3 342	3 625	3 532	3 603	3 685
% förändring från föregående år		-6,8	+4,0	+13,0	+8,8	-4,2	+8,5	-2,6	+2,0	+2,3

b. Papper (1 000 ton)

	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969
Totala produktionen av papper och papp	2 151	2 292	2 405	2 673	2 940	3 122	3 182	3 296	3 635	4 113
% förändring från föregående år		+6,6	+4,9	+11,1	+10,0	+6,2	+1,9	+3,6	+10,3	+13,1
Leveranser av papper och papp till den svenska marknaden	824	840	868	943	1 039	1 122	1 130	1 137	1 225	1 334
% förändring från föregående år		+1,9	+3,3	+8,6	+10,2	+8,0	+0,7	+0,6	+7,7	+8,9
Export av papper och papp	1 282	1 387	1 459	1 664	1 886	1 897	2 034	2 031	2 379	2 729
% förändring från föregående år		+8,2	+5,2	+14,1	+13,3	+0,6	+7,2	-0,1	+17,1	+14,7

Källa: Svenska Cellulosa- och Pappersbruksföreningen: Marknadsöversikt 1969.

blev helt detta år beroende på dels förseningar i kapacitetsutbyggnaden i Nordamerika, dels den höga massakonsumtionen i Förenta staterna.

Den brittiska devalveringen 1967 i november torde ha lett till ett ökat massabehov genom den produktionsökning i den brittiska pappersindustrin som devalveringen medförde. De fallande priserna ledde under 1966, 1967 och 1968 till att flera – i huvudsak äldre – sulfitfabriker i Sverige lades ned på grund av den försämrade lönsamheten. Detta medförde att det tillgängliga exportutbudet för sulfitmassa minskade. Konkurrenten från Nordamerika på de västeuropeiska marknaderna blev åter kännbar under 1967 och 1968 för de nordiska massaproducenterna. När sedan återhämtningen satte in 1968 blev takten i efterfrågetillväxten betydligt starkare än vad som allmänt förväntades och 1969 innebar nya produktionsrekord inom de flesta delsektorer inom såväl massa- som pappersindus-

trin. Totalproduktionen av massa ökade mellan 1968 och 1969 med ca 600 000 ton till mer än 7,6 milj. ton. Då en alltmer stigande andel av den svenska massan förädlas vidare till papper har massaexporten ej kunnat växa i samma utsträckning som pappersexporten. Exporten av papper ökade volymmässigt med 8,5 % i genomsnitt mellan 1959 och 1969, medan massaexporten under samma tidsperiod steg med drygt 3,5 % per år. Tendensen till ökad integrerad produktion inom massa- och pappersindustrin, dvs. allt större andel av massakapacitetens ökning används för papperstillverkning, framgår av tablan på nästa sida.

Den totala kapacitetstillväxten under 60-talet har varit knappt 5 % i genomsnitt per år medan den integrerade kapaciteten har vuxit med drygt 7,5 % om året. Avsalukapaciteten steg varje år fram till 1965 och har sedan mer eller mindre legat kvar på oförändrad nivå.

Massaexportprisernas utveckling under

Den svenska massaindustrins kapacitetsutveckling 1960—1970

1 000 ton

	1960	1965	1970
Total kapacitet	5 571	7 567	8 890
däruv: Avsalukapacitet	3 620	4 741	4 770
Integrerad kapacitet	1 951	2 826	4 120

Källa: Svenska Cellulosa- och Pappersbruksföreningen: Marknadsöversikt 1969.

60-talet uppvisar ett markerat konjunktorellt förlopp. Massapriserna steg under hela 1960 för att alldeles i början av 1961 börja falla. Vid slutet av 1962 nåddes den lägsta nivån under hela 60-talet – ca 7 procentenheter lägre än genomsnittet för 1959. Därefter steg massaexportpriserna igen fram till mitten av 1965 till en nivå ca 10 procentenheter högre än 1959. Andra halvåret 1965 och första halvåret 1966 var åter en period med fallande massapriser. Under andra halvåret 1966 tycktes en stabilisering av priserna ske men detta förbyttes i början av 1967 genom en omfattande rabattering till ännu en period med fallande priser. Nya nettopriser fastställdes så småningom. Det svaga marknadsläget för pappersmassa kom att bli bestående hela 1967 och en bit in på 1968. Under 1968 stabiliserades massaexportpriserna på en nivå något under den som rådde 1959. Mot slutet av 1968 började massapriserna stiga snabbt. Denna stegring har pågått under hela 1969 och 1970 och jämfört med 1959 ligger priserna nu på en mer än 28 procentenheter högre nivå (se diagram 3.3: 1).

Pappersindustrins konjunkturcyklar under 60-talet uppvisar i stort sett samma mönster som det för massaindustrin men med betydligt mindre fluktuationer. Så har t. ex. produktionsvolymen stigit under hela 60-talet (se tabell 3.3: 1 b). De försvagningar i marknadsläget som inträffat har för pappersproduktionens del endast inneburit minskningar i ökningstakten. Detta gäller även för den svenska pappersexporten med undantag för 1967 då den minskade med den obetydliga volymen 3 000 ton jämfört

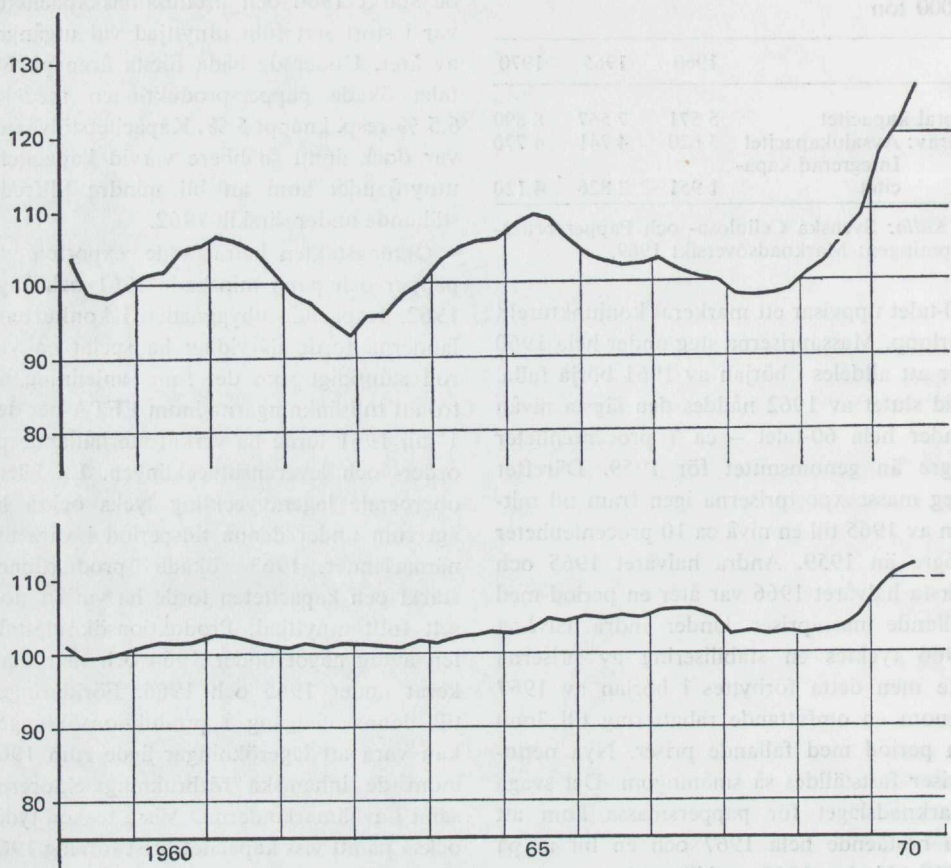
med året innan.

Produktionen av papper och papp ökade starkt 1960 och produktionskapaciteten var i stort sett fullt utnyttjad vid utgången av året. Under de båda första åren på 60-talet ökade pappersproduktionen med ca 6,5 % resp. knappt 5 %. Kapacitetstillväxten var dock ännu snabbare varvid kapacitetsutnyttjandet kom att bli mindre tillfredsställande under särskilt 1962.

Ökningstakten beträffande exporten av papper och papp minskade 1961 och ånyo 1962. Kapacitetsutbyggnaden i konkurrentländerna torde därvidlag ha spelat en viss roll samtidigt som det finns anledning att tro att tullsänkningarna inom EFTA per den 1 juli 1961 torde ha verkat återhållande på order- och leveransutvecklingen. En härav oberoende lageravveckling tycks också ha ägt rum under denna tidsperiod i våra avnämmländer. 1963 ökade produktionen starkt och kapaciteten torde ha varit i stort sett fullt utnyttjad. Produktionsökningstakten avtog något under 1964 och mer markerat under 1965 och 1966. Förklaringen till denna nedgång i produktionsökningen kan vara att lagerökningar ägde rum 1963 inom de inhemska förbrukningssektorerna samt i avnämmländerna.¹ Vissa tecken tyder också på att viss kapacitetsbrist förelåg 1964 och att lönsamheten inom delar av branschen var alltför låg. Vid mitten av 1964 införde Storbritannien en importavgift vilken bl. a. drabbade importen av papper. Denna avgift sänktes i slutet av april 1965 och avvecklades helt vid utgången av 1966. 1965 arbetade de allra flesta sektorer inom pappersindustrin under fullt kapacitetsutnyttjande. Den kapacitetsbrist som förelåg 1964 tycks ha tilltagit under 1965. Den starka ökningen av hemmamarknadsleveranserna 1964 bestod i nästan samma utsträckning under 1965. Exportutvecklingen däremot stagnerade under 1965 från att under 1964 ha ökat mycket starkt. Produktionsutvecklingen under 1966 var mycket varierande

¹ Lagersituationen inom de inhemska förbrukningssektorerna är icke statistiskt belysta. Lagren av papper hos avnämmländerna är endast ofullständigt redovisade.

Diagram 3.3: 1. Exportprisindex för massa och papper. Index 1959 = 100. Kvartalsdata 1959-1970. Övre diagrammet avser massapriser och det nedre papperspriser.

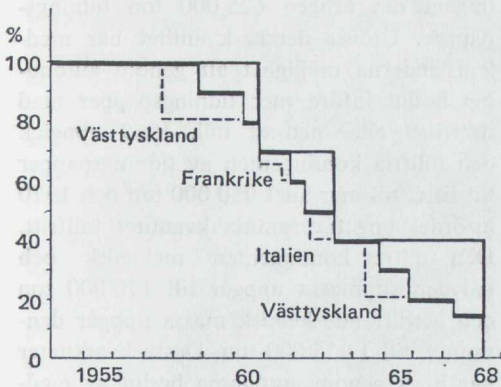

Källa: Statistiska Centralbyrån

för de olika papperskvaliteterna. Den totala pappersproduktionens ökning var dock svag. Generellt innebar utvecklingen under detta år en klar avmattning av efterfrågeläget inom landet. I viss mån kunde detta efterfrågebortfall på hemmamarknaden kompenseras genom ökad export. En stor del av denna exportökning utgjordes av en mycket snabb stegring av den svenska exporten av papper till Storbritannien. Det svaga efterfrågeläget bestod under hela 1967 och medförde en icke oväsentlig lageruppyggnad hos producenterna. Kapacitetsutnyttjandet sjönk mot slutet av året efter att tidigare ha legat relativt högt. Exportvolymen 1967 var praktiskt taget densamma som året innan. Mot slutet av 1967 devalverade Storbritannien

(och Danmark) varvid detta lands inhemska pappersindustri fick en konkurrensfördel gentemot Sverige. Genom att de nordiska producenterna inte fullt ut räknade upp sina priser i pund kom konkurrensfördelen av devalveringen att bli mindre än storleken av devalveringen. Det svaga marknadsläget förbyttes under 1968 till en situation med mycket snabbt växande efterfrågan på den europeiska kontinenten. En ökad förbrukning och sannolikt ett lageromslag inom EEC medförde att exporten ökade mycket snabbt till detta område 1968 och 1969. Även exporten till Storbritannien ökade mycket snabbt dessa år. Totalproduktionen av papper och papp uppgick till mer än 4,1 milj. ton 1969 efter att detta år ha

Diagram 3.3: 2. Avvecklingen av EEC-staternas interna tullar samt anpassningen till den gemensamma yttre tulltariffen (i % av bastullen resp i % av differensen).

Not Den skuggade kurvan anger den fastställda tullavvecklingen mellan EEC:s medlemsstater. De streckade kurvorna anger enskilda EEC-länders tidigarelagda tulljusteringar. Dessa har vidtagits av konjunkturpolitiska skäl. Den heldragna kurvan anger hur anpassningen till den gemensamma yttre tulltariffen genomförts. Denna kurva visar sålunda vid värdet 0 att från denna tidpunkt råder en för alla EEC-staterna gemensam yttre tullmur.

Tidigareläggning av tullavvecklingen vidtogs av Västtyskland hösten 1957 samt 1/7 1964 av Frankrike 1/1 och 15/9 1961 av Italien 28/8 1962.

Källa: Handelsdepartementet; Europeiska Ekonomiska Gemenskapen, del III.

ökat med mer än 450 000 ton.

Exportpriserna på papper har sedan 1959 stigit mycket svagt. 1966 och 1967 låg de på en ca 5 procentenheter högre nivå än 1959. Mot slutet av 1967 sjönk priserna ganska markerat ett par procentenheter för att från mitten av 1969 börja stiga kraftigt. Vid mitten av 1970 låg de på sin högsta nivå under de senaste tio åren vilket jämfört med 1959 innebar en höjning med ca 10 % (se diagram 3.3: 1). Till skillnad från prisindex för massa kan man dock på goda grunder misstänka att exportprisindex för papper ej korrekt fångar upp de faktiska prisförändringarna.

3.3.2 Ändrade marknadsförutsättningar

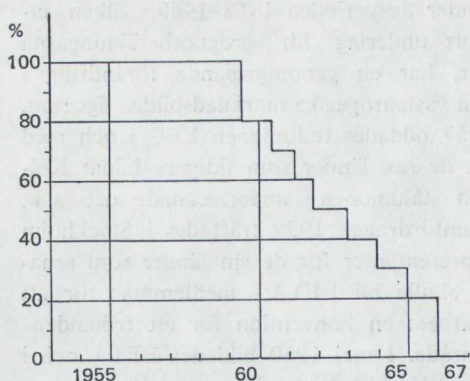
Under tidsperioden 1958–1969, vilken utgjort underlag för prognosberäkningarna här, har en genomgripande förändring i den västeuropeiska marknadsbildningen ägt rum. 1957 bildades tullunionen EEC i och med att de sex länder som tidigare bildat Kol- och stålunionen undertecknade det s.k. Romfördraget. 1959 träffades i Stockholm representanter för de sju länder som senare skulle bli EFTA:s medlemmar för att utarbeta en konvention för ett frihandelsområde. I maj 1960 bildades EFTA och i juni 1961 blev Finland associerad medlem.

Bildandet av tullunionen EEC innebar bl. a. att de sex EEC-staterna successivt skulle ta bort de tullar och de kvantitativa begränsningar rörande handeln som förelåg mellan EEC-staterna inbördes. Samtidigt skulle varje enskilt lands tullmur gentemot stater utanför EEC anpassas till en gemensam nivå vilken skulle utgöra ett genomsnitt av medlemsländernas tullnivå i utgångsläget. För Frankrike och Italien som tidigare varit utpräglade högtulländer medförde detta en anpassning nedåt medan det för lågtullandet Västtyskland kom att medföra en höjning av den yttre tullmuren. Som framgår av diagram 3.3: 2 påbörjades de interna tullavvecklingarna vid årsskiftet 1958–1959 och tullanpassningen mot tredje land vid årsskiftet 1960–1961. Vid halvårsskiftet 1968 var såväl EEC:s interna som externa tullanpassning avslutad.

Skapandet av frihandelsområdet EFTA medförde att medlemsländerna beslöt att med början vid halvårsskiftet 1960 avskaffa alla tullar sinsemellan medan däremot varje medlemsnation var fri att själv avgöra tullnivån gentemot tredje land. EFTA:s tullavveckling var avslutad vid årsskiftet 1966–1967 (se diagram 3.3: 3).

EEC:s stegvis genomförda interna tullavveckling påbörjades den 1/1 1959 och var slutförd den 1/7 1968. Genom två s.k. accelerationsbeslut kunde tullunionen förverkligas ett och ett halvt år tidigare än vad Romfördraget ursprungligen förutsatte. Anpassningen till den gemensamma ytt-

Diagram 3.3: 3. Avvecklingen av EFTA-staternas interna tullar (i % av bastullen).

Not

Tullavvecklingarna har ägt rum vid hel- resp. halvårs-skiftena utom 1962 då tullsatsändringarna genomfördes den 1/3 resp. 31/10.

Källa. Handelsdepartementet, Europeiska Ekonomiska Gemenskapen, del III.

re tullmuren skedde i tre steg och var även den avslutad den 1/7 1968. Vid denna tidpunkt var alltså tullunionen fullt genomförd (se diagram 3.3: 2). Tullunionen omfattar hela industrivaruområdet samt huvuddelen av jordbruksprodukterna. För dessa varor var alltså vid mitten av 1968 tullarna i princip avskaffade beträffande EEC-staternas interna handel och en gemensam yttre tulltariff var i kraft avseende medlemsländernas handel med tredje länder. Avsteg från tullavvecklingsplanen har förekommit men därvidlag har det endast varit fråga om tidigareläggning av redan beslutade tullsänkningar, vilket framgår av diagram 3.3: 2. Tidigareläggningar genomfördes vid olika tillfällen av vissa länder – Tyskland, Italien och Frankrike – av konjunkturpolitiska skäl.

Avvecklingen av tullarna mellan EFTA:s medlemstater tog sin början den 1/7 1960 och hade avslutats den 31/12 1966 (se diagram 3.3: 3). Vid 1964–1967 års tull- och handelsförhandlingar i GATT – den s. k. Kennedyrundan – förband sig de sex EEC-staterna att sänka vissa tullar. Dessa tullsänkningar skall genomföras i fyra etapper med början 1/7 1968 då 2/5 av tullsänk-

ningen genomfördes. Resten av tullsänkningarna skall genomföras med 1/5 per 1/1 1970, 1/1 1971 och slutligen 1/1 1972.

I GATT har EEC bundit en tullfri kontingent om årligen 625 000 ton tidningspapper. Utöver denna kvantitet har medlemsländerna möjlighet att genom autonoma beslut införa mer tidningspapper med tullfrihet eller nedsatt tull. 1969 uppgick den tullfria kontingenten av tidningspapper till EEC till mer än 1 050 000 ton och 1970 infördes ungefär samma kvantitet tullfritt. Den tullfria kontingenten mekanisk och halvkemisk massa uppgår till 170 000 ton och beträffande kemisk massa uppgår densamma till 1 935 000 ton. Dessa kvantiteter har höjts genom autonoma beslut av medlemsstaterna och 1970 omfattade de tullfria kontingenterna enligt tillgängliga uppgifter följande kvantiteter: [28], [29]

Västtyskland:	1 200 000 ton kemisk massa
Frankrike (1969):	900 000 ton kemisk massa, 100 000 ton mekanisk eller halvkemisk massa
Italien:	1 555 000 ton kemisk massa, 250 000 ton mekanisk eller halvkemisk massa (1969)
Benelux:	All massaimport tullfri.

EEC:s pappersindustri åtnjuter idag ett tullskydd på i genomsnitt 150 kr/ton vilket alltså belastar det papper som importerats till den gemensamma marknaden. Den ungefärliga belastningen på de olika kvaliteterna av importerat papper redovisas nedan. Tullbelastningen är beräknad på dagens papperspriser men med den tullsats som skall gälla från den 1/1 1972, nämligen 12 %.

Papperskvalitet:	Ungefärlig tull i kr/ton:
Träfritt tryckpapper i ark	190
Ensidigt glättat rent sulfitpapper (25 g/m ²)	210
Säckpapper	125
Ensidigt glättat omslagspapper	150
Kraftliner	100
Blekt falskartong	130

Källa: »Svenska Cellulosa- och Pappersindustrin inför den gemensamma marknaden.» Artikel av civilingenjör Carl J. Bergendahl i Svensk Trävaru- och Pappersmassetidning nr 15 1970.

I den mån som ingen eller ringa tillverkning sker inom EEC av en viss papperskvalitet bestäms priserna av den internationella marknaden. Detta gäller t. ex. kraftliner och säckpapper. Tullen kommer då inte att innebära ett skydd för den inhemska industrin utan medför en förhöjd prisnivå för konsumenterna. Beträffande å andra sidan tryck- och skrivpapper samt många kartongkvaliteter föreligger en relativt stor tillverkningskapacitet inom EEC. Priset på dessa varor bestäms av pappers-tillverkarna inom EEC-området och det papper som importeras måste följa dessa priser för att kunna säljas. Tullen verkar i dessa fall reducerande på exportörens nettopris.

3.3.3 Några problemställningar

De bestämningsfaktorer som ligger bakom efterfrågeutvecklingen inom ett land på papper och papp kan kort anges såsom beroende av dels landets inkomstnivå, dels den allmänna ekonomiska aktiviteten inom landet ifråga. På den västeuropeiska marknaden är Norden och Nordamerika de stora utbudsområdena vad beträffar massa och papper.

För de länder vilka inte tillhör de stora utbudsnationerna föreligger regelmässigt ett nettoimportbehov.¹ Nettoimportbehovet beträffande papper bestäms i huvudsak av marknadsefterfrågans storlek i relation till den inhemska pappersindustrins kapacitet. Importbehovet av massa i sin tur påverkas dels av det från pappersindustrin härledda massabehovet, dels av i vilken utsträckning detta behov tillfredsställs genom inhemska massaproduktion.

Den modell som redogörs för nedan utgår från redan gjorda studier vad beträffar den framtida konsumtionen av papper och papp. I detta avseende kan den i detta sammanhang använda prognosmodellen alltså ses som en vidareutveckling av de studier som tidigare bl. a. gjorts av Arne Sundelin (*Pulp and Paper Prospects in Western Europe*) [22]² och Carl Johan Åberg (*The Demand for Paper and Board in Wes-*

tern Europe 1950–1962) [25]. För ändamålet att skriva fram efterfrågan på papper och papp använder dessa båda författare regressionsanalys. Variationer i konsumtionen försöks därvidlag knytas till variationer i en eller flera förklarande variabler om vars framtida utveckling vissa specifika antaganden kan göras. Ett väsentligt villkor som måste uppfyllas för att en meningsfull framskrivning skall erhållas är att ingen grundläggande förändring i de funktionella sambanden mellan den beroende variabeln – konsumtionen – och förklaringsvariablerna inträffar under prognosperioden.

variablerna inträffar under prognosperioden. Arne Sundelin använder i sin studie inkomst och en tidstrend som variabler för att förklara förändringarna i den aggregerade konsumtionen av papper och papp. Tidstrenden får därvid ses som en faktor som skall förklara effekten på konsumtionen av papper och papp av alla andra faktorer än inkomsten. Carl Johan Åbergs modell har befolkning, BNP och en trendfaktor som förklarande variabler och både tidsserie och tvärsnittsansatser används för att estimeras den använda modellen. Båda ansatserna används sedan för att skriva fram konsumtionsutvecklingen av papper och papp i Västeuropa för 1963 och 1964 varvid en jämförelse med det faktiska utfallet för dessa båda år fått utgöra ett test på respektive ansats funktionsduglighet för prognosändamål [22], [25].

Det amerikanska handelsdepartementet har medelst en logaritmisk linjär funktion studerat konsumtionsutvecklingen beträffande papper och papp under perioden 1929–56.³ Genom att pröva olika ansatser åsyftades bl. a. att finna den förklaringsvariabel som gav det bästa förklaringsvärdet för de olika kvaliteterna av papper och papp. Den

¹ USA utgör härvidlag ett undantag. USA är både en stor utbudsnation beträffande massa och papper samtidigt som landet är nettoimportör.

² Under detta arbetes gång utkom av Arne Sundelin: »Paper and Board Consumption Patterns and Development Trends in the OECD Countries», OECD 1970.

³ »Technical Guide to Pulp, Paper and Board Supply-Demand», US Department of Commerce Washington, 1957.

förklaringsvariabel som gav den högsta korrelationskoefficienten för respektive varugrupp anges nedan.

Varugrupp (enligt amerikansk nomenklatur)	Bästa förklaringsvariabel
Tidningspapper	Disponibel inkomst
Tryckpapper	Industriproduktion
Finpapper	Disponibel inkomst
Industripapper	Industriproduktion
Mjukpapper	Disponibel inkomst
Lådkartong	Disponibel inkomst
Falskartong	Disponibel inkomst
Livsmedelskartong	Tidstrend

När det gäller att bedöma den svenska exportutvecklingen av massa och papper under prognosperioden 1970–1975 skall här några grundläggande förhållanden framhållas vilka kommit att påverka utformningen av den nedan redovisade modellen:

1) Den helt dominerande ställning som avsättningsmarknad för svensk (och nordisk) export av massa och papper som Väst-europa intar.

2) Det uppenbara inbördes beroendet mellan efterfrågeutvecklingen för pappersmassa å ena sidan samt papper och papp å den andra. Sammansättningen av den framtida efterfrågan rörande dessa två varukategorier har följaktligen ett nära samband med kapacitetsutbyggnaden av såväl avnämarnländernas egna massa- och pappersindustrier som konkurrentländernas. Dessa utbyggnader får återverkningar på den framtida svenska exportutvecklingen rörande massa och papper. Den planerade kapacitetsutbyggnaden inom dessa båda branscher i avnämarnländerna och konkurrentländerna kan ses som ett uttryck för producenternas bedömning av den framtida marknadsutvecklingen.

3) Den likartade situation som råder beträffande avsättningsmöjligheterna av massa och papper för samtliga de tre nordiska länderna. Sålunda har i viss utsträckning en gemensam finsk-norsk-svensk marknadsföring av dessa produkter bedrivits.

4) Den mycket påtagliga förändring i marknadsförutsättningarna för papper som ägt rum under 60-talet.

De avnämarnländer som ingår i modellen är samtliga EFTA- och EEC-länder samt USA. Dessa länder svarade 1969 tillsammans för 83 % av det svenska exportvärdet av massa och 78 % av det svenska exportvärdet av papper. Dessa marknader kan i praktiken anses ha ett slags preferentiell ställning vad beträffar avsättningen av svensk (nordisk) massa och papper. Övriga länder kan alltså betraktas som ett sekundärt avsättningsområde till vilket ökade leveranser kan förväntas när efterfrågan på den primära marknaden är vikande och omvänt – dvs. minskade leveranser – när stor efterfrågan råder på den primära marknaden med därav föranlett högt kapacitetsutnyttjande i Sverige (Norden).

Importvolymen av svensk massa resp. papper till de olika länderna i modellen har erhållits genom att multiplicera den prognoserade svenska importvolymandelen med resp. lands totala importvolym av massa resp. papper. I vissa av de fall där beräkningarna utförts för ländergrupper har importandelen beräknats på nettoimporten, dvs. områdets totala import exklusive intrahandeln. (Härom mera nedan.) Med svensk importandel avses alltså den andel av avnämarnländernas import av massa respektive papper som utgörs av i Sverige producerade varor.

Den svenska importandelens utveckling under prognosperioden har bestämts genom regressionsberäknade lineära ekvationsestimater grundade på hypoteser som redogörs för nedan i avsnitten rörande beräkningen av massa- resp. pappersimportandelarna för prognosperioden. Genom att sedan aggregera avnämarnländernas import av svensk massa respektive svenskt papper för prognosåren erhålls importutvecklingen för dessa båda varugrupper till dessa länder. Den svenska exportvolymutvecklingen av resp. varukategori under perioden 1970–1975 antas utvecklas med samma takt som den sålunda prognoserade importvolymutvecklingen för svensk massa resp. papper på de angivna avnämarnområdena.

Parallellt med de beräkningar och esti-

mationer som utförts och syftat till att förklara den svenska importandelens utveckling, har försök gjorts att även förklara den nordiska importandelens förändring. I vissa fall har det varit förenat med svårigheter att estimeras en ekvation som tillfredsställande förklarar just den svenska importandelens utveckling. Den nordiska importandelens förändring har dock i dessa fall ofta kunnat förklaras betydligt bättre. En av anledningarna till detta förhållande torde vara den gemensamma marknadsföring som praktiserats från de nordiska ländernas sida beträffande massa och papper.

Som ovan redogjorts för har under 60-talet omfattande tulländringar genomförts i Västeuropa. Dessa har ej berört den svenska massaexporten primärt då handeln med massa i princip har varit tullfri under den tidsperiod som betraktats här. På grundval av detta förhållande har den svenska resp. den nordiska massaimportandelen i modellen beräknats för modellens alla avnämrländer som en enda marknad.

Vid beräkningen av pappersimportandelarnas utveckling under prognosperioden har de sex i EEC ingående länderna behandlats som en marknad och importandelen beräknats för regionen som en enhet. Vid 60-talets början var papper så gott som genomgående belastat med ett ganska omfattande tullskydd. Utvecklingen under 60-talet har inneburit betydande förändringar i konkurrensförutsättningarna för utbudsländerna. Samtidigt som EEC-länderna utvecklade sina interna tullar och anpassade sina respektive tullar utåt till en och samma nivå, genomfördes en tullavveckling bland EFTA-länderna. För Norden, som en av de stora utbudsregionerna (likasom för övriga länder inom EFTA), medförde tullavvecklingen inom EFTA naturligtvis en konkurrensfördel på denna marknad gentemot de nordamerikanska leverantörerna av papper. På grund av de tulländringar som genomförts under 60-talet och vilka i huvudsak tilldragit sig inom (och i viss mån mellan) de två västeuropeiska handelsblocken EEC och EFTA, har pappersimportandelarnas utveckling beräknats

för å ena sidan EEC – som nämndes ovan – samt å andra sidan EFTA-regionen som en helhet. Med EFTA-regionen avses då naturligtvis »övriga EFTA» eller EFTA exklusive utbudsländerna Finland, Norge och Sverige. Inom denna ländergrupp är Storbritannien den helt dominerande avsättningsmarknaden. Nedan lämnas en närmare redogörelse för hur importandelsberäkningarna genomförts och på vilka länder respektive ländergrupper de är beräknade.

För att avnämrländernas importprognoser för massa resp. papper sinsemellan skall vara konsistenta med andra storheter som papperskonsumtion, pappersproduktion, massaproduktion etc. har försök gjorts att knyta samman bedömningen av dessa båda branscher på respektive ländermarknader. En liknande ansats har valts vid bedömningen av utvecklingen på den svenska massa- resp. pappersmarknaden.

Av avgörande betydelse för exportprognoserna för massa och papper är dock först och främst med vilken takt papperskonsumtionen beräknas öka under prognosperioden på de olika avsättningsmarknaderna samt inom Sverige.

I modellen har papperskonsumtionen behandlats som en exogen faktor såväl inom avnämrländerna som inom Sverige. Utgångspunkten för dessa bedömningar av papperskonsumtionens utveckling inom avnämrländerna har varit FAO/ECE:s prognosstudier över papperskonsumtionens utveckling under 1970-talet¹ [18], [21]. Den tillförselberäknade konsumtionen av papper och papp i Europa beräknas enligt dessa studier öka från 38,2 miljoner ton 1970 till nära 50,9 miljoner ton 1975. Mellan 1950 och 1965 tenderade tillväxten i papperskonsumtionen att gradvis sakta av och denna trend beräknas av FAO komma att fortsätta även under den här ifrågasvarande prognosperioden. Beträffande konsumtionsutvecklingen för papper inom Sverige under

¹ Prognosberäkningarna av FAO/ECE är utförda på grundval av studier för olika västeuropeiska länder rörande relationen mellan per capita-konsumtionen av olika papperskvaliteter och BNP.

perioden 1970–1975 har en separat prognos utarbetats. Därvidlag har papperskonsumtionsutvecklingen även under 1969 kunnat beaktas. Det sista ex post-år som FAO/ECE:s studier omfattar är 1967 [18], [21] och [23].

FAO sammanställer årligen nationellt insamlade data över den beräknade kapacitetstillväxten inom massa- och pappersindustrin fem år framåt i tiden för de flesta länder i världen [19]. Dessa tal har i modellen använts för att skriva fram produktionsutvecklingen av papper respektive massa inom de i modellen ingående avnämländerna.

Denna framskrivning har genomförts med hjälp av enkla massa- respektive pappersproduktionsfunktioner vilka estimerats för modellens olika länder. Förklarande variabel därvidlag har varit produktionskapacitetstal för respektive bransch. Dessa kapacitetsuppgifter har redovisats av FAO¹ och de är sammanställda av de olika ländernas nationella branschorganisationer, vilka i sin tur inhämtat uppgifterna från producenterna inom landet ifråga. När det gäller den planerade kapacitetsutbyggnaden kan alltså de till FAO årligen redovisade uppgifterna ses som ett uttryck för en framtida marknadsbedömning gjord av producenterna i de olika uppgiftslämnande länderna.

Då FAO:s sammanställningar över massa- resp. papperskapacitetsutvecklingen endast sträcker sig fram till och med 1974 har 1975 beräknats genom en linjär trendframskrivning på grundval av data för åren 1954–1974. Beträffande Sverige har dock kapacitetsuppgifter även omfattande 1975 kunnat erhållas från Svenska Cellulosa- och Pappersbruksföreningen.

Importandelarna för såväl massa som papper har beräknats i kvantitetstermer. Räkneenheten har varit metriska ton. I modellen har praktiskt taget genomgående tonuppgifter använts. Den resulterande tonprognosen beträffande exporten av massa resp. papper ger ett uttryck för den volymmässiga stegring som kan förväntas inträffa under prognosperioden förutsatt att ingen

grundläggande förändring inträffar som ändrar de antaganden och samband som ligger till grund för prognoserna. Underlaget för beräkningen av importandelarna för såväl papper som massa har hämtats ur den av OECD årligen utgivna publikationen »The Pulp and Paper Industry».

Med papper avses i modellen nedan genomgående *papper och papp* såsom bestående av summan av tidningspapper, annat tryck- och skrivpapper, kraftpapper och papp, halmpapper och papp, tissue och specialpapper, smörpapper och pergamyn samt annat papper och papp.

Med *pappersmassa* avses summan av mekanisk massa, sulfitmassa (blekt och oblekt), sulfatmassa (blekt och oblekt), halvkemisk massa samt dissolving. Modellen är baserad på varuaggregaten papper och papp respektive pappersmassa enligt dessa definitioner.² Om träfiberplattor fogas till varugruppen papper och papp enligt ovan erhålls överensstämmelse med varugruppen papper enligt avsnitt 1.4 dvs. SITC 64. Definitionen av pappersmassa ovan överensstämmer med varugruppen massa enligt avsnitt 1.4 (SITC 25).

3.3.4 Modellbeskrivning och ekvationer

Prognosmodellen består egentligen av två delar eller delmodeller, den ena avseende massa- och pappersmarknaderna i Sverige och den andra avseende utlandet.

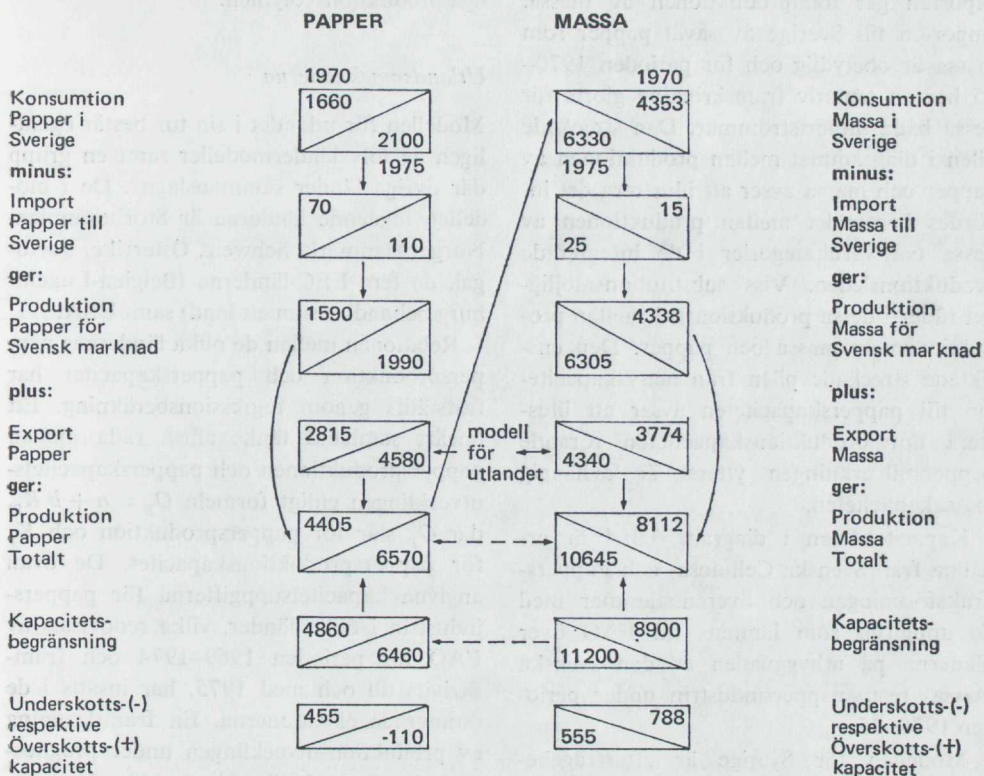
Massa- och pappersmarknaderna i Sverige

I delmodellen för Sverige ingår den svenska papperskonsumtionen samt Sveriges export av massa och papper exogent. Konsumtionsprognosen är utarbetad separat med ledning av det observerade sambandet mellan pap-

¹ För några år i början av estimationsperioden har av OECD redovisade kapacitetstal använts. På dessa tal har sedan kedjats de av FAO redovisade kapacitetsuppgifterna [20].

² De definitioner som använts för papper och papp respektive pappersmassa har erhållits ur OECD-publikationen The Pulp and Paper Industry.

Diagram 3.3: 4. Sammanfattning av beräkningarna för massa- och pappersindustrin 1970 och 1975, 1 000 ton.

Not De definitioner som i modellen genomgående använts för konsumtion, import, produktion etc. är OECD:s erhållna ur publikationen The Pulp and Paper Industry. Ur denna publikation har värden t.o.m. 1969 kunnat erhållas. 1970 har erhållits genom att på respektive 1969 års värden applicera de preliminära utvecklingstal som föreligger för 1969 - 1970 enligt den preliminära national-budgeten för 1971.

perskonsumtionens utveckling och BNP:s förändring. Prognosvärdena för exportvolymen av massa och papper erhålls från den andra delmodellen vilken avser utlandsmarknaderna. Genom att insätta konsumtionsvolymen av papper samt de från utlandsmodellen erhållna prognosvärdena beträffande exporten av massa och papper i modellen avseende den svenska massa- resp. pappersmarknaden har inbördes konsistens erhållits mellan de olika i resp. marknad ingående storheterna - konsumtion, produktion, export och import. Diagram 3.3: 4 åskådliggör detta närmare. De hel-dragna pilarna illustrerar hur de olika variablerna behandlas i modellen för de svens-

ka massa- och pappersmarknaderna. Produktionen av papper totalt erhålls som summan av den med pappersimporten reducerade papperskonsumtionen och pappersexporten. Den mot den sålunda erhållna pappersproduktionen svarande massakonsumtionen erhålls genom ekvationen

$$C_m = 85,75 + 0,95 O_p$$

(0,04)

$$R^2 = 0,9739 \text{ 1954-1969}$$

där C_m står för massakonsumtionen och O_p för pappersproduktionen.¹ Båda variab-

¹ Även pappersavfall används vid pappersproduktionen. Här har ej pappersavfall medtagits. Den tillförselberäknade totala konsumtionsvolymen (forts. på nästa sida)

lerna är uttryckta i tusen ton. Massakonsumtionen minus importen av massa plus massaexporten ger totalproduktionen av massa. Importen till Sverige av såväl papper som massa är obetydlig och för perioden 1970–75 har en tentativt framskrivning gjorts för dessa båda importströmmar. Den streckade pilen i diagrammet mellan produktionen av papper och massa avser att illustrera det inbördes beroendet mellan produktionen av dessa två varukategorier i de integrerade produktionsleden. Viss substitutionsmöjlighet råder i dessa produktionsled mellan produktionen av massa och papper. Den ensriktade streckade pilen från massakapaciteten till papperskapaciteten avser att illustrera hur produktionskapaciteten rörande papperstillverkningen ytterst är avhängig massakapaciteten.

Kapacitetstalen i diagram 3.3: 4 är erhållna från Svenska Cellulosa- och Pappersbruksföreningen och överensstämmer med de uppgifter som lämnats till FAO över planerna på utbyggnaden av den svenska massa- resp. pappersindustrin under perioden 1970–75.

Modellen för Sverige är efterfrågebestämd såtillvida som kapacitetsbegränsningen inom massa- resp. pappersindustrin ej tillåtit påverka den produktion av massa resp. papper som framkommer när papperskonsumtionen, pappersexporten samt massaexporten insätts i systemet. Underskotts- resp. överskottskapacitet skall alltså – vid den givna efterfrågesituationen såväl inom som utom Sverige – ses som en indikator på att, i det första fallet ett investeringsbehov föreligger, i det andra fallet att för stor kapacitet råder. Framhållas bör dock att de kapacitetstal som FAO redovisar – och vilka är baserade på data erhållna från branschorganisationerna i de enskilda länderna – avser den tekniskt möjliga kapaciteten. I praktiken torde fullt kapacitetsutnyttjande anses

---

(forts. fr. föreg. sida)
men av pappersavfall uppgick 1969 endast till ca 260 tusen ton. Konsumtionsvolymen utvecklas ej särskilt snabbt och det förhållandet att pappersavfall ej medtagits här torde ej nämnvärt påverka beräkningarna.

råda vid en något lägre produktionsnivå än vad som motsvaras av den tekniskt möjliga produktionsvolymen.

Utlandsmarknaderna

Modellen för utlandet i sin tur består egentligen av tolv ländermodeller samt en grupp där övriga länder sammanlagits. De i modellen ingående länderna är Storbritannien, Norge, Danmark, Schweiz, Österrike, Portugal, de fem EEC-länderna (Belgien-Luxemburg behandlas som ett land) samt USA.

Relationen mellan de olika ländernas pappersproduktion och papperskapacitet har fastställts genom regressionsberäkning. Ett lineärt samband tänks alltså råda mellan pappersproduktionen och papperskapacitetsutvecklingen enligt formeln $O_p = a + b K_p$, där O_p står för pappersproduktion och K_p för pappersproduktionskapacitet. De ovan angivna kapacitetsuppgifterna för pappersindustrin i olika länder, vilka redovisats av FAO för perioden 1969–1974 och framskrivits till och med 1975, har insatts i de estimerade ekvationerna. En framskrivning av produktionsutvecklingen under prognosperioden har erhållits för de olika länderna i modellen genom att applicera det genomsnittliga kapacitetsutnyttjandet för estimationsperioden på kapacitetsuppgifterna för prognosperioden. Estimationsperioden är för samtliga länder 1954–1969.

På motsvarande sätt har förfarits för att erhålla en framskrivning av massaproduktionen för prognosperioden och den förklarande variabeln har härvidlag utgjorts av de tidigare omnämnda ex ante-uppgifterna från FAO över massakapacitetsutbyggnaden i olika länder. Massakonsumtionen är också bestämd i modellen genom regressionsberäkning och som förklarande variabel har pappersproduktionen ingått. I tabell 3.3: 3 till 3.3: 5 redovisas de estimerade funktionerna för de olika länderna rörande massa- resp. pappersproduktionen samt massakonsumtionen. Funktionssambanden i utlandsmodellen samt dess uppbyggnad framgår av sammanställningen i tabell 3.3: 2. Produktionsfunktionerna är baserade på av producenter läm-

nade – i ton uttryckta – uppgifter över den planerade kapacitetsutvecklingen. Detta torde innebära att ett visst hänsynstagande till produktivitetens inverkan tagits då producenter i sin bedömning av den framtida kapacitetsutvecklingen kan antas ha kalkylerat in en viss produktivitetens utveckling.

Exogent i modellen ingår papperskonsumtionen – baserad på ECE/FAO:s prognosstudier – samt exportvolymen av massa resp. papper. De senare två storheterna är tämligen obetydliga för de flesta av de i modellen ingående avnämmländerna. Ländernas totala importvolym av papper resp. massa erhålls sedan genom identiteten $M \equiv C - O + X$, där M står för importvolym, C för konsumtionsvolym, O för produktionsvolym och slutligen X för exportvolym.

Koefficienten för den förklarande variabeln – massa- resp. papperskapaciteten – i tabellerna 3.3: 3 och 3.3: 4 ger i respektive ekvation ett uttryck för det genomsnittliga marginella kapacitetsutnyttjandet under estimationsperioden. Beträffande pappersproduktionsfunktionerna uppgår det genomsnittliga koefficientvärdet för samtliga länder i modellen till drygt 0,88 för perioden 1954–1969. Danmark, Schweiz och Västtyskland har alla erhållit ett koefficientvärde på 0,77 vilket är lägst bland de tolv länderna.

Tre länder – Storbritannien, Österrike och Belgien-Luxemburg – har erhållit en koefficient större än 1. Dessa tre länder har också erhållit negativt intercept. Anledningen till att dessa tre länder erhållit en koefficient större än 1 är inte helt klarlagd. Ett gemensamt drag tycks vara att dessa tre länders pappersproduktion varit utsatt för starka konjunkturfluktuationer under estimationsperioden. I diagram 3.3: 5 visas hur Storbritanniens papperskapacitet utvecklats under estimationsperioden samt hur kapaciteten utnyttjats, dvs. pappersproduktionens utveckling. Pappersproduktionsfunktionerna har genomgående erhållit en hög korrelationskoefficient (R^2). I endast ett fall – Portugal – är korrelationskoefficienten R^2 mindre än 0,90.

Tabell 3.3: 2. Modell för sambanden mellan massa och papper i importländerna.

Papper	Massa
(1 a) $O_p = f(K_p)$	(1 b) $O_m = f(K_m)$
(2 a) $X_p = \text{exogent}$	(2 b) $X_m = \text{exogent}$
(3 a) $C_p = \text{exogent}$	(3 b) $C_m = f(O_p)$
(4 a) $M_p \equiv C_p - O_p + X_p$	(4 b) $M_m \equiv C_m - O_m + X_m$
(5 a) $S_p^s = \text{enligt ekvation — se avsnitt rörande pappersandelarnas beräkning nedan}$	(5 b) $S_m^s = \text{enligt ekvation — se avsnitt rörande massaandelarnas beräkning nedan}$
(6 a) $M_p^s = S_p^s \times M_p$	(6 b) $M_m^s = S_m^s \times M_m$

Symbolförklaringar:

- O_p = produktionsvolymen av papper
- O_m = produktionsvolymen av massa
- K_p = produktionsvolymkapaciteten för pappersindustrin
- K_m = Produktionsvolymkapaciteten för massaindustrin
- X_p = exportvolymen av papper
- X_m = exportvolymen av massa
- C_p = konsumtionsvolymen av papper
- C_m = konsumtionsvolymen av massa
- M_p = importvolymen av papper
- M_m = importvolymen av massa
- S_p^s = importvolymandelen för svenskt papper
- S_m^s = importvolymandelen för svensk massa
- M_p^s = importvolymen av svenskt papper
- M_m^s = importvolymen av svensk massa

Anm. Subscript p respektive m står för papper respektive massa. Superscript s (respektive No) står för Sverige (respektive Norden).

Beträffande produktionsfunktionerna för massatillverkning uppgår koefficienten för den förklarande variabeln för modellens länder tillsammans till i genomsnitt 0,90 dvs. jämfört med pappersproduktionsfunktionerna har alltså koefficienterna i de senare ekvationerna något högre värden i genomsnitt. Framhållas bör dock att massatillverkningskapaciteten för samtliga länder i modellen utom USA är förhållandevis liten. Endast ett land har i massaproduktionsfunktionen erhållit en koefficient med värde högre än 1, nämligen Portugal. För Västtyskland uppgår koefficienten till 1,00. Korrelationskoefficienterna R^2 är för massa-produktionsfunktionerna i samtliga fall utom ett – Frankrike – något lägre än korre-

Tabell 3.3: 3. Samband mellan kapacitet och produktion av papper i vissa länder.

Importländer		
Danmark	$O_p = 31,84 + 0,77 \times K_p$ (0,09)	$R^2 = 0,9345$
Storbritannien	$O_p = -225,29 + 1,01 \times K_p$ (0,07)	$R^2 = 0,9420$
Österrike	$O_p = -72,73 + 1,07 \times K_p$ (0,10)	$R^2 = 0,9541$
Schweiz	$O_p = 74,45 + 0,77 \times K_p$ (0,10)	$R^2 = 0,9830$
Portugal	$O_p = 12,08 + 0,83 \times K_p$ (0,05)	$R^2 = 0,8831$
Västtyskland	$O_p = 562,72 + 0,77 \times K_p$ (0,10)	$R^2 = 0,9844$
Italien	$O_p = 72,07 + 0,80 \times K_p$ (0,09)	$R^2 = 0,9901$
Frankrike	$O_p = 109,13 + 0,89 \times K_p$ (0,07)	$R^2 = 0,9822$
Nederländerna	$O_p = 38,59 + 0,89 \times K_p$ (0,06)	$R^2 = 0,9517$
Belgien	$O_p = -89,26 + 1,09 \times K_p$ (0,13)	$R^2 = 0,9186$
USA	$O_p = 725,02 + 0,91 \times K_p$ (0,07)	$R^2 = 0,9823$
Exportländer		
Sverige	$O_p = 268,57 + 0,82 \times K_p$ (0,09)	$R^2 = 0,9901$
Finland	$O_p = -96,48 + 0,93 \times K_p$ (0,06)	$R^2 = 0,9873$
Norge	$O_p = 47,76 + 0,83 \times K_p$ (0,09)	$R^2 = 0,9887$
Canada	$O_p = 1\,910,96 + 0,70 \times K_p$ (0,09)	$R^2 = 0,9007$

Not. Estimationsperiod 1954—1969.

lationskoefficienten för motsvarande pappersproduktionsfunktioner.

Som framgår av diagram 3.3: 5 översteg för Storbritannien produktionsvolymen produktionskapaciteten 1960. Detta har inträffat enstaka år även för andra länder i modellen och att så sker är i och för sig inte särskilt märkvärdigt. Vissa möjligheter torde alltid föreligga att överskrida det kapacitetstak som vid normala förhållanden skulle betraktas som fullt kapacitetsutnyttjande. Den definition som FAO använder för kapacitetsuppgifterna anges till: »... practical, maximum or all-out basis». Över en längre tidsperiod torde också viss osäkerhet vidlåda bedömningarna av kapacitetsvolymen på grund av den omsättning av den produktiva utrustningen som hela tiden äger rum.

Koefficienten i massakonsumtionsfunktionerna ger ett uttryck för ett genomsnittligt

produktionstekniskt förhållande. Som framgår av tabell 3.3: 5 varierar koefficientens storlek ganska avsevärt. Sverige har erhållit ett koefficientvärde på 0,95 medan detsamma i Västtysklands ekvation endast uppgår till 0,49. Denna kraftiga skillnad i massaåtgång vid pappersproduktionen sammanhänger dels med vilka olika papperskvaliteter som tillverkas, dels med i vilken mån som avfallspapper används vid papperstillverkningen. I Sverige har produktionen av tidningspapper och vissa typer av emballagepapper en framskjuten plats medan för Västtyskland bl. a. skriv- och tryckpapper utgör en stor andel av pappersproduktionen.

Vissa papperskvaliteters procentuella andel av Västtysklands resp. Sveriges produktion av papper och papp 1969 framgår av vidstående tablå.

Tabell 3.3: 4. Samband mellan kapacitet och produktion av massa i vissa länder.

Importländer			
Danmark	$O_m =$	$0,28 + 0,88 \times K_m$ (0,04)	$R^2 = 0,8491$
Storbritannien	$O_m =$	$5,07 + 0,90 \times K_m$ (0,03)	$R^2 = 0,9058$
Österrike	$O_m =$	$54,28 + 0,91 \times K_m$ (0,02)	$R^2 = 0,9169$
Schweiz	$O_m =$	$57,89 + 0,68 \times K_m$ (0,08)	$R^2 = 0,8376$
Portugal	$O_m =$	$-10,81 + 1,02 \times K_m$ (0,06)	$R^2 = 0,9686$
Västtyskland	$O_m =$	$-59,58 + 1,00 \times K_m$ (0,15)	$R^2 = 0,7567$
Italien	$O_m =$	$-68,51 + 0,90 \times K_m$ (0,06)	$R^2 = 0,9550$
Frankrike	$O_m =$	$56,64 + 0,91 \times K_m$ (0,07)	$R^2 = 0,9838$
Nederländerna	$O_m =$	$23,57 + 0,82 \times K_m$ (0,06)	$R^2 = 0,8766$
Belgien	$O_m =$	$-16,82 + 0,95 \times K_m$ (0,05)	$R^2 = 0,9178$
USA	$O_m =$	$-2\ 204,01 + 0,99 \times K_m$ (0,04)	$R^2 = 0,9636$
Exportländer			
Sverige	$O_m =$	$800,45 + 0,76 \times K_m$ (0,09)	$R^2 = 0,9529$
Finland	$O_m =$	$377,82 + 0,79 \times K_m$ (0,09)	$R^2 = 0,9806$
Norge	$O_m =$	$33,27 + 0,86 \times K_m$ (0,05)	$R^2 = 0,9061$
Canada	$O_m =$	$1\ 132,80 + 0,77 \times K_m$ (0,09)	$R^2 = 0,9628$

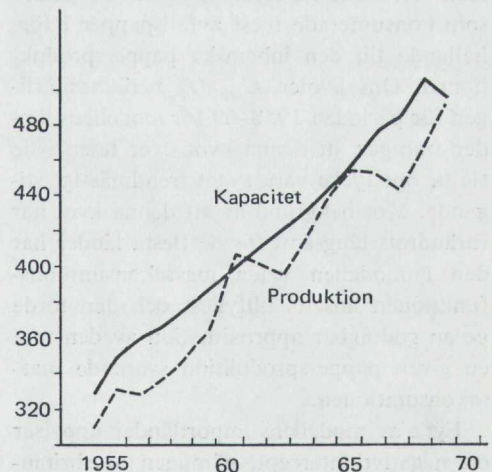
Not. Estimationsperiod 1954—1969.

	Västtysk- land	Sverige
1. Tidningspapper	6,3	22,7
2. Annat tryck- och skriv- papper	32,7	12,7
3. Emballagepapper och papp därav bl. a.	45,5	52,2
Kraftliner	0	10,4
Säckpapper	1,8	14,8
Falskartong	8,8	7,2
Annat emballagepapper och papp	31,6	5,8

Källa: The pulp and paper industry; OECD Paris.

Västtyskland, Storbritannien och Frankrike är idag de största konsumenterna av avfallspapper i Västeuropa. Om konsumtionsvolymen av avfallspapper ($C_{w,p}$) sätts i relation till pappersproduktionsvolymen

Diagram 3.3: 5. Kapacitets- och produktionsutveckling i Storbritanniens pappersindustri, 1 000 ton, 1954—1969.

Tabell 3.3: 5. Samband mellan konsumtion av pappersmassa och produktion av papper i vissa länder.

Importländer		
Danmark	$C_m = 18,24 + \frac{0,50}{(0,08)} \times O_p$	$R^2 = 0,8320$
Storbritannien	$C_m = -171,72 + \frac{0,74}{(0,09)} \times O_p$	$R^2 = 0,9587$
Österrike	$C_m = 59,93 + \frac{0,80}{(0,10)} \times O_p$	$R^2 = 0,9973$
Schweiz	$C_m = 51,09 + \frac{0,57}{(0,10)} \times O_p$	$R^2 = 0,9774$
Portugal	$C_m = -29,78 + \frac{0,96}{(0,08)} \times O_p$	$R^2 = 0,8782$
Västtyskland	$C_m = 428,82 + \frac{0,49}{(0,09)} \times O_p$	$R^2 = 0,9710$
Italien	$C_m = 103,20 + \frac{0,64}{(0,10)} \times O_p$	$R^2 = 0,9965$
Frankrike	$C_m = 52,28 + \frac{0,68}{(0,10)} \times O_p$	$R^2 = 0,9930$
Nederländerna	$C_m = -222,70 + \frac{0,70}{(0,10)} \times O_p$	$R^2 = 0,9833$
Belgien	$C_m = 2,36 + \frac{0,80}{(0,09)} \times O_p$	$R^2 = 0,9733$
USA	$C_m = -1\,051,84 + \frac{0,83}{(0,09)} \times O_p$	$R^2 = 0,9913$
Exportländer		
Sverige	$C_m = 85,75 + \frac{0,95}{(0,04)} \times O_p$	$R^2 = 0,9739$
Finland	$C_m = 321,51 + \frac{0,88}{(0,08)} \times O_p$	$R^2 = 0,9952$
Norge	$C_m = 37,47 + \frac{0,94}{(0,06)} \times O_p$	$R^2 = 0,9914$
Canada ¹	$C_m = -1\,125,56 + \frac{1,12}{(0,12)} \times O_p$	$R^2 = 0,9765$

Not. Estimationsperiod 1954—1969.

¹ Osäkra och interpolerade data i början av estimationsperioden torde förklara det höga koefficientvärdet för Canada.

(O_p) framgår att Västtyskland, Storbritannien och Nederländerna 1969 var de länder som konsumerade mest avfallspapper i förhållande till den inhemska pappersproduktionen. Om kvoten C_{wp}/O_p beräknas årligen för perioden 1958–69 för modellens länder framgår att denna kvot över tiden i de flesta fall tycks vara svagt trendmässigt stigande. Mot bakgrund av att denna kvot har förändrats långsamt för de flesta länder har den i modellen valda massakonsumtionsfunktionen ansetts tillfyllest och den torde ge en godtagbar approximation av den mot en given pappersproduktion svarande massakonsumtionen.

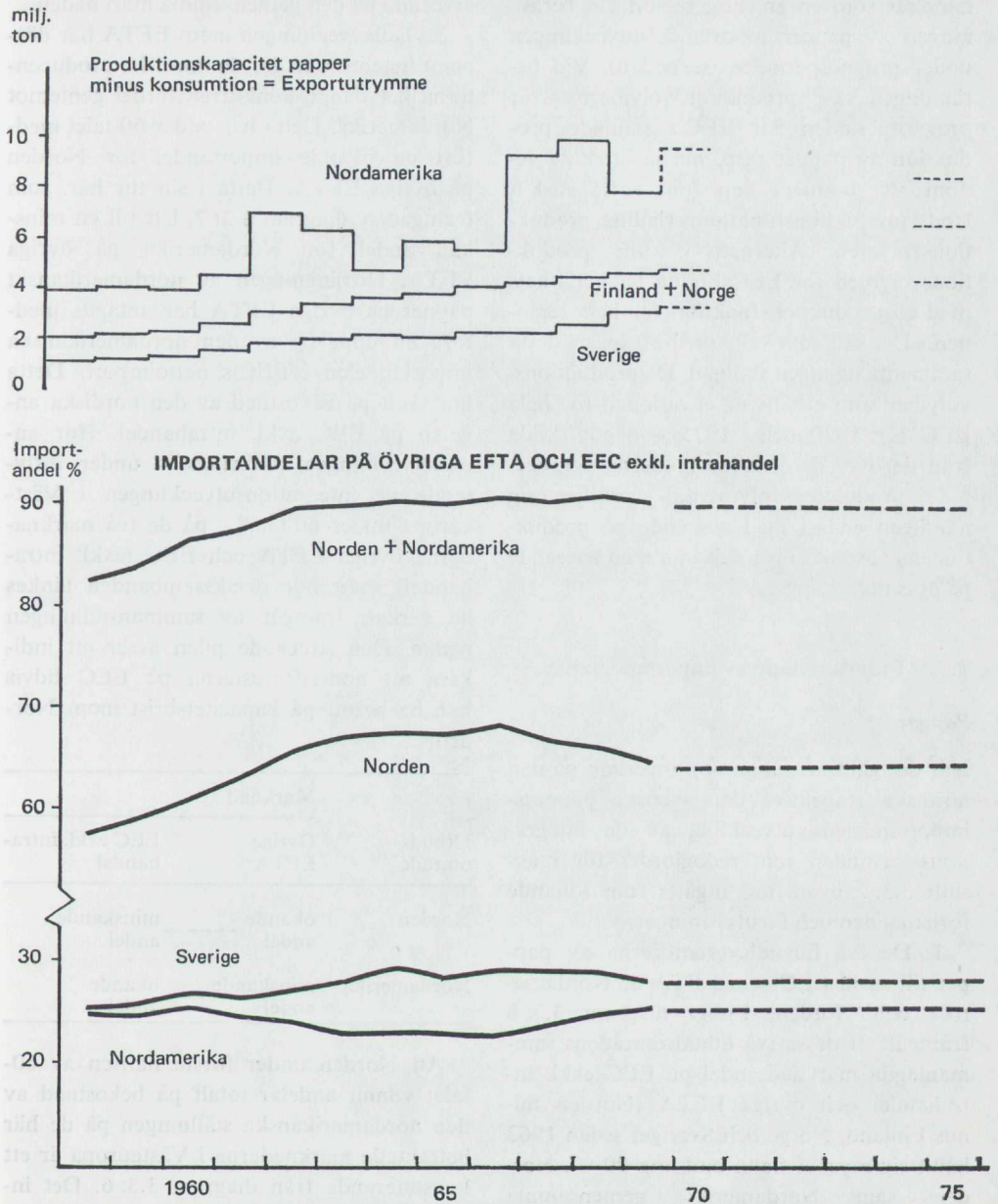
Fyra av modellens importländer uppvisar ett negativt intercept, nämligen Storbritannien,

Portugal, Nederländerna och USA. Detta torde sammanhånga med en över tiden ändrad produktionsinriktning mot mer massakrävande papperskvaliteter. Korrelationskoefficienten R^2 är i de flesta fall hög. Av modellens elva importländer har nio en korrelationskoefficient större än 0,95. Danmark och Portugal har erhållit en korrelationskoefficient på 0,83 resp. 0,88.

De sålunda för perioden 1970–1975 framskrivna produktionsvärdena har insatts tillsammans med motsvarande konsumtionsvärden och exportvärden² i identiteten

² Exportvolymen av massa och papper är obetydlig för alla av modellens importländer utom USA. Ett tentativt framskrivningssätt har praktiserats beträffande massa- och pappersexportens utveckling under prognosperioden.

Diagram 3.3: 6. Nordens och Nordamerikas andelar av pappersimporten till EEC och övriga EFTA jämfört med möjligt exportutrymme.

Anm. Norden = Finland, Norge och Sverige. Övriga EFTA = EFTA exkl. Norden

$M \equiv C - O + X$ varvid landets totala importvolym erhållits. EEC-länderna har behandlats som en enhetlig region vid beräkningen av pappersimportandelsutvecklingen under prognosperioden (se nedan). Vid beräkningen av produktionsvolymerna för prognosperioden har EEC:s samlade produktion av papper resp. massa erhållits genom att summera den från varje enskilt lands produktionsfunktion erhållna produktionsvolymen. Alternativt skulle produktionsvolymen för EEC kunna ha beräknats med en produktionsfunktion för hela regionen.¹ Det sätt som valts medför dock i detta sammanhang ingen skillnad. De produktionsvolymerna som erhålls ur ekvationen för hela EEC för 1970 och 1975 – något skilda från de över de enskilda länderna aggregerade produktionsvolymerna – skiljer sig nämligen endast med avseende på produktionsabsoluta nivå och inte med avseende på dess utvecklingstakt.

3.3.5 Framskrivning av importandelarna

Papper

När det gäller att fånga upp inverkan på den nordiska respektive den svenska pappersimportandelens utveckling av de integrationssträvanden som redogjordes för i avsnitt 3.3: 2 ovan, har utgått från följande förhållanden och förutsättningar.

1. De två huvudleverantörerna av papper till såväl EEC som EFTA är Nordamerika och Norden. Enligt diagram 3.3: 6 framgår att dessa två utbudsområdens sammanlagda marknadsandel på EEC exkl. intrahandel och övriga EFTA (Norden minus Finland, Norge och Sverige) sedan 1962 hållit sig mycket stabil omkring 90 %. Nordens samt Nordamerikas gemensamma marknadsandel på enbart övriga EFTA har även den hållit sig mycket stabil, strax över 90 %, sedan 1962. På EEC exkl. intrahandel kan en mycket svagt stigande trend skönjas sedan 60-talets början. Även här är marknadsandelen i närheten av 90 % – en aning lägre än den på övriga EFTA.

2. Bildandet av EEC har antagits ej med-

föra någon ändring i konkurrensbetingelserna mellan Norden och Nordamerika med avseende på den gemensamma marknaden.

3. Tullavvecklingen inom EFTA har däremot inneburit en för de nordiska producenterna betydande konkurrensfördel gentemot Nordamerika. Detta har under 60-talet medfört en ökande importandel för Norden på övriga EFTA. Detta i sin tur har, som framgår av diagram 3.3: 7, lett till en minskad andel för Nordamerika på övriga EFTA. Utträngningen av nordamerikanskt papper på övriga EFTA har antagits medföra en uppgång av den nordamerikanska importandelen i EEC:s nettoimport. Detta har skett på bekostnad av den nordiska andelen på EEC exkl. intrahandel. Hur andelsutvecklingen påverkats – under inflytande av integrationsutvecklingen i Väst-europa under 60-talet – på de två marknaderna övriga EFTA och EEC (exkl. intrahandel) samt hur orsakssambanden tänkes ha verkat, framgår av sammanställningen nedan. Den streckade pilen avser att indikera att andelsförlusterna på EEC tidvis kan ha berott på kapacitetsbrist inom Norden.

Utbudsområde	Marknad	
	Övriga EFTA	EEC exkl. intrahandel
Norden	ökande andel	-----> minskande andel
Nordamerika	↓ minskande andel	↑ ökande andel

Att Norden under första hälften av 60-talet vunnit andelar totalt på bekostnad av den nordamerikanska ställningen på de här betraktade marknaderna i Väst-europa är ett konstaterande från diagram 3.3: 6. Det innebär att de vinster Norden gjort på övriga EFTA ej har medfört motsvarande andels-

¹ Produktionsfunktionerna rörande massa resp. papperstillverkning för hela EEC har estimerats och erhöi följande utseende:

$$O_p = 6,85 + 0,84 \cdot K_p \quad R^2 = 0,9939$$

$$O_m = -124,82 + 0,96 \cdot K_m \quad R^2 = 0,9907$$

Diagram 3.3: 7. Nordens och Nordamerikas andelar av pappersimporten till övriga EFTA jämfört med möjligt exportutrymme.

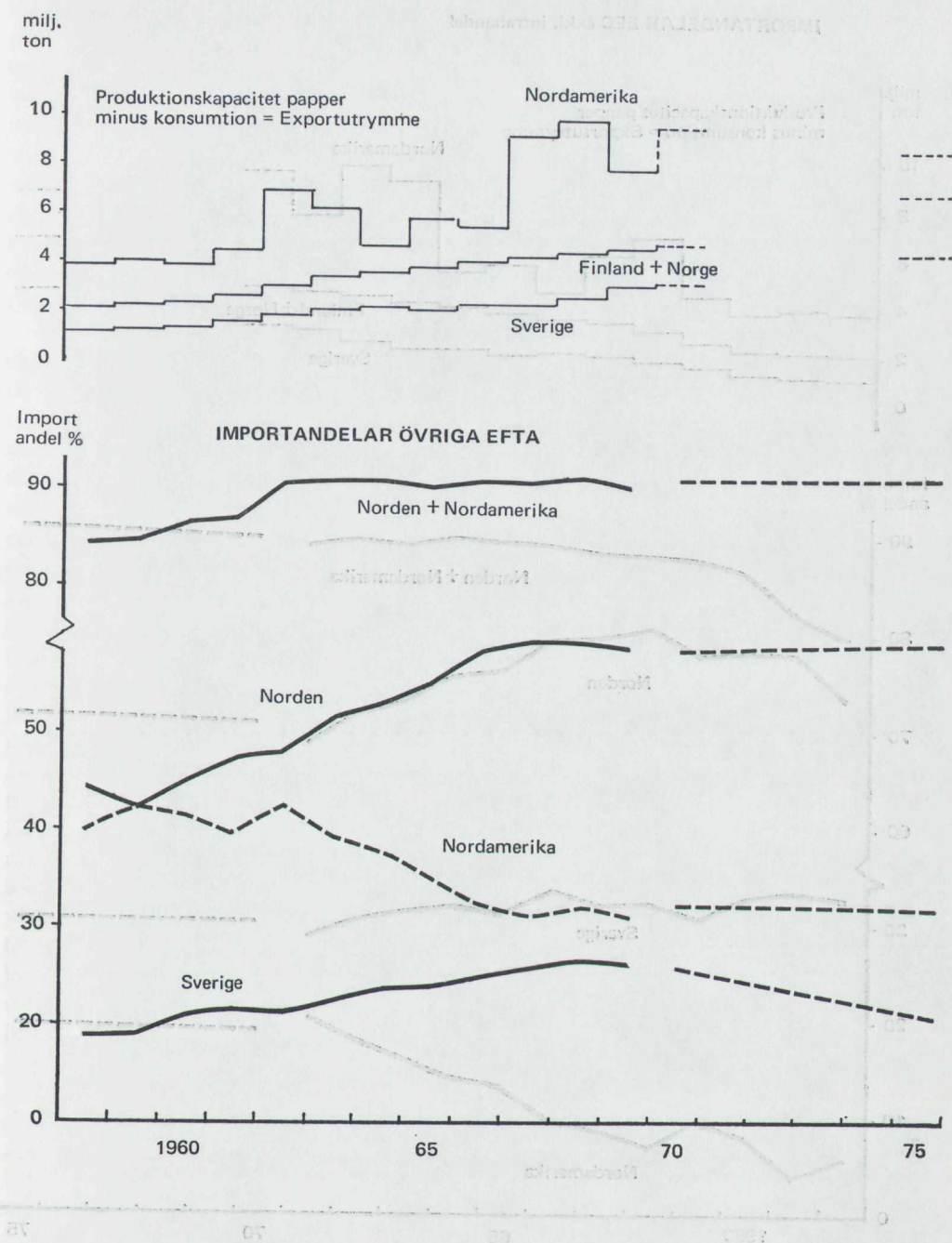
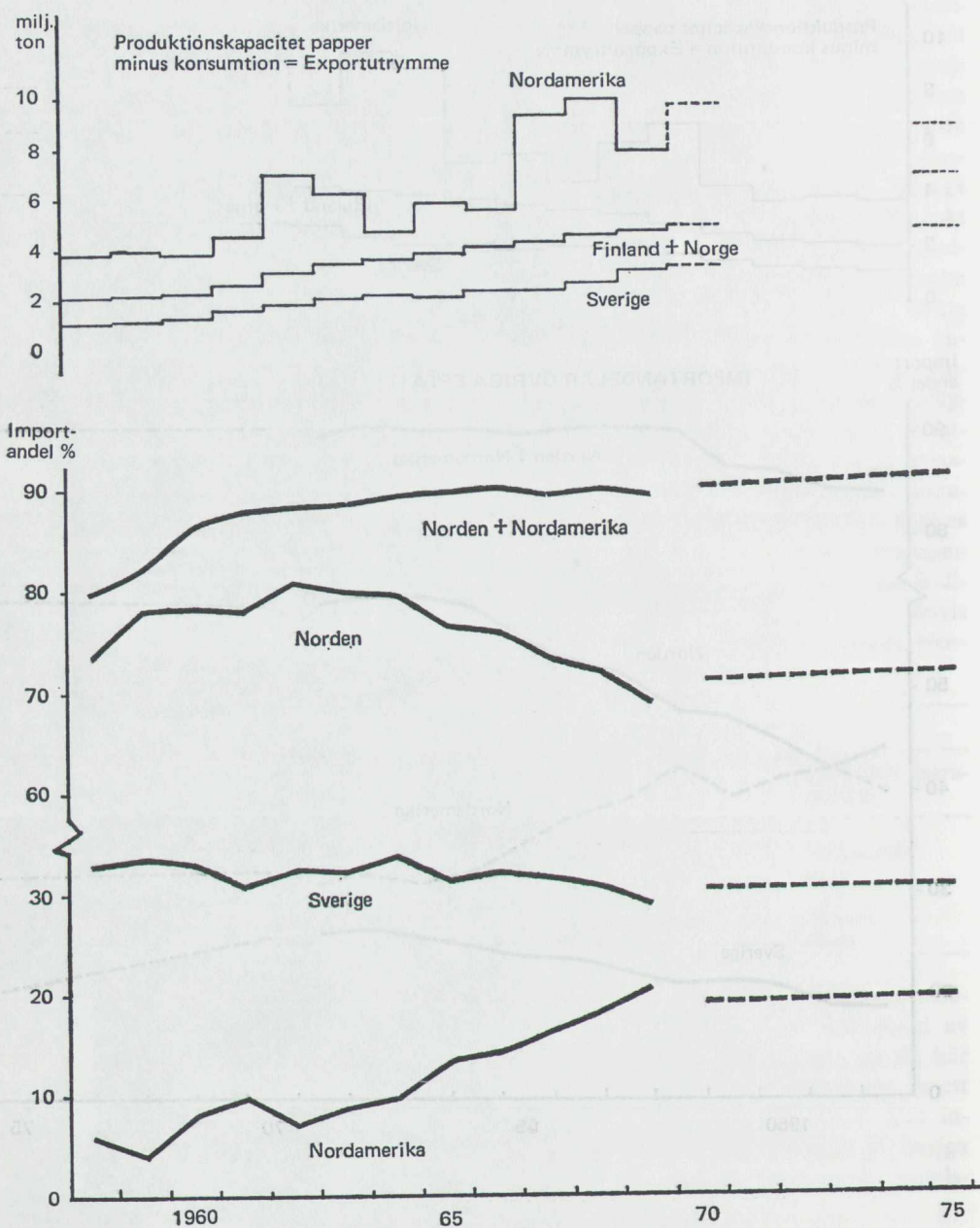

Diagram 3.3: 8. Nordens och Nordamerikas andelar av pappersimporten till EEC exklusive intrahandel jämför med möjligt exportutrymme.

IMPORTANDELAR EEC exkl. intrahandel

förluster på EEC. De tullsänkningar, vilka – som ett resultat av Kennedyrundan – har vidtagits efter utgången av 1969 och kommer att vidtagas under början av 70-talet, torde ej påverka marknadsfördelningen i Västeuropa mellan Norden och Nordamerika, emedan det är fråga om generella tullsänkningar vilka i princip gynnar båda utbudsområdena lika. Eventuellt skulle dock en viss fördel för Nordamerika kunna tänkas då det skydd i tullavseende som Norden åtnjuter inom EFTA i förhållande till Nordamerika kommer att bli något mindre.

Även andra faktorer påverkar dock andelsutvecklingen för utbudsnationerna. Under de sista tre åren har Nordamerika återtagit den marknadsmässiga ställning som förelåg under perioden 1958–1960. Detta har skett genom de markant stora kapacitetstillskott som framkommit i Nordamerika under åren 1967–1969. Som framgår av diagram 3.3: 6–3.3: 8 har de nordamerikanska andelsvinsterna under de tre sista åren inom det Västeuropa vi betraktar här till övervägande delen varit koncentrerade till övriga EFTA. Vid sidan av tulländringarnas inverkan har sålunda antagits att Nordens resp. Nordamerikas exportkapacitet – mätt som produktionskapacitet minus konsumtion (= förklaringsvariabel $Ex\ddot{o}$) – i väsentlig utsträckning kommit att påverka den realiserade exportutvecklingen och därmed även marknadsandelarna. Då det här använda konsumtionsbegreppet avser den tillförselberäknade konsumtionsvolymen fångas lagerförändringarnas inverkan delvis upp i exportkapacitetsvariabeln $Ex\ddot{o}$. När det gäller den svenska importandelens utveckling har hänsyn tagits till det förhållandet att Sverige då även konkurrerat med Finland och Norge förutom med Nordamerika. Liksom beträffande den nordiska andelsutvecklingen har själva utgångspunkten varit andelsutvecklingen på övriga EFTA.

Med hänsyn tagen till ovanstående relaterade samband har följande två ekvationer estimerats för den nordiska resp. den svenska andelsutvecklingen¹ på övriga EFTA:

$$(1) \quad S_{OE}^{No} = 63,76 - 0,1875 T_{EFTA} - 0,0005 Ex\ddot{o}_p^{NA} \\ (0,0123) \quad (0,0002) \\ R^2 = 0,9856 \\ 1958-1969$$

$$(2) \quad S_{OE}^s = 39,03 - 0,1366 T_{EFTA} - 0,0036 Ex\ddot{o}_p^{SF+N} \\ (0,0488) \quad (0,0025) \\ - 0,00017 Ex\ddot{o}_p^{NA} + 0,0018 Ex\ddot{o}_p^s \\ (0,00015) \quad (0,0013) \\ R^2 = 0,9758 \\ 1958-1969$$

där T_{EFTA} = avvecklingen av EFTA-tullarna uttryckt i procent av bastullen

$Ex\ddot{o}_p^s$ = Sveriges exportöverskott mätt som produktionskapacitet minus konsumtion

$Ex\ddot{o}_p^{SF+N}$ = Finlands och Norges exportöverskott

$Ex\ddot{o}_p^{NA}$ = Nordamerikas exportöverskott

$\ddot{O}E$ = övriga EFTA (EFTA minus Finland, Norge och Sverige)

Med ledning av den hypotes rörande orsakssambanden beträffande andelsförskjutningarna på de båda marknaderna övriga EFTA och EEC, vilka redogjorts för ovan under punkt 3 på sid. 62, har följande två ekvationer estimerats för den nordamerikanska importandelens utvecklingen på övriga EFTA (ekv. 3) resp. EEC (ekv. 4):

$$(3) \quad S_{OE}^{NA} = 71,43 - 0,66 S_{OE}^{No} \\ (0,28) \\ R^2 = 0,8974 \\ 1958-1969$$

$$(4) \quad S_{EEC}^{NA} = 51,16 - 1,07 S_{OE}^{NA} \\ (0,50) \\ R^2 = 0,8933 \\ 1958-1969$$

¹ Som jämförelse till ekv. (2) ovan kan påpekas att samma ansats har använts vid försöksestimering för att förklara den svenska andelsutvecklingen på Storbritannien. Variabeln $Ex\ddot{o}_p^{NA}$ blev därvidlag ej signifikant varvid den uteslöts vid förnyad estimation. Den resulterande ekvationen fick följande utseende:

(forts. på nästa sida)

Den nordiska andelsutvecklingen på övriga EFTA — erhållen från ekv. (1) — får i ekv. (3) förklara den nordamerikanska importandelens förändring på denna marknad. Som nämndes ovan antages denna utträngning av nordamerikanskt papper på övriga EFTA ha lett till nordamerikanska andelsvinster på EEC. I ekv. (4) har detta samband estimerats. Genom att minska den lineärt trendframskrivna för Norden och Nordamerika gemensamma importandelen på EEC med den nordamerikanska importandelen på denna marknad erhålls Nordens importandel. Trendframskrivningen av Nordens och Nordamerikas importandel på EEC har genomförts på grundval av data för perioden 1962—1969. Enligt vad som framgår av diagram 3.3: 6—3.3: 8 så kan en marknadsmässig stabilisering anses ha blivit etablerad från och med 1962. Nordens och Nordamerikas gemensamma importandel på övriga EFTA resp. EEC exkl. intrahandel har legat på en praktiskt taget oförändrad nivå sedan detta år. Ekv. (5) visar den ekvation som använts för trendframskrivningen av Nordens och Nordamerikas gemensamma importandel på EEC:

$$(5) S_{EEC}^{No+NA} = 88,51 + 0,17 t$$

$$R^2 = 0,5100$$

1962—1969

där t står för tiden (1,2,3,4,5 etc.)

Den nordiska importandelen på EEC erhålls genom identiteten:

$$(6) S_{EEC}^{No+NA} - S_{EEC}^{NA} \equiv S_{EEC}^{No}$$

Den svenska andelsutvecklingen på EEC exkl. intrahandel har beräknats enligt två alternativa ekvationer. I diagram 3.3: 8 visas den nordamerikanska, nordiska och svenska andelsutvecklingen på EEC under

estimationsperioden. Sveriges importandel visar en viss men tydlig följsamhet mot den nordiska andelens utveckling. I ekv. (7: 1) och (7: 2) har estimerats hur den svenska importandelen utvecklats i förhållande till dels den nordiska importandelen på EEC, dels den nordamerikanska på samma marknad. För de båda prognosåren 1970 och 1975 ger dessa båda ekvationer mycket lika resultat. De prognoserade importandelarna skiljer sig endast med 0,2 procentandelar 1970 och 0,5 1975.

$$(7: 1) S_{EEC}^S = 11,99 + 0,26 S_{EEC}^{No}$$

(0,06)

$$R^2 = 0,4735 \quad 1958—1969$$

$$(7: 2) S_{EEC}^S = 34,41 - 0,22 S_{EEC}^{NA}$$

(0,08)

$$R^2 = 0,6749 \quad 1958—1969$$

Sveriges importandel på Norge har skrivits fram medelst en linjär trend — ekv. (8):

$$(8) S_N^S = 17,58 + 2,04 t$$

(0,82)

$$R^2 = 0,3814 \quad 1958—1969$$

Beträffande Sveriges importandel på USA föreligger endast data för åren 1964—1969. På grund av de få år perioden omfattar har det ej lyckats att estimeras några signifikanta samband och ej heller varit meningsfullt att tillämpa trendframskrivning. En schablonmässig framskrivning av den svenska importandelen på USA har därför måst tillgripas. USA utgör dock — liksom Norge — en mycket liten avsättningsmarknad för svenskt papper. 1969 avsattes ca 1 % av den svenska pappers- och pappexporten i USA. Exportvolymen till Norge var detta år något mindre än den till USA.

Massa

Handeln med pappersmassa har under den här betraktade tidsperioden och på de här betraktade marknaderna i princip ej hindrats av kvantitativa eller andra begränsningar. För de tolv avnämjarländer som ingår i modellen är Canada och Norden huvud-

(fors. fr. föreg. sida)

$$S_{UK}^S = 47,46 - 0,20 T_{EFTA} - 0,76 Ex\ddot{o}^{SF+N} +$$

(0,08)

(0,44)

$$+ 0,34 Ex\ddot{o}_p^S$$

(0,23)

$$R^2 = 0,9124$$

1958—1969

leverantörer.¹ Även Portugal och Österrike är dock nettoexportörer av massa men dessa båda länders exportvolym är i förhållande till Canadas och Nordens mycket liten. Genom att lägga ihop modellens alla länders totala import av massa och sedan därifrån dra den handel som dessa länder bedrivit sinsemellan – leverantörer härvidlag är ovan nämnda Portugal (mest till Storbritannien) och Österrike (mest till EEC) samt USA – har dessa länder kunnat behandlas som en enda marknad. Canada och Norden har tillsammans en marknadsandel som under estimationsperioden genomgående hållit sig omkring 94–95 %. Den nordiska såväl som den svenska andelen har minskat under huvuddelen av perioden vilket framgår av diagram 3.3: 9.

En ekvation för den nordiska importandelens förändring – ekvation 9 – och en för den svenska – ekvation 10 – har estimerats. Som synes ingår i dessa båda ekvationer variabeln $O\ddot{o}$, beräknad som produktion av massa minus konsumtion. Denna variabel ger ett uttryck för exportförmågan för landet resp. länderna i fråga och den ersätter här variabeln $Ex\ddot{o}$ vilken ingick i ekvationerna för pappersandelarna ovan. Anledningen till denna förändrade ansats beror på att – på grund av att det under estimationsperioden i utbudsländerna förekommit en starkt fluktuerande produktionsvolym med tidvisa produktionsinskränkningar (se avsnittet om utvecklingen under 60-talet ovan) – endast ett svagt samband råder mellan produktionsvolymen av massa och produktionskapaciteten.

$$(10) S_{\ddot{O}EU}^{No} = 65,45 + 0,16 O\ddot{o}_m^{No} - 0,47 O\ddot{o}_m^{Ca} \\ (0,05) \quad (0,04) \\ R^2 = 0,9691 \quad 1958-1969$$

$$(11) S_{\ddot{O}EU}^S = 36,43 - 0,33 O\ddot{o}_m^{Ca} - \\ (0,02) \\ - 0,42 O\ddot{o}_m^{SF+N} + 0,57 O\ddot{o}_m^S \\ (0,14) \quad (0,13) \\ R^2 = 0,9845 \quad 1958-1969$$

där $O\ddot{o}^2$ = Exportförmåga beräknad som produktion minus konsumtion

Ca = Canada
 $SF+N$ = Finland samt Norge
 S = Sverige
 $\ddot{O}EU$ = övriga EFTA, EEC samt USA

Den svenska importandelen på Norge har framskrivits medelst en linjär tidstrend. Liksom rörande importen av svenskt papper är Norges import av svensk pappersmassa relativt obetydlig. 1969 utgjorde den till Norge från Sverige exporterade pappersmassan ca 4 % av Sveriges totala massaexport. Ekvationsestimatet för Sveriges importandelsutveckling på Norge visas i ekvation (12) nedan:

$$(12) S_N^S = 92,77 - 0,70 t \\ (0,31)$$

$$R^2 = 0,3445 \quad 1958-1969$$

Den nordiska importandelen på Norge har sedan 1959 nästan varje år legat omkring 98–99 %. På senare år har den finska massan vunnit andelar på den norska marknaden på den svenska andelens bekostnad, vilket kommer till uttryck i den negativa koefficienten i ekvationen för den svenska importandelsutvecklingen på denna marknad.

3.3.6 Prognosresultat

Papperskonsumtionsprognosen

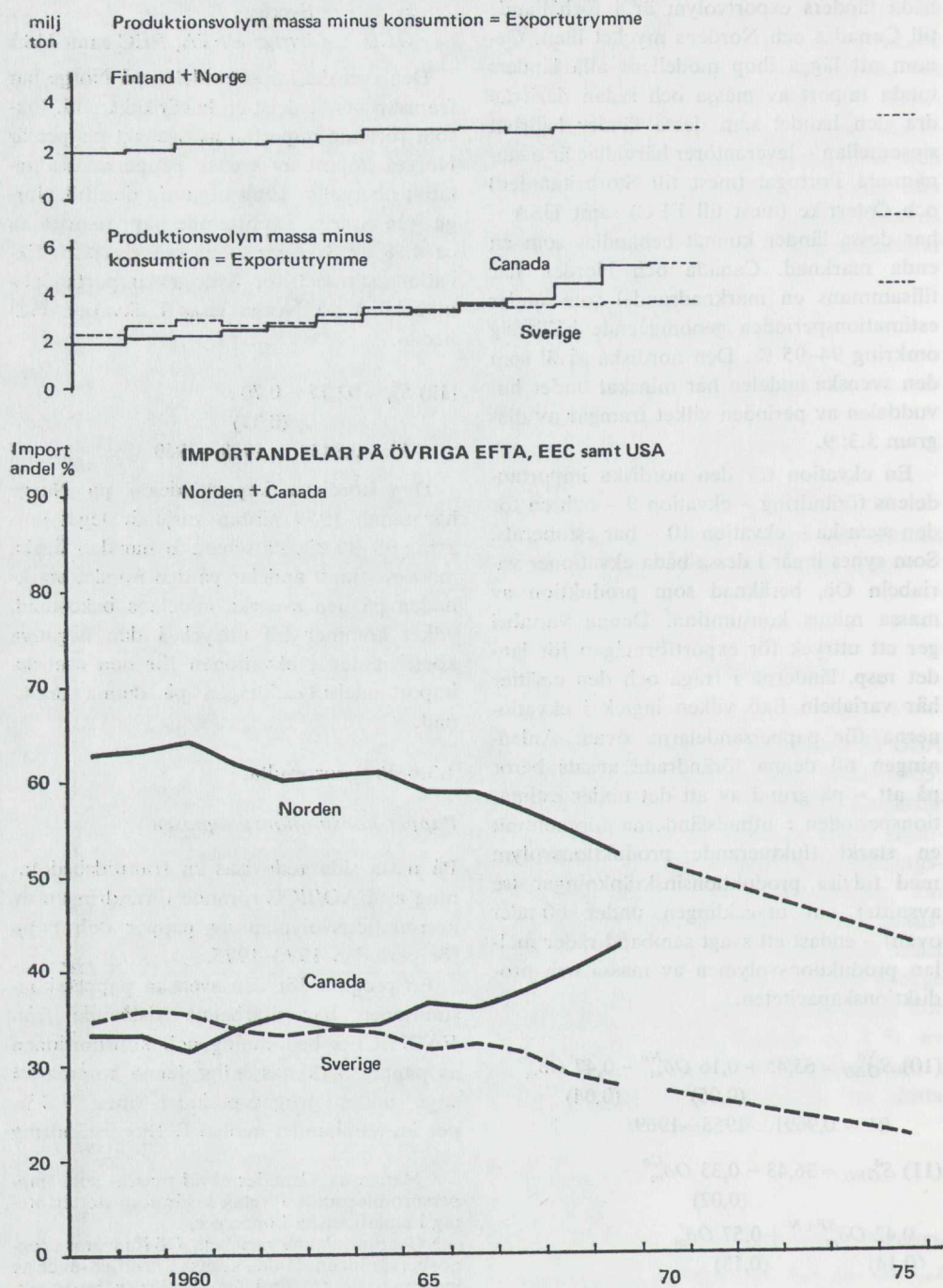
På nästa sida redovisas en framtidsbedömning av FAO/ECE rörande förändringen av konsumtionsvolymen av papper och papp för perioden 1970–1975.

En prognos för den svenska papperskonsumtionen har utarbetats fristående från FAO/ECE:s bedömning och konsumtionen av papper beräknas enligt denna komma att stiga under prognosperioden med 4,8 % per år. Sambandet mellan BNP:s förändring

¹ Många av Canadas såväl massa- som pappersproducerande företag ingår som dotterföretag i amerikanska koncerner.

² Genom valet av variabeln $O\ddot{o}$ försvåras prognosberäkningen då den svenska produktionen av massa måste (preliminärt) beräknas innan exportutvecklingen för prognosperioden kan kalkyleras. Vid beräkningen av massaimportandelens utveckling har därför ett iterativt förfaringsätt använts med avseende på massaproduktionen och massaexporten.

Diagram 3.3: 9. Nordens och Nordamerikas andelar av massainporten till EEC, övriga EFTA samt USA jämfört med möjligt exportutrymme.

Papperskonsumtionens förändring 1970—1975 enligt FAO/ECE

	Årlig procentuell förändring 1970—1975
Hela Europa	5,9
Nordeuropa ¹	5,0
EEC	5,6
Brittiska öarna ²	4,2
Centraleuropa ³	6,4
Sydeuropa ⁴	12,2
Östeuropa exkl. Sovjet	6,7

¹ Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige.

² Storbritannien, Irland.

³ Österrike, Schweiz, Jugoslavien.

⁴ Grekland, Portugal, Spanien, Turkiet.

Källa: European Timber Trends and Prospects 1950—80; [18].

och papperskonsumtionen har därvid beaktats. USA och Canada inbegrips ej i FAO/ECE:s studie ovan varvid även för dessa två länder separata konsumtionsprognoser utarbetats. Papperskonsumtionen beräknas sålunda för USA komma att öka med 3,6 % årligen under prognosperioden. Denna prognos ligger i linje med FAO/ECE:s bedömning att papperskonsumtionens ökningstakt successivt kommer att avta i höginkomstländerna. För Canada beräknas papperskonsumtionen öka med drygt 5½ % fram till 1975. Det bör här påpekas att de BNP-antaganden som ligger bakom FAO/ECE:s pappersprognos kan avvika från de BNP-prognoser som redovisas i avsnitt 1.4. Dessvärre har det inte funnits någon möjlighet att ta hänsyn till detta förhållande.

Pappersproduktionsprognosen

Produktionsutvecklingen i de länder som ingår i modellen har erhållits genom de ovan redovisade produktionsfunktionerna. Den resulterande produktionsprognosen för EEC-området beräknas stiga med nära 3½ % per år 1970—1975, för övriga EFTA-länderna med 4 %, för Norge med drygt 4½ % och slutligen för USA med nära 3 %. De från produktionsfunktionerna erhållna produktionsvolymtalen för Norge (1975) och USA (1970 och 1975) har uppjusterats något då annars de resulterande importvärdena skulle blivit orealistiskt höga. Troligtvis be-

ror detta på underskattade bedömningar rörande kapacitetstillväxten. Beräkningsmässigt innebär denna justering att ett något högre kapacitetsutnyttjande antages för dessa två länder under prognosperioden än det genomsnittliga för estimationsperioden.

Importandelsutvecklingen

De prognoserade importandelarna framgår av diagram 3.3: 7 och 3.3: 8. I beräkningarna har de prognoserade importandelarna ingått med följande värden för de betraktade marknaderna:

Sveriges importandel	1970	1975
Övriga EFTA	25,95	20,95
EEC	30,30	30,40
Norge	44,60	54,30
USA	0,40	0,40

EEC:s intrahandel

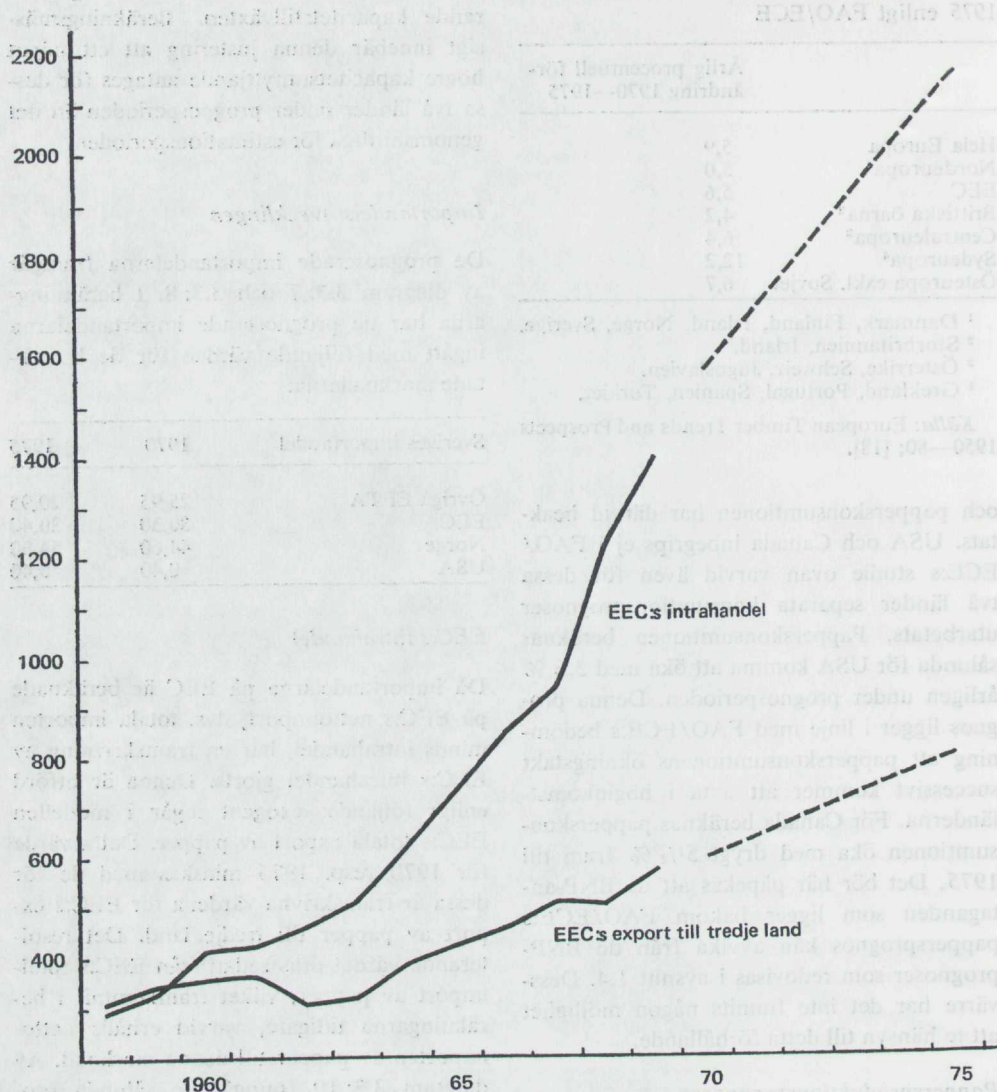
Då importandelarna på EEC är beräknade på EEC:s nettoimport, dvs. totala importen minus intrahandel, har en framskrivning av EEC:s intrahandel gjorts. Denna är utförd enligt följande: exogent ingår i modellen EEC:s totala export av papper. Detta värde för 1970 resp. 1975 minskas med de för dessa år framskrivna värdena för EEC:s export av papper till tredje land. Det resulterande värdet dras sedan från EEC:s totalimport av papper, vilket framkommit i beräkningarna tidigare, varvid erhålls nettoimporten av papper till denna marknad. Av diagram 3.3: 10 framgår de sålunda prognoserade värdena för EEC:s intrahandel resp. export till tredje land.

Träfiberplattor

Beräkningarna ovan har genomgående utförts exklusive träfiberplattor. Till den exportutveckling som alltså erhålls genom att applicera de prognoserade importandelstalen på de — för de olika marknaderna — beräknade importvolymerna, måste följaktligen läggas — förutom exporten av papper till övriga länder — exporten av träfiberplattor för att en prognos för den svenska

Diagram 3.3: 10. EEC:s export av papper, 1 000 ton

exporten av hela varugruppen papper och papp skall erhållas. Exporten av träfiberplattor har legat på en ungefär oförändrad nivå under hela 60-talet, och någon större förändring förutses inte till 1975.

Sveriges export av träfiberplattor vissa år 1961–1975 (1 000 ton).

1961	416
1963	421
1965	394
1967	399
1969	404
1970	400
1975	440

Övriga länder

Exporten av papper till övriga länder uppgick till 572 tusen ton 1969. 1970–1975 beräknas denna export av papper öka med drygt 14 % per år, vilket nästan innebär en fördubbling av exporten till denna ländergrupp.

Exporten av papper och papp till övriga länder vissa år 1961–1975 (1 000 ton).

1961	407
1963	363
1965	340
1967	313
1969	572
1970	520
1975	1 030

Sveriges export av papper och papp 1970–1975

Samtliga ovan redovisade prognosbedömningar sammantagna ger en volymmässig ökning av den svenska exporten av papper och papp mellan åren 1970–1975 med ca 9,4 % per år eller drygt 56,5 % för hela perioden. Denna ökning fördelar sig mycket olika på de olika marknader som betraktats i beräkningarna.

Årlig volymmässig ökning 1970–1975 av Sveriges export av papper och papp till olika marknader.

Övriga EFTA	1,9
EEC	12,9
Norge	25,2
USA	9,6
Övriga länder	14,6
Summa	10,2
Träfiberplattor	1,9
Totalt	9,4

Anledningen till att exporten till övriga EFTA erhållit ett så lågt ökningstal jämfört med t. ex. exporten till EEC, beror på att produktionen av papper inom övriga EFTA-regionen beräknas öka betydligt snabbare än den inom EEC samtidigt som konsumtionsutvecklingen inom EEC bedöms öka väsentligt snabbare än bland övriga EFTA-staterna. Detta leder till att den totala importen till EEC för perioden 1970–1975 väntas komma att öka dubbelt så snabbt jämfört med övriga EFTA – en ökning med 72 % för EEC jämfört med en på 36 % för övriga EFTA. Den procentuella ökningen av exporten till Norge kan förefalla hög men skall ses mot bakgrund av en mycket låg nivå i utgångsläget – drygt 20 tusen ton 1969.

Exportprognosen exklusive träfiberplattor

är insatt i diagram 3.3: 4 över den svenska pappers- resp. massamarknaden.

Massakonsumtionsprognosen

Massakonsumtionsutvecklingen för modellens länder har erhållits genom de ovan redovisade konsumtionsfunktionerna. Dessa ekvationer ger för EEC-länderna en årlig konsumtionsökning för prognosperioden med knappt 3 %, för övriga EFTA med 4 %, för Norge med ca 4½ % samt för såväl USA som Canada ca 3 %.

Massaproduktionsprognosen

Funktionerna för massaproduktionens beräkning är redovisade i tabell 3.3: 4. Liksom beträffande pappersproduktionens beräkning ovan har även här i några fall ett något högre kapacitetsutnyttjande måst antagas för prognosperioden än det som framkommer ur produktionsfunktionen då annars en orealistiskt hög importutveckling skulle erhållits – givet konsumtionsprognosen och den exogena exportutvecklingen. Detta problem har dock endast uppstått för några av utbudsländerna.¹ Förhållandet torde förklaras av de mycket markerade konjunkturcyklar som massaproduktionen varit utsatt för i dessa länder.

Inom avnämamländergruppen övriga EFTA, EEC samt USA beräknas massaproduktionen tillväxa med i genomsnitt 2,4 % per år vilket skall ses mot bakgrund av en beräknad massaproduktionskapacitetstillväxt under prognosperioden med nästan 2,6 % i genomsnitt per år. Detta är en något lägre produktionsstillväxt än den som är erhållen från de olika ekvationsestimaten. Denna justering motsvarar i ton en ca 1 % lägre produktionsnivå 1975 än den erhållen från produktionsfunktionerna. Ändringen har vidtagits i samband med en avstämning av ländergruppens totalimport, totalexport, tredjelandsexport och intrahandel.

¹ Främst Norge och USA. Även för Österrike har en mindre uppjustering av produktionsvolymen 1975 vidtagits. För Portugal har produktionsvolymen 1970 och 1975 nedjusterats då importvolymen annars dessa år skulle erhållit negativa värden.

Importandelsutvecklingen

Importandelen för övriga EFTA, EEC samt USA för såväl ex post-perioden som prognosperioden framgår av diagram 3.3: 9. I beräkningarna har de prognoserade importandelarna ingått med följande värden:

Sveriges importandel	1970	1975
Övriga EFTA, EEC samt USA	27,14	22,54
Norge	83,67	80,16

Intrahandeln inom ländergruppen övriga EFTA, EEC samt USA

Importandelarna på ländergruppen övriga EFTA, EEC samt USA är beräknad på områdets nettoimport. Då konsumtions- och produktionsfunktionerna tillsammans med den exogena exportutvecklingen ger områdets totala massainport måste följaktligen en framskrivning av områdets intrahandel vidtagas. Denna är genomförd på samma sätt som beträffande framskrivningen av intrahandeln med papper inom EEC; från ländergruppens exogena exportprognos har den framskrivna exporten av massa till tredje land dragits varvid intrahandeln erhållits som en residual. I diagram 3.3: 11 redovisas såväl den framskrivna tredjelandsexporten som den på angivet sätt beräknade intrahandelns utveckling för prognosperioden.

Dissolving

I beräkningarna ovan har dissolving ej inkluderats utan denna massakvalitet ingår genomgående i de olika aggregaten beträffande pappersmassa. De nordiska länderna producerade 1969 tillsammans ca 640 tusen ton dissolving och därav svarade Sverige för något mer än hälften. Den svenska produktionen av dissolving utgjorde 1969 något mer än 4 % av den totala massaproduktionen. Som framgår av sammanställningen nedan har exporten av dissolving legat på en ungefär oförändrad nivå sedan 1959. Praktiskt taget all inom Sverige producerad dissolving exporteras.

Sveriges export av dissolving 1959–1970 (1 000 ton).

1959	325
1960	398
1961	371
1962	341
1963	347
1964	392
1965	361
1966	332
1967	358
1968	334
1969	322
1970	274

Genom förhållandet att exporten och produktionen av dissolving legat på en i stort sett oförändrad nivå under den här betraktade ex post-perioden torde beräkningarna ej ha påverkats nämnvärt av att dissolvingen ej separerats.

Övriga länder

Exporten av pappersmassa till övriga länder uppgick 1969 till 590 tusen ton. För prognosperioden beräknas denna massaexport öka med ca 6 % per år.

Sveriges export av massa till övriga länder vissa år 1961–1975 (1 000 ton)

1961	337
1963	512
1965	583
1967	715
1969	590
1970	625
1975	880

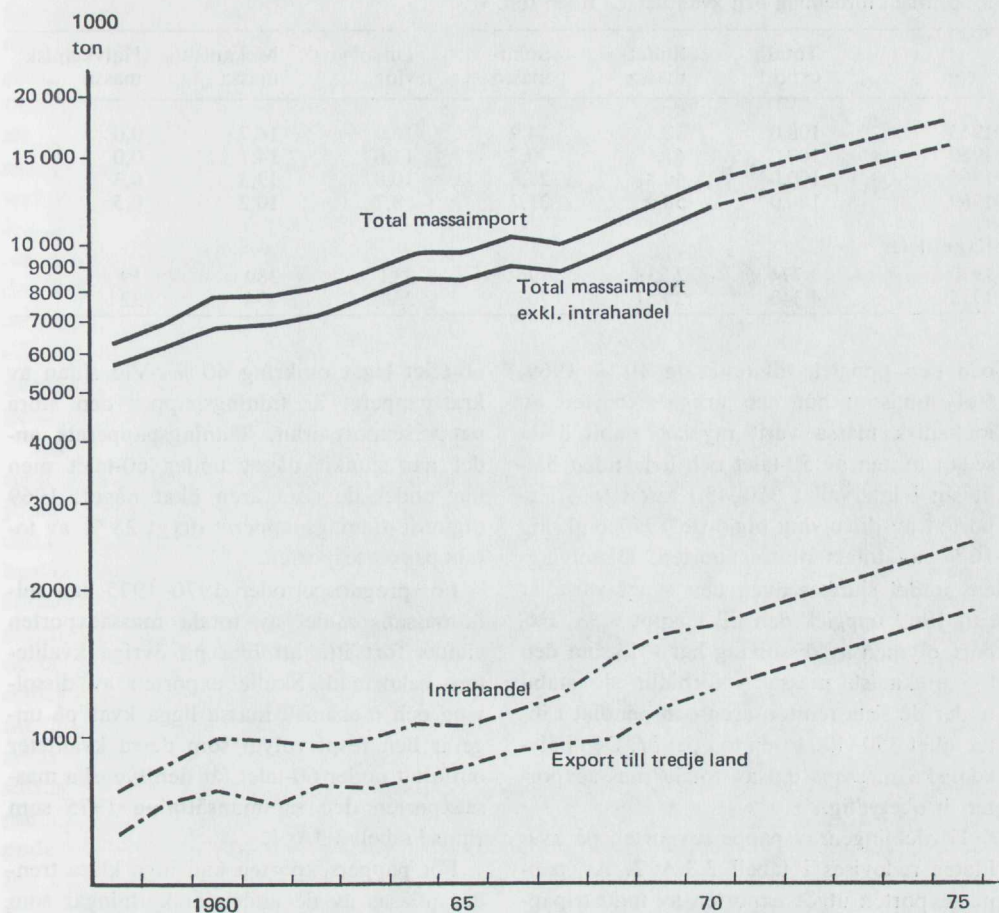
Sveriges export av massa 1970–1975

De ovan redovisade prognosbedömningarna sammantagna ger en volymmässig ökning av den svenska exporten av pappersmassa mellan åren 1970–1975 med ca 2,8 % per år eller omkring 15 % för hela perioden. Denna ökning fördelar sig enligt följande på de länderområden för vilka beräkningarna utförts:

Årlig volymökning 1970–1975 av Sveriges export av massa till olika marknader

Övriga EFTA, EEC samt USA	1,9
Norge	6,0
Övriga länder	6,0
Totalt	2,8

Diagram 3.3: 11. EEC:s, övriga EFTA:s samt USA:s handel med massa. 1 000 ton, log. skala.

Exportökningen på ländergruppen övriga EFTA, EEC samt USA är som synes relativt svag. Nettoimporten till dessa länder beräknas under prognosperioden öka med omkring 5,8 % årligen. Den fallande svenska andelen på denna marknad kan i huvudsak återföras på det tilltagande utbudet av framför allt canadensisk men även finsk och norsk massa vilket förutses följa i takt med realiserandet av den planerade utbyggnaden av den canadensiska, finska och norska produktionskapaciteten.

Massaexportprognosen är insatt i diagram 3.3: 4 över den svenska pappers- resp. massamarknaden.

Appendix till 3.3

I den ovan använda modellen har ej de olika

massa- resp. papperskvaliteterna särskilts. Modellens prognosresultat ger därför ej heller någon ledning vid bedömandet av exportutvecklingen för de olika massa- resp. papperskvaliteterna under prognosperioden. Det finns dock anledning räkna med att de förskjutningar som ägt rum under 60-talet mellan de olika kvaliteterna i vår massa- resp. pappersexport kommer att fortsätta under perioden 1970-1975.

Beträffande massaexporten så har som framgår av tabell 3.3.A: 1 sulfatmassans andel ökat starkt ända sedan mitten av 50-talet från drygt 30 % till idag nära 60 %. Detta har i huvudsak skett på sulfitmassans bekostnad vilken under 60-talet minskat från drygt 30 % till knappt 22 % 1969. Den mekaniska massans andel av totala massaexporten sjunker svagt från år till år

Tabell 3.3.A: 1. Olika massakvaliteters andel av den totala massaexportvolymen 1955—1975. Procentuell fördelning och kvantiteter i tusen ton.

År	Total export	Sulfat-massa	Sulfit-massa	Dissolving	Mekanisk massa	Halkkemisk massa
1955	100,0	32,4	34,9	16,0	16,7	0,0
1960	100,0	41,6	30,7	13,6	14,1	0,0
1965	100,0	46,8	28,8	10,8	13,3	0,3
1969	100,0	58,9	21,7	8,7	10,2	0,5
Kvantiteter						
1970	3 774	2 238	796	332	389	19
1975	4 340	2 851	707	356	404	22

och den uppgick till omkring 10 % 1969. Volymmässigt har den årliga exporten av mekanisk massa varit mycket stabil ända sedan mitten av 50-talet och hela tiden hållit sig i intervallet 350–450 tusen ton. Exporten av dissolving utgjorde 1955 omkring 16 % av totala massaexporten. Dissolvingens andel sjunker även den svagt varje år och 1969 uppgick den till knappt 9 %. Exportvolymen av dissolving har – liksom den för mekanisk massa – förhållit sig stabil under de sista femton åren och pendlat i intervallet 350–400 tusen ton per år. Den halkkemiska massans del av totala massaexporten är obetydlig.

Fördelningen av pappersexporten på kvaliteter redovisas i tabell 3.3.A: 2. Av pappersexporten utgör exporten av industri-papper den alldeles övervägande delen. 1969 uppgick andelen av industri-papper till mer än 66 % av totala pappersexporten. Av exporten av industri-papper utgör kraftpapperet mer än hälften. Dess andel av totalexporten av papper har under praktiskt taget hela

60-talet legat omkring 40 %. Vid sidan av kraftpapperet är tidningspapper den stora pappersexportvaran. Tidningspapperets andel har sjunkit något under 60-talet men har under de sista åren ökat något. 1969 utgjorde tidningspapperet drygt 23 % av totala pappersexporten.

För prognosperioden 1970–1975 kan sulfatmassans andel av totala massaexporten väntas fortsätta att öka på övriga kvaliteters bekostnad. Skulle exporten av dissolving och mekanisk massa ligga kvar på ungefär den resp. volym som dessa kvaliteter omfattat under 60-talet får den svenska massaexporten den sammansättning 1975 som finns i tabell 3.3.A: 1.

För pappersexporten kan inga klara trender utläsas av de andelsförskjutningar som ägt rum under de sista tio åren. Antages för de olika papperskvaliteterna att dessa kommer att motsvara ett genomsnitt av resp. kvalitets andel under de sista åren på 60-talet – erhålls den i tabell 3.3.A: 2 beräknade sammansättningen av pappersexporten 1975.

Tabell 3.3.A: 2. Olika papperskvaliteters andel av den totala pappersexportvolymen, 1955—1975. Procentuell fördelning och kvantiteter i tusen ton.

År	Total export	Tidnings-papper	Övrigt kulturpapper	Kraft-papper	Övrigt industri-papper
1955	100,0	23,9	..	39,8	..
1960	100,0	31,1	7,5	33,2	28,2
1965	100,0	23,4	9,4	42,3	24,9
1969	100,0	23,5	10,1	38,5	27,9
Kvantiteter					
1970	2 815	647	282	1 126	760
1975	4 580	1 053	458	1 832	1 237

3.4 Järnmalm

Den kalkyl som presenteras här över exportutvecklingen fram till 1975 är en branschprognos. Denna kan förmodas vara i huvudsak baserad på företagens bedömningar av sina produktionsförsättningar och marknadsställning. Vilken internationell efterfrågeutveckling som ligger bakom kalkylen är därför oklart. Man torde kunna hävda att prognosen kan vara realistisk även under något varierande efterfrågeförsättning- ar vad avser den kvantitetsmässiga exporten, då man kan förutsätta att branschen reagerar på efterfrågevariationer i första hand genom prisanpassning.

Järnmalmsexporten beräknas kunna öka med 5 miljoner ton till 1975 från 32 miljoner ton 1969. Den härför erforderliga produktionsökningen kommer till stor del att bestå av fosforfattig malm, speciellt då i mer förädlad form som kulsinter. För att få avsättning för de ökade kvantiteterna torde detta även vara en förutsättning då marknaden för fosforrik malm är vikande genom att färskningsprocesserna för stål alltmer baseras på fosforfattig malm. En ökande avsättning förutsätter att svensk malm förblir metallurgiskt attraktiv också i andra avseenden. Konkurrensen på malmmarknaden har nämligen påtagliga kvalitativa inslag och större delen av det ökade utbudet av malm från de transoceaniska länderna består just av högvärdig järnmalm. I de investeringsprogram som är förutsättningen för produktionsökningen ingår även en väsentlig utbyggnad av Narviks hamn, vars kapacitet för närvarande är i det närmaste helt utnyttjad.

Till marknadsbilden hör också malmköparnas behov av att gardera sig mot politiska risker och andra labila produktionsförhållanden som kan innebära störningar i leveranserna. LKAB-strejken i slutet av 1969 och början av 1970 var för många malmköpare i detta avseende en tankeställare.

För efterfråge- och utbudssituationen i rent kvantitativ mening kring 1975 är olika bedömningar gjorda dels för hela världen, dels för EEC och Storbritannien. För dessa sistnämnda länder räknar man med ett im-

portbehov av storleksordningen 130 milj. ton år 1975 att jämföra med en import 1969 på ca 95 milj. ton (exkl. EEC intrahandel). Detta behov anses kunna tillgodoses med nuvarande kända produktionsplaner för större gruvföretag världen runt. Det är dock ingalunda säkert att marknaden kommer att vara i balans omkring 1975. Såväl en viss brist som ett överutbud kan tänkas föreligga. Om inte överutbudet är alltför påtagligt bör vi kunna påräkna avsättning för vår produktion.

Som framgår av uppställningen nedan motsvarar exportökningen på 5 milj. ton en kvantitetsökning 1970–1975 på knappt 5 % per år. Volymökningen i miljoner kronor i 1968 års priser blir ca 1 % högre beroende på det ökande inslaget kulsinter som har ett betydligt högre enhetspris än styckemalm.

	1969	1970	1975
Värde, milj.kr., 1968 års priser	1 244	1 107	1 540
Procentuell förändring per år	12,7	11,1	7
Miljoner ton	32,0	28,4	37
Procentuell förändring per år	10,3	-11,2	5½

3.5 Annan råvaruexport

Under denna rubrik är samlad sådan export där det inte varit meningsfullt att ens försöka diskutera den externa efterfrågans inverkan. Det är också fråga om ganska små exportgrupper: livsmedel (836 milj. kr. export 1970), bränslen (330 milj. kr.), ickejärn metaller (855 milj. kr.) och övriga råvaror (560 milj. kr.). Även om de flesta varorna inom dessa grupper på exportmarknaderna möter en konkurrenssituation och påverkas av efterfrågeutvecklingen är dock utbudsfaktorerna så dominerande att analysen i första hand bör inriktas på att kartlägga dessa. Med något enstaka undantag är de exporterade varornas importandel av varje marknad ytterst marginell. Detta gäller i ännu högre grad andelarna av avnämrländernas försörjning då det huvudsakligen rör sig om typiska hemmaproducerade varor.

3.5.1 Livsmedel

Varugruppens benämning är litet missvisande då den även omfattar jordbruksprodukter som används för framställning av såväl livsmedel som djurfoder. Livsmedelsexporten har under 60-talet i stort sett fördubblats. Ökningen har varit ungefär lika stor för jordbruksvarorna och livsmedelsprodukter inom den reglerade sektorn som de icke-reglerade livsmedelsprodukterna (köksväxter, fiskkonserver, fodermedel, drycker och tobak). Dessa senare produkter utgör dock bara ca en sjättedel av hela gruppen.

De exportöverskott som uppstått inom den reglerade sektorn har uppenbarligen blivit större än vad jordbrukspolitiken syftat till. Trots överskott på flera produkter har det förekommit en viss tendens till ökad import. Såväl konsumenternas preferenser som förädlingstekniska faktorer har här spelat in. Exempel på detta är importen av vegetabiliska oljor och fetter för margarintillverkning som komplement till raps- och rybsolja samt veteimport för att höja mjölets bakbarhet. I någon mån kan goda skördar och en minskning av kreaturskapitalet kortsiktigt ha givit ett större exportöverskott än vad som motsvarar den långsiktiga utvecklingen.

Bedömningen av export- och importutvecklingen till 1975 har, vad gäller de reglerade livsmedlen och jordbruksprodukterna, baserats på jordbruksdepartementets prognoser för jordbruket till långtidsutredningen. För de flesta delområden har dessa prognoser för konsumtion, produktion och nettoexport (export ./ import) under ett s. k. normalår för skördeutfallet legat till grund för bedömningen.

För de stora posterna innebär nämnda prognoser på vegetabiliesidan bl. a. ett fortsatt överskott på brödsäd och fodersäd 1975. Beträffande animalieförsörjningen räknas med ett mindre underskott för nötkött men överskott av fläsk och smör. De nämnda produkterna svarade för ca halva livsmedelsexporten 1969. Någon väsentlig förändring i exportmönstret fram till 1975 förut-

ses ej. Mot en minskad köttexport står en ökad fläskexport. För de icke-reglerade livsmedlen är exportutvecklingen till 1975 tentativt extrapolerad. Ökningstakten kan förväntas minska då exporten 1970 blev förhållandevis liten genom vissa tillfälligheter.

	Export, 1968 års priser, milj.kr.				
	1960	1965	1969	1970	1975
Livsmedel, totalt	488	651	813	670	985
Därav icke-reglerade	84	107	145	173	190

	Årlig ökning, %		
	1960— 1965	1965— 1970	1970— 1975
Livsmedel, totalt	6,0	0,6	8
Därav icke-reglerade	4,9	10,1	2

3.5.2 Bränslen

Bedömningen av exporten av bränslen 1975 bygger på kontakter med de svenska raffinaderierna och har framkommit i en s. k. försörjningsbalans för bränslen. Denna balans är huvudsakligen ett hjälpmedel för bedömningen av bränsleimporten och redovisas i avsnitt 5.1.6. Detta innebär att beräkningarna för export och import är konsistenta. Under första hälften av 70-talet planeras omfattande utbyggnader av den svenska raffinaderikapaciteten. Exporten av flytande bränslen är en endast marginell del av raffinaderiproduktionen och är därför svår att prognosera. Vid kapacitetsutvidgningarna under slutet av 60-talet steg exporten kraftigt för att sedan falla tillbaka. Med de kraftiga utbyggnader som planeras för första hälften av 70-talet beräknas exporten 1975 bli av ungefär samma storlek som 1970.

Exportvärde, bränslen, 1968 års priser, milj.kr.				
1960	1965	1969	1970	1975
64	121	331	369	360

Årlig ökning, %		
1960—1965	1965—1970	1970—1975
13,7	24,9	—½

3.5.3 Icke-järn metaller (övriga metaller)

Koppar och aluminium svarar för över 80 % av hela exportvärdet inom denna grupp. Enligt de bedömningar som därvid framkommit vid hearings kan man räkna med en exportökning 1970—1975 på ca 6 % för gruppen som helhet. En närmare presentation av prognosen är gjord i samband med importberäkningarna i avsnitt 5.1.5. Exporten och importen är svårbedömda då en hel del varuströmmar består av s. k. lego-bearbetningar eller strömmar mellan moderföretag och dotterföretag. Den internationella prisutvecklingen för koppar kan väsentligt påverka utvecklingen. Fortsatt höga eller stigande kopparpriser kan påskynda substitutionen av koppar med andra material och därmed ändra på förutsättningarna för dessa beräkningar.

Den utländska efterfrågan kan antas spela en mer underordnad roll för utvecklingen av exporten av dessa produkter.

Exportvärde, icke-järn metaller, 1968 års priser, milj.kr.

1960	1965	1969	1970	1975
402	463	765	732	970

Årlig ökning, %

1960—1965	1965—1970	1970—1975
2,9	9,6	6

3.5.4 Övriga råvaror

De produkter som ingår i denna grupp är med något undantag förhållandevis små exportvaror såväl nationellt som internationellt. Det har inte ansetts möjligt att söka finna någon generell förklaringsfaktor till exporten av gruppen som helhet — därtill är den för heterogen. Ett försök har gjorts

att studera de större produkterna från utbudssidan, nämligen minkskinn (96 milj. kr. export 1970), råhudar (61 milj. kr.), diverse malmer (159 milj. kr.), rayonull (55 milj. kr.).

Av ett visst intresse i detta sammanhang är kanske minkskinnen. Världskonsumtionen ligger på ca 22—23 miljoner skinn. Sveriges export har under 60-talet legat på ca 1,4—1,7 miljoner skinn. Utbudet anses rätt känsligt för prisvariationer — ett prisras utlöser efter en tid utslaktning av avelsdjur som minskar utbudet, vilket leder till höjda priser som stimulerar aveln på nytt etc.¹ Man anser i branschen att en export av storleksordningen 1,7 miljoner skinn brukar innebära priser som ger det bästa ekonomiska utbytet.

För hela gruppen har beräkningarna givit följande resultat:

Exportvärde, övriga råvaror, 1968 års priser, milj.kr.				
1960	1965	1969	1970	1975
334	461	481	522	600

Årlig ökning, %

1960—1965	1965—1970	1970—1975
6,6	2,5	2½

3.6 Kemiska produkter

Kemiska produkter är en av de snabbast växande exportgrupperna och är till följd av expansionen under 60-talet av ungefär samma storlek som exporten av järnmalm och personbilar.

¹ Detta samband kan illustreras med följande ekvation:

$$X_t = 593 - 12,6 (P_{t-1} - \bar{P}) + 0,64 X_{t-1}$$

(5,0)   (0,19)

$R^2 = 0,661$; Estimationsperiod 1961—1969

där X_t är exporten i tusentals skinn år t och $(P_{t-1} - \bar{P})$ är avvikelserna från medelvärdet i enhetspriserna i exporten. Detta samband är på lång sikt dessvärre ej användbart för prognosändamål då marknadspriset på minkskinn ej kan förutses och därmed ej hur utbudet kommer att utvecklas.

Tabell 3.6: 1. Marknadsstrukturen för Sveriges export av kemiska produkter. Löpande priser.

	Svenska exportdata				Internationella utrikeshandelsdata							
	Exportvärde, milj. kr.	Årlig trendväxt, %	Andelar av totala exporten		Totalt importvärde, milj. dollar	Årlig tillväxt, %				Svensk importandel,		
			1959-1960	1969		1955-1960	1960-1965	1965-1969	1960	1965	1969	
Norge	156	19,6	9	13	271,6	14,9	12,6	11,9	6,1	8,9	10,6	
Danmark	185	16,0	12	15	350,2	14,0	9,1	9,4	5,6	7,9	9,9	
Finland	166	21,8	8	14	216,2	10,8	11,7	6,5	6,7	12,1	14,0	
Norden	506	18,8	29	42	838,0	13,3	10,8	9,4	6,1	9,4	11,2	
Storbritannien	146	13,9	14	12	1 111,3	9,3	10,0	8,8	2,1	1,6	2,7	
Övriga EFTA	69	16,8	4	6	972,1	14,1	10,4	12,4	0,9	1,2	1,7	
EEC	211	7,3	27	17	5 526,5	16,4	12,4	16,9	1,2	1,0	0,8	
däruv:												
Västtyskland	106	8,5	12	9	1 260,2	20,8	13,0	10,6	1,9	1,6	1,3	
Nordamerika	51	13,7	5	4	1 934,6	8,0	10,0	11,1	0,4	0,6	0,6	
Industriländer ¹	1 028	14,4	81	85	10 240 ²	10,8	11,2	10,1 ⁴	1,3	1,5	1,6 ²	
Östländer ¹	62	12,9	6	5	3 840 ³	13,7	14,3	11,6 ⁵	0,6	0,6	0,6 ³	
Råvaruländer ¹	124	8,6	13	10	1 645 ³	6,2	7,8	9,4 ⁵	0,4	0,4	0,4 ³	
Hela världen ¹	1 214	13,6	100	100	17 100 ²	9,8	10,3	8,8 ⁴	1,0	1,1	1,2 ²	

¹ Världsexporten (fob) till resp. område. I övrigt avses resp. områdes eller lands import från hela världen. ² 1968. ³ 1967. ⁴ 1965—1968. ⁵ 1965—1967.

Källor: OECD, UNCTAD, GATT.

Den kraftiga ökningen av den svenska exporten av kemiska produkter har sin motsvarighet i andra industriländer. Handelsutbytet för kemiska produkter, i första hand mellan industriländerna, ökar i likhet med de flesta andra industriprodukter snabbare än produktionstillväxten. För hela OECD var den trendmässiga ökningen 1958—1968 av produktionen ca 10 % per år. Importen har under samma tid ökat med ca 13 % i värde per år. Volymtakten är sannolikt 1—2 % högre då importpriserna troligen har fallit under denna 10-årsperiod. Sammanfattande data om Sveriges export och dess andelar av olika länders import återfinns i tabell 3.6: 1 samt i tabellerna B: 5 och C: 10 i tabellbilagan. Av tabell 3.6: 1 framgår att Sveriges andel av världsexporten varit svagt stigande under 60-talet beroende på en gynnsam utveckling på framför allt de nordiska länderna och EFTA i övrigt.

Sveriges export av kemiska produkter är betydligt mer koncentrerad på Norden än andra varor. Som framgår av tabell 3.6: 1

avsätts ca 40 % i Norden mot ca 25 % för totala exporten medan Storbritannien och Västtyskland svarar för 20 %. Det är på dessa länder som Sveriges importandel är av nämnvärd storleksordning.

Tendensen till internationell arbetsfördelning är markant inom denna sektor. Inslaget av multinationella företag är också mycket betydande. Detta tar sig bl. a. uttryck i att för många viktiga kemiska produkter dominerar världproduktionen av några få stora företag med produktion i flera länder. Dessa företags beslut om var produktion bör ske påverkar då i hög grad handelsströmmarna. Typiska exempel på kemisk industri av denna karaktär är den petrokemiska industrin, syntetisk gummi-framställning och läkemedel. På vad sätt dessa förhållanden mer specifikt påverkar olika länders import och utvecklingen av Sveriges importandelar har dock inte kunnat beaktas i detta sammanhang.

Importen kan antas i huvudsak bero på tillväxten i den samlade efterfrågan, då kemiska produkter finner användning inom al-

la sektorer i ekonomin. Tendensen till intensifierat produktutbyte kommer då att ta sig uttryck i en hög elasticitet med avseende på BNP. Produktionen inom denna sektor kan antas vara synnerligen kapitalintensiv och ha markanta stordriftsfördelar. Investeringsutvecklingen kan därför antas ha en direkt inverkan på exportutvecklingen. Detta är bl. a. en följd av att stordriftsfördelarna gör att en ny anläggnings kapacitet ofta blir betydande och därigenom kan komma att överstiga efterfrågan inom landet. Följden blir då att investeringen även medför ett språngvis ökat exportutbud och/eller minskat importbehov. För ett större land kan dessa effekter antas vara svårare att särskilja, varför produktionskapaciteten kan antas tillväxa mer kontinuerligt. Dessvärre är data om investeringsutvecklingen svåråtkomliga vilket innebär att en importfunktion för ett land måste approximeras med andra mer lättillgängliga uppgifter. Importberoendet kan även antas vara beroende på den relativa prisutvecklingen för importerade och hemmaproducerade varor. Det kan förutsättas att en stor del av handeln består av väldefinierade produkter av bulkkaraktär (t. ex. grundämnen och kemiska organiska och oorganiska föreningar) identiska med inom landet producerade. Importfunktionen får med dessa allmänna förutsättningar utseendet:

$$M = A \cdot (BNP)^b \cdot (P_m/P_d)^c \cdot K^d \quad (1)$$

där M är importen i fasta priser, P_m/P_d relativt pris mellan import och hemmaproduktion. K är ett uttryck för kapacitetstillväxtens inverkan. Variabeln K är uttryckt på två sätt, beroende på hur kapacitetstillväxten kan tänkas ske. I länder med betydande kemisk industri antages produktionskapaciteten tillväxa tämligen kontinuerligt. Konjunkturella variationer i kapacitetsutnyttjandet kan därför tänkas fångas upp av kvoten O/O^* där O avser produktionen och O^* är den skattade kapaciteten. Produktionskapaciteten O^* är beräknad på likartat sätt som för den svenska sågverkskapaciteten i avsnitt 3.1, dvs. en trend för produktionsindexen O är beräknad. De år som

då ger positiva residualer (den faktiska produktionen högre än den trendmässiga) används för en ny trendberäkning. Dessa »toppar» betraktas som år med fullt kapacitetsutnyttjande och ger då ett uttryck för kapacitetstillväxten. O^* -värdena utgörs av dessa senare trendvärden. Detta innebär att $K = O/O^*$ kan ha värden något över 1, vilket är ett uttryck för att K inte är ett bra mått på kapacitetstillväxten.

Kvoten O/O^* kan antas fånga in kortsiktiga variationer i kapacitetsutnyttjandet, vilket skulle medföra att koefficienten d i samband (1) får positivt tecken. Ansträngt kapacitetsläge innebär då att ett visst importspill uppstår. För länder där kapacitetstillväxten kan antas ske mer språngvis kan ansatsen ovan ej tillämpas. Kan man förutsätta att de konjunkturellt betingade variationerna i kapacitetsutnyttjandet är små i förhållande till kapacitetstillväxten kommer produktionen O i huvudsak att beskriva kapacitetsutvecklingen. $K = O/O^T$, där O^T är den trendmässigt beräknade produktionen, kommer då att ge ett uttryck för hur snabbt kapacitetsutvecklingen sker. En framskrivning av O/O^T med O som den verkliga kapacitetstillväxten kommer då att ge uttryck för den modifiering av efterfrågeelasticiteten som behövs för hänsynstagande till att kapacitetstillväxten kan ske i en annan takt än tidigare. Vid estimering bör koefficienten för O/O^T få ett negativt tecken.

Den kraftiga koncentrationen av exporten på några få länder har gjort att endast för de nordiska länderna, Storbritannien och Västtyskland är försök gjorda att estimerat importfunktioner. Resultatet av dessa beräkningar framgår av tabell 3.6: 2.

Kommentar till importfunktionerna

Med undantag av Danmark har importelasticiteten genomgående fått höga värden. Anledningen till den förhållandevis låga importelasticiteten för Danmark kan bl. a. tänkas bero på att den danska kemiska industrin är rätt liten varför utrymmet för importsubstitution som tillväxtfaktor är be-

Tabell 3.6: 2. Importfunktioner för kemiska produkter i vissa länder. 1963 års priser resp. index 1963 = 100.

	Elasticiteter med avseende på: (Inom parentes standardavvikelse)				Årlig till- växttrend i importen 1953—1968	
	BNP	Kapacitets- inverkan <i>K</i>	Relativa priser P_m/P_d	R^2		Estimations- period
Norge	2,92 (0,08)	-0,27 (0,20)	—	0,996	1959—1968	15,0
Danmark	1,66 (0,08)	—	-1,08 (0,26)	0,994	1959—1968	8,8
Finland	2,20 (0,16)	—	-1,93 (0,88)	0,965	1958—1968	7,5
Storbritannien	2,80 (0,77)	1,20 (0,50)	-0,91 (0,50)	0,996	1959—1968	14,1
Västtyskland	2,88 (0,57)	—	-0,92 (0,54)	0,973	1959—1968	22,6

gränsat. Det relativa kapacitetsutnyttjandet $K = O/O^*$ är testat för Storbritannien och Västtyskland men blev endast signifikant för Storbritannien. Inte heller för Finland är någon K -variabel testad då den finska kemiska industrin har antagits vara av underordnad betydelse för importkonkurrensen. För Norge är $K = O/O^T$ och har här fått negativt tecken om än osäkert. Kapacitetstillväxten inom den norska industrin (här rensad för gödningsämnesindustrin) antas därför ske språngvis. För Storbritannien synes konjunkturella variationer i kapacitetsutnyttjandet ha viss inverkan på importen. Den inhemska kemiska produktionen i Storbritannien svarar för en mycket stor del av försörjningen. Bättre lycka att förklara importutvecklingen hade vi med de relativa priserna, där man i tre fall kan notera ungefär normal substitutionselasticitet. Den höga relativa priselasticiteten för Finland torde ha samband med devalveringarna 1957 och 1967. För Storbritannien har importprisindex approximerats med ett vägt exportprisindex för större exportörer, varför effekterna av devalveringen 1967 och importavgiften 1964—1966 kan ha undertryckts i prisvariabeln.

Andelssamband

Nästa steg i analysen är att diskutera de andelssamband som kan vara relevanta. Den

svenska importandelen har i enlighet med den generella modellen som beskrivits i avsnitt 1.4, förutsatts vara bestämd dels av kapaciteten i den svenska kemiska industrin och dels av den relativa prisutvecklingen mellan svensk export och import för landet i fråga. När det gäller kapacitetsutnyttjandet för den svenska industrin har samma beräkning gjorts som relaterats ovan. Det testade sambandet får således utseendet:

$$S_s = a + b \cdot P_x/P_m + c(O/O^*)_s \quad (2)$$

Estimaten av andelsberäkningarna är redovisade i tabell 3.6: 3. Då dessvärre denna modell i flera fall inte fungerade har några förenklade trendansatser också prövats.

Om importutvecklingen kan sägas kunna förklaras någotsånär nöjaktigt med de redovisade sambanden gäller detta knappast andelsutvecklingen, som framgår av tabell 3.6: 3. Den formellt sett goda förklaringen för de nordiska länderna sammanhänger uppenbarligen med den starka trenddominansen i andelerna som framgår tydligt av diagram 3.6: 1. Kapacitetsutnyttjandet inom den svenska industrin gav som synes knappast något klart utslag. För Storbritannien fungerade inte denna variabel. Andelsextrapolationen har för detta land därför gjorts helt resonemangsmässigt. Som framgår av diagram 3.6: 1 har de svenska andelarna på

Tabell 3.6: 3. Samband för den svenska importandelen av kemiska produkter. Procent, löpande priser. Lineära samband.

	Konstant term, %	Trend, skala: $t=1,2,3, \dots$	Koefficientvärden och standardavvikelse inom parentes			
			Relativa priser P_x/P_m skala: index 63=100	Relativt kapacitetsutnyttjande O/O^* i svensk kem.industri Skala: 1	R^2	Estimeringsperiod
Norge	8,90	0,57 (0,08)	—	—4,21 (4,64)	0,965	1959—1968
Danmark	14,68	0,42 (0,06)	—0,10 (0,04)	—	0,925	1959—1968
Finland	10,02	1,32 (0,12)	—0,06 (0,03)	—	0,971	1959—1968
Västtyskland	5,21	—	—0,01 (0,01)	—2,49 (2,05)	0,730	1959—1968

Storbritannien varit ganska stabila fram till 1966 då ett markant lyft inträffade. Det förefaller som om detta bör sammanhånga med den slutliga avvecklingen av EFTA-tullarna. Att andelseffekter inte kan spåras tidigare kan inte direkt förklaras. De effektiva tullsatserna har varit rätt varierande under perioden.

Andelssambandet för Västtyskland kan sägas på sitt sätt vara det bästa som estimerats då såväl prisinverkan som kapacitetsutnyttjandet i viss mån kunnat säkerställas. De svenska importandelarna har varit ständigt fallande från 3–4 % på 50-talet till för närvarande något över 1 % (se diagram 3.6: 1). Denna utveckling kan förklaras av att de relativa priserna utvecklats ogynnsamt för Sveriges del då de tyska importpriserna fallit betydligt snabbare än de svenska exportpriserna. Men exporten är också tydligen känslig för kapacitetsutnyttjandet.

Som ovan diskuterades är tolkningen av kapacitetsvariabeln inte självklar. Det kan diskuteras huruvida kapacitetstillväxten i den svenska kemiska industrin sker så trendmässigt som inverkan av variabeln O/O^* implicerar. Språngvisa kapacitetstillskott ger värden på O/O^* nära 1 och skulle då indikera högt kapacitetsutnyttjande och därmed en återhållande faktor för exporten fastän man borde få en viss export-push av sådana förändringar. En annan kompli-

kation med denna variabel är att den kan tendera att fånga upp effekter av att »satsningar» görs på olika marknader, dvs. företagets beslut att exportera på en viss marknad och ej på en annan.

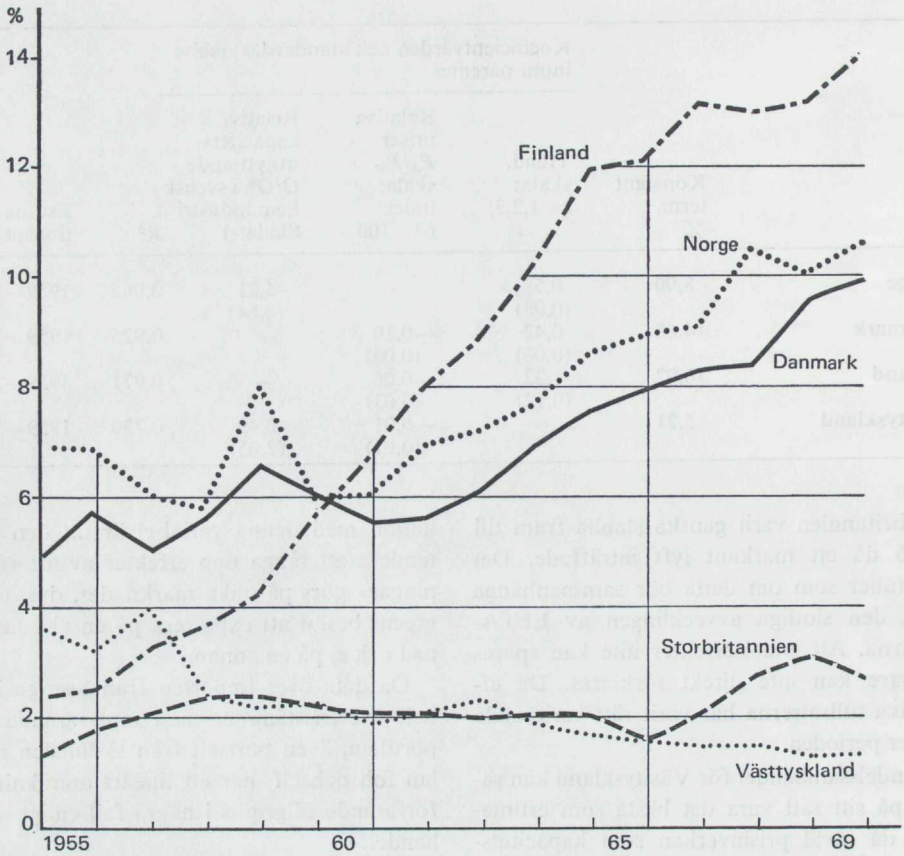
Då data över importen från Sverige icke helt överensstämmer med motsvarande exportdata, även bortsett från skillnaden mellan fob och cif, har ett lineärt omräkningsförfarande tillgripits i några fall enligt sambandet:

$$X = a + b M_s \quad (3)$$

X uttrycker här exporten i miljoner kronor i löpande pris och M_s uttrycker importen från Sverige i miljoner dollar, löpande priser, till respektive land. Koefficienten b kommer då att vara en omräkningsfaktor från dollar till kronor jämte skillnaden fob–cif. I den mån koefficienten a är väsentligt skild ifrån O är detta ett uttryck för att den procentuella förändringen i dessa data inte är densamma. Detta kan bero på att det föreligger skillnader ifråga om tidsallokering, definitionsskillnader etc. Resultaten av estimeringen av dessa omräknings samband framgår av nedanstående tablå.

Som framgår av tablå kan man för Norge, Danmark och Västtyskland räkna med att en procentuell förändring i importen från Sverige motsvaras av en lika stor procentuell förändring i exporten från Sverige,

Diagram 3.6: 1. Sveriges andel av importen av kemiska produkter. Procent.

	a	b	R ²
Norge	0,886	5,243 (0,068)	0,999
Danmark	0,216	5,260 (0,115)	0,996
Finland	-5,20	5,46 (..)	0,995
Storbritannien	5,84	4,44 (0,19)	0,985
Västtyskland	1,93	5,119 (0,28)	0,977

Anm. Estimationsperioden är 1959—1968, utom för Finland där den är 1958—1968.

då intercepten a är små i förhållande till nivån. För Finland och Storbritannien bör i stället de ovan redovisade sambanden användas.

Exporten till övriga länder är testad mot

hypotesen att den i huvudsak skulle vara utbudsbestämd. Samband av typen:

$$X^{öv} = a + b_1 \cdot P_x / P_x^* + b_2 (O/O^*)_s + b_3 (X_v / X_{v-1} - 1)$$

P_x^* är exportprisindex för större exportländer (konkurrentpriser) och $(X_v / X_{v-1} - 1)$ är den procentuella förändringen i exporten till de studerade länderna. Om den antydda hypotesen varit riktig skulle b_1 , b_2 och b_3 alla ha fått negativa tecken. Så blev dock ej fallet utom för b_3 men dess inverkan var varken betydande eller signifikant. Vi avstår därför från att söka ett exportsamband för övriga länder. Prognosen är i stället baserad på modifierade trendantaganden.

Tabell 3.6: 4. Den svenska importandelens utveckling 1968—1975 i vissa länder av kemiska produkter. Procent.

	Importandel 1968	Andelsförändring 1968—1975 beroende på				Importandel 1975
		Trend	Rel. priser P_z/P_m	Svensk kap.	Övriga faktorer	
Norge	10,0	4,0	—	-0,2	-0,8	13,0
Danmark	9,5	2,9	0,2	—	1,4	14,0
Finland	13,2	9,2	0,3	—	-5,7	17,0
Storbritannien	3,1	—	—	—	0,4	3,5
Västtyskland	1,3	—	-0,1	-0,1	0,2	1,3

Utvecklingen till 1975

För importefterfrågan i de studerade länderna är BNP-utvecklingen den viktigaste faktorn. Prognoser för denna är redovisade i avsnitt 1.5. För de övriga variablerna som ingår i importfunktionerna och andelssambanden föreligger inga prognoser utan vi får arbeta med hypotetiska data, som gör att prognosen delvis får karaktären av räkneexempel.

Vad prisrelationerna beträffar så synes relativpriset mellan import- och inhemska priser visa en sjunkande tendens för Norge, Storbritannien och Västtyskland. För Finland och Danmark föreligger ingen klar tendens över hela perioden. Här är dock räknat med att för Danmark, Finland, Storbritannien och Västtyskland sjunkande relativpriser mellan import- och hemmamarknadspris kommer att råda 1970—1975 av storleksordningen $1\frac{1}{2}$, $1\frac{1}{2}$, 3 och 1 % per år respektive.

Beträffande kapacitetsutnyttjande behöver bara ett antagande göras för Storbritannien för att importfunktionerna i tabell 3.6: 2 skall kunna användas. Kapacitetsutbyggnaden i Storbritanniens kemiska industri kan förväntas gå snabbare första delen av 70-talet än tidigare enligt bedömningar i *The Task ahead* [9], vilket här bedöms innebära en viss imports substitution. Inverkan av de olika faktorerna är redovisade i vidstående tablå.

Som framgår av tablåen har våra antaganden dels om relativpriser och dels om kapacitetsutnyttjandet i rätt liten utsträckning modifierat den importökning som ge-

	Total importförändring i fasta priser per år beroende på			
	Tillväxt (BNP)	Rel. priser P_m/P_d	Kapacitetsutnyttjande O/O^T	Totalt
Norge	13,1	—	—	13,1
Danmark	6,3	1,6	—	8,0
Finland	9,9	2,9	—	14,2
Storbritannien	7,8	2,7	-2,4	8,1
Västtyskland	12,1	0,9	—	13,0

nereras av efterfrågan.

För bedömning av andelsutvecklingen behövs ytterligare några antaganden. Det svenska exportprisindexet har visat fallande tendens under 60-talet om än förhållandevis svagt. I relation till importprisindex i Västtyskland har exportprisindexet fallit långsammare varför relativpriset successivt ökat. Tendensen är här framskrivnen för 1970—1975 med 1,2 % ökning per år. För Danmark är bilden ej så entydig, varför vi nöjer oss med en höjning på 0,2 %. I Finland däremot har relationen svenska exportpriser totala importpriser visat en sjunkande tendens, vilken skrivs fram med 0,8 % per år. De implikationer dessa antaganden får på importandelarna redovisas i tabell 3.6: 4. Det svenska kapacitetsutnyttjandet förefaller enligt långtidsutredningen bli något långsammare än tidigare, vilket bör minska tillväxtpöjligheterna för exporten. För att markera denna tendens antar vi att kapacitetsutnyttjandet kommer att vara högre 1975 än 1970.

Inverkan av såväl relativpriser som kapacitetsvariabeln förefaller således att bli av

Tabell 3.6: 5. Exporten av kemiska produkter 1969—1975 till vissa länder och totalt. 1968 års priser.

	Exportvärden 1969—1975, milj.kr.			Årlig förändring, %		
	1969	1970	1975	1960—1965	1965—1970	1970—1975
Norge	157	190	408	20,3	19,4	16,5
Danmark	186	208	326	17,8	16,4	9,4
Finland	167	193	412	26,8	15,4	16,4
Storbritannien	147	173	265	5,9	21,8	8,9
Västtyskland	107	136	199	11,1	13,7	7,9
Övriga länder	460	570	992	11,7	14,9	11,7
Total export	1 224	1 470	2 602	14,0	16,3	12,1

rätt underordnad betydelse. »Övriga faktorer» innebär vissa skönsmässiga justeringar av andelsutvecklingen. Dessa är motiverade dels av vad som har hänt 1969 och 1970 och dels av allmänna överväganden om integrationseffekter och inverkan av t.ex. Kennedyrundans tullsänkningar. För de här behandlade fem länderna kan vi med ovanstående antaganden räkna fram en exportprognos. Vid denna omräkning är då hänsyn tagen till, förutom import och andelsutveckling, även inverkan av att exportpriser och importpriser kan utveckla sig något annorlunda samt att importen från Sverige inte alltid är exakt densamma som export från Sverige till resp. land. Dessa resultat är redovisade i tabell 3.6: 5.

Kalkylerna för exporten till övriga länder har gjorts genom trendstudier för de i gruppen ingående länderna och länderaggregaten. I en del fall fås vissa hållpunkter för bedömningen genom den tidigare totala importutvecklingen och andelsutvecklingen för respektive land.

3.7 Järn och stål¹

Den svenska exporten av järn och stål ökade under perioden 1959—1969 med 11½ % i volym per år. Detta innebär att exporten av järn och stål var en av de mest expansiva varugrupperna med en tillväxt som ligger endast obetydligt lägre än ökningstakten för kemiska produkter, textil- och beklädnadsvaror samt personbilar.

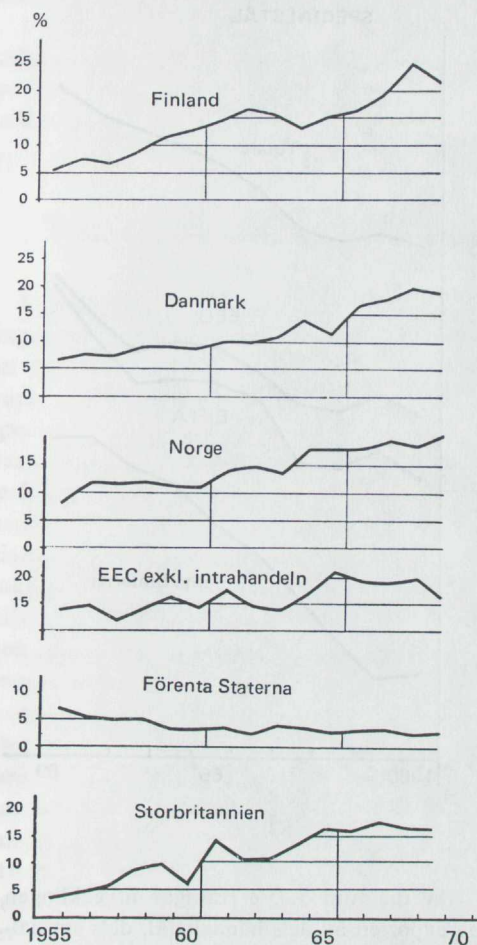
Av tabell 3.7: 1 framgår att ungefär hälften av produktionen exporterades under 1969 vilket skall jämföras med ungefär en tredjedel 1960. Samtidigt har den svenska järn- och stålindustrin kunnat behålla sin andel av den inhemska förbrukningen. Importandelen har varierat mellan 35 och 40 % under 60-talet. Variationerna kring medelvärdet har avspeglat svängningarna i den inhemska förbrukningen. Den svenska stålindustrins kapacitetsutbyggnad har dock varit tillräcklig för att försörja större delen

¹ Avsnittet författat av Hans Lindblom och Björn Magnusson.

Tabell 3.7: 1. Försörjningsbalans för handelsfärdigt järn och stål, 1955—1975. Milj.kr., 1959 års priser.

	1955	1960	1965	1968	1970 Preliminär	1975 Prognos
Produktion	1 460	2 129	3 090	3 445	3 765	4 855
Import	685	888	1 071	1 074	1 430	1 740
Tillgång	2 145	3 017	4 161	4 519	5 195	6 595
Export	338	683	1 162	1 613	1 744	2 565
Varuinsats	1 602	2 150	2 939	3 072	3 400	4 130
Lagerförändring	+180	+159	+116	—62	+211	0
Saldopost	25	25	—56	—104	—160	—100
Användning	2 145	3 017	4 161	4 519	5 195	6 595

Diagram 3.7: 1. Sveriges importandel av järn och stål i vissa länder, procent.

av den inhemska efterfrågan samt att öka exportandelen av produktionen. Denna utveckling har järn- och stålindustrin gemensam med vissa råvaruexporterande industrier medan utvecklingen inom verkstads-

och textilsektorerna gått mot en ökning av både export- och importandel.

I diagram 3.7: 1 visas utvecklingen av de svenska andelarna av importen av järn och stål till några viktiga marknader. Av diagrammet framgår att den svenska järn- och stålindustrin framgångsrikt kunnat konkurrera på de nordiska länderna, Storbritannien och EEC med utanför EEC stående exportländer. Däremot föll andelen av den amerikanska importen under perioden 1955–1960 för att sedan stabiliseras. Den svenska stålindustrins internationella konkurrenskraft, som den framgår av ett studium av andelsutvecklingen, beskrivs också i tabell 3.7: 2. I tabellen visas även effekterna av den svenska exportens länderinriktning. Tabellens första rad anger den faktiska förändringen från föregående år av den svenska exporten av järn och stål i värde räknat. Av den andra raden i tabellen framgår nettoeffekten av andelsförändringar på olika marknader. Ett positivt tal visar hur många procentenheter av den faktiska förändringen som hänförs till andelsvinster.

Ländereffekten anger hur importen till de för Sverige viktigaste marknaderna utvecklats i förhållande till andra marknader. Marknadseffekten slutligen visar den faktiska förändringen av industriländernas totala exportvärde.

Av tabell 3.7: 2 framgår att den svenska exporten av järn och stål ökat sin andel av industriländernas totala export av järn och stål under 60-talet med vissa fluktuationer kring denna trend. Den svenska exporten har alltså till följd av andelsvinster sedan 1960 vuxit 30 % mer i värde än vad den annars skulle gjort. Stegringen av andelarna

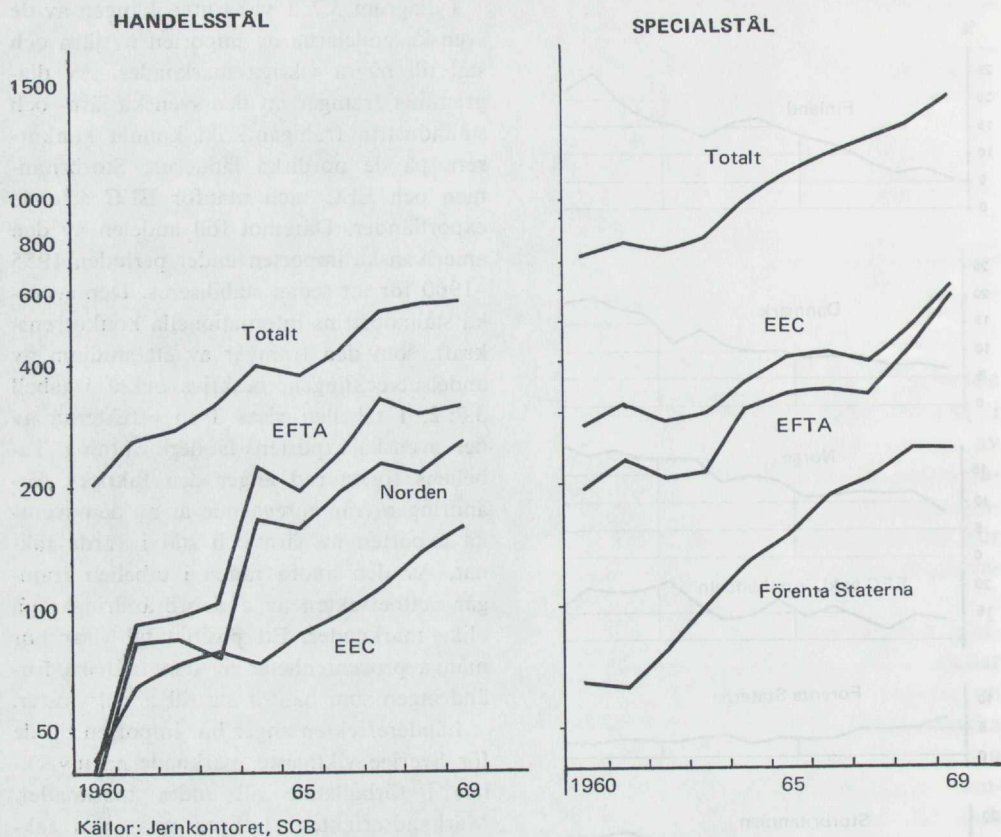
Tabell 3.7: 2. Sveriges export av järn och stål, 1961–1969. Procentuella förändringar från föregående år.

	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969
Faktisk förändring	12,9	−2,4	9,2	22,8	10,3	11,1	14,0	6,3	17,1
Andelseffekt	19,0	0,6	2,9	4,6	−0,8	9,6	2,6	−1,9	−8,7
Ländereffekt	−1,7	−1,6	2,0	0,6	−3,3	3,0	4,3	−4,0	5,5
Marknadseffekt	−4,4	−1,4	4,2	17,6	14,4	−1,5	7,1	12,2	20,3

Källor: FN, OECD och konjunkturinstitutet.

Diagram 3.7: 2. Sveriges export av handels- resp. specialstål till olika länder. Milj. kr. Löpande pris. Log. skala.

under 60-talet är sannolikt följden av det stora och ökande inslaget av specialstål i exporten. Fluktuationerna kring trenden sammanfaller med förändringarna av den inhemska efterfrågan och avspeglar framför allt hemmaefterfrågans effekter på exporten av handelsstål. Även om produktionen av handelsstål till stor del är avsedd för hemmamarknaden söker sig handelsstålverken vid vikande efterfrågan ut på exportmarknaderna, främst de nordiska länderna och Storbritannien, och kan på detta sätt hålla ett relativt jämnt och högt kapacitetsutnyttjande. Den mycket kraftiga andelshöjningen 1961 torde till stor del kunna hänföras till igångsättningen av produktion vid Oxelösunds järnverk, vilken sammanföll med en nedgång av den totala handeln med järn och stål.

Av diagram 3.7: 2 framgår utvecklingen av exporten av dels handelsstål, dels specialstål. Generellt kan sägas att de variationer specialstålsexporten uppvisar nära följer den internationella efterfrågan medan fluktuationerna i exporten av handelsstål synes vara effekter av variationer i efterfrågan i Sverige.

Det skulle därför vara önskvärt att arbeta med en uppdelning av den svenska exporten av järn och stål på handelsstål respektive specialstål. Detta har dock inte varit möjligt bl. a. därför att internationell statistik uppdelad på dessa grupper inte föreligger. Exportprognosen har därför gjorts utifrån den tidigare nämnda försörjningsbalansen för handelsfärdigt järn och stål (tabell 3.7: 1). Sammanhangen mellan de fyra kategorierna i försörjningsbalansen är

dock inte lätta att fastställa. Olika mönster för samspelet mellan kategorierna kan tänkas.

I följande uppställning visas exempel på olika hypoteser. X står för export, O för produktion, M för import och C för den inhemska förbrukningen.

$$\begin{array}{lll}
 1) & X \rightarrow O & 2) & X \leftarrow O & 3) & X \rightleftharpoons O \\
 & & & \uparrow \uparrow \downarrow & & \uparrow \uparrow \downarrow \\
 & C \rightarrow M & & C & M & C \rightarrow M \\
 & & & O + M \equiv X + C & &
 \end{array}$$

I 1) bestäms alltså produktionen av endast exporten medan den inhemska förbrukningen genererar import. Denna modell torde vara en rimlig approximation beträffande specialstål. Produktionsförutsättningarna bör vara starkt beroende av den utländska efterfrågan då storleken av den svenska marknaden är rätt begränsad för de olika specialstålskvaliteterna. Importen torde huvudsakligen bestå av sådana produkter som inte tillverkas inom landet. Hypotesen i 2) är att den inhemska förbrukningen påverkar såväl export som produktion medan produktionen i sin tur bestämmer exporten och importen. Det förefaller rimligt att betrakta 2) som den mest realistiska modellen vad gäller handelsstål. Vi har tidigare påpekat förhållandet mellan produktion, export, hemmaefterfrågan och import av handelsstål. Produktionen påverkas av förändringar av efterfrågan i Sverige. På samma sätt fluktuerar importen med efterfrågan men proportionellt mer då produktionskapaciteten begränsar ökningen av leveranserna till den svenska marknaden i lägen med kraftigt stigande efterfrågan samtidigt som järn- och stålindustrin mer än väl täcker behovet i lägen med sjunkande förbrukning. I dessa lägen minskar alltså importen kraftigt. I 3) slutligen påverkar den inhemska efterfrågan såväl export, produktion som import medan påverkan mellan export och produktion går i båda riktningarna. 3) kan också ses som en kombination av 1) och 2) och vore den mest lämpliga för den svenska stålindustrin. Nu har emellertid möjligheterna att använda modellen 3) varit begränsade såtillvida att de planer för produktionen som företagen

själva själva lagt fram inte är konsistenta med möjligheterna att erhålla arbetskraft och skulle samtidigt innebära en mycket låg importtillväxt. Den preliminära produktionsprognosen har därför justerats i negativ riktning. Importen har justerats upp med utgångspunkt från den beräknade tillväxten av den inhemska efterfrågan. Produktionskapaciteten i Sverige planeras byggas ut under den närmaste femårsperioden främst i syfte att substituera import av vissa kvaliteter. Den av försörjningsbalansresonemang resulterande exportprognosen innebär en ökning med 8 % i volym per år 1970–1975.

Den beräknade produktionsökningen under den närmaste femårsperioden torde innebära fullt kapacitetsutnyttjande 1975. Frågeställningen är då huruvida den av försörjningsbalansen resulterande exporten motsvaras av efterfrågan från utlandet. Den inhemska efterfrågans utveckling är konsistent med utvecklingen av produktionen i andra branscher. För att pröva om den i försörjningsbalansen framräknade exporttillväxten är konsistent med exportefterfrågan har olika överslagsberäkningar gjorts. En framskrivning av tillväxten av industriländernas export under 60-talet ger en tillväxt med drygt 7 % per år. Denna tillväxt är lägre än vad som beräknats för den svenska exporten under prognosperioden. Det kan dock bedömas som troligt att den svenska exporttillväxten blir högre än tillväxten av den totala exporten från industriländerna på grund av det stora och ökande inslaget av specialstål.

En annan faktor att räkna med är kapacitetsutbyggnaderna i de viktigaste avnämmländerna. I samband med högkonjunkturen 1969–1970 framlades planer inom EEC på mycket betydande utbyggnader vilka företrädesvis torde gälla handelsstål. Under 1970 kom emellertid även stora kapacitetstillskott för rostfri plåt i EEC och Japan. Detta torde innebära – åtminstone på kort sikt – ökade svårigheter att finna avsättning för den svenska produktionen inom framför allt EEC. Det torde dock vara möjligt att finna nya avsättningsmarknader eller öka andelen

av andra länders import. Exempel på det sistnämnda är öststaterna och råvaruländerna.

En mer omfattande undersökning av den framtida efterfrågan och den svenska exportutvecklingen kan göras genom en uppdelning på länder och ländergrupper och för varje land eller ländergrupp söka skriva fram stålförbrukning och import. Därefter söks den sannolika utvecklingen av de svenska andelarna av respektive lands/ländergrupps import och resultatet blir importen från Sverige, vilken sedan kan räknas om i svensk export. Denna modell kan sammanfattas sålunda:

$$\begin{aligned} S &= f(O) \\ M_T &= f(S, P_r) \\ M_v &= f(M_T, P_m) \\ A &= f(O_s/K_s) \\ M_s &= A \cdot M_v \\ X_s &= f(M_s, P_{xs}) \end{aligned}$$

där

- S = stålförbrukningen
 O = industriproduktion (efterfrågan)
 M_T = import i ton, totalt
 P_r = relativpris mellan import och hemmaproduktion
 RK_{EEC} = Råstålskapacitetens utnyttjande i EEC:s stålindustri
 M_v = importvärde, totalt
 P_m = importpris
 M_s = import i värde från Sverige
 A = svensk andel av det totala importvärdet
 O_s/K_s = kapacitetsutnyttjandet i svensk stålindustri
 X_s = export i värde från Sverige
 P_{xs} = svenskt exportpris

Denna modell är rekursiv och kan sammanfattas i en s. k. reducerad form

$$X_s = f(O, P_r, P_{xs} \dots)$$

Lösningen är dock mycket komplicerad bl. a. därför att några av sambanden inte är linjära. Därför har denna funktionsform inte använts.

Tabell 3.7: 3 visar länderstrukturen av

den svenska exporten samt den totala importen till olika länder och länderområden samt den svenska andelen av importen.

I följande tabell sammanfattas några av de samband mellan stålförbrukning och efterfrågan som estimerats.

Ekvationer för stålförbrukningen estimerad över 1955–1968 för EEC och Storbritannien samt 1961–1968 för Norge och Finland.

	Konstant	$\left(\frac{O_t}{O_{t-1}} - 1\right) \cdot 100$	R ²
EEC	-5,3	1,61 (0,36)	0,648
Storbritannien	-3,2	1,44 (0,59)	0,479
Norge	-10,4	2,79 (2,97)	0,358
Finland	0,2	0,55 (1,06)	0,024

Av tabell framgår att resultaten för EEC väl överensstämmer med de resultat som redovisas i »Utvecklingstendenser för svensk stålindustri» [31]. Stålkonsumtionens elasticitet med avseende på efterfrågan – i detta fall industriproduktionen – är 1,6 (1,8 enligt den tidigare nämnda källan) med ett negativt intercept på drygt 5 % som bl. a. antyder en minskad specifik stålförbrukning samt substitution med andra material.

Sambanden mellan stålförbrukning och industriproduktion för Storbritannien, Norge och Finland är som synes mycket svaga.

I nedan redovisade tabell framgår några av de estimerade sambanden mellan stålförbrukning och import av järn och stål. Beträffande EEC har två hypoteser prövats. Den första innebär att importen är marginal och komplementär och alltså vid given efterfrågan varierar med kapacitetsutnyttjandet i den inhemska stålindustrin. I det andra fallet antas importen vara konkurrerande och varierar vid given efterfrågan med förhållandet mellan import och hemmamarknadspriser. En hopkoppling av dessa båda fall har också gjorts men liksom i de två i tabell redovisade fallen var ingen av

Tabell 3.7: 3. Marknadsstrukturen för Sveriges export av järn och stål, 1955—1969. Löpande priser.

	Svenska exportdata				Internationella utrikeshandelsdata						
	Exportvärde, milj. kr.	Årlig trend- vård, %	Andel av totala exporten, %		Total import, milj. dollar	Årlig tillväxt, %			Svensk importandel, %		
		1959-1969	1960	1969		1955-1960	1960-1965	1965-1969	1955	1960	1969
Norge	177	13,1	5	7	171	14,0	5,3	14,7	8,2	11,1	21,0
Danmark	238	15,9	6	9	249	11,5	6,9	7,0	6,5	8,8	19,2
Finland	155	10,0	7	6	137	..	1,7	3,7	..	..	22,1
Norden	570	13,1	18	22	557	..	5,2	13,7	..	..	20,5
Storbritannien	326	18,7	9	12	417	0,4	-5,1	17,6	3,7	6,6	16,3
Övriga EFTA ²	126	12,2	6	5	480	..	3,6	8,0	..	4,1	5,1
EEC	823	10,3	34	31	3 919	14,0	5,3	14,7	3,7	3,7	4,1
därav: Västtyskland	400	8,7	19	15	1 397	10,5	6,8	14,0	3,8	5,7	5,5
Övriga OECD-Europa	68	12,6	2	3	603	..	..	2,9	..	..	2,1
Nordamerika	330	16,0	9	13	2 248	15,9	18,1	8,6	3,1	2,4	2,8
Japan	36	13,8	1	1	233	..	..	13,4	..	..	4,0
OECD totalt	2 279	12,8	79	87	8 629	19,4	18,5	11,6	13,1	13,9	5,2
					1968			1965-1967			1967
Östländer ¹	171	11,3	10	7	1 820	21,3	3,0	7,0	0,8	0,9	1,3
Råvaruländer ¹	171	3,3	11	6	1 940	5,1	4,1	-1,0	1,0	2,4	2,6
								1965-1968			1968
Hela världen ¹	2 620	11,7	100	100	11 500	10,0	6,5	5,9	2,2	3,6	4,3

¹ Importvärdet är svårattkomligt. Beräkningarna baserade på världsexporten till resp. länderområde. Den svenska andelen skattad med Sveriges export till resp. område och världsexporten till detta område.

² Genomsnittsförändringen 1959—1969.

Källor: Svensk exportstatistik; SCB och konjunkturinstitutet. Internationell statistik; UNCTAD, OECD.

koefficienterna, bortsett från efterfrågevariabeln, signifikant skild från noll.

Ekvationer för importen av järn och stål, tusen ton.

$$EEC 0,06 \cdot 10^{-6} \cdot S_t^{2,20(0,45)} \cdot (RK_{EEC})^{0,47(1,26)}_{t-1}$$

$$R^2 = 0,825 \quad 1956-1968$$

$$EEC 17,6 \cdot S_t^{1,098} \cdot \left(\frac{P_{EM}}{P_{EB}}\right)^{-1,23(1,34)}_t$$

$$R^2 = 0,602 \quad 1959-1968$$

där P_{EM} är prisindex för EEC:s import av stål från 3:e land, P_{EB} prisindex för handeln inom EEC.

$$Storbritannien 28 \cdot 10^{-6} \cdot S_t^{1,63(0,97)} \cdot \left(\frac{P_{EX}}{P_{RO}}\right)^{0,97(1,08)}_t$$

$$R^2 = 0,299 \quad 1954-1968$$

$$Storbritannien 16 \cdot 10^{-3} \cdot S_t^{1,40(1,31)} \cdot \left(\frac{S_t}{S_{t-1}}\right)^{4,48(2,03)}$$

$$R^2 = 0,410 \quad 1955-1968$$

där P_{EX} är prisindex för EEC:s export av stål till 3:e land. P_{RO} partiprisindex för stål i Storbritannien.

$$Norge 0,055 \cdot S_t^{1,34(0,34)}$$

$$R^2 = 0,929 \quad 1960-1968$$

$$Finland 509 \cdot O_t^{0,54(0,23)}$$

$$R^2 = 0,260 \quad 1960-1967$$

$$Danmark 0,055 \cdot I_{Tt}^{1,036(0,10)}$$

$$R^2 = 0,554 \quad 1957-1968$$

$$Danmark \Delta M_t (\%) = -5,9 + 1,77 \cdot \Delta I_{Bt} (\%)$$

$$R^2 = 0,979 \quad 1959-1968$$

där I står för investeringar och index T total investering och index B för bygginvesteringar.

Beträffande prisvariabeln vad gäller sambanden för EEC kan sägas att denna ger ett helt annat resultat om perioden 1954–1958 delas upp i två perioder. Före 1959–1960 var förhållandena annorlunda än efter vilket kan vara en effekt av såväl tullavvecklingen mellan EEC-länderna som den allt starkare samordningen av produktionen inom kol- och stålunionen. Som också framgår av tabblån har några tillfredsställande resultat inte erhållits för Storbritannien, vilket delvis kan bero på bristfällig statistik.

Norges självförsörjningsgrad är lägre än EEC:s och Storbritanniens varför genomslagen av efterfrågeförändringar på importen borde vara större. Importen synes dock vara starkare korrelerad med den direkta efterfrågan på stål (industriproduktionen) än med stålförbrukningen. För Finland är sambandet mellan industriproduktion och import mycket svagt, vilket kan bero på att vissa större investeringsprojekt är mycket stålkrävande och stålet till dessa investeringar har nästan helt fått importeras.

För Danmark svarar importen för 80 % av stålförbrukningen och den egna produktionen är liten. Sambandet mellan stålförbrukning och import är därför så starkt att estimationen gjorts direkt med efterfrågan som förklarande variabel. I detta fall har investeringarna använts som efterfrågevariabel då data för industriproduktionen i Danmark saknas. Dels har de totala investeringarna använts, dels investeringar i maskiner och byggnader var för sig och dels tillsammans. Inverkan av maskininvesteringarna är osäker, vilket kan hänga samman med den tidsmässiga eftersläpningen mellan stålförbrukning och investering och/eller en stor importandel i maskininvesteringarna. Byggnadsinvesteringarna synes däremot förklara importen av stål tillfredsställande.

För att komma fram till importen från Sverige har andelsutvecklingen studerats. Utvecklingen av de svenska andelarna 1955–1969 på ovan studerade marknader framgår av diagram 3.7: 1.

Den svenska andelen av den totala importen till EEC har inte nämnvärt förändrats under denna period. Däremot har Sveriges andel av EEC:s import från andra länder än EEC-länderna stigit något vilket framgår av diagrammet och nedan redovisade beräkningar. En förklaring till den stigande andelen kan vara att inslaget av specialstål är olika för importen från Sverige och från andra utanför EEC stående länder. Konkurrensen från dessa länder bör inte heller ha varit så svår hittills vilket innebär att även den volymmässiga andelen har stigit. Någon inverkan på andelsutvecklingen av relativa priser har inte erhållits.

Liksom för EEC är man för Storbritannien hänvisad till en trend då det gäller andelsutvecklingen. Vare sig de relativa priserna eller en utbudsvariabel ger signifikanta utslag. Trenden för Storbritannien är dock starkare än för EEC och tillväxten har varit större under 60-talet än under senare hälften av 50-talet, vilket framgår av tabblån nedan. Detta förhållande synes delvis vara en effekt av tullsänkningarna inom ramen för EFTA. Ett kraftigt engångslyft skedde emellertid, som framgår av diagram 3.7: 1, från 1960 till 1961. Andelen var troligen nedpressad under 1960 av den starka hemmaefterfrågan för att under 1961 i samband med en lättande inhemsk efterfrågan och stora kapacitetstillskott stiga. Importen till Storbritannien sjönk också relativt kraftigt 1960–1961. Tillväxten av andelen var mer än dubbelt så stark under 60-talet som under senare hälften av 50-talet vilket till stor del ändå måste tillskrivas nedtrappningen av tullarna.

Även utvecklingen av den svenska andelen av den norska importen är starkt trenddominerad. Någon inverkan av relativa priser har inte registrerats bl. a. på grund av att exportpriser på enskilda länder saknas. En stor del av den svenska exporten av handelsstål avsätts i Norge (se diagram 3.7: 2) varför den svenska andelsutvecklingen kan förväntas sammanhänga med fluktuationerna i den svenska efterfrågan. Vi har tidigare visat att den totala exporten från och importen till Sverige upp-

Ekvationer för den svenska andelsutvecklingen estimerad för 1954–1968.

Procentenheter	Konstant	Tiden
EEC	12,3	0,51 (0,11)
$R^2=0,655$		
Storbritannien ¹	7,3	0,64 —3,0 Q (0,24)
$R^2=0,830$		
Storbritannien ²	5,3	0,38 · Q ₁ 0,81 · Q ₂ (0,39)
$R^2=0,847$		
Norge	7,4	0,83 (0,07)
$R^2=0,906$		
Norge ³	1,3	0,73 6,8 · K _t (0,11) (5,7)
$R^2=0,916$		
Danmark	3,5	0,94 (0,92)
$R^2=0,891$		

¹ Q = dummy 1 för 1954–1960
0 för 1961–1968

² Q₁ och Q₂ är dummies Q₁ 1 för 1954–1960
0 för 1961–1968
Q₂ 1 för 1961–1968
0 för 1954–1960

³ K_t är ett modifierat mått på kapacitetsutnyttjandet inom den svenska stålindustrin.

K_t = götstålkapacitet/stålkonsumtion
(stålkonsumtionen är mått med totala tillförseln).

visar svängningar som torde kunna hänföras till fluktuationerna i den inhemska efterfrågan. Om nu Norge kan antas vara en primär marknad för handelsstål dvs. att avnämarna i första hand tar stål från Sverige borde det svenska kapacitetsutnyttjandet påverka utvecklingen av den svenska andelen av den norska importen. Ett av skälen till detta är de förhållandevis låga transportkostnaderna. Det mått på kapacitetsutnyttjandet som används – kvoten mellan götstålsproduktionen och götstålkapaciteten – är inte något tillfredsställande mått. I stället har kvoten mellan götstålkapaciteten och tillförseln av stål till den svenska marknaden använts. Därvid är handelsfärdigt stål = götstål/1,43 – allt räknat i ton. Då importen av götstål till Sverige är begränsad skulle alltså kapaciteten i stort sett visa den maximala tillförseln av götstål till valsning och en ökning av efterfrågan på

vidarearbetat stål skulle alltså leda till minskad export eller ökad import. Kvantifieringen av denna hypotes framgår av den tidigare nämnda tablån.

Det kapacitetsmått som användes för att förklara andelsutvecklingen i den norska importen gav inte signifikant utslag vad gäller Danmark. Relativa priser synes inte heller ha någon inverkan i statistisk mening. Koeficienten för trenden framgår av tablån.

Som framgår av diagram 3.7: 1 steg den svenska andelen av Finlands import av järn och stål stadigt fram t. o. m. 1962 för att sedan falla under två år. Utvecklingen under perioden 1961–1967 följer till en del utvecklingen av det svenska kapacitetsutnyttjandet men i samband med devalveringen 1967 ändrades detta förhållande. Den totala finska importen sjönk 1967–1968 medan den svenska exporten i kvantitet räknat ökade med 16 %. En stor del av exportökningen föll på det ordinära stålet (stänger och balk). Trendberäkningar på utvecklingen av den svenska andelen av Finlands import är alltså ganska intetsägande. Exkluderas 1968 ur hela perioden skulle 1968 års andel uppnås först 1980 och en trend anpassad på perioden 1961–1968 ger 1968 års andel 1972.

Ovan behandlade länder tog 1969 65 % av Sveriges totala export av järn och stål. Som framgår av diagram 3.7: 2 är även Föränta staterna en betydande marknad framför allt vad gäller specialstål. Under perioden 1953–1958 var Föränta staternas import av järn och stål relativt obetydlig. Importvärdet var då ungefär 200 miljoner dollar och den svenska andelen av Föränta staternas import var ungefär 5 %. I samband med stålstrejken 1959 fördubblades den amerikanska importen och tillfälliga kraftiga ökningarna skedde också 1965 och 1968. Vid dessa tillfällen sjönk den svenska importandelen markant. Orsaken till dessa nedgångar av de svenska andelarna torde vara att det är den amerikanska importen av handelsstål som påverkas av stålarbetarstrejker eller av hot om strejk medan importen till Föränta staterna från Sverige nästan uteslutande består av specialstål. Denna import har delvis också ett annat efterfråge-

mönster än den totala importen av järn och stål. Mot denna bakgrund och med hänsyn till den ringa importandelen för Sverige har den tidigare redovisade modellen ej använts för Sveriges export till Förenta staterna utan den svenska exporten kan betraktas som ej konkurrerande med övrig import och inhemsk tillverkning. Modellen blir då följande:

$$X_s^{US}/P_{xs} = -216,2 + 3,42 \cdot O_t \quad (1,72)$$

$$R^2 = 0,967 \quad 1957-1968$$

Exportvärdet i fasta priser är alltså beroende på utvecklingen av den amerikanska efterfrågan mätt med industriproduktionen.

Om vi i stället antar att den svenska exporten konkurrerar prismässigt med annan import och inhemsk produktion får vi:

$$X_s^{US} = 58,4 + 3,65 \cdot O_t - 2,73 P_{xs} \quad (0,14) \quad (0,97)$$

$$R^2 = 0,987 \quad 1957-1968$$

Exporten till övriga länder – öststaterna, Japan, mindre industriländer i Europa samt råvaruländerna – kan antas dels vara beroende av efterfrågan i dessa länder, dels vara känslig för utbudssituationen i Sverige. Dessa marknader antas alltså vara marginella vilket innebär att exporten till dessa länder först och starkast påverkas vid högt efterfrågetryck i Sverige och i de västeuropeiska länderna medan ansträngningarna att exportera till dessa länder ökas vid sviktande efterfrågan i Sverige och i de västeuropeiska länderna. Detta innebär att exporten till dessa länder förutsätts vara negativt korrelerad med dels exporten till Västeuropa, dels med kapacitetsutnyttjandet i den svenska järn- och stålindustrin. De test som har gjorts visar att båda ansatserna har ett visst förklaringsvärde:

$$\Delta X_s^{\Delta V} = 11,8 + 0,51 \Delta E - 0,32 \Delta X_s^P \quad R^2 = 0,227 \quad 1961-1968$$

$$\Delta X_s^{\Delta V} = 6,9 + 0,59 \Delta E + 0,26 \Delta K \quad R^2 = 0,435 \quad 1961-1968$$

Δ står för procentuell förändring från föregående år

$X_s^{\Delta V}$ värdet av exporten från Sverige till berörda länder

E »världsexporten» till berörda länder vägd med Sveriges export föregående år för olika ländergrupper

X_s^P den totala svenska exporten av järn och stål exklusive exporten till berörda länder

K kvoten mellan tillförseln av stål i Sverige och gøtstålkapacitet (tidigare använt för Norge)

Sammanfattningsvis kan sägas att ovan redovisade modell lider av en del svagheter. För det första har svårigheterna varit stora att förklara stålkonsumtionen i de olika länderna vilket kan bero på att industriproduktionen är ett alltför grovt mått på efterfrågan. För det andra var resultaten av sambanden mellan stålförbrukning och import svaga för vissa länder och torde sammanhånga med att importen i många fall är marginell och att förskjutningar i kvalitetssammansättningen sker över tiden. Andelsutvecklingen har vidare i de flesta fall »förklarats» med en trend.

Modellen har ändå använts för att efterfrågemässigt testa den exportprognos som framkom som residual i försörjningsbalansen. De prognoser som föreligger för industriproduktionen i de olika länderna är följande:

Förändring av industriproduktionen 1968-1975

Procent per år

EEC	4,9
Storbritannien	4,0
Norge	5,0
Finland	5,9
Förenta staterna	4,1

De danska byggnadsinvesteringarna beräknas öka med 6 % per år under prognosperioden.

För priserna, som låg på en mycket hög nivå under 1969 och 1970, har en återgång fram till 1975 till 1968 års nivå antagts.

Med insättande av dessa data i ekvationerna resulterar modellen i en exportökning 1970-1975 med mellan 7 och 8 %

i volym per år. Det finns alltså anledning att behålla den ur försörjningsbalansen framkomna exportprognosen på 8 % per år. Denna prognos innebär en ganska markant dämpning av den tillväxt som ägde rum under 60-talet (11 % per år) och hänger samman med den betydligt lugnare utbyggnaden av kapaciteten under 70-talets första hälft än under 60-talet.

3.8 Verkstadsprodukter

Verkstadsprodukter i egentlig mening, då även omfattande fartyg, flygplan och vapen, utgör drygt 40 % av hela exporten. Dess andel är också ständigt växande och omkring 1975 beräknas dessa produkter komma att svara för ungefär halva exportvärdet. Verkstadsprodukter är ej något enhetligt begrepp och för att möjliggöra mer preciserade analyser måste uppdelningar göras.

Två indelningar faller sig naturligt att göra, den ena med hänsyn till produkternas ursprung, den andra med hänsyn till deras användning. En analys på grundval av den förstnämnda indelningsgrunden kan vara lämplig då man har skäl att tro att det föreligger skillnader mellan olika delbranscher inom verkstadsindustrin t. ex. vad avser utbudsförhållanden som produktion, kapacitet och kostnadsläge. Förhållandena i detta avseende inom exempelvis elektroindustrin är sannolikt annorlunda än inom t. ex. järnmanufakturindustrin. En uppdelning av verkstadsprodukterna efter delbransch eller produktionsförutsättningar bör tillgripas om man speciellt lägger tonvikten på utbudsfaktorer. För en mer renodlad efterfrågeansats ligger en uppdelning efter användningsområden närmast till hands. Det är denna senare ansats som tillämpats här, väl medvetande om att detta inte löser alla problem.

Centrala faktorer vid exportbedömningen är inhemsk och utländsk efterfrågan, kapacitets- och kostnadsutveckling och i samband därmed konkurrensförmågan såväl inom som utom landet. Att formulera en modell för att fånga in interdependensen mellan dessa storheter har inte varit möjligt. Här blir det närmast fråga om en partiell

analys inriktad på den utländska efterfrågan samt en mer skönsmässig bedömning av övriga faktorer. Under vända tvingas vi konstatera att den viktigaste exportprognosen måste göras på ett bräckligt underlag. Som redogjorts för i avsnitt 1.3 är exportbedömningarna gjorda för den volymmässiga utvecklingen.

En distinktion mellan real och värdemässig utveckling är mycket svår att åstadkomma då prismätning av verkstadsprodukter är oerhört komplicerad och förenad med betydande felmarginaler. Därtill kommer att prisutvecklingens inverkan på t. ex. konkurrensförmåga och avsättningsmöjligheter inte är särskilt entydig för sofistikerade industriprodukter. Av dessa skäl har analysen baserats på värdeutvecklingen i löpande priser (med undantag för personbilar). För att få jämförbarhet med prognoserna för övrig export har dock en deflatering företagits med en prognoserad enhetsprisindexserie för verkstadsprodukter.

Basdata för verkstadsexporten på olika länder och Sveriges relativa storlek på olika marknader ges i tabell 3.8: 1. Den svenska andelen av världsexporten med verkstadsprodukter är av storleksordningen 3 %, vilket är ca 1/2 procentenhet högre än hela exportens andel av världsexporten.

Prognoserna är gjorda på samma handelsdata som finns redovisade i tabell 3.8: 1. För EFTA- och EEC-länderna samt USA, Canada och Japan har importvärden samlats för 1953–1968 och sammanställts på de fyra analysgrupperna personbilar, konsumtions-, insats- och investeringsvaror. Detta gäller såväl för den totala importen som för importen från Sverige. Data om detta återfinns i tabellbilagan B: 8, C: 13–C: 16. Definitionsmässigt föreligger vissa skillnader i materialet för perioderna 1953–1960, 1961–1962, 1963 och 1964–1968, beroende på handelsstatistikens utseende under olika perioder. Genom olika former av korrigeringar har dock dessa olikheter sökt överbryggas så att serierna skall vara i stort sett konsistenta för hela perioden 1953–1968. Varugrupprens definition (se tabell 1.4: 2) följer i stort sett definitionerna av

Tabell 3.8: 1. Marknadsstrukturen för Sveriges export av verkstadsprodukter, 1955—1969. Löpande priser.

	Svenska exportdata				Internationella utrikeshandelsdata							
	Exportvärde, milj. kr.		Årlig trend-tillväxt, %	Andelar av totala exporten, %		Total imp., milj. dollar	Årlig tillväxt, %		Svensk importandel, %			
	1960	1969		1959—1969	1960		1965	1969	1955—1960	1960—1965	1965—1968	1955
Norge	350	1036	13,0	10	10	693	10,7	10,4	7,6	18,9	18,9	22,8
Danmark	294	1060	14,9	8	10	910	17,4	11,8	6,9	12,4	12,4	18,1
Finland	294	769	11,1	8	8	496	13,6	11,5	-7,4	11,2	11,2	22,0
Norden	938	2865	13,1	26	28	2099	13,9	11,3	2,9	14,3	14,3	20,5
Storbritannien	186	751	17,7	5	6	2760	18,4	14,5	12,6	4,9	4,9	5,1
Övriga EFTA	152	605	15,9	4	5	2483	14,3	26,3 ¹	7,0	3,3	3,3	3,7
EEC	723	2132	12,2	20	21	13407	14,3	17,4	10,9	3,1	3,1	2,7
därav: Västyskland	259	717	12,1	7	8	3169	29,7	19,9	8,2	5,1	5,1	3,6
Övr. OECD-Europa	136	450	14,4	4	5	2813	..	..	10,5	..	..	2,7
Nordamerika	430	1405	16,4	12	11	14674	11,3	11,3	28,1	1,1	1,1	1,8
Japan	31	173	19,7	1	1	1241	..	..	23,1	..	..	2,9
OECD totalt	2596	8381	14,1	72	77	41295	12,5	13,6	14,2	3,4	3,4	3,7
Östländer	191	516	10,8	5	3	8177	12,9	8,8	10,7	1,0	1,0	1,0
Råvaruländer	846	1907	9,7	23	20	15715	8,3	7,4	11,1	1,6	1,6	2,2
Hela världen	3633	10804	13,0	100	100	64963	10,4	10,5	12,4	2,3	2,3	2,8

¹ Data för Schweiz saknas, skattning gjord.

Anm. Verkstadsprodukter inkluderar här personbilar; definitionen i övrigt enligt kap. 1 för exportdata och alla länder t.o.m. Japan. För OECD totalt, Östländer, Råvaruländer och hela världen avses SITC 7. Internationella utrikeshandelsdata avser för dessa ländergrupper även världsexporten, fob, till resp. länderområde till skillnad från övriga länder där landets totala import, cif, avses.

Källor: Svenska exportdata; SCB och konjunkturinstitutet. Internationella importdata; OECD, FN och UNCTAD.

Tabell 3.8: 2. Import av verkstadsprodukter, exkl. bilar, 1968. Procentuell fördelning av importen på användningskategorier.

	Verkstadsimporten från Sverige			Totala verkstadsimporten		
	Konsumtionsvaror	Investeringsvaror	Insatsvaror	Konsumtionsvaror	Investeringsvaror	Insatsvaror
Norge	8	52	39	10	52	38
Danmark	5	52	42	11	53	36
Finland ¹	6	58	36	9	56	35
Storbritannien	5	60	35	11	53	36
Övriga EFTA	10	57	34	16	51	33
Västtyskland	2	64	34	13	49	38
Övriga EEC	2	63	35	10	49	41
Japan	2	74	24	5	66	29
Canada	2	65	33	7	41	52
USA	7	61	32	22	37	41
Summa ovanstående	5	59	36	12	47	41
Total export	5	64	31			

¹ Avser 1967.

Anm. Definitionen av delgrupperna given i tabell 1.4: 2. Källor: OECD, FN samt konjunkturinstitutet.

varugrupperna i LU 65, bilaga 1. Definitionen är i sin tur en approximation till den användningsgruppering som ligger till grund för importberäkningarna av verkstadsprodukter i kapitel 4 och 5. För personbilarna har dock använts en försörjningsbalansansats och redovisningen av denna sker i avsnitt 5.4.3. Fortsättningsvis kommer vi därför här enbart att behandla verkstadsexporten exklusive personbilar.

Den procentuella fördelningen av vår export på användningsgrupper till olika länder framgår av tabell 3.8: 2, där även respektive lands import är procentuellt fördelad på användningsgrupper. De i tabellen angivna procentsiffrorna för fördelningen inom respektive land baseras på importen från Sverige samt på total import. Genomgående är importen från Sverige mer inriktad på investeringsvaror än totala importen medan konsumtionsvarorna har en betydligt mer underordnad roll. Även beträffande insatsvarorna är den svenska inriktningen något avvikande, vilket t. ex. framgår av att Sverige har markant högre andel investeringsvaror hos EEC-länderna. Man ser också att mönstret är rätt entydigt. Av Väst Europas verkstadsimport utgör ca 50 % investeringsvaror och 10–12 % konsumtions-

varor, medan Sverige har en betydligt högre andel investeringsvaror och lägre andel konsumtionsvaror. De transoceaniska industriländerna har här ett annat mönster.

Verkstadsexporten till »övriga länder», dvs. vissa smärre semi-industriländer i Väst Europa, statshandelsländerna och råvaruländerna, domineras i rätt hög grad av investeringsvaror med mer eller mindre starka inslag av insatsvaror. Konsumtionsvarorna utgör en försvinnande liten del. För dessa länder är mycket schematiska framskrivningar gjorda. Visst material från UNCTAD och ECE [6], [2] har varit till nytta. Därför har ingen importstatistik bearbetats utan Sveriges export (utan uppdelning på användningsgrupper) har bedömts direkt.

Redan valet av ansats för denna undersökning innebär att exporten till EFTA, EEC och de utomeuropeiska industriländerna antas ha högre grad av efterfrågeanpassning än exporten till övriga länder. Finns en etablerad marknad för en produkt så följer av detta ett efterfrågeberoende. Man kanske kan förutsätta att många verkstadsprodukter som ej är introducerade på alla marknader exporteras även till andra länder. I första hand kan denna marknadsvidgning antas beröra de »övriga länderna»

Tabell 3.8: 3. Importekvationer för verkstadsprodukter, konsumtionsvaror för vissa länder. Import i löpande priser.

	$M_T = A \cdot C_T^b$		Estimationsperiod	Trend = $A \cdot e^{at}$		Estimationsperiod
	b	R^2		a	R^2	
Norge	2,7	0,98	1955—1968	0,091	0,96	1953—1968
Danmark	3,1	0,99	1955—1968	0,119	0,97	1953—1968
Finland	1,6	0,89	1958—1967	0,097	0,91	1954—1967
Storbritannien	4,3	0,98	1955—1968	0,125	0,98	1953—1968
Övriga EFTA	..	..	..	0,091	0,99	1962—1968
EEC	1,9	0,99	1955—1968	0,136	0,98	1953—1968
Förenta staterna	3,3	0,97	1955—1968	0,126	0,96	1953—1968
Canada	1,7	0,82	1955—1968	0,069	0,79	1953—1968
Japan	2,1	0,96	1956—1968	0,176	0,95	1956—1968

Ann. A är en skalfaktor. b = importelasticitet. a = trendtillväxten i en exponentialfunktion.

varför en del av exporttillväxten består av företag som marknadsför sina produkter mer aktivt bearbetar och söker upp nya marknader. Detta begränsar då värdet av att studera efterfrågeutvecklingen.

3.8.1 Verkstadsprodukter: konsumtionsvaror

Konsumtionsvaror exkl. personbilar är en liten grupp, ca 450 miljoner kronors exportvärde. Industriländernas import av dessa varor är också förhållandevis blygsam, i allmänhet ca 10 % av verkstadsimporten (se tabell 3.8: 2). USA och Japan representerar här ett motsatspar. För USA är ca 1/4 av verkstadsimporten direkta konsumtionsvaror, medan för Japan det endast rör sig om 5 %. Sveriges importandel är här också genomgående mindre än för andra verkstadsgrupper, exempelvis endast 1/2 % på hela EEC mot 3 % för verkstadsprodukter totalt (exkl. bilar).

Importen är antagen i första hand vara beroende av utvecklingen av de disponibla inkomsterna, dvs. importvarorna kan snarast betraktas som komplementära och icke-konkurrerande med inhemsk produktion. I strikt mening kan troligen få importerade konsumtionsvaror anses vara komplementära i den betydelsen att motsvarande varor ej tillverkas i det egna landet. Däremot torde importen ge möjlighet till ett mer diffe-

rentierat val vad avser kvalitet, utförande och speciella egenskaper. I stället för att sätta importen i förhållande till de disponibla inkomsterna är totala konsumtionen vald, då sambandet mellan total konsumtion och disponibla inkomster är starkt. Vi får då sambandet:

$$M_T = A \cdot C_T^b$$

där M_T är total import av konsumtionsvaror, mätt i löpande priser och C_T är totala privata konsumtionen, mätt i 1963 års priser. Tabell 3.8: 3 ger en uppfattning om sambanden.

De höga elasticiteterna, som redovisas i tabell 3.8: 3, verkar litet förvånande men får ses mot bakgrunden av att importen kan ha en rätt marginell karaktär: sådana varor som TV, hushållsmaskiner etc. kan som importerade eventuellt ha en exklusiv status, med vilket bör följa en hög inkomstelasticitet. För EEC gäller ej detta och här kan varuutbytet vara mer integrerat (TV från Holland, hushållsmaskiner från Tyskland, kylskåp från Italien). Därtill bör beaktas att importen som är mätt i löpande priser sannolikt även innefattar trendmässigt stigande priser.

De höga korrelationskoefficienterna (R^2) beror huvudsakligen på den kraftiga trenden. Försök har även gjorts att estimerat importförändringarna som en funktion av förändringarna i konsumtionen. Även i detta fall erhöles höga elasticiteter för konsum-

Tabell 3.8: 4. Svenska importandelar för verkstadsprodukter, konsumtionsvaror i vissa länder 1955—1975. Procent.

	Importandelar				Prognos 1975
	1955	1960	1965	1968	
Norge	19,1	18,5	19,6	18,8	20
Danmark	7,7	8,1	10,5	9,2	12
Finland	6,5	11,4	14,1	13,1 ¹	15
Storbritannien	2,2	2,1	1,9	2,2	2
Övriga EFTA	..	(2,0) ²	2,7	2,1	2½
EEC	1,3	1,3	1,1	0,6	½
Förenta staterna	0,8	1,0	0,8	0,6	½
Canada	0,2	0,3	0,3	0,2	½
Japan	0	0	2,1	1,5	2

¹ 1967. ² Skattad då Schweiz saknas.

Källor: OECD, FN.

tionsförändringarna. Motsvarande försök med förändringarna i konsumtionen av varaktiga konsumtionsvaror som importförklaring gav icke så höga elasticiteter, vilket kan tas som ett stöd för hypotesen att det snarare är totala inkomsten än efterfrågan på varaktiga konsumtionsvaror som bestämmer importen.

I följande tablå är konsumtionsökningen 1968–75 till vissa länder angiven. Dessa är baserade på prognoserna i avsnitt 1.5 för privata konsumtionen, där sådana finns. Genom att multiplicera dessa konsumtionsökningar med de i tabell 3.8: 3 redovisade importelasticiteterna får vi en prognos på importen av konsumtionsvaror.

	Konsumtions- ökning 1968—1975 %/år	Importökning 1968—1975 %/år
Norge	3,8	10½
Danmark	4,0	12½
Finland	5,4	8½
Storbritannien	2,4	10½
Övriga EFTA	..	9
EEC	7,0	13½
Förenta staterna	4,6	15
Canada	5,3	9
Japan	9,0	19

Att estimera några andelssamband för denna grupp har inte varit möjligt. Därför är importandelarna schematiskt framskrivna till 1975 på det sätt som redovisas i tabell 3.8: 4.

3.8.2 Verkstadsprodukter: insatsvaror

Mycket av dynamiken inom verkstadsindustrin härrör från tendensen till specialisering och produktbyten, såväl inom regioner och länder som internationellt. Den alldeles dominerande delen av insatsvarorna används inom verkstadsindustrin som delar av eller komponenter till andra insatsvaror, konsumtionsvaror eller investeringsvaror. Praktiskt taget inga slutprodukter, dvs. för konsumtion eller investering, tillverkas i en enda anläggning eller ett enda företag från utgångsmaterialen. Nationell och internationell standardisering av olika produkttyper spelar här en helt avgörande roll för den takt i vilken specialisering kan bedrivas och stordriftsfördelar utnyttjas. Internationell standardisering eller anpassning till tongivande större länders nationella standard gör också produkterna anonyma i förhållande till ursprungsland. Kvalitet, pris och trade-marks blir konkurrensvapen och produkterna och företagen internationaliseras. Omfattningen av ett visst lands deltagande i det internationella produktbytet och arbetsfördelningen på detta område blir bl. a. beroende på storleken av landets verkstadsindustri samt skyddet från utländsk konkurrens.

Av tabell 3.8: 5 framgår att den gigantiska amerikanska verkstadsindustrin är nästan självförsörjande medan alla mindre länder är beroende av insatsvaruimport. Den

Tabell 3.8: 5. Importen av insatsvaror till vissa industriländer, 1953—1968. Löpande priser.

	Tillväxt 1964—1968 verkstads- produktion	Andel insats- varuimp. av verkstadsind. leveranser 1966	Importtill- växt, insats- varor, % trend 1953—1968	Årliga genomsnittliga förändringar i importen		
				1955—1960	1960—1965	1965—1968
Västtyskland	7,1	3,9	28,3	33,3	37,4	8,5
Frankrike	6,8	6,0	21,5	17,0	33,4	15,6
USA	4,5	0,9	21,3	20,8	24,4	33,8
Storbritannien	3,8	3,5	19,7	22,7	24,6	14,3
Italien	7,3	7,6	19,6	15,3	25,2	18,2
Japan	17,0	7,4	18,5	3,6 ¹	31,4	25,1
Österrike	5,8	21,5	17,6	7,6	30,1	7,1
Nederländerna	6,0	22,2	14,8	6,3	25,7	8,5
Belgien	5,8	41,3	14,7	11,2	17,7	8,0
Schweiz	3,8	12,8	13,7	..	27,1 ²	7,1
Danmark	..	21,6	13,4	5,8	25,3	9,2
Finland	5,7	..	13,4	13,8	14,6	1,0 ³
Norge	5,8	25,0	11,9	4,9	22,9	7,9
Portugal	9,4	..	11,3	-1,7	36,6	-8,0
Sverige	7,3	12,4	10,9	..	..	..
Canada	5,2	..	10,0	3,2	17,4	18,7

¹ 1956—1960. ² 1962—1965. ³ 1965—1967.

Källa: OECD.

exceptionellt höga importandelen för Belgien beror på att den belgiska verkstadsindustrin i stor utsträckning är inriktad på sammanfattning t. ex. för bilar.

Importen av insatsvaror bör vara en funktion av produktionen inom verkstadsindustrin. Detta skulle kunna uttryckas så att importens ökning är direkt proportionell mot produktionsökningen. Ett mått på denna proportionalitet (efterfrågeelasticitet) erhålls om importens tillväxttakt i tredje kolumnen i tabell 3.8: 5 divideras med tillväxten i verkstadsindustrin (första kolumnen). Härvid får man starkt varierande värden för länder från ca 1 för Japan till ca 5 för Storbritannien. Denna stora variation kan peka på olikheter i strukturen hos verkstadsindustrin i olika länder. Nu visar estimationsförsök att en konstant elasticitet ger en sämre regressionsanpassning än en rent exponentiell trend. Importen av insatsvaror förefaller att utvecklas tämligen oberoende av produktionen, såvida inte produktionen direkt faller. Man kan därför ha anledning att snarare betrakta styrkan i importtillväxten som ett strukturdrag i landets verkstadsindustri än som följd av denna industris

tillväxt. Importtrenden kan konstateras få en bättre signifikans ju starkare tillväxttakten är. Detta förefaller sammanhånga med beroendet av insatsimport. Som framgår av tabell 3.8: 5 är insatsimportens andel av verkstadsleveranserna minst för de större länderna. Variationerna i efterfrågan från verkstadsproduktionen kan därför tänkas få mindre effekt på importen än i ett mindre industriland. Då samtidigt de större länderna har en kraftigare importtrend tenderar denna att bli stabilare ju högre den är. Man kan fråga sig om det kan finnas något skäl till att importtrenden förefaller vara omvänt korrelerad med importandelen. Ett mindre industriland torde både på grund av en direkt brist på egen produktion eller för små serier av många komponenter och material rent strukturellt vara inriktat på import och är följaktligen mer integrerat i den internationella arbetsprocessen. Utrymmet för snabba importökningar över en längre tid blir därför i viss mån begränsat. Bårens importtillväxten främst upp av ständiga vidgningar av produktsortimentet eller av att de enskilda importvarornas andel av insatsen ökar så bör en stor marknad tendera att öka

snabbare än en liten. Importtillväxten kan också genereras av att integrationen tar sig uttryck i att insatsimportens förädlingsvärde ständigt ökar på så sätt att det sker en förskjutning från råmaterial till ämnen och vidare till detalj, del och till komponent. En ökad bearbetningsgrad av importen behöver inte vara beroende på landets storlek. Under 60-talet har insatsimportens andel av bruttoproduktionsvärdet ökat markant i de flesta industriländerna. Andelsökningen har dock varit betydligt kraftigare i de större länderna än i de mindre. Om andelsökningarna i de större länderna framför allt bärs upp av sortimentsvidgningar skulle slutsatsen bli att den höga importtillväxten i de stora länderna skulle tendera att sjunka allt eftersom importens andel av tillförseln ökar.

Som framgår av tabell 3.8: 5 var tillväxten i allmänhet högre under 60-talet än under 50-talet. I nästan alla länder förmärks en betydande avsaktning 1965–1968. Denna förklaras till en del av avmattningen 1967. Perioden 1960–1965 framstår för flera länder som ganska unik, främst då EEC-länderna. Möjligen skulle detta kunna tolkas som en integrationseffekt.

Vad tillväxttakten i importen beror på kan tillsvidare ej förklaras på annat sätt än vad som ovan antydningvis har framskymtats. Test har dock gjorts huruvida importtillväxten förutom trenden kan förklaras av variationer i produktionen inom verkstadsindustrin genom sambandet:

$$M = A \cdot e^{bt} \cdot (O/O^*)^c \text{ där } O/O^* \text{ är ett}$$

index på produktionsavvikelse från sin trend. Trendkoefficienten b förblev praktiskt taget oförändrad för alla länder när denna variabel infördes. Elasticiteten c för variationer i produktionen blev signifikant skild från noll bara för Västtyskland, Nederländerna, Italien, Belgien, USA och Canada, med värden omkring 1,5. Innebörden är att om produktionen t. ex. ökar 1 % över sin trend ökar importen 1,5 %, vilket skulle kunna tolkas som den konjunkturella inverkan på importens strukturella ökning. Denna koefficients inverkan är dock liten i förhållande till tren-

den. Modellen ovan är också estimerad med den totala industriproduktionen, varav några samband redovisas i tabell 3.8: 6. Tanken är då att O/O^* , mätt på den totala industriproduktionen bättre skall fånga in variationerna i det allmänna ekonomiska klimatet samt att vara lättare att göra prognoser på. Detta gav dock knappast något högre förklaringsvärde. För att bedöma utvecklingen 1970–75 kommer ovanstående modell att användas med O/O^* för totala industriproduktionen.

Som framgår av tabell 3.8: 6 har det ansetts nödvändigt att justera ökningstalen för vissa länder med hänsyn till 60-talets utveckling. För Japan har det ansetts befogat att anta att en mindre protektionistisk inriktning kommer att medföra en högre importtillväxt.

För EEC-länderna utom Frankrike samt för USA och Canada bör således importtillväxttrenden modifieras om industriproduktionen utvecklar sig annorlunda 1968–1975 än tidigare.

Med ledning av de i avsnitt 1.5 redovisade prognoserna för totala industriproduktionens tillväxt kan värdet av O/O^* kalkyleras:

	Industriproduktion (O), %/år 1968—1975	Industriproduktionstrend (O*) %/år	O/O*
Västtyskland	4,4	6,5	0,980
Nederländerna	5,3	6,2	0,992
Belgien	4,8	4,2	1,006
Italien	6,0	8,4	0,978
USA	4,3	4,3	1,000
Canada	6,0	5,3	1,007

Insättandet av dessa värden i ekvationerna i tabell 3.8: 6 ger bidraget till importökningen 1968–1975 för dels trend och dels hur mycket denna bör modifieras med hänsyn till att allmänna efterfrågan ökar snabbare eller långsammare (O/O^*).

Tabell 3.8: 6. Importekvationer för verkstadsprodukter, insatsvaror för vissa länder. Import i löpande priser.

Modell: $M_T = A \cdot e^{bt} \cdot (O/O^*)^c$

	Justerad		c	R ²
	b	b		
Finland		0,134	—	0,960
Norge	0,15	0,120	—	0,896
Danmark	0,15	0,134	—	0,942
Storbritannien	0,18	0,197	—	0,991
Portugal		0,113	—	0,780
Schweiz	0,17	0,137	—	0,818
Österrike		0,176	—	0,956
Västtyskland		0,290	2,48	0,988
Nederländerna		0,150	3,01	0,952
Belgien		0,143	5,47	0,895
Frankrike		0,215	—	0,912
Italien		0,196	3,69	0,945
USA		0,211	2,13	0,983
Canada		0,096	5,29	0,928
Japan	0,25	0,185	—	0,898

Anm. M_T = landets totala import, A = en skalfaktor, b = trendfaktorn i tillväxten. c = elasticitet för avvikelser i totala industriproduktionen från produktionens trendtillväxt. c är angiven bara då koefficienten blev signifikant skild från 0.

Estimationsperiod i allmänhet 1954—1968, eller den period importdata är tillgängliga för, se C:15 i tabellbilagan.

	Importförändring Procent per år beroende på:		
	Trend ¹	Industri- prod. ² variationen	Totalt
Västtyskland	33,6	—4,8	27,2
Nederländerna	16,1	—2,5	13,2
Belgien	15,4	3,3	19,2
Italien	21,7	—8,0	11,9
USA	23,5	0	23,5
Canada	10,1	3,8	14,3

¹ Beräknas genom formeln $(e^b - 1) \cdot 100$.

² Beräknas genom $(O/O^*)^c - 1) \cdot 100 \cdot b$, O/O^* från tablan ovan och c från tabell 3.8: 6.

Andelsutvecklingen

Även analysen av andelsutvecklingen måste dessvärre bli av rätt summarisk karaktär. Detta beror på att någon penetrering av utbudsfaktorerna inte kunnat göras. Dessutom slår här (liksom för investerings- och konsumtionsvarorna) oregelbundenheter i definitionerna för olika tidsperioder igenom rätt markant. Dessa har ej heller kunnat beaktas i någon större utsträckning. I likhet med vad som gjordes i LU 65, bilaga 1, har andelsbedömningarna gjorts mer reso-

nemangsmässigt och utan stöd av någon modell.

Man kan konstatera att andelsutvecklingen för gruppen i stort har utvecklats som förutsagts i den föregående exportbilagan, åtminstone fram till 1968, med minskande andelar på EEC och ökande på EFTA. Däremot synes andelsutvecklingen för USA snarast innebära en försämring än en förbättring. Fram till 1975 förefaller det svårt att tänka sig ytterligare större andelsökningar beträffande de nordiska länderna. Integrationen mellan de nordiska länderna bör ha gått så pass långt, åtminstone att döma av importandelarnas storlek, att en uppbromsning av andelsökningarna inte förefaller orimlig. För övriga EFTA-länder tycks utvecklingen tyda på ännu en del outnyttjade möjligheter. För EEC-länderna bör Kennedyrundans tullsänkningar bidra till uppbromsningar av andelsförlusterna. Andelsminskningen i den amerikanska importen bedöms fortsätta, till följd av den japanska expansionen och den omständigheten att en ökad del av den amerikanska importen utgörs av handel mellan USA-ägda företag.

Tabell 3.8: 7. Svenska importandelar för verkstadsprodukter, insatsvaror i vissa länder 1953—1975. Procent.

	1953	1955	1960	1965	1968	Prognos 1975
Finland	(18,0)	17,4	21,5	19,5	(23,0)	25
Norge	24,7	25,0	(25,0)	22,7	24,8	26
Danmark	13,3	14,1	21,8	18,6	20,8	23
Storbritannien	5,5	7,5	4,8	4,6	4,6	5
Portugal	5,5	7,6	5,4	4,8	3,9	5
Schweiz	—	—	—	3,5	3,9	4½
Österrike	3,5	1,7	1,3	2,1	2,9	3½
Västtyskland	5,5	6,9	6,6	3,8	3,7	3½
Nederländerna	4,9	3,8	4,6	3,1	3,0	3
Belgien	2,6	3,3	3,1	2,6	2,9	3
Frankrike	3,4	3,8	2,0	1,7	1,5	1½
Italien	2,7	3,5	3,3	2,2	1,6	2
USA	3,6	2,9	3,3	2,0	1,7	1½
Canada	0,3	0,3	0,4	0,7	0,5	1
Japan	—	—	1,5	4,2	2,4	3

Anm. Andelar inom parentes skattade från närliggande år.

Källor: OECD, FN.

I tabell 3.8: 7 är andelsutvecklingen 1953–1968 redovisad jämte en bedömning för 1975.

3.8.3 Verkstadsprodukter: investeringsvaror

Man kan konstatera ett ganska klart samband mellan importen av investeringsvaror och maskininvesteringarna för de flesta industriländer. Det samband som här i första hand har använts har formen: $M = A \cdot I^b$, där M står för importvärdet i löpande priser och I för investeringarna i löpande eller fasta priser. I allmänhet fick elasticiteten b i ovannämnda samband värden på mellan 1 och 2. Anledningen till att löpande priser använts är dels att det möjliggör en längre estimationsperiod och dels att deflatering av investeringar i allmänhet är statistiskt vansklig. Vidare bör detta korrespondera bättre mot importen i löpande priser vid parallella prisförändringar på import och maskininvesteringar. Då prognoser för investeringar i regel bara kan fås i realtermer måste dock prisutvecklingen för maskininvesteringarna på ett eller annat sätt prognoseras.

Estimationsresultaten för $M = A \cdot I^b$ med I i dels fasta och dels löpande priser ger ingen klar vägledning vid valet av pris-

alternativ. För vissa länder, Portugal, Västtyskland, Belgien, Italien, USA och Canada, synes investeringar i löpande priser ha ett klart större förklaringsvärde än fasta priser. Det omvända gäller för Frankrike och med tvekan för Finland och Japan medan för övriga, dvs. Danmark, Norge, England, Österrike, Nederländerna och Schweiz, ingen direkt slutsats kan dras. Vid beräkningarna i löpande priser är estimationsperioden i allmänhet från 1953 eller 1954 till 1968 utom för Japan med perioden 1958–1968. När modellen har avsett investeringar i fasta priser är perioden 1958–1968, utom för Norge och Finland, där estimationsperioderna var 1953–1968 respektive 1954–1967.

När investeringarna i löpande priser används är prisprognosen för deflatering baserad på en implicit prisförändringstakt i trendframskrivna investeringsserier. Det kan här tilläggas att för England, Portugal och Frankrike är importens ökning enligt en exponentiell trend dominerande över sambandet med investeringarnas variationer.

För länder utan egen utvecklad maskinindustri bör importen och investeringarna utvecklas tämligen parallellt och elasticiteten bör ha värden kring 1. Detta gäller i stort sett för de nordiska länderna, Portugal, Österrike, Nederländerna och Belgien.

Tabell 3.8: 8. Maskininvesteringar och import av investeringsvaror i vissa länder 1968.

	Maskininvest. 1968, milj. dollar	Import 1968 invest.varor milj. dollar	Import- kvot	Importelasti- citet, maskin- inv., fasta priser ³	Svensk import- andel 1968 ¹
Danmark	1 115	429	38	1,2	17,8
Finland	800 ¹	277 ¹	35	1,0	23,0
Norge	742 ²	319	43	0,9	24,0
England	8 270	1 405	17	1,6	5,3
Portugal	386	167	43	0,8	4,8
Österrike	1 265	360	28	1,2	3,0
Schweiz	1 509	532	35	0,3	4,0
Västtyskland	14 580	1 334	9	1,8	5,4
Nederländerna	2 560	970	38	1,1	3,5
Belgien	1 574	720	46	1,1	2,0
Frankrike	10 300	1 839	18	1,2	3,9
Italien	5 123	930	18	1,6	3,7
USA	59 490	2 149	4	2,3	3,5
Canada	4 960	2 013	41	0,7	1,3
Japan	..	780	ca5	0,6	3,3

¹ 1967.

² Exkl. transportmedel.

³ Dessa elasticitetsberäkningar är dels hämtade ur tablåerna avsnitt 3.8.3, dels från beräkningar som ej använts för prognosen.

Källa: OECD.

Inget av dessa länder kan anses vara självförsörjande med alla olika slags maskiner, varför ett direkt importberoende föreligger. Detta gäller troligen även Canada där elasticiteten är osedvanligt låg, 0,7. För de större länderna, England, Västtyskland, Frankrike, Italien, USA och Japan, finns det sannolikt inhemska konkurrens till importen av investeringsvaror på alla områden. Detta illustreras av tabell 3.8: 8, som även ger vissa basdata för maskininvesteringar och investeringsvaruimport.

Det är svårt att finna en säker förklaring till varför en liten importandel i tillförseln av investeringsvaror i ett stort industriland skall vara parad med en hög importelasticitet. Man kan gissa på ungefär samma förklaringsfaktorer som antydde i det föregående avsnittet om insatsvarorna, dvs. för ett litet land uppnås fortare en viss »mättnad» för import. Maskininvesteringar torde, förutom kostnaderna för den rent fysiska produkten, även inkludera transporter, installationer, leveransservice och diverse utrustning som rimligtvis ej kan importeras. Medräknas även tullar och handelsmarginaler torde importandelen ha ett maximum kanske på 60–70 %.

Den låga elasticiteten för Japan i kom-

bination med liten importandel (se tabell 3.8: 8) får snarast ses som ett uttryck för den allmänna avskärmning från import som Japan bedrivit med hjälp av höga tullar. Importkvoten varierar mellan olika år, vilket sannolikt kan tolkas som uttryck för det inhemska kapacitetsutnyttjandet. De estimationer som gjorts i detta sammanhang ger en viss antydning om att importen förklaras bättre av investeringsutvecklingen ju större importkvoten är, dvs. variationen i importkvoten minskar ju mer inriktad på import man är. Man skulle också förvänta sig att totala importen förklaras bättre av maskininvesteringsutvecklingen än importen från ett enskilt land t. ex. Sverige, då importandelsutvecklingen kan påverkas av faktorer som ej samvarierar med investeringsutvecklingen. För de större länderna är det i stället så (med undantag för Italien) att importen från Sverige är starkare korrelerad med investeringarna än totala importen. Man kan tänka sig att Sverige har en »vanlig» mix av investeringsvaror, som följer investeringsutvecklingen, medan i lägen med t. ex. speciellt högt kapacitetsutnyttjande andra investeringsvarutyper efterfrågas. Slutsatsen skulle då bli att sambandet (1) $M = A \cdot I^b$ för större länder i allmänhet

Tabell 3.8: 9. Svenska importandelar för verkstadsprodukter, investeringsvaror i vissa länder 1955—1975. Procent.

	1955	1960	1965	1968	1975 Prognos
Norge	18,7	17,2	22,2	24,0	27½
Storbritannien	4,9	5,2	5,4	5,3	5½
Västtyskland	5,6	4,9	5,4	5,4	5½
Frankrike	3,9	2,9	3,3	2,7	2½
USA	4,7	4,6	4,2	3,5	3
Canada	0,7	0,8	1,2	1,3	2
Japan	..	1,9	3,8	3,3	4½
Portugal	3,8	4,7	4,1	4,8	5½
Schweiz	..	..	3,2	3,7	4
Belgien	2,6	2,7	2,1	2,0	2
Danmark	14,4	12,8	16,0	7,7	19
Finland	10,8	14,8	21,4	13,0 ¹	25½
Österrike	2,6	1,9	2,7	23,0	3½
Italien	2,9	2,8	2,6	3,9	4
Nederländerna	3,5	2,9	3,0	3,5	3½

¹ 1967.

Källor: OECD, FN.

skall gälla även för importen från Sverige. Detta implicerar då ett antagande om att svenska investeringsvaror i mycket liten utsträckning befinner sig i konkurrens med annan import och inhemsk tillverkning och huvudsakligen är efterfrågebestämda. För de mindre länderna finns ingen klar tendens beträffande sambandens styrka mellan total import resp. importen från Sverige. Investeringsvaruimportens sammansättning kan tänkas variera beroende på maskininvesteringarnas inriktning på branscher och investeringstyp, vilket kan ta sig uttryck i att påverkan på importen från Sverige blir olika. Man kan också tänka sig att exporten till mindre länder blir mer utbudsbestämd. En modell som ovan med totala importen förklarad av investeringsutvecklingen måste kompletteras med någon importandelsuppskattning för Sverige.

$$\text{Ansatsen (2) } M_S/M_T = a + bt + c \cdot \frac{M_{T,t}}{M_{T,t-1}}$$

har valts. Denna har givit signifikant utslag för de nordiska länderna, Västtyskland, Belgien och USA, dvs. importandelen påverkas av importförändringarnas styrka. Vid en jämförelse med ansatsen $M_S = A \cdot I^b$ blev dock bara residualerna mindre för Danmark och Finland med ansatsen (1) för totala importen jämte (2)

för andelarna kombinerade. Här kan en förklaring vara att exempelvis fartygsinvesteringar kan störa investeringsserierna. För Norge har det varit möjligt att rensa investeringsserierna från fartyg.

De samband som används för prognosen av import av investeringsvaror från Sverige är således av tre slag. I det första fallet är M_S direkt uppskattad som en funktion av maskininvesteringarna. Detta har tillämpats för Norge, Storbritannien, Västtyskland, Frankrike, USA, Canada och Japan. De samband som därvid tillämpats har följande utseende:

	Importen från Sverige Elasticitet för maskininvest.	R ²
Norge	1,56 fasta priser (0,05)	0,988
Storbritannien	1,75 löp. priser (0,04)	0,993
Västtyskland	1,74 fasta priser (0,12)	0,961
Frankrike	2,40 » (0,11)	0,981
USA	1,85 » (0,11)	0,968
Canada	1,81 » (0,17)	0,924
Japan	1,07 » (0,12)	0,901

Anm. Estimationsperiod 1958—1968 utom för Norge och Storbritannien med 1953—1968.

Tabell 3.8: 10. Importen av verkstadsprodukter (exkl. personbilar) totalt för vissa länder och från Sverige 1960—1975. Löpande priser. Årliga procentuella förändringar.

a. Faktisk utveckling 1960—1968.

	Total import	Sammansättning av utvecklingen av importen från Sverige			Importen från Sverige =1+2+3 +4
		Ländereffekt	Varueffekt	Andelseffekt	
	1	2	3	4	5
EFTA	10,2	-0,6	0,7	1,7	12,0
därav Norden	8,6	-0,1	1,2	2,0	11,7
EEC	14,0	1,4	-0,8	-1,7	12,9
Japan, Canada, USA	15,9	2,7	-0,2	1,7	16,1
Summa	13,7	-0,6	0,0	0,2	12,9

b. Prognos för utvecklingen 1968—1975.

	Total import	Sammansättning av utvecklingen av importen från Sverige			Importen från Sverige =1+2+3 +4
		Ländereffekt	Varueffekt	Andelseffekt	
	1	2	3	4	5
EFTA	13,0	-0,4	0,1	1,4	14,1
därav Norden	12,2	-0,1	0,2	1,5	13,8
EEC	15,4	0,3	-0,9	-0,1	14,7
Japan, Canada, USA	14,9	1,2	-1,4	0,6	15,3
Summa	14,7	-0,5	-0,5	0,8	14,5

För Storbritannien har en implicitprisförändring mellan fasta och löpande priser för maskininvesteringarna på 1,5 %/år använts för uppräkningsprognosen i fasta priser för prognosperioden 1968—1975.

I fall två har modellen $M = A \cdot I^b$ använts för totala importen jämte samban-

det (2) för andelar för Danmark och Finland. För Österrike, Nederländerna och Italien har andelssambandet (2) ej kunnat utnyttjas varför andelarna 1975 är »frihandsuppskattade».

Implicitprisförändring mellan fasta och löpande priser är för Italien 0,8 %/år under estimationsperioden, vilket även antas gälla för prognosperioden.

De svenska importandelarna för Danmark och Finland bestäms enligt följande samband:

	Total importelasticitet för maskininvest.	R ²
Danmark	1,35 fasta priser (0,06)	0,980
Finland	1,46 » (0,06)	0,983
Österrike	1,36 » (0,09)	0,963
Nederländerna	1,21 » (0,05)	0,983
Italien	1,65 löp. priser (0,07)	0,978

$$\text{Danmark: } 13,54 + 0,22 t - 0,07 \Delta M_T$$

$$(0,05) \quad (0,02)$$

$$R^2 = 0,797$$

1953—1968

Anm. Estimationsperiod 1958—1968. Finland och Italien 1954—1968.

Tabell 3.8: 11. Jämförelser mellan »naiva» och faktiska prognoser 1968—1975 för importen av verkstadsprodukter (exkl. personbilar) i vissa länder från Sverige. Löpande priser. Årliga procentuella förändringar.

	Importprognos för totala importen enligt tabell 3.8: 10 b		Importprognos för totala importen enligt 1960—1968 års mönster, »naiva» prognosen	
	Andelsutveckling enligt prognos 1	Andelsutveckling enligt naiv ansats 2	Andelsutveckling enligt prognos 3	Andelsutveckling enligt naiv ansats 4
EFTA	14,1	13,1	14,8	13,4
därav Norden	13,8	12,2	14,8	12,8
EEC	14,7	13,2	13,8	11,9
Japan, Canada, USA	15,3	19,6	13,1	17,6
Summa	14,5	14,5	14,2	13,8

Finland: $8,48 + 0,97 t - 0,03 \Delta M_T$
 (0,09) (0,02)
 $R^2 = 0,983$
 1954—1967

där t står för tiden (trend) och ΔM_T för procentuell förändring av totala investeringsvaruimporten från föregående år.

För Portugal, Schweiz och Belgien har enkla exponentiella trender uppskattats.

I den mån importen från Sverige beräknats direkt som en funktion av investeringsutvecklingen behövs inget andelsantagande såsom skett beträffande länderna i den första gruppen samt för Portugal, Schweiz och Belgien med en trendframskrivning. För att få parallellitet med övriga beräkningar har dock de implicerade andelsförändringarna i dessa fall även beräknats. Detta har gått till så att motsvarande samband för totala importen applicerats även på den prognoserade investeringen. För länderna i grupp 2 har andelsprognoser gjorts direkt. Andelsutvecklingen är redovisad i tabell 3.8: 9.

Beräkningarna för importen 1968—1975 av investeringsvaror till de studerade länderna har givit följande resultat med nedan redovisade antaganden om investeringsutvecklingen samt redovisade elasticiteter och andelsantaganden.

	Årlig procentuell ökning 1968—1975		
	Maskininvest. i fasta priser	Total import	Import från Sverige
Norge	6,1	7,5	9,5
Storbritannien	5,3	11,4	12,1
Västtyskland	4,7	7,7	8,2
Frankrike	6,8	14,9	16,3
USA	4,9	11,0	9,0
Canada	6,2	4,3	11,2
Japan	12,5	9,1	13,4
Portugal	..	9,7	11,4
Schweiz	..	2,0	4,0
Belgien	..	8,8	4,4
Danmark	7	9,5	10,5
Finland	6,8	9,9	10,9
Österrike	5,2	7,1	10,8
Italien	5,8	10,9	14,8
Nederländerna	7,1	8,6	8,9

3.8.4 Utvecklingen 1960—1975 totalt för verkstadsprodukter

För att möjliggöra en överblick och bedömning av de i avsnitten 3.8.1—3.8.3 redovisade beräkningarna för 1968—1975 skall dessa här sammanfattas och jämföras med utvecklingen 1960—1968. För överskådlighetens skull är länderna summerade till 4 länder-aggregat. Tabell 3.8: 10 a redovisar perioden 1960—1968 för total import resp. importen från Sverige, och tabell 3.8: 10 b för prognosen 1968—1975. Om importprognoser fram till 1975 för verkstadsprodukter från enskilda länder funnits till-

gängliga skulle det varit naturligt att göra jämförelser. Då så ej är fallet har i stället s. k. naiva prognoser konstruerats med utgångspunkt från ökningstakten 1960–1968 för varje delvarugrupp (investering, konsumtion och insats) för resp. land. Denna s. k. naiva prognos är redovisad i tabell 3.8: 11.

Tabellerna 3.8: 10 a och b är så konstruerade att man skall kunna avläsa till hur stor del den svenska importökningen beror på marknadstillväxten (kol. 1 i tabellerna), förskjutningar i länderinriktningen (kol. 2), förskjutningar i varusammansättningen (kol. 3) samt andelsförändringar för enskilda varor (kol. 4). Adderas¹ dessa fyra olika komponenter erhålls importökningen från Sverige (kol. 5).

Om vi först jämför prognosperioden 1968–1975 med perioden 1960–1968 enligt tabellerna 3.8: 10 a och b kan konstateras att industriländernas totala import beräknas bli något högre fram till 1975. Till en del är detta hänförligt till konjunkturdämpningen 1967. För perioden 1960–1968 ökade importen från Sverige närmare 1 % mindre än totala importen. Framför allt var länderinriktningen svagt negativ beroende på att inriktningen bland EFTA-länderna ej var den bästa. Att varusammansättningen ej verkade gynnsam för EEC och de transoceaniska industriländerna sammanhänger med konsumtionsvarornas större vikt i importen för dessa länderområden. Detta blir även förhållandet fram till 1975. De rätt betydande andelsförlusterna på EEC 1960–1968, motsvarande ca 1,5 % om året av ökningstakten för exporten till industriländerna, kunde kompenseras genom utvecklingen på EFTA och då främst Norden. Effekten av de antaganden vi gjort om en stabilisering av EEC-andelarna och minskad ökningstakt i andelsutvecklingen på EFTA svarar för närmare 1 % extra ökningstakt per år fram till 1975.

Man kan konstatera att skillnaden mellan prognosen för den summerade totala importökningen 1968–1975 för de 15 länderna över de tre typerna verkstadsprodukter på 14,7 % ligger ca 1 % lägre än den import-

¹ Beräkningsförfarandet har gått till på följande sätt. Fyra olika tillväxttakter har beräknats för varje ländergrupp. 1) Totala importvärden för resp. två år adderade över länder varpå ökningstakter har framtagits (kol. 1). 2) För slutåret har den import från Sverige beräknats, som skulle ha varit om den svenska importandelen totalt sett varit densamma som begynnelseåret för varje land. Härvid fås en ökningstakt för en ländersumma som jämfört med 1) motsvarar effekten av att Sveriges export kan ha en bättre eller sämre fördelning mellan länderna med hänsyn till ökningstakten i de skilda länderna. Differensen mellan 2) och 1) är införd i kol. 2 i tabellerna. 3) Den import från Sverige för slutåret som skulle ha uppstått om Sveriges andel i importen för varje varugrupp och varje land förblivit densamma som för begynnelseåret. Om denna ökningstakt jämförs med 2) erhålls ett mått på effekterna av att Sveriges varuinriktning kan vara en annan än för de enskilda länderna. Kol. 3 är således differenserna mellan 3) och 2). 4) Slutligen är den faktiska förändringen i importen från Sverige för de två jämförelseperioderna. Skillnaden mellan 4) och 3) (kol. 4) är därför ett mått på andelseffekten av förändringarna för enskilda varor och till enskilda länder. Att de olika effekterna (kol. 2–4) här är framtagna som skillnader är matematiskt ej korrekt då det rör sig om procentuella årliga förändringar. Approximationen är dock god för »småttliga» förändringstal. Formelmässigt kan denna beräkningstyp åskådliggöras för absoluta värden på följande sätt:

$S_{i,j,k}$ innebär nedan landets (Sveriges) andel av landet i 's import av vara j för året k ; 0 = basåret 1 = jämförelseåret. $V_{i,j,k}$ motsvarar landet i 's importvärde av vara j , år k .

+ Marknadseffekt:

$$\sum_i \sum_j S_{i,j,0} \cdot V_{i,j,0} \left[\frac{\sum_j \sum_i V_{i,j,1}}{\sum_j \sum_i V_{i,j,0}} - 1 \right]$$

+ Ländereffekt:

$$\sum_i \left[\sum_j S_{i,j,0} \cdot V_{i,j,0} \frac{\sum_j V_{i,j,1}}{\sum_j V_{i,j,0}} \right] - \sum_i \sum_j S_{i,j,0} \cdot V_{i,j,0} \frac{\sum_j V_{i,j,1}}{\sum_j \sum_i V_{i,j,0}}$$

+ Varueffekt:

$$\sum_i \sum_j S_{i,j,0} \cdot V_{i,j,1} - \sum_i \left[\sum_j S_{i,j,0} \cdot V_{i,j,0} \frac{\sum_j V_{i,j,1}}{\sum_i \sum_j V_{i,j,0}} \right]$$

+ Andelseffekt:

$$\sum_i \sum_j S_{i,j,1} \cdot V_{i,j,1} - \sum_i \sum_j S_{i,j,0} \cdot V_{i,j,1}$$

= Total förändring för landet

$$\sum_i \sum_j S_{i,j,1} \cdot V_{i,j,1} - \sum_i \sum_j S_{i,j,0} \cdot V_{i,j,0}$$

Tabell 3.8: 12. Exporten av verkstadsprodukter (exkl. personbilar) 1968—1975. Löpande priser.

	Genomsnittliga årliga procentuella förändringar						
	Primär prognos import fr. Sverige= tabell 3.8: 10 b 1968—1975	Exportutveckling 1968—1975				Exportvärde, milj.kr	
		Kol. 1	Faktiskt	Kol. 2/ kol. 3	Justerad	Faktiskt	Justerad slutlig prognos
		omräknad	utfall		slutlig		
1968—1975	1968—1975	1968—1970	1970—1975	1970—1975	1970	1975	
	1	2	3	4	5	6	7
Norge	12,9	14,5	25,9	10,2	12,5	1 187	2 140
Danmark	14,4	16,0	24,5	12,8	13,0	1 137	2 095
Finland	14,1	14,6	33,8	7,7	14,0	972	1 875
Norden	13,8	15,1	27,6	10,5	13,1	3 296	6 110
Storbritannien	15,7	14,6	31,4	8,5	12,0	969	1 710
Schweiz	12,3	11,3	33,7	3,4	12,0	348	615
Österrike	14,6	13,7	44,2	3,4	13,0	217	400
Portugal	13,1	13,7	18,0	12,0	15,0	97	195
EFTA	14,1	14,7	29,1	9,4	12,9	4 926	9 030
Västtyskland	15,7	15,9	27,3	11,6	11,8	959	1 675
Nederländerna	9,8	10,2	25,2	4,7	10,0	506	815
Belgien	12,4	12,4	30,9	5,8	9,0	281	435
Frankrike	17,9	17,2	18,7	16,6	16,0	537	1 130
Italien	12,9	12,1	22,6	8,2	10,0	352	570
EEC	14,7	14,4	24,7	10,5	11,9	2 635	4 625
Övr. Västeuropa	..	..	15,8	..	12,0	491	865
Japan	18,7	19,7	24,5	17,8	18,4	225	525
Canada	17,4	16,1	13,9	17,0	17,9	257	585
USA	13,1	13,0	8,1	15,0	15,0	785	1 580
OECD	..	..	24,3	..	13,0	9 320	17 210
Östländer	..	..	17,9	..	6,0	680	910
Råvaruländer	..	..	12,3	..	7,8	2 129	3 100
Hela världen	..	..	21,6	..	11,7	12 128	21 220

ökning man skulle få för varje land och vara om resp. tillväxttakt 1960—1968 applicerades på 1968 års värden.

Denna »naiva» prognos för totala importen för resp. land och vara kan vi ta som en utgångspunkt för en jämförelse med de gjorda prognoserna för importen från Sverige. Om de faktiskt gjorda importandelsprognoserna appliceras på denna naiva prognos får vi den hypotetiska prognos för importen från Sverige, som är redovisad i tabell 3.8: 5, kol. 3. En »naiv» prognos för andelsutvecklingen är också gjord genom att andelarna fått förändra sig till 1975 i samma takt som 1960—1968.

Denna »naiva» andelsprognos kan appliceras på de båda prognoserna för den totala importutvecklingen. I tabell 3.8: 11 är även dessa båda beräkningar redovisade; kol. 2 »naiva» andelar på prognoserad to-

talimport; kol. 4 »naiva» andelar på »naiva» prognoser. En jämförelse mellan kol. 1 och 2 i tabellen illustrerar effekten av de gjorda andelsprognoserna. Samma effekt åskådliggörs också i skillnaderna mellan kol. 3 och 4. Tabellens kol. 1 och 3 resp. 2 och 4 ger inverkan på importen från Sverige av sättet att beräkna totala importtillväxten.

Av dessa olika övningar kan vi dra den slutsatsen att de gjorda prognoserna i rätt hög grad liknar en extrapolation av tidigare tendenser. Detta är icke särskilt förvånansvärt med hänsyn till att prognosen är uppbyggd med tillväxtförutsättningar för 1968—1975 som inte på ett markant sätt skiljer sig från utvecklingen under 60-talet.

I tabell 3.8: 12 redovisas dels de ursprungliga prognoserna för verkstadsimporten från Sverige 1968—1975 och dels den-

na prognos omräknad till exportnivå.¹ Av perioden 1968–1975 är utvecklingen 1968–1970 känd vad avser totala verkstadsexporten till resp. land. Detta gör att exportprognosen 1968–1975 på ett eller annat sätt måste räknas om för att kunna avse utvecklingen 1970–1975. Här kommer med nödvändighet ett visst godtycke in. För att inte belasta framställningen skall här inte i detalj redovisas för hur exportprognosen 1968–1975 justerats till att avse perioden 1970–1975. Det kan dock nämnas att vid justeringen är speciellt två faktorer beaktade, dels att värdeexporten 1968–1970 delvis ökat genom markanta prishöjningar, dels att ursprungsprognoserna till en del är att betrakta som nivåprognoser, dvs. sådana prognoser som fastlägger ett visst värde 1975. Vid en sådan prognos bör utvecklingen ett par år av perioden ej påverka prognosen för slutåret om inte nya drag i utvecklingen avslöjas. Att ökningstakten 1970–1975 blir lägre än för 1968–1970 beror bl. a. på att prognoserna för efterfrågevariablerna (konsumtion, investering och produktion) av konjunkturella skäl indikerar en snabbare ökning än tillväxtprognoserna 1970–1975.

Beträffande de ländergrupper för vilka inga importstudier genomförts, övriga Väst-europa, östländer och råvaruländer, kan bara konstateras att exportutvecklingen inte kan bedömas med någon säkerhet. För exporten till övriga Väst-europa baseras prognosen på en extrapolation av utvecklingen under 60-talet. För råvaruländerna har UNCTAD estimerat att totala importbehovet bör öka ca 6 %/år fram till 1975. Med hänsyn till att importen av verkstadsprodukter växer snabbare än totala importen kan under antagande av ungefär oförändrade importandelar Sveriges export kunna öka mer. Exporten till östländerna torde i ännu högre grad än exporten till andra marknader vara påverkad av utbudsfaktorer. Någon möjlighet att göra en sannolik prognos föreligger ej.

Som inledningsvis framhölls är prisutvecklingen för verkstadsprodukter svår att ange. Här har därför valts att deflatera

exportvärdeprognosen på 11,7 % med 3 %, som motsvarar den årliga indexmässiga prisförändringen under 60-talet. »Volymutvecklingen» blir således 8,4 % per år eller 50 % för hela perioden.

3.9 *Textilvaror*

Gruppen omfattar, förutom alla typer av textila produkter från garner och vävnader till konfektion, även skor samt klädespersedlar av skinn och läder. Gruppen är således en blandning av konsumtionsvaror och insatsvaror t. ex. i konfektionsindustrin. För en grundligare analys skulle således en viss uppdelning behöva göras i likhet med vad som skett för verkstadsprodukter. Textilvarorna har även andra särdrag som gör att gruppen analysmässigt skulle kunna jämföras med verkstadsprodukter. För det första är variationsrikedomen vad avser produkttyper, form och modellvariationer oändlig. För det andra är insatsvarorna liksom för verkstadsprodukterna till övervägande del insats i den egna industrin. Inom vissa områden torde kapitalintensiteten också vara jämförbar med verkstadsindustrin och liksom för verkstadsprodukter sker en successiv övergång till alltmer bearbetade insatsvaror. Den svenska textilindustrin har dock inte verkstadsindustrins internationella konkurrenskraft. Tekoindustrin i Sverige har länge varit en hemmamarknadsinriktad industri. Först på 60-talet har även exporten blivit av någon betydelse men till skillnad från verkstadsindustrin, som expanderat genom export, har textiltföretagen snarast varit tvingade att exportera för att överleva.

Genom efterfrågans splittring på ett otal produkter finns det utrymme för en hemmamarknadsinriktad textilindustri endast i befolkningsmässigt stora länder. Textilindustrin hör vidare till de skyddade industrierna vilket gör att den internationella arbetsfördelningen ännu inte helt kunnat verka. Effekterna av den fortgående avvecklingen av skyddstullarna, speciellt då inom

¹ Denna typ av omräkning har skett enligt de i avsnitt 1.3 redovisade metoderna.

EFTA, kan dock nu avläsas i den snabba export- och importökningen.

En del av de stora import- och exportökningar som skett under 60-talet är att hänföra till handel mellan svenskägda företag som flyttat tillverkningen från Sverige till andra EFTA-länder, främst Finland och Portugal. De förses i icke ringa utsträckning med insatsvaror från Sverige. Till denna del av konsumtionsvaruimporten knyts på så sätt en export av insatsvaror. Att vidare tullavvecklingen inom EFTA väsentligt förändrat strukturen – beträffande utvecklingen på EFTA resp. EEC – framgår klart av tabell 3.9: 1.

För många produkter har exportandelen stigit avsevärt under 60-talet, vilket gäller såväl konsumtionsvaror som insatsvaror. Genom att produktionskostnaderna till så stor del består av löner samt det förhållandet att tekniken och produktiviteten är tämligen likartade industriländerna emellan slår skillnader i arbetslöner kraftigt igenom i konkurrensförmågan. Detta begränsar den svenska textilindustrins möjliga produktionsutrymme högst väsentligt. Produktsortimentets bredd borde emellertid lämna utrymme för en ganska omfattande svensk textilexport. Man kan peka på att en hög grad av sofistikerad hos produkterna, dvs. produkter med stort inkomstberoende, kan ge upphov till en export till »kräsna» köpare. Då Sverige är en mycket liten textilexportör på världsmarknaden med i allmänhet rent diminutiva importandelar kan man förvänta sig att »satsningar» på olika marknader kommer att ge relativt stora exportökningar. En tillfredsställande exportmodell borde därför vara uppbyggd från utbudssidan. Detta har emellertid tyvärr inte varit möjligt. Visst material för detta har visserligen sammanställts och diskuterats av Teko-utredningen [33] men denna har inte ansett sig kunna lägga fram någon explicit prognos för exportutvecklingen 1970–1975. Utredningens material var heller inte tillgängligt när uppläggnings av denna studie gjordes. Därför har vi valt den traditionella ansatsen med bedömningar av exportutvecklingen på olika marknader. Med tanke

på textilexportens snäva marknadsinriktning har vidare endast de nordiska länderna och Storbritannien närmare studerats. För övriga länder har exporten extrapolerats huvudsakligen med trender.

För de fyra största importörerna av svenska textilvaror har sambandet $X = A \cdot BNP^b$ estimerats för perioden 1954–1969, där X är exporten till respektive land i 1968 års pris och BNP i 1963 års pris (milj dollar) med följande resultat.

	b	σ_b	R^2
Norge	2,65	1,17	0,966
Danmark	3,54	2,04	0,979
Finland	3,18	0,07	0,964
Storbritannien	7,05	5,96	0,946

Det bör kanske noteras att den kraftiga elasticiteten för Storbritannien inte bara är ett uttryck för en förhållandevis svag tillväxt av BNP utan även för att exporten till detta land ökat från en låg nivå (se tabell 3.9: 1). Detta görs troligt av den kraftiga ökningen av importandelen. Beträffande Danmark och Storbritannien är testat om bildandet av EFTA innebär någon förändring av importelasticiteterna. Dessa försök gav inga entydiga resultat, bl. a. sannolikt beroende på att prisutvecklingen för textilprodukter i importen från Sverige inte kunnat beaktas.

På basis av ovannämnda samband och extrapolationer för övriga marknader har exporten 1975 beräknats. Dessa beräkningar som gav till resultat en exportökning 1970–1975 på knappt 13 % årligen bör med hänsyn till beräkningarnas art betraktas med reservation.

En bedömning som gjorts i långtidsutredningen om dessa branschers produktionsutveckling¹ 1970–1975 pekar mot en produktionsökning av storleksordningen 2 %/år. Denna produktionsökning förefaller kunna förverkligas förutsatt att konsumtionen av beklädnadsvaror kan öka i en hög takt (4–5 %/år) och med en export om minst

¹ Svensk industri under 70-talet, Bilaga 2, 1970 års långtidsutredning, SOU 1971: 5.

Tabell 3.9: 1. Marknadsstrukturen för Sveriges export av textil, kläder, skor. Löpande priser.

	Svenska exportdata				Internationella utrikeshandelsdata								
	Exportvärde, milj. kr.		Årlig trendtillväxt, %	Andel av totala textilexporten, %	Total import, milj. dollar		Årlig tillväxt, %		Svensk importandel, %		1965	1969	
	1960	1970			1959--1970	1960	1970	1955--1960	1960--1965	1955			1960
Norge	58	264	16,1	26,3	23,0	279	6,0	7,7	6,0	8,6	14,4	11,1	15,4
Danmark	41	244	19,3	18,6	21,2	372	7,0	12,5	7,0	5,0	7,8	8,9	11,0
Finland	15	176	26,8	6,7	15,3	168	1,3	7,8	1,3	3,7	8,9	14,4	15,6
Norden	114	683	19,1	51,6	59,5	819	5,4	9,9	5,4	6,1	10,2	10,7	13,4
Storbritannien	11	111	26,4	5,2	9,6	1047	14,3	2,8	14,3	0,5	1,3	10,2	2,0
Övriga EFTA	11	95	22,9	4,9	8,3	929		12,6		1,0	1,1	12,1	1,6
EEC	50	102	7,4	22,8	8,9	5928	13,6	17,5	13,6	0,5	0,6	13,5	0,3
därav Västyskland	36	56	3,8	16,2	4,9	2527	18,6	16,4	18,6	0,9	0,5	10,9	0,4
Nordamerika	12	77	18,0	5,2	6,7	3438	12,1	7,5	12,1	0,1	0,2	13,9	0,2
Övriga länder	23	80	13,9	10,3	6,9								
Hela världen	221	1147	17,4	100,0	100,0								

Källa: OECD, SCB.

13 %. En importökning på 10 % per år – enligt uppskattningen i kapitel 4 – förefaller då också kunna inrymmas inom den totala efterfrågan. Härvid bör dock betonas att den här skisserade utvecklingen avviker rätt markant från den tidigare utvecklingen. Av flera skäl kan man betrakta produktionsprognosen, sedd från utbudssidan, snarast som ett maximalalternativ, vilket således implicerar att importökningen kan bli än kraftigare.

Även tillväxten 1970–1975 av bekläd-nadsposten i konsumtionen innebär en skillnad mot utvecklingen 1965–1970, med en årlig ökning på ca 2 %. En lägre konsumtionstillväxt 1970–1975 än 4 %, vilket icke förefaller helt osannolikt, skulle därför högst väsentligt minska förutsättningarna för produktionstillväxten från efterfrågesidan om inte exporten kan öka mer än 13 %. Som framgått av det föregående är exportprognosen baserad på BNP-samband och trender för olika länder. Detta gör att exportskattningen genom länderinriktningen ger till resultat än lägre tillväxttakt än under 60-talet. Det har dock betonats att förutsättningarna för en högre exportökning från efterfrågesynpunkt bör vara goda. Med hänsyn till de exportfrämjande åtgärder, som beslutas för textilindustrin, bör man kunna förutse en högre export än vad som här prognoseras.

Exportvärde, textilvaror, 1968 års priser, milj.kr.

1960	1965	1969	1970	1975
265	557	979	1066	1945

Årlig ökning, %

1960—1965	1965—1970	1970—1975
16,0	13,9	12,8

3.10 Andra varor

I denna restgrupp, som huvudsakligen utgörs av industriprodukter, är samlade sådana varor som inte kunnat behandlas se-

parat. Här ingår diverse produkter av olika material t. ex. trä (möbler, trähus), plast och gummi, glas, keramik. Varorna är också särskilda genom sina användningsområden, t. ex. sportredskap och leksaker, kontorsmateriel.

Exportutvecklingen för denna diversegrupp har totalt sett varit mycket jämn med en tillväxt omkring 9 1/2–10 1/2 % per år under 60-talet. Med undantag för Norden, som mottar en stor del av exporten, har exporten till olika länder uppvisat stora kast. Dessa varor produceras inom nästan alla industribranscher och exporten är i allmänhet en liten del av produktionen. Utbudsfaktorernas inverkan på exporten är följaktligen svår att fastställa. Sambandet mellan exporten och den inhemska efterfrågan, då främst konsumtion, är troligen starkt, men betydelsen av detta har ej heller kunnat påvisas i denna studie. Gruppen består dels av varor som är tämligen stagnierande, t. ex. tändstickor, och dels av varor med en betydande tillväxt, t. ex. möbler, leksaker, plastartiklar. Man skulle här i likhet med textlexporten kunna hävda att marknaden är obegränsad för många »nya» produkter inom gruppen varför tillväxtpöjligheterna kan bedömas som mycket goda. Detta i synnerhet som exporten är starkt koncentrerad till Norden.

Tillväxten på EFTA-länderna Schweiz och Österrike har varit mycket påtaglig – en 7-dubbling under 60-talet – vilket kan jämföras med ungefär en fördubbling för de mindre EEC-länderna, Nederländerna och Belgien. Detta förhållande kan knappast betraktas enbart som en effekt av den ökade konkurrensförmågan genom att tullarna avvecklats. Tullavvecklingen torde ha verkat stimulerande på exportutbudet genom att den givit incitament till att överhuvud taget börja exportera till dessa marknader. Att denna process ej enbart har med kostnadsfördelarna att göra visar sig i att exporten fortsatt att öka lika kraftigt när tullarna har avvecklats. Slutsatsen blir således att det främst är en fråga om marknadsutveckling och om de många företag det här rör sig om i än större utsträckning

sökte etablera sig som exportörer – då i första hand på EEC – skulle exporttillväxten för gruppen kunna öka icke obe tydligt.

Data för importutvecklingen i större avnämrländer är icke samlade. Prognosen är baserad på ett samband mellan de större avnämrländernas BNP och svensk export jämte trendextrapolationer för övriga länder. För de nordiska länderna gav detta samband god anpassning medan resultaten för övriga studerade länder är mindre entydiga. Resultaten av dessa estimationer för perioden 1959–1969 redovisas i följande tablå.

	Svensk export = A · BNP ^b		
	b	σ_b	R ²
Norge	3,05	1,47	0,983
Danmark	3,93	2,26	0,991
Finland	2,78	1,27	0,970
Storbritannien	1,54	0,59	0,666
Västtyskland	0,90	0,18	0,671
USA	1,56	0,63	0,419

Med ledning av de ovan beräknade BNP-elasticiteterna för exportefterfrågan och BNP-prognoserna i avsnitt 1.5 kan denna del av exporten beräknas komma att öka i en fortsatt hög takt, ca 13 %/år 1970–1975. Därvid är utvecklingen för andra länder extrapolerad med hänsyn till den trendmässiga utvecklingen.

Exportvärde, Andra varor, 1968 års priser, milj.kr.

1960	1965	1969	1970	1975
558	879	1347	1493	2850

Årlig ökning, %

1960–1965	1965–1970	1970–1975
17,9	12,3	13½

3.11 Fartyg¹

Världshandelsflottan uppgick vid mitten av 1970 till ca 227 milj. ton brutto. Tanker-

flottan som då utgjorde 39 % av den totala flottan har under en längre tid i stort sett utvecklats i samma takt som världens oljeproduktion. Vid befraktning av torra laster har under de senaste femton åren skett en övergång från lågproduktiva fartygstyper till mer specialiserade fartyg dvs. fartyg konstruerade för en viss typ av varor och/eller ett speciellt transportsystem.

Långsiktiga prognoser över världshandelsflottans tillväxt bestäms främst utifrån antaganden om den internationella sjöburna handelns utveckling. Sådana prognoser samt beräkningar över skrotningstakten ligger i allmänhet till grund för en bedömning av storleken av det framtida nybyggnadsbehovet. Detta gäller även för nedanstående två prognoser.

I bilaga 1 till varvskommitténs betänkande beträffande »Varvsindustrins problem» (Industriens Utredningsinstitut, 1970) behandlas bl. a. världens handelstonnagebehov för åren 1969–1985. Beräkningarna över tonnagebehovet bygger här främst på kalkyler över den framtida produktions- och konsumtionsutvecklingen i de viktigaste import- och exportländerna. I utredningens huvudalternativ har beräknats att världshandelsflottans tillväxttakt kommer att bli lägre under perioden 1969–1985 jämfört med tillväxttakten under 60-talet. Detta gäller främst tankerflottan, vars ökningstakt har förutsetts bli lägre jämfört med den beräknade oljeproduktionens. Nybyggnadsbehovet kommer enligt utredningen att sjunka markant under början av 70-talet.

I en undersökning från US Department of Commerce (Oceanborne Shipping: Demand and Technology Forecast, Part 2, 1968) redovisas prognoser över världshandeln och tonnagebehovet 1968–2043. Man har här räknat med en årlig ökning i oljehandeln på 8 % fram till år 1983. Därefter har antagits en lägre ökningstakt motiverad av bl. a. en ökad konkurrens från naturgas och elenergi mot slutet av århundradet. Jämfört med varvsutredningens huvudalternativ redovisar denna undersökning en

¹ Avsnittet utarbetat och författat av Barbro Gutfelt.

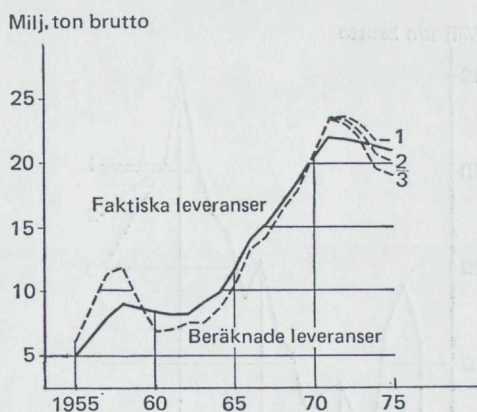
högre tillväxttakt i världshandelsflottan fram till år 1985.

Kortsiktiga prognoser över handelsflottans tillväxt kan beräknas utifrån information angående varvens orderstockar. En prognos fram t. o. m. år 1975 kan, beroende dels på de idag mycket välfyllda orderböckerna vid världens varv och dels på att det här rör sig om relativt få enheter med förhållandevis långa byggnadstider, mer betraktas som en kortsiktig än långsiktig prognos. Vår ansats för att belysa de svenska varvens exportmöjligheter omkring 1975 samt tillskotten från utlandet till den svenska handelsflottan blir därför att söka ett samband mellan ordergång, orderstockar och leveranser. Vi kommer således i de följande beräkningarna att frånga de ovan nämnda prognoserna över tonnagebehoven.

Ordergång och leveranser vid världens skeppsvarv fram t. o. m. 1975 - några räkneexempel

Alltsedan Mellersta Östernkrisen 1967 har ordergången vid världens skeppsvarv ökat kraftigt och i slutet av 1970 uppgick de totala orderstockarna till 79 milj. ton brutto. Det levererade tonnaget har som framgår av diagram 3.11: 1 successivt stigit sedan 1963 och utgjorde 1970 ungefär 20 milj. ton brutto. Storleken av fartygsleveranserna fram t. o. m. 1975 bestäms dels av den nu inneiggande orderstocken samt av ordergången under de närmaste åren. På basis av information angående den totala ordergången¹ vid världens skeppsvarv samt deras leveranser mätt i ton brutto för perioden 1950-1970 har ett samband testats, som uttrycker leveranserna under perioden 1950-1970 som en funktion av en vägd ordergång. Efter ett stort antal försök framkom att bästa anpassning till de faktiska leveranserna (L) erhålls då leveranserna under ett år antas härröra från ordergången (OR) under detta år samt från de tre föregående åren enligt nedanstående fördelning:

Diagram 3.11: 1. Totala fartygsleveranser från världens skeppsvarv.

$$L_t = 3,77 + 0,59 (0,10 \cdot OR_t + 0,40 OR_{t-1} + 0,30 OR_{t-2} + 0,20 OR_{t-3})$$

$$R^2 = 0,88$$

Estimationsperiod 1955-1970

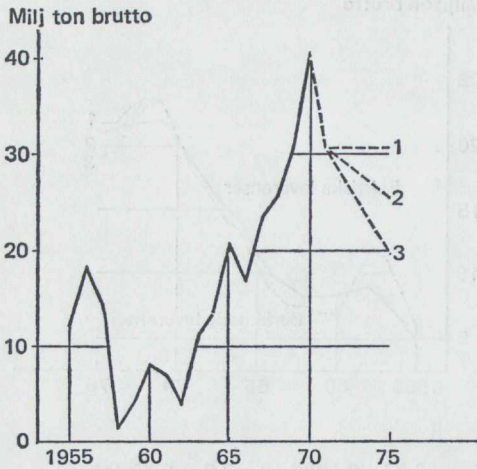
där leveranser och ordergång mäts i milj. ton brutto. I diagram 3.11: 1 är faktiska och enligt sambandet ovan beräknade leveranser inritade.

Vid fördelning av ordergången på leveransår har hänsyn ej tagits till variationer i orderstockarnas storlek under perioden. I de lägen då orderstockarna är extremt stora och utbyggnadstakten av en ny produktionskapacitet ej ökar i motsvarande omfattning kommer leveranstiderna att förlängas jämfört med de i sambandet fixerade. Detta var troligen fallet under perioden 1957-1960, då de faktiska leveranserna väsentligt understeg de med de senaste årens ordergång beräknade, som framgår av diagram 3.11: 1.

Med hjälp av tre räkneexempel över ordergångens storlek under perioden 1971-1975 skall nedan belysas hur, enligt sambandet detta kommer att påverka det levererade tonnagets storlek fram t. o. m. 1975. I diagram 3.11: 2 redovisas den faktiska ordergången under perioden 1955-

¹ Ordergången har framräknats som summan av förändringen i den inneiggande orderstocken och det sjösatta tonnaget mellan två tidpunkter.

Diagram 3.11: 2. Den totala orderingen till världens varv.

Anm. Siffrorna hänför sig till olika räkneexempel
Källa. Lloyd's Register of Shipping

1970 samt de tre alternativen enligt våra räkneexempel för perioden 1971–75. Här framgår att orderingen 1970 ökade kraftigt jämfört med 1969 års nivå. Mot bakgrund av den långsiktiga balansen mellan tonnageutbud och frakfterfrågan förefaller det föga troligt att orderingen kommer att fortsätta att öka under de närmaste åren. Därför har i räkneexemplen kalkylerats med en minskad ordergång jämfört med 1970 års nivå.

Orderingen 1971 har i alla exemplen antagits bli av samma storleksordning som under 1969. I exempel ett har därefter räknats med en oförändrad årlig ordergång fram t. o. m. 1975. I det andra exemplet har den årliga orderingen antagits successivt minska under hela perioden och år 1975 vara av ungefär samma storleksordning som 1968. I det tredje exemplet har kalkylerats med en betydligt lägre ordergång än i exempel två. Här har ordertillförseln 1975 uppskattats bli ungefär jämförbar med den nivå som rådde innan krisen i Mellersta Östern bröt ut 1967.

De framräknade leveranserna för åren fram t. o. m. 1975 redovisas i diagram 3.11: 1. Här framgår att det levererade brut-

totonnaget under 1971, som enligt sambandet till 90 % härrör från en faktiskt registrerad ordergång, väsentligt kommer att överstiga 1970 års nivå för att 1972 ligga kvar på denna nivå. Först 1973 pekar kurvorna på en minskad leveransvolym. Den oförändrade orderingen i exempel ett för perioden 1971–1975 medför att leveranserna fram t. o. m. 1975 kommer att väsentligt överstiga 1970 års leveransnivå. Om man utgår från den antagna orderingen i exempel två kommer fartygsleveranserna 1975 att vara ungefär oförändrade jämfört med 1970 års nivå, medan orderingen i exempel tre resulterar i en leveransvolym 1975 som mer överensstämmer med 1969 års nivå. Som framgår av diagrammet är dock skillnaden i leveranserna relativt måttlig för de två ytterlighetsexemplen.

Resultatet av varvsutredningens beräkningar pekade emellertid på att en betydande minskning i levererat tonnage skulle vara att vänta under de första åren på 70-talet. Detta skulle emellertid enligt våra kalkyler fordra en betydligt mer drastisk minskning av orderingen under perioden 1970–1973 än vad exempel tre visar. Resultatet från varvsutredningens beräkningar och våra kalkyler är ej helt jämförbara, då de senare endast avser leveranser fram t. o. m. år 1975 medan varvsutredningens prognoser bygger på beräkningar över tonnagebehovets storlek åren 1975, 1980 och 1985 utan större hänsynstagande till den stora orderingen under de senaste åren.

Många av världens varv var dock redan i slutet av 1970 kontrakterade för leveranser, som täcker den nuvarande produktionskapaciteten 3 à 4 år framåt. Detta kommer troligen att innebära att den använda fördelningen av orderingen på leveransår inte är helt relevant för orderingen under de närmaste åren, dvs. en situation lik den som redovisas i diagrammet för perioden 1957–1961 kan bli aktuell även för perioden 1971–1975. Det skulle i så fall innebära att leveranserna 1971 och 1972 skulle bli lägre än de i ekvationen beräknade samtidigt som den beräknade årliga minskningen i leveransvolymen 1973–

1975 skulle bli mindre accentuerad (se den heldragna linjen i diagram 3.11: 1). Med hänsyn till orderstockarnas storlek i slutet av 1970 har denna utveckling bedömts som mest trolig vad gäller fartygsleveranserna under perioden 1971–1975.

Den svenska marknadsandelen fram t. o. m. 1975

Den svenska andelen av det i världen totalt levererade bruttotonnaget, som i genomsnitt för perioden 1960–1967 var 9,5 %, minskade under 1968 och 1969 till knappt 7 %. Under 1970 ökade emellertid denna andel till 7,5 %. Exporten till Norge utgjorde fram t. o. m. 1968 merparten av de svenska varvens leveranser till utlandet. Under 1969 minskade emellertid den svenska exporten till Norge. Denna nedgång kompenseras i viss mån av en förhållandevis stor export till Liberia och Sovjet. Enligt en i Norge utförd prognos för perioden 1969–1973 beräknas importen av fartyg till Norge minska jämfört med 1968 års nivå. Att döma av information om orderstockarnas storlek tycks emellertid den minskade ordergången från Norge ej resultera i en ytterligare sänkning av den svenska marknadsandelen av världens varvsproduktion. De svenska varvens inneiggande orderstockar avseende leveranser fram t. o. m. 1974 utgjorde nämligen vid slutet av år 1970 nästan 9 % av de totala orderstockarna vid världens varv. Vid beräkning av de svenska varvens leveranser omkring år 1975 har här utgått från en marknadsandel på 8,5 %.

Exporten och importen av fartyg omkring 1975

En prognos över exporten/importen av fartyg ett visst år måste göras med en betydande osäkerhetsmarginal, vilket vi här velat markera med uttrycket »omkring 1975». Storleken av fartygsleveranserna omkring 1975 har uppskattats till 21 milj. ton brutto (se den heldragna kurvan i diagram 3.11: 1) dvs. endast obetydligt större än 1970 års leveransvolym. Den svenska andelen av

de totala leveranserna skulle därmed uppgå till 1,8 milj. ton brutto vilket motsvarar en ökning på 17 % för perioden eller drygt 3 % /år. I bilaga 2 till 1970 års långtidsutredning beträffande »Svensk industri under 1970-talet» (SOU 1971: 5) beräknas de svenska varvens produktionsvolym öka med 4 % per år under 70-talet. Leveransvolymens ökning uttrycker även på ett ungefär produktions-tillväxten varför dessa båda prognoser inte behöver vara motstridande.

Den totala svenska fartygsexporten 1975, dvs. utförelsen av nybyggda och begagnade fartyg, är även beroende av hur stor del av varvens totala produktion som avser svenska beställare samt försäljningen av begagnade fartyg till utlandet. Prognoser över den svenska handelsflottans tillväxt fram t. o. m. 1975 har för långtidsutredningen utförts av sjöfartsverket. Här har man för perioden 1971–1975 räknat med ett tillskott av nybyggda fartyg från såväl svenska som utländska varv på 3,8 milj. ton brutto. Försäljningen av begagnade fartyg till utlandet har beräknats till 2,5 milj. ton. Jämfört med närmast föregående femårsperiod innebär ovanstående uppgifter betydande ökning i leveranser av såväl nybyggda som begagnade fartyg. Då de svenska varvens leveranser till svenska redare fluktuerar markant mellan olika år är det ytterst osäkert att utifrån dessa uppgifter bedöma storleken av leveranserna ett visst år. I våra beräkningar har antagits att det årliga tillskottet av nybyggda fartyg under perioden 1971–1975 kommer att vara störst under periodens första år och därefter minska successivt och för 1975 har de totala leveranserna antagits bli ca 500 tusen ton brutto av vilka 350 tusen ton har uppskattats utgöra leveranser från svenska varv. Utförelsen av begagnade fartyg har antagits bli 500 tusen ton brutto per år.

Med utgångspunkt från ovan redovisade kalkyler och antaganden beräknas den totala fartygsexporten omkring 1975 uppgå till omkring 2 milj. ton brutto dvs. en ökning med ungefär 10 % jämfört med 1970 års nivå. Den totala importen av fartyg omkring 1975 har uppskattats till 150 tusen

Tusen ton brutto	1965	1970	1975
Leveranser från svenska varv	1 266	1 532	1 800
därav till utländska beställare	1 037	1 351	1 450
Tillkommet tonnage till den svenska handelsflottan	366	298	500
därav från svenska varv från utländska varv (inkl. begagnade fartyg)	229	181	350
137	117	150	
Avfört tonnage från den svenska handelsflottan till utlandet	388	424	500
Handelsflottans netto-tillskott	-22	-126	0

Källor: SCB, Lloyd's register of shipping och konjunkturinstitutet.

ton brutto.

Att från dessa beräkningar över fartygsleveranserna bestämma värdet av exporten/importen omkring år 1975 är ytterst vanskligt bl. a. beroende på att priset per ton brutto varierar starkt för olika fartygstyper. I brist på annan information har import- resp. exportvärdet uppskattats utifrån tidigare års erfarenheter av sambandet mellan leveransvolym (ton brutto) och leveransvärde mätt i fasta priser. Dessa mycket osäkra skattningar resulterar i ett export- resp. importvärde som endast obetydligt överstiger 1970 års nivå. Exportvärdet omkring år 1975 har uppskattats till 1 600 milj. kr. mot 1 560 milj. kr. 1970 i 1968 års priser. Importen har beräknats uppgå till 400 milj. kr. 1975 mot 381 milj. kr. 1970.

4.1 Målsättning och upplägning

För bedömningen av importutvecklingen under den kommande femårsperioden har två olika ansatser använts. Å ena sidan har en partiell ansats använts där importen – varugrupperad efter användningsområde som konsumtionsvaror, investeringsvaror eller insatsvaror – prognoserats med hjälp av tidsserie- och regressionsanalys på olika varugrupper. Å andra sidan har importen bestämts inom en disaggregerad totalmodell för hela den svenska ekonomin i vilken produktionen sektorfördelats. Den sektorvisa importen behandlas där endogent och framkommer som ett av flera resultat vid givna produktionsresurser och given efterfrågan. Denna senare ansats skall dock bara jämförelsevis beröras i detta sammanhang då den är utförligt redovisad i bilaga 9 till långtidsutredningen.

Vissa fördelar är förknippade med en disaggregerad ansats. Genom en lämpligt vald varugruppering kan importen relateras till delområdenas efterfrågeutveckling. Vad beträffar såväl disaggregeringsnivån som sättet att varugruppera skiljer sig den partiella ansatsen och totalmodellen högst avsevärt åt. I den partiella ansatsen har utgångspunkten varit att bilda användningshomogena varugrupper för att sektorvis kunna studera ekonomins importberoende. För valet av sektorer och varugruppering i totalmodellen har flera andra målsättningar beto-

nats, då man inte i första hand eftersträvar att analysera ekonomins importberoende.

En disaggregerad partiell ansats har dock uppenbara begränsningar när det gäller att studera importutvecklingen över en längre tidsperiod. Den blir troligen alltför statisk i sitt funktionssätt genom att det är svårt att tillfredsställande fånga upp strukturella förskjutningar i ekonomin. En disaggregerad partiell importkalkyl kan göras oberoende av en underliggande total BNP-beräkning vilket naturligtvis är en fördel, men samtidigt är det ej klarlagt vilken grad av konjunkturkänslighet som vidlåder koefficienterna i de olika importekvationerna eller hur de använda förklaringsvariablerna påverkas av den importutveckling vilken de avser att förklara.

Genom att importen till större delen består av produkter som produceras inom landet kommer importutvecklingen att påverka och påverkas av den konkurrerande produktionen. Den importefterfrågande sektorn kan sedan i sin tur på olika sätt indirekt påverkas av dessa sektorer utveckling. I de fall man har att göra med varor som importeras på grund av att de ej kan produceras inom landet, s. k. komplementär import, uppstår ingen sådan återföring. Den partiella ansatsen är i sådana fall bättre lämpad att analysera importutvecklingen, då det går att särskilja denna import. Total-

¹ Kapitlet utarbetat av Hans Engman och Björn Magnusson.

modellen däremot har sin stora styrka i att de olika variablerna för ekonomin bestäms simultant, vilket bl. a. medför att importen blir bestämd på sådant sätt att eventuell påverkan av importen på dess förklaringsvariabler beaktas. Med en partiell modell är detta ej möjligt.

Den disaggregerade partiella ansatsen har vidare den begränsningen att svårigheter föreligger när det gäller att särskilja effekterna på importen av olika alternativa förutsättningar. Effekterna av dessa olika förutsättningar har däremot kunnat beräknas med den totalmodell som använts. Totalmodellen relaterar importutvecklingen till olika efterfrågekategorier, som exempelvis privat konsumtion, offentlig konsumtion, produktionssektorernas insatsefterfrågan och importprognosen framkommer – vid givna produktionsresurser – när modellens ekvationssystem löses simultant. På det sätt som totalmodellen använts för långtidsutredningen synes dock återföringen bli mycket svag då mycket redan från början är fixerat i modellen, såsom exportutveckling genom ett bytesbalanskrav, BNP och investeringar. I praktiken innebär detta sannolikt att fördelarna med totalmodellen reduceras framför den partiella analysen, vad avser importen.

Den totala importens utveckling i förhållande till den ekonomiska aktiviteten inom landet har även studerats med hjälp av en aggregerad partiell modell. För att möjliggöra överslagsberäkningar beträffande den framtida importutvecklingen har importen relaterats till BNP och dess komponenter. Tidseriestudier visar således att det för importen föreligger ett ganska nära samband med BNP:s utveckling. För perioden 1950–1968 har den marginella importbenägenheten beräknats till 0,34. Importelasticiteten, beräknad över en längre tidsperiod, tycks för Sveriges vidkommande ligga på en »normal» nivå jämfört med andra industriländer, dvs. mellan 1,5 och 2,0 (jfr. tabell 2.2: 3).

Om importutvecklingen beräknas med en importbenägenhets- och elasticitetskalkyl på totalnivå avsåger man sig möjligheterna att

fördela den resulterande importvolymen på varugrups- och branschnivå givet en viss efterfrågesituation. Det är också svårt att tolka de årliga förändringarna i de elasticiteter som erhålles. Så t. ex. är det praktiskt taget omöjligt att särskilja konjunktur- respektive strukturförändringarnas inverkan på elasticitetstalen. Då totalmodellen endast ger importen som en biprodukt och på sådana varuaggregat som ej kunnat användas i andra sektoranalyser inom långtidsutredningen har det varit nödvändigt att studera importen separat. Detta är huvudmotivet till att man har behov av den disaggregerade partiella ansats som närmare redovisas i avsnitt 5.1. Upplägningen vad avser varugrupper och sambandstyper skiljer sig inte mycket från vad som används inom konjunkturinstitutet för prognosering av importutvecklingen på ett års sikt.

4.2 Något om importens bestämningsfaktorer

I likhet med andra industriländer kännetecknas den svenska importen av en mycket snabb utveckling under efterkrigstiden. Sveriges andel av världsimporten har legat omkring 2 %. I takt med den ökade världshandeln har alltså Sverige deltagit i den internationella arbetsfördelningen. Räknat i löpande priser har vi idag en importandel i den svenska ekonomin på ca 20–22 % vilket är lika mycket som för 15 år sedan. I 1959 års pris däremot har den svenska importens andel av BNP stigit kontinuerligt. År 1955 utgjorde importen ca 20 % av BNP och 1970 hade denna andel stigit till ca 30 %. Detta beror på att priserna på de varor Sverige importerat har stigit långsammare än de inhemska priserna.

Såväl export som import och deras respektive fördelning på varor och länder undergår ständiga förändringar. Detta beror på att ett lands produktionsinriktning hela tiden ändras. Efterfrågestrukturen ändras samtidigt både i vårt land och i utlandet och detta leder till ett ständigt ändrat importbehov. Den på användningshomogena varugrupper disaggregerade ansatsen söker fånga upp dessa förändringar.

Under ekonomisk tillväxt kommer vissa delar av samhällsekonomin att vara utsatta för en expansionsprocess och andra för en kontraktionsprocess och genom verkningar via investeringar, konsumtion och inkomstbildning leder detta till en ändrad importsammansättning och ändrade orsakssamband bakom importutvecklingen. Även exporten synes ha förskjutits i riktning mot ökat importinnehåll bl. a. på grund av tillväxten i exporten av verkstadsprodukter. Exporttillväxten kräver i sig en relativt stor del importerade insatsvaror. Dessutom torde exporttillväxten delvis ske på bekostnad av produktion för hemmamarknaden, som då substitueras med import. Denna problematik har beaktats i den disaggregerade modellansatsen genom att exporten av verkstadsprodukter fått ingå som förklaringsvariabel i ekvationsestimatet beträffande importen av olika verkstadsprodukter.

En stigande utrikeshandel leder vidare till en begränsning av produktionen av med importen konkurrerande varor. Specialiseringen av utrikeshandeln leder till en sådan produktionsstruktur att orimligt höga kostnader skulle vara förenade med en inhemsk produktion av vissa sådana varor. För vissa andra varugrupper som t. ex. livsmedel har emellertid beredskapsöverväganden och andra skäl lett till att Sverige upprätthåller en produktion till högre kostnader än världshandelspriserna.

Det sätt på vilket exporten behandlas i beräkningarna är av betydelse för importkalkylen. Det är ingalunda självklart att exporten bör ingå som exogen faktor då efterfrågan i utlandet inte är ensamt bestämmande för exportens förändring. Genom användande av försörjningsbalanser för vissa importvarugrupper i den disaggregerade ansatsen har en total bedömning kunnat ske och överensstämmelse erhållas mellan tillförsel och användning för dessa varukategorier. Försörjningsbalansansatser har gjorts för importbedömningen av bränslen, personbilar och övriga metaller och delvis också för bedömningen av järn och stål och textila konsumtionsvaror.

4.3 Importvarugruppering, prognosmetoder och material

4.3.1 Totalmodellansatsen¹

Den sektorindelning som totalmodellen bygger på har valts med tanke på att å ena sidan tillgodose de krav på interdependens som erfordras inom en långtidsmodell, å andra sidan att samtidigt försöka hålla en disaggregeringsnivå som är driven så långt som är praktiskt möjligt och statistiken medger.

Den viktigaste sektoruppdelningen skiljer mellan den producerande sektorn och den offentliga sektorn. Uppdelningen är viktig såväl med tanke på det ändamål för vilket modellen uppbyggs som det förhållandet att den offentliga sektorns output mäts från inputsidan.

Modellens båda delar är sedan uppdelade enligt två klassificeringsprinciper: den producerande delen – vilken innehåller 15 produktionssektorer – har klassificerats med avseende på aktiviteten medan den offentliga delen har indelats i 7 statliga sektorer och 6 kommunala med avseende på verksamhetens ändamål. I detta sammanhang är dock endast den producerande delen av intresse.

Sektor

- 1 Jordbruk, fiske
- 2 Skogsbruk
- 3 Extraktiv industri
- 4 Livsmedelsindustri
- 5 Textilindustri
- 6 Trä-, massa- och pappersindustri
- 7 Petroleum- och kolindustri
- 8 Järn, stål och andra metaller
- 9 Övrig industri
- 10 El, gas och vatten
- 11 Byggnadsindustri
- 12 Varuhandel
- 13 Transport och kommunikation
- 14 Produktion av bostadstjänster
- 15 Övriga privata tjänster

¹ Framställningen i detta avsnitt är baserad på en uppsats av Carl Johan Åberg, *A Medium-Term Policy Model for the Swedish Economy*, (Forts. på nästa sida)

Tabell 4.3: 1. Importfunktionerna i totalmodellen

$$\begin{aligned}
 M_1 &= -2,093 + 0,038 X_1 + 0,050 X_4 + 1,270 PC_1 \\
 M_3 &= a_3(t) + 0,180 X_7 + 0,023 X_8 \\
 M_4 &= a_4(t) + 0,125 PC_4 + 0,079 X_4 \\
 M_5 &= a_5(t) X_5 \\
 M_6 &= -376 + 0,958 PC_6 + 0,726 OC_6 \\
 M_7 &= a_7(7) X_7 \\
 M_8 &= a_8(t) + 0,040 X_9 + 0,0104 X_{11} + 0,851 \Delta S_8 \\
 M_9 &= a_9(t) + 0,220 PC_9 + 0,290 PI_9 + 0,199 X_9 + \\
 &\quad 0,403 \Delta S_9 \\
 M_{13} &= a_{13}(t) + 0,149 X_{13} \\
 M_{15} &= a_{15}(t) + 0,131 X_{15} \\
 M_{16} &= a_{16}(t) + 0,051 DISP
 \end{aligned}$$

Anm. Alla data är uttryckta i 1959 års priser. Importvariablerna är angivna i mottagarpriser, vilket innebär att till cif-värdet lagts tullar, införsel- och kompensationsavgifter.

Importen till sektorerna 2 och 10, vilka alltså i huvudsak består av ved resp. elektrisk ström, har behandlats exogent i modellen.

Symboler

Subskripten hänvisar till resp. produktionssektor.

X = Bruttoproduktion
 PC = Privat konsumtion
 OC = Offentlig konsumtion
 ΔS = Lagerförändring
 PI_9 = Maskininvesteringar
 M_{16} = Importen av utländska turisttjänster
 $DISP$ = Hushållens disponibla inkomster

Källa: Se not ¹ föregående sida.

Om totalmodellens sektorindelning för produktionssektorerna jämförs med den varugrupsindelning som använts i den dis-aggregerade ansatsen framgår att resp. varugrupperingar ganska kraftigt skär igenom varandra. Detta förhållande har försvärat en jämförelse av prognosresultaten för importen enligt de två ansatserna.

Importen behandlas i totalmodellen på så sätt att till var och en av de producerande sektorerna är ett samband estimerat som beskriver importen till respektive sektor. Dessa är sammanställda i tabell 4.3: 1. Importen av turisttjänster har beräknats separat via en konsumtionsfunktion för denna grupp. Det karaktäristiska för behandlingen av importen är kanske inte importfunktionernas utseende utan det förhållande att importen för prognosperioden utlöses ur ett si-

(Forts. fr. föreg. sida)

Stencil, Stockholm, September 1970. En utförligare redogörelse återfinns i bilaga 9 till långtidsutredningen.

multant ekvationssystem, som till resultat ger en import som är konsistent med utvecklingen inom ekonomins olika sektorer. Detta innebär således att importen även påverkar produktionssystemet till skillnad från den dis-aggregerade modellen där ingen sådan återföring (feed-back) sker.

Beträffande de olika importfunktionerna så framgår av tabell 4.3: 1 att konstanterna är tecknade som $a(t)$ vilket implicerar att dessa är tidsberoende, dvs. utvecklas trendmässigt. Anledningen till detta är att lineära importfunktioner inte tycks ta tillräcklig hänsyn till den ökande importbenägenhet som har ägt rum speciellt från 1965. Estimatens av $a(t)$:s utveckling är baserad på utvecklingen under 60-talet vilka sedan extrapolerats till 1975. I två av importekvationerna är koefficienterna utsatta för en parametrisk variation, nämligen de för textilindustri (sektor 5) och oljeraffinaderier (sektor 7). Anledningen till detta är att utvecklingen i dessa sektorer till en del är resultatet av selektiva politiska åtgärder varför koefficienterna blir handlingsparametrar, vars effekter kan studeras inom modellens ram.

4.3.2 Dis-aggregerade partiella ansatsen

Den varugruppering som den dis-aggregerade ansatsen arbetar med framgår av tabell 4.3: 2. Importen har i denna indelats vertikalt efter användningsområde i grupperna konsumtionsvaror, investeringsvaror, insatsvaror samt bränslen. Konsumtionsvarorna har uppdelats i varaktiga resp. icke-varaktiga och insatsvarorna i sin tur efter användningsområde i grupperna konsumtionsvaruindustri, övrig industri, byggnadsverksamhet samt jordbruk. Råoljeimporten – importvarugrupp 145 – utgör en insatsvara i industrin enligt användningsklassificeringen men har i tabellen redovisats under rubriken bränslen.

Horisontellt har importvarorna indelats efter ursprungssektor. Huvudgrupperna därvidlag är verkstadsindustri, livsmedelsindustri och jordbrukssektor, järn och stål, övriga metaller, textilindustri samt en övrig-

grupp. Importen av verkstadsprodukter har delats upp på datamaskiner, personbilar, fartyg, flygplan och vapen samt övrigt. Därutöver är importen av vissa varor separatbehandlade såsom kaffe och massaved. Livsmedelsimporten har indelats i reglerade respektive icke reglerade jordbruksprodukter och livsmedel.

Importvärden 1954–1970 för de olika importgrupperna redovisas i tabell D: 1, D: 2 i tabellbilagan såväl i 1959 års pris som löpande pris.

Sättet att varudisaggregera importen på användningsområden och produkttyper anger huvuddragen i prognosmetodiken. Tanken bakom denna ansats är således att bilda så användningshomogena varugrupper som möjligt för att kunna knyta importefterfrågan till utvecklingen av relevanta efterfrågefaktorer. Detta är i och för sig tilltalande men i praktiken leder förfarandet till en del egendomligheter. Man börjar med att konstatera att en importgrupp (t. ex. insatsvaror till industrin) är för stor och alltför heterogen. Genom att bryta ut sådana varor man tror sig kunna analysera separat (t. ex. verkstadsprodukter, järn och stål) får man till sist en restgrupp som utgör en sammanfattning av det man vet minst av. Som framgår av tabell 4.3: 2 finns det en hel del sådana restgrupper. Detta är orsaken till det »lapptäck» av importgrupper som vi i nästa kapitel skall försöka beskriva utvecklingen för. Att vi ändå använt oss av detta system – som ju under en följd av år utvecklats och använts inom konjunkturinstitutet för korttidsprognoser – beror på att det bedömts som det bäst tillgängliga. Ansatsen att analysera importen inom en totalmodell är ny och oprövad för Sverige, men den har använts som ett alternativ till den beprövade metoden. Även i 1965 års långtidsutredning analyserades importen med utgångspunkt från användningssidan, men varugrupperingen var då mer aggregerad.

Importens beroende av efterfrågan har analyserats på olika sätt. För större delen av importen har det varit möjligt att specificera formella samband i form av regressionskvationer. I flera fall ingår lagerinves-

tering som förklaringsvariabel, vilken är en utpräglad korttidsfaktor. Nu har dock lagerprognoserna för långtidsutredningen tänkts beskriva ett visst cykliskt förlopp, kraftig avtrappning 1971 och 1972 från en mycket hög nivå 1970 och sedan uppåt 1973–1975. Denna uppdelning på delperioder har föranlett särskilt beaktande av lagerfaktorn som annars brukar försummas i långtidsperspektivet.

För några varugrupper har importen analyserats i försörjningsbalanser eller med liknande teknik. Då produktionen av t. ex. bränslen och aluminium har bestämts följer att importen av råvaror för denna produktion, råolja och aluminiumoxid, direkt kunnat bestämmas med en teknisk koefficient.

När det inte gått att formalisera analysen på något av de ovan beskrivna sätten har importen fått bedömas tentativt i förhållande till olika efterfrågeindikatorer. För en del konsumtionsgrupper har rena trendextrapolationer gjorts med den motiveringen att konsumtionsutvecklingen som sådan utvecklas trendmässigt och importgrupperna än mer genom att importsubstitutionen är så markant att variationer i den privata konsumtionen ej ger signifikanta utslag i importen. Dessutom har som regel en trendframskrivning gjorts för sådana restgrupper till vilka man inte kunnat knyta några speciella förklaringsvariabler.

Regressionsestimaten är som regel baserade på perioden 1960–1969. Periodvalet har dels styrts av tillgången på tillförlitliga förklaringsvariabler och dels varit präglat av problemet med en relevant jämförelseperiod. Importen torde ha undergått sådana strukturella förändringar att 50-talet inte längre är representativt för den framtida utvecklingen.

Beträffande data för de olika förklaringsvariablerna har dessa i tillämpliga fall hämtats från den tillgängliga nationalräkenskapsstatistiken samt från statistiska centralbyråns övriga statistik. Då prognosarbetet avslutades i oktober 1970 avser alla förklaringsvariablers värde för 1970 de prognoser som återfinns i Konjunkturläget, oktober 1970. För 1975 ingår långtidsutredningens

Tabell 4.3: 2. Varugrupper och prognosmetoder för den disaggregerade importansatsen

Importen fördelad på sektor:		11	12	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Användningsgrupp	Ursprungssektor/ vara	Verkstad	Data- ma- ski- ner	Per- son- bilar	Mas- sa- ved	Far- tyg, flyg- vapen	Livsmedel Jordbruk ej regl	Järn och stål	Övriga me- taller	Textil	Övrigt	
		<i>Konsumtionsvaror:</i>										
Varaktiga 1		111 {trend tent		121 bal		131 tent				101 trend	101 ekv	
Icke varaktiga 2		112 trend					142 ekv 152 bal			102 trend	102 ekv	
<i>Investeringsvaror 3:</i>												
		113 ekv	tent			133 tent						
<i>Insatsvaror:</i>												
Konsumtionsvaru- produktion 4		114 trend					{kaffe ekv 154 bal 144 Övr tent			104 ekv	104 tent	
Övrig industri 5		116 ekv			126 tent	136 tent bal	156 regl trend + tent	166 bal 176 tent	186 bal	196 ekv	196 ekv	
Byggnad 6		116 ekv						166 bal 176 tent	186 bal		196 ekv	
Jordbruk 7							147 tent 157 tent				197 tent	
Bränslen 8:											198 bal råolja bal	

Ann. Ekv indikerar att prognosen gjorts med en regressionskvation, tent = tentativa beräkningar, bal = försörjningsbalansansats, trend = trendansats. I importgruppernas benämning står de första siffrorna för ursprungssektor resp. varugrupp och sista siffran för användningsgrupp.

Tabell 4.4: 1. Sveriges import fördelad på varugrupper 1955–1975. Förändring i volym, procent per år

	1970 Milj.kr. löp. pris	1955— 1960	1960— 1965	1965— 1970	1970— 1975
Konsumtionsvaror	8 494	7,3	10,7	7,1	9,9
textil	2 134	13,4	13,5	15,0	14,5
personbilar	1 002	5,7	13,0	-7,5	6,7
Investeringsvaror	4 367	6,4	7,5	7,2	6,8
Konsumtionsråvaror	3 168	7,5	4,2	3,7	4,4
textil	1 527	6,9	5,1	3,2	3,5
Andra industriråvaror	14 743	10,3	6,7	9,2	6,7
verkstadsprodukter	4 854	11,8	6,5	9,4	8,1
råolja	985	6,9	7,6	25,0	10,5
Byggnadsråvaror	1 281	2,7	8,8	7,2	4,0
Jordbruksråvaror	697	2,0	2,7	3,3	0
Bränslen	2 745	2,8	5,7	5,2	-0,1
Totalt, exkl. fartyg, flygplan, vapen	35 496	6,7	7,1	7,2	6,5
Fartyg, flygplan, vapen	743	17,6	1,7	1,7	3,3
<i>Total import</i>	<i>36 239</i>	<i>7,5</i>	<i>6,9</i>	<i>7,2</i>	<i>6,5</i>
därav: verkstadsprodukter	11 879	9,3	8,0	6,0	7,3
järn och stål	2 283	8,7	4,3	5,4	4,3
textil	3 908	8,4	8,4	8,7	10,0
livsmedel	3 921	3,7	5,5	5,1	3,9

prognoser för de olika sektorerna, men som förklaringsvariabler i importen är de låsta. Den modell som långtidsutredningen baseras på ger konsistenta prognoser på aggregerad nivå men med nödvändighet ej på en disaggregerad sektornivå. Bortsett från den här omnämnda totalmodellen kan långtidsutredningens arbetssätt karaktäriseras som en approximativ icke formaliserad totalmodell, där sektorprognoser bedöms, ställs mot varandra, revideras och aggregeras. Prognoserna för aggregaten används sedan för förnyad prövning av de olika sektorprognoserna och detaljprognoserna. Men här avbryts i allmänhet processen. De med hänsyn till den totala ekonomin reviderade detaljprognoserna sammanställs inte på nytt för en konsistensprövning och följaktligen kan man inte vara säker på att alla efterfrågevariabler som t. ex. varit utgångspunkten för importbedömningen är konsistenta med långtidsutredningens huvudalternativ. Vore det arbetstekniskt möjligt att fortsätta ytterligare ett varv i prognosarbetet skulle sannolikt den partiella ansatsen ge en praktiskt taget lika konsistent importprognos som totalmodellen. Det finns med andra ord ingen anledning att misstänka att importprognosen är otillförlitlig på grund av inkonsistens mel-

lan importen och dess förklaringsvariabler.

Importen 1975 för olika varugrupper har erhållits genom att i de olika sambanden (där sådana förekommer) sätta in prognoserna för förklaringsvariablerna såväl 1970 som 1975. Den mot dessa värden svarande förändringstakten har i allmänhet betraktats som en prognos på importutvecklingen. När sedan 1970 års faktiska import blivit känd har 1975 erhållits genom att skriva fram 1970 med de tidigare prognoserade förändringstakterna. Undantagsvis för några mindre importgrupper och försörjningsbalansberäknad import har prognosvärdet för 1975 bibehållits och tillväxttakten anpassats till utfallet 1970.

4.4 Sammanfattning av importberäkningarna

Beräkningarna enligt den disaggregerade modellansatsen, som endast avser den rena varuimporten, ger en importvolymökning 1970–75 på närmare 37% vilket innebär en årlig importtillväxt på 6,5%. Bland de förutsättningar som ligger till grund för denna importprognos kan nämnas att den privata konsumtionen antagits öka med 3,3% per år, verkstadsindustrins produktion

Tabell 4.4: 2 Importutvecklingen 1970–1975 enligt totalmodellen. Förändring, procent per år

	Alternativ					
	I		II		III	
	1970— 1975	1970— 1973	1970— 1975	1970— 1973	1970— 1975	1970— 1973
Import av icke-förädlade jord- och skogsbruksprodukter	2,5	1,9	2,5	1,6	2,6	2,0
Import av malmer och industri- varor	6,5	5,4	6,4	5,3	6,5	5,6
Import av tjänster	6,9	6,2	6,8	6,0	7,0	6,4
Totala importen	6,2	5,2	6,2	5,1	6,3	5,4

Anm. Tabellen är densamma som tabell 3: 5.7 i långtidsutredningens huvudrapport.

och export med 6,0 respektive 8,2 % årligen och slutligen maskininvesteringarna med 4,5 % per år. Importelasticiteten 1970–1975 blir enligt denna prognos 1,7, vilket kan jämföras med 1,8 för 1965–1970 och ca 1,5 för hela 60-talet. Jämförd med beräkningarna i avsnitt 5.2 ligger således importtillväxten väl i linje med en rätt primitiv överslagsberäkning.

Importprognosen implicerar en höjning av de importerade konsumtionsvarornas andel av den privata konsumtionen 1970 med mer än 4 procentenheter till en importandel på mer än 17 % 1975. En starkt bidragande faktor till denna andelsutveckling är den förväntade, relativt snabba importstegringen av textilvaror. Bruttoinvesteringarnas importandel beräknas stiga under prognosperioden från knappt 12 % till drygt 13 % 1975. Den totala importens andel av BNP (1959 års pris) kommer enligt prognosberäkningarna att uppgå till omkring 32 % 1975, vilket innebär en höjning med ca tre enheter från 1970.

Beräkningarna enligt den disaggregerade ansatsen har givit till resultat att importen av varor stiger ca en halv procentenhet snabbare per år än vad som framkom vid prognoserna enligt totalmodellen. Denna skillnad är inte särskilt stor med hänsyn till olikheterna i de båda ansatserna.

Resultaten av tre alternativa importberäkningar enligt totalmodellen redovisas i tabell 4.4: 2. Uppgifterna avser importen av såväl varor som tjänster. I tabellen redovisas dessa prognoser med uppdelning på tre

olika sektorer, där de två första avser import av varor och den tredje import av tjänster (i huvudsak turism och transporttjänster). Alternativ I innebär att extern balans skulle uppnås 1975 vid en genomsnittlig ökningstakt av offentlig konsumtion på 4,5 %. Detta alternativ ligger närmast de förutsättningar som gäller för den disaggregerade ansatsen. I alternativ II förläggs – med oförändrad förutsättning om offentlig konsumtion – balanstidpunkten i stället till 1973. I alternativ III förläggs också balanstidpunkten till 1973 medan den offentliga konsumtionen får öka i en något långsammare takt.

Sett över hela femårsperioden leder de olika alternativen till relativt små skillnader. Utslagen blir däremot större när man studerar förloppet under perioden. Om man – inom ramen för det givna totala konsumtionsutrymmet – vill åstadkomma en extern balans redan 1973 måste den privata konsumtionens utveckling hållas nere på en historiskt sett mycket låg nivå. Importbehovet blir då t. o. m. mindre än för alternativ I. Av tabellen framgår emellertid att om man lyckas pressa ned den offentliga expansionstakten till den nivå som förutsätts i alternativ III och därmed tillåter en i jämförelse med alternativ II snabbare tillväxt av den privata konsumtionen, kommer importefterfrågan att stiga väsentligt snabbare. Detta leder då i sin tur till ytterligare anspråk på den export som måste avsättas på världsmarknaderna för att bytesbalansmålsättningen skall kunna realiserars.

5.1 Importen enligt varudisaggregerad ansats¹

Redovisningen under detta avsnitt är tämligen kortfattad för de varugrupper där beräkningarna är gjorda medelst en regressions- eller trendansats. Detta gäller även om bara ett tentativt förfarande har tillämpats. Framställningen är såtillvida tämligen teknisk med en redovisning av enbart regressions- och prognosdata samt några korta kommentarer i vissa fall. Vad gäller de importgrupper som behandlas inom försörjningsbalanser är dock redovisningen mer utförlig och redovisas i särskilda avsnitt, personbilar 5.1.2, icke-järn metaller 5.1.5 och bränslen 5.1.6. Sifferbenämningarna för de skilda importgrupperna hänvisar till uppställningen enligt tabell 4.3: 2. Samma sifferbenämningar återfinns även i tabellbilagan D: 1, D: 2 för importdata 1954–1970. Beräkningarna är, om ej annat angivits, gjorda i 1959 års priser såväl vad avser import som förklaringsvariabler.

5.1.1 Konsumtionsvaror

Konsumtionsvarornas andel av totala importen uppgick i löpande priser till omkring 25 % 1969. Denna andel har under senare år stigit betydligt, vilket till mycket stor del har varit beroende av den mycket snabba ansvällningen av textilimporten.

De varor som importeras för konsum-

tionsändamål har indelats i sju huvudgrupper, nämligen

- konsumtionsvaror från verkstadsindustrin (varaktiga – dock ej personbilar – respektive icke varaktiga konsumtionsvaror samt konsumtionsråvaror)
- personbilar (behandlas i avsnitt 5.1.2)
- konsumtionsvaror från textilindustrin (både varaktiga och icke varaktiga)
- övriga icke varaktiga konsumtionsvaror
- livsmedel (reglerade och oreglerade)
- övriga varaktiga konsumtionsvaror
- fartygs-, flyg- och vapenimport för konsumtion

Varaktiga (111) och icke varaktiga (112) konsumtionsvaror samt konsumtionsråvaror (114) från verkstadsindustri

För dessa tre importgrupper har på senare år importandelarna ökat. De varaktiga konsumtionsvarorna utgör den alldeles övervägande delen av importen av konsumtionsvaror från verkstadsindustrin. Exempel på varor som ingår i dessa varugrupper: radio- och TV-apparater, tvättmaskiner, hushållsmaskiner, släpfordon, klockor (varaktiga) glödlampor, torrbatterier (icke varaktiga). Som framgår är det delvis fråga om varor med hög inkomstelasticitet. Flera olika ansatser har prövats för att finna några signifikanta förklarings samband för de tre varu-

¹ Avsnittet utarbetat av Hans Engman och Björn Magnusson om ej annat anges.

De olika prognoserna för konsumtionsvarorna redovisas i följande tablå:

	Värde 1970 milj.kr.	Volymförändring %/år	
		1960—1970	1970—1975
Konsumtionsvaror från verkstadsindustrin	2 214	4,8	7,4
<i>därav</i> : varaktiga exkl. bilar (111)	1 049	6,8	7,8
icke varaktiga (112)	104	12,7	10,1
konsumtionsråvaror ¹ (114)	59	11,7	6,0
personbilar (121)	1 002	2,2	6,7
Konsumtionsvaror från textilindustrin	2 134	14,2	14,5
<i>därav</i> : varaktiga (191)	250	12,4	11,0
icke varaktiga (192)	1 884	14,3	14,9
Övriga varaktiga konsumtionsvaror (101)	661	12,9	10,0
Konsumtionsvaror, livsmedel	2 105	7,5	3,6
<i>därav</i> : icke reglerade (142)	1 655	6,8	3,2
reglerade (152)	450	10,6	5,2
Övriga icke varaktiga konsumtionsvaror (102)	1 440	10,6	12,8
Summa konsumtionsvaror	8 494	8,9	9,9
<i>därav</i> : varaktiga	2 962	6,6	8,3
icke varaktiga	5 533	10,2	10,6

¹ Ingår ej i summa konsumtionsvaror.

grupperna men främst för varugrupp 111. Försöken har ej varit framgångsrika. På grund härav har varugrupperna framskrivits för prognosperioden medelst trendberäkningar för perioden 1959—1969.

Varaktiga (191) och icke varaktiga (192) konsumtionsvaror från textilindustrin

Importen av textila konsumtionsvaror har ökat mycket snabbt under senare år. Prognosen för varugrupperna 191 och 192 har beräknats med en linjär resp. exponentiell trend-extrapolation för åren 1954—1969. Den faktiska importutvecklingen för hela denna importvarugrupp — beklädnadsvaror m. m. — har de senaste åren (utom för 1970) faktiskt legat över den för importvarugruppen trendmässigt beräknade ökningen (se diagram 5.1: 1). Visst stöd för den sålunda beräknade importprognosen för varugruppen textila konsumtionsvaror har erhållits genom att pröva densamma i förhållande till konsumtionsprognosen, produktionsprognosen samt exportbedömningen för prognosperioden (se avsnitt 3.9).

Trenderna har höga förklaringsvärden. ($R^2 = 0,9993$ resp. $0,9950$). De båda varugrupperna tillsammans beräknas komma att fortsätta att öka i samma starka takt under

prognosperioden som tidigare, motsvarande en fördubbling vart femte år. Innebörden av denna kraftiga importökning är, som tidigare framhållits i avsnitt 3.9 om textilimporten, en undanträngning av inhemsk produktion.

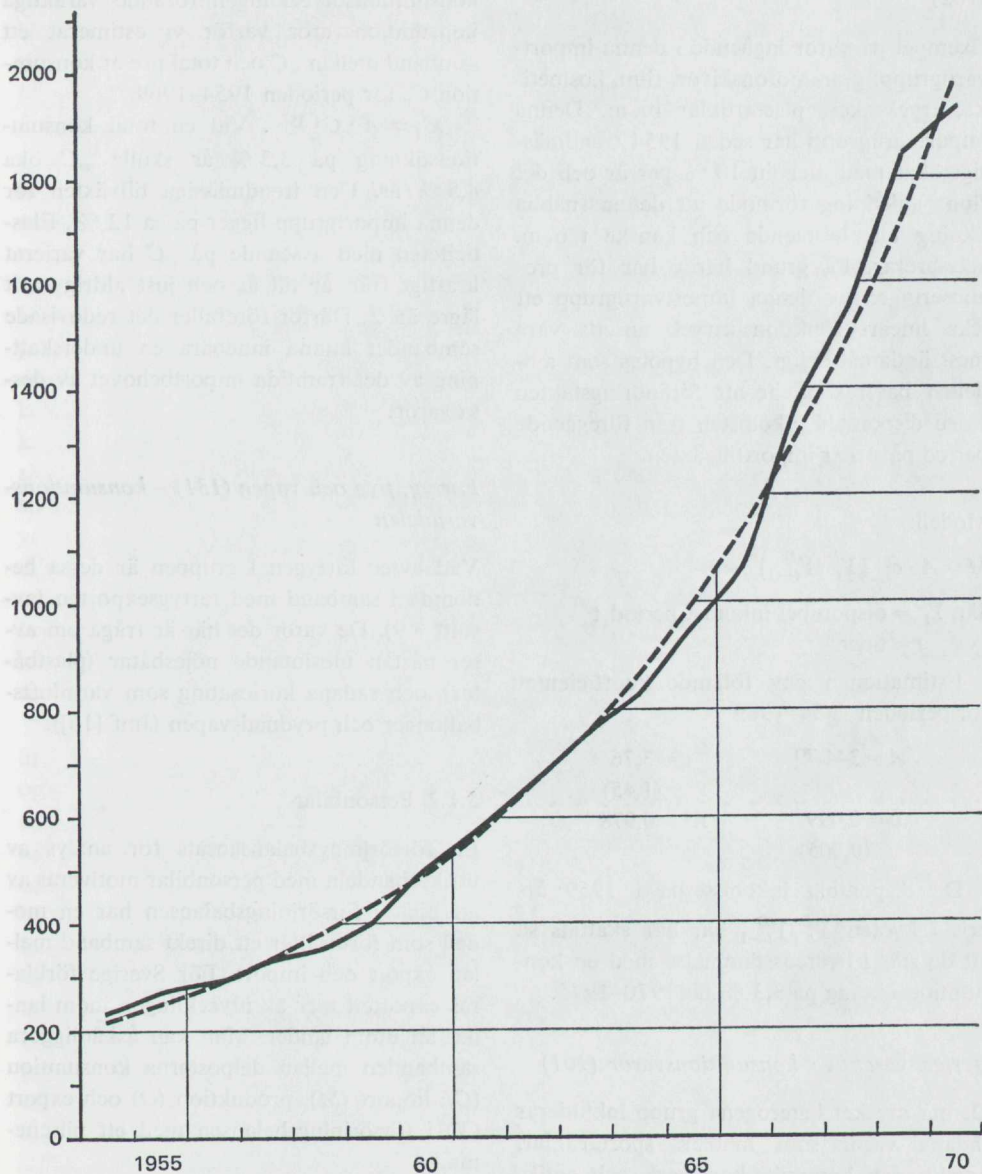
Icke varaktiga konsumtionsvaror (152) — reglerade livsmedel

Prognosen är utarbetad i överensstämmelse med bedömningarna för jordbruket till långtidsutredningen (se avsnitt 3.5.1). Exempel på varor: främst fisk och kräftdjur men även vissa köttvaror och köttkonserver, mjölk, mejeriprodukter och ägg, bearbetade spannmålsprodukter, bakverk m. m. ingår i denna importvarugrupp.

Icke varaktiga konsumtionsvaror (142) — ej reglerade livsmedel

Exempel på varor: fiskkonserver, alkoholtiga drycker, kryddor, te, apelsiner och andra frukter m. m. För denna varugrupp har en linjär modellansats valts. Som förklarande variabel ingår i ekvationen livsmedelskonsumtionen. Konsumtionen av livsmedel beräknas öka med drygt 1,5 % per år under prognosperioden. Den beräknade im-

Diagram 5.1: 1. Importen av textilkonsumtionsvaror. Milj. kr., 1959 års priser.

Anm. Varugrupp 191 + 192. Se tabell B:1 i tabellbilaga

portökningen för perioden 1970–1975 uppgår till 2,8 % per år vilket implicerar en importelasticitet på något mer än 1 1/2.

Modell:

$$M = -1056,70 + 0,1617 \cdot {}_1C_t \quad R^2 = 0,9691$$

(0,039)   1954–1969

där ${}_1C_t$ = livsmedelskonsumtionen period t.

Med hänsyn till att det här synes föreligga stor importsubstitution torde ovanstående ekvation kunna leda till en underskattning. Speciellt måste beaktas det ökande inslaget sydfrukter. Importestimatet har därför korrigerats så att en importelasticitet på 2 antagits, vilket ger en importökning med 3,2 % per år.

Övriga icke varaktiga konsumtionsvaror (102)

Exempel på varor ingående i denna importvarugrupp: grammofonskivor, film, kosmetika, trycksaker, plastartiklar m. m. Denna importvarugrupp har sedan 1954 trendmässigt ökat med mer än 10 % per år och det finns anledning förmoda att denna snabba ökning blir bestående och kanske t. o. m. accelererar. På grund härav har för prognoseringen av denna importvarugrupp ett icke lineärt funktionsuttryck ansetts vara mest ändamålsenligt. Den hypotes som modellen baseras på är att förändringstakten i den disponibla inkomsten från föregående period påverkar importtillväxten.

Modell:

$$M = A \cdot e^{bt} [Y_t^D / Y_{t-1}^D]^c$$

där Y_t^D = disponibel inkomst period t
 t = tiden

Estimationen gav följande koefficienter för perioden 1954–1969

$$\begin{array}{ll} A = 344,79 & c = 3,76 \\ & (1,45) \\ b = 0,099 & R^2 = 0,978 \\ & (0,005) \end{array}$$

De disponibla inkomsterna i 1959 års pris i kvoten Y_t^D / Y_{t-1}^D har här skattats så att de står i överensstämmelse med en konsumtionsökning på 3,3 %/år 1970–1975.

Övriga varaktiga konsumtionsvaror (101)

Denna mycket heterogena grupp inkluderar sådana varor som möbler, sportartiklar, porslin och keramik, konstverk och antikviteter. På dessa områden är det svårt att få fram konsumtionsdata. Försök har gjorts att förklara importen med privat konsumtion av varaktiga varor ${}_wC$ (exkl. personbilar). Denna konsumtionskategori omfattar dock även en hel del andra varor som ej infattas i importgruppen.

$$\begin{array}{ll} M = -516,5 + 0,18 {}_wC_t & \\ & (0,05) \\ R^2 = 0,982 & 1959-1969 \end{array}$$

För 1970–1975 finns ingen prognos för konsumtionsutvecklingen rörande varaktiga konsumtionsvaror varför vi estimerat ett samband mellan ${}_wC$ och total privat konsumtion C_p för perioden 1954–1969.

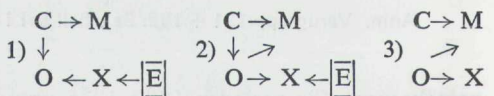
${}_wC_t = A \cdot C_p^{1,35}$. Vid en total konsumtionsökning på 3,3 %/år skulle ${}_wC$ öka 4,5 %/år. Den trendmässiga tillväxten för denna importgrupp ligger på ca 12 %. Elasticiteten med avseende på ${}_wC$ har varierat kraftigt från år till år och just aldrig varit lägre än 2. Därför förefaller det redovisade sambandet kunna innebära en underskattning av det framtida importbehovet av dessa varor.

Fartyg, flyg och vapen (131) – konsumtionsvarudelen

Vad avser fartygen i gruppen är dessa bedömda i samband med fartygsexporten (avsnitt 3.9). De varor det här är fråga om avser nästan uteslutande nöjesbåtar (plastbåtar), och sådana kuriosating som varmluftsballonger och prydnadsvapen (Jmf [16]).

5.1.2 Personbilar

En försörjningsbalansansats för analys av utrikeshandeln med personbilar motiveras av att man i försörjningsbalansen har en modell som förutsätter ett direkt samband mellan export och import. För Sverige förklarar exporten mer av utvecklingen inom landet än utom landet. Man kan åskådliggöra sambanden mellan delposterna konsumtion (C), import (M), produktion (O) och export (X) i försörjningsbalansen med ett pilschema.¹

Schema 1) är en ren marknadsansats där exporten bestäms av utlandsefterfrågan (E). Produktion och import påverkas av den inhemska efterfrågan. Importen antas bero på

¹ En likartad diskussion återfinns i avsnitt 3.6 beträffande järn och stål.

konsumtionen och konsumtionspreferenserna. Produktionen blir härigenom residualt bestämd. Denna modell har huvudsakligen tillämpats för export- och importprognoser för andra verkstadsprodukter än bilar liksom för flera andra varugrupper.

Den diametralt motsatta ståndpunkten beträffande sammanhangen representeras av schema 3) där (O) och (C) bestämmer såväl export som import. Efterfrågans inverkan är här undertryckt av producenternas förmåga och vilja att avsätta en bestämd exportkvantitet. Importen blir i detta fall residualt bestämd. Ingen av dessa två förenklade modeller är dock helt realistisk. Olika kombinationer av dem är mer naturliga. En sådan kombination är 2) där man kan föreställa sig att produktionen planeras och påverkas av hemmaefterfrågan och exporten delvis blir residual. Variationer i inhemsk och utländsk efterfrågan leder till att man i första hand ökar eller minskar ansträngningarna på hemmamarknaden, dvs. importen påverkas av produktionen.

Den snabba ökningen av bilproduktionen är, som framgår av tabell 5.1: 1, förknippad och möjliggjord genom en stark tillväxt av nyregistreringarna av nya personbilar fram till mitten av 60-talet samt senare en stor exportökning. Under 50-talet dominerade hemmamarknadsefterfrågan som tillväxtfaktor medan exportmöjligheterna och exportförmågan kommit att bestämma produktionsvolymen i högre grad under 60-talet. Utvecklingen enligt försörjningsbalansen för personbilar över en 20-årsperiod passar rätt väl in på modellschema 2). Exportutvecklingen har också, som framgår av nedanstående tablåer, drivits fram av snabba andelsökningar i avnämrländernas import.

Som framgår är utvecklingen av importandelarna högst anmärkningsvärd för Norden, övriga EFTA och USA, trots den kraftiga importtillväxten. Den kraftiga sänkningen av importandelen på USA mellan 1965 och 1969 får ses mot bakgrunden av den formliga explosion av den amerikanska efterfrågan som skedde mellan dessa år från ca 600 miljoner dollar till 1,6 miljarder dollar 1969. Sveriges export fördubblades un-

Import av personbilar. Miljoner dollar, löpande pris.

	Värde 1969	Årlig procentuell ökning 1955-60	1960-65	1965-69
Norden (exkl. Sv)	339	17,6	14,6	6,3
Övriga				
EFTA	596	13,3	21,0	11,0
EEC	1 987	18,9	33,0	16,8
USA ¹	3 508	50,5	1,9	21,3
Canada	1 026	22,5	0,0	46,9

¹ Se not nästa tablå.

Svensk andel av importvärdet till respektive område. Procent.

	1955	1960	1965	1969
Norden (exkl. Sv.)	3,7	7,5	11,6	13,9
Övriga EFTA	0,2	0,7	3,7	6,6
EEC	0,1	0,9	0,7	0,7
USA ¹	0,0	4,9	6,9	4,9
Canada	0,0	0,9	2,0	1,2

¹ USA:s import exklusive importen från Canada, då USA från Canada importerar ett stort antal i Canada genom ett särskilt avtal producerade USA-bilar.

der denna period. Här är det ingen tvekan om att produktionskapaciteten varit den begränsande faktorn jämte det förhållandet att man ej anser sig vilja satsa hela exportkapaciteten på en marknad. Av detta skäl kan man fram till 1975 förvänta sig en viss omfördelning av exporten bl. a. så att EEC får en större del, varför importandelen på den marknaden troligen kommer att stiga.

Att klargöra på vad sätt den utländska efterfrågan påverkar vår bilexport är tämligen komplicerat, bl. a. beroende på svårigheterna att bedöma utvecklingen av den amerikanska bilefterfrågan. För en exportbedömning över en relativt begränsad tidsrymd torde detta ej heller vara helt nödvändigt, då det från producenthåll är omvitnat att kapaciteten är exportbegränsande och ej efterfrågan. Detta motiverar modellansats 3). I denna ansats måste produktion, export och inhemsk konsumtion (nyregistrering) bestämmas.

Beträffande produktionen föreligger fixerade planer för den närmaste femårsperio-

Tabell 5.1: 1. Försörjningsbalans för personbilar 1950—1975. Tusental bilar.

	1950	1955	1960	1965	1970 prel.	1975 prognos
Produktion	10	33	108	182	270	375
Import	58	90	113	199	123	160
Summa tillgång	68	123	221	381	393	535
Nyregistrering	62	133	161	286	212	285
därav: Nettotillförsel	58	101	106	127	94	(105)
Export	1	3	51	87	188	250
Lagerförändring och residual	5	-13	9	8	-7	—
Summa användning	68	123	221	381	393	535
Marknadsandel för importbilar %	94	68	70	70	58	55
Exportandel av produktionen %	10	9	47	48	69	66
Bilbestånd vid årets början	253	637	1 088	1 666	2 194	..
Antal bilar på 100 invånare	3	8	14	22	28	..
Nettotillförseln andel av bilbeståndet %	23	16	10	8	(5—6)	..

Källor: Bilismen i Sverige, Sveriges Bilindustri- och Bilgrossistförening (årspublikation), SCB.

den. Enligt hearings kan produktionen 1975 beräknas till 375 tusen personbilar. Produktionsplanerna är i sin tur påverkade av vissa föreställningar om efterfrågeutvecklingen såväl inom som utom landet. Produktionsmålet torde upprätthållas så långt som möjligt. Först vid väsentliga förändringar av efterfrågebilden kan man förvänta sig att produktionsplanerna påverkas. Det spelrum som finns i valet mellan export eller hemmaavsättning vid given inhemsk konsumtion kan antingen slå på exporten eller importen, dvs. antingen betraktas exporten som residual och den andel man vill ha av hemmamarknaden fixeras, alternativt målsätts exportandelen av produktionen. I varje fall leder båda betraktelsesätten till i stort sett samma inverkan på handelsbalansen. I föreliggande prognos betraktas exportandelen som målsatt.

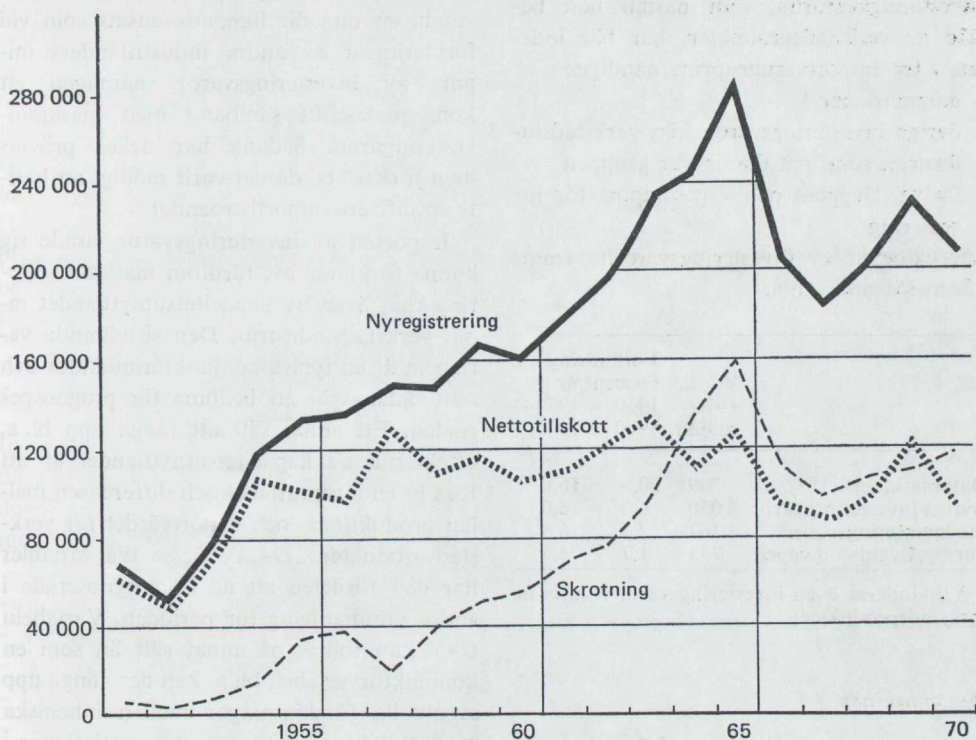
Med dessa förutsättningar givna återstår att skatta utvecklingen av antalet nyregistreringar 1975. Antalet nyregistreringar har två komponenter, nämligen skrotningar och bilstockens tillväxt. Dessa två komponenter har som framgår av diagram 5.1: 2 haft olika utveckling under perioden 1951—1970. En framskrivning av skrotningen kan göras med hjälp av observerade skrotningsrisker för olika åldersklasser i bilparken. Skrotningsriskerna påverkas dock starkt av olika

institutionella förhållanden t. ex. införande av obligatorisk besiktning av äldre bilar, omläggning till högertrafik, preferensförskjutningar m. m. Dessa förhållanden kan vara svåra att kvantifiera.¹ Appliceras 1969 års skrotningsrisker på bilbeståndet fram till 1975 skulle man få en skrotning av storleksordningen 180 tusen bilar detta år. Detta är i förhållande till tidigare en högre skrotning, vilket sammanhänger med bilparkens åldersstruktur. Å andra sidan kan man notera att skrotningsriskerna ständigt minskat från 1967 och även minskade 1970. Skulle denna tendens fortsätta fram till 1975 finns skäl att befara att skrotningen blir lägre än här beräknats, vilket med givet nettotillskott till bilstocken innebär en lägre nyregistrering. Importbehovet är under dessa förutsättningar för högt angivet.

Som framgår av de två sista raderna i tabell 5.1:1 så förefaller biltätheten (antalet bilar på 100 invånare) vara negativt korrelerad med bilstockens tillväxt. Detta samband kan illustreras med en logaritmfunktion av typen $X = a - b \log BT$ där X är relativa stocktillväxten och BT biltäthet. Den-

¹ En närmare teoretisk diskussion om de här relaterade sambanden för skrotning, nettotillskott och nyregistreringar återfinns hos Lars Jacobsson, »An econometric model of Sweden», Stockholm 1971.

Diagram 5.1:2. Antalet nyregistrerade och skrotade personbilar i Sverige samt bilbeståndets tillväxt. Antal personbilar.

Källa: Bilismen i Sverige

na typ av samband föreligger också om man studerar tvärsnittsdata för olika länder. På kort sikt förefaller nettotillförseln påverkas av inkomstvariationer och relativa priser på bilar i förhållande till andra konsumtionsvaror. På basis av dessa resonemang är nettotillförseln skattad till 105 tusen bilar 1975 vilket ger en nyregistrering av 285 tusen och tillsammans med övriga data en residual import på 160 tusen bilar. Nyregistreringen på 285 tusen motsvarar en antalsmässig tillväxt på 6,4 % 1967–75 att jämföra med en i långtidsutredningens huvudrapport¹ angiven volymmässig ökning på 7,3 % 1967–1975.

Dessa två beräkningar råkar vara ungefär jämförbara då tillväxten i volym bör vara något högre än antalsökningen beroende på en fortlöpande storleksökning (»kvalitetseffekt») i nyregistreringarna.

För att vi skall komma över till volym-

termer beträffande export och import krävs också en översättning av antalsprognosen. Export- och importvolymen av personbilar ökar mer än motsvarande antalsmässiga beräkning beroende på ovannämnda faktorer. Dessa differenser är emellertid mycket svåra att uppskatta.

Export och import av personbilar

	Värde 1970 milj.kr.	Volymförändring % per år	
		1960— 1970	1970— 1975
Export	1 641	15,4	6,4
Import	1 002	2,2	6,7

¹ Fördelningen av konsumtionen på delvarugrupper i LU avsnitt 3.7 är bara approximativt konsistent med utvecklingen av totala privata konsumtionen enligt LU:s grundkalkyl.

5.1.3 Investeringsvaror

Investeringsvarorna, som nästan helt består av verkstadsprodukter, har här indelats i tre importvarugrupper, nämligen

- datamaskiner
- övriga investeringsvaror från verkstadsindustrin, som helt dominerar gruppen
- fartyg, flygplan och vapenimport för investering

Utvecklingen av investeringsvarorna framgår av följande tablå.

	Värde 1970 milj.kr.	Förändring Procent/år	
		1960— 1970	1970— 1975
Datamaskiner	309	20,9	16,0
Övriga investeringsvaror	4 050	6,8	6,0
S:a investeringsvaror ¹	4 367	7,3	6,8
Fartyg, flygplan o vapen	743	1,7	3,3

¹ Inkluderar även investeringsvaror som ej är verkstadsprodukter.

Datamaskiner

Importen av datamaskiner nådde en topp 1967 i samband med introduktionen av den s. k. tredje generationens datamaskiner. Importen har sedan dess legat på i stort sett samma nivå. Fram till 1975 förutses en fördubbling av importen trots att man kanske inte kan räkna med några helt nya typer. Denna beräkning bygger på förmodade ersättningsinvesteringar och vidgade användningsområden för datamaskiner, icke minst genom introducerandet av de s. k. minidatorerna med stor kapacitet och lågt pris.

Övriga investeringsvaror från verkstadsindustrin (113)

Andelen importerade investeringsvaror i maskininvesteringarna uppgick till ca 36 % i löpande priser 1970. Vid en internationell jämförelse (se tabell 3.8: 8) är detta en rätt normal andel för ett land som Sverige. I importen av verkstadsprodukter är däremot investeringsvarorna något mindre framträdande än för andra industriländer.

För att förklara importen av investeringsvaror skulle det ligga nära till hands att använda en ungefär liknande ansats som vid förklaringen av andra industriländers import av investeringsvaror, nämligen ett konstantelastiskt samband med maskininvesteringarna. Sådana har också prövats men förkastats, då det varit möjligt att bättre specificera importberoendet.

Importen av investeringsvaror visade sig kunna förklaras av, förutom maskininvesteringarna, även av kapacitetsutnyttjandet inom verkstadsindustrin. Den sistnämnda variabeln är en typisk konjunkturindikator och som sådan svår att bedöma för prognosperioden. Ett annat sätt att fånga upp bl. a. effekterna av kapacitetsutnyttjandet är att föra in en lagervariabel och differensen mellan produktions- och exportvärdet för verkstadsprodukter, ${}_vO - {}_vX$. Dessa två variabler har den fördelen att de är prognoserade i andra sammanhang för perioden. Variabeln $O-X$ kan tolkas på annat sätt än som en konjunkturvariabel, bl. a. kan den fånga upp eventuella förskjutningar mellan inhemska och utländska leveranser, dvs. variationer i importandelen i investeringarna. Den modell som härvid specificerats har fått ett mycket högt förklaringsvärde även med beaktande av den korta estimationsperioden 1960-1969.

Modell:

$$M = 23,05 + 0,498 {}_mI_t - 0,142 ({}_vO_t - {}_vX_t) + (0,030) (0,023) + 0,535 \Delta L (0,040)$$

$$R^2 = 0,997 \quad 1960-1969$$

där ${}_mI_t$ = maskininvestering exkl. fartyg, flygplan, vapen, personbilar och datamaskiner, 1959 års pris

${}_vO_t$ = produktionsvärde verkstad, 1959 års pris

${}_vX_t$ = exportvärde verkstad, 1959 års pris

ΔL = förändring i insatslager, verkstad, 1959 års pris.

Fartyg, flygplan och vapen (133)

Huvuddelen av importen av dessa kategorier är helt naturligt investeringsvaror. Prognosen är även gjord för alla tre användningsområdena tillsammans. Fartygsimporten beräknades i avsnitt 3.9 endast öka obetydligt mellan 1970 och 1975, varför den här beräknade ökningen på ca 80 milj. kr. (1959 års pris) huvudsakligen avser flygplan och vapen. I likhet med exporten blir bedömningen av dessa varukategorier tämligen godtycklig.

5.1.4 Insatsvaror

Insatsvarorna uppgick 1969 i löpande priser till 54 % av den totala importen och den helt dominerande delen därav bestod av olika industriråvaror.

Insatsvarorna har här indelats i 12 huvudgrupper nämligen import av

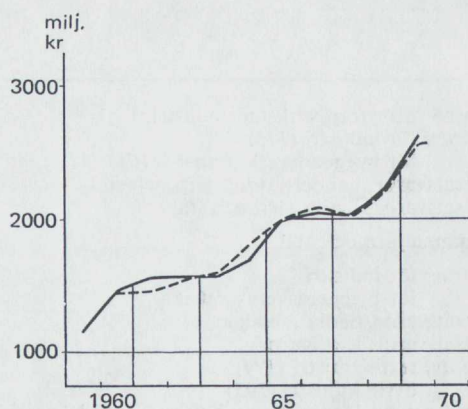
- industriråvaror från verkstadsindustrin
- byggnadsråvaror från verkstadsindustrin
- järn och stål
- textilråvaror till textilindustrin
- insatsvaror från textilindustrin till övrig industri
- kaffe
- övriga konsumtionsråvaror
- massaved
- övriga insatsvaror för övrig industri
- övriga byggnadsråvaror
- jordbruksråvaror
- fartyg, flygplan och vapen för insats

Icke-järnmetallerna är redovisade i avsnitt 5.1.5.

Insatsvaror från verkstadsindustri (115) till industrin

Då större delen av dessa varor utgör insats inom verkstadsindustrin själv uppstår svårigheter att specificera sambandet. Dels är verkstadsproduktionen en efterfrågefaktor, dels konkurrerar produktionen med importen. Vi har dock applicerat samma typ av samband på denna importgrupp som för investeringsvarorna. Som framgår av det redovisade estimatet och diagram 5.1:3 fö-

Diagram 5.1:3. Importen av insatsvaror, verkstad. Milj. kr., 1959 års priser.

Anm. Varugrupp 115, se tabell B:1 i tabellbilagan. Beräknad import avser enligt redovisad ekvation estimerad import.

refaller detta rätt väl förklara utvecklingen.

Modell:

$$M = 71,43 + 13,63 {}_vO_t^i - 0,13 ({}_vO_t - {}_vX_t) +$$

(1,36)   (0,04)

$$+ 0,34 \Delta L$$

(0,08)

$$R^2 = 0,990 \quad 1959-1969$$

där ${}_vO_t^i$ = produktionsvolymindex, verkstad, 1959 = 100

${}_vO_t$ = produktionsvärde, verkstad, 1959 års pris

${}_vX_t$ = exportvärde, verkstad, 1959 års pris

ΔL = insatslager, verkstad, 1959 års pris

Byggnadsråvaror från verkstadsindustri (116)

Exempel på varor i denna varugrupp: muttrar, bultar, elkylskåp för hushåll, konstruktioner av järn och stål.

Modell:

$$M = -146,85 + 0,023 {}_{b\delta}I_t + 0,05 \Delta L$$

(0,003)   (0,03)

$$R^2 = 0,9071 \quad 1959-1969$$

Importutvecklingen av insatsvarorna framgår av följande tablå.

	Värde 1970 milj.kr.	Volymförändring %/år	
		1960—1970	1970—1975
Insatsvaror från verkstadsindustrin ¹	5 366	8,2	7,7
<i>därav</i> : för industri (115)	4 854	7,9	8,1
för byggnadsverksamhet (116)	453	11,0	3,9
Insatsvaror, handelsfärdigt järn och stål	1 743	4,7	4,0
Insatsvaror, övrigt järn och stål	539	8,2	5,0
Summa järn och stål	2 283	5,4	4,3
<i>därav</i> : för industri	1 994	5,4	4,5
för byggnadsverksamhet	289	5,3	2,5
Insatsvaror, oädla metaller	1 755	3,6	4,3
Insatsvaror, textilvaror	1 775	4,8	4,0
<i>därav</i> : textilindustri (194)	1 527	4,1	3,5
övrig industri (195)	248	11,0	7,5
Insatsvaror, jordbruksprodukter, livsmedel	1 815	3,2	4,2
<i>därav</i> : <i>icke reglerade</i>			
kaffe (144)	642	3,7	2,9
övriga till konsumtionsvaruindustri (144)	252	2,2	7,8
till jordbruk (147)	320	3,5	1,7
<i>reglerade</i>			
till konsumtionsvaruindustri (154)	465	3,6	6,2
till övrig industri (155)	114	7,0	2,8
till jordbruk (157)	22	-9,1	0
Insatsvaror, övrigt till konsumtionsvaruindustri (104)	223	4,7	7,1
Insatsvaror, massaved	31	0	0
Insatsvaror, råolja	985	16,0	10,5
Insatsvaror, industri övrigt (105)	4 766	8,7	6,0
Insatsvaror, byggnadsverksamhet övrigt (106)	536	7,4	4,7
Insatsvaror, jordbruk övrigt (107)	355	3,5	-1,3
Summa, insatsvaror ¹	19 889	6,9	6,3
Konsumtionsvaruindustri ¹	3 168	4,0	4,4
Övrig industri	14 746	7,9	6,7
Byggnadsråvaror	1 278	8,0	4,0
Jordbruksråvaror	697	3,0	0

¹ Inkluderar även grupp 114. Se tablå för konsumtionsvaror.

där $\sum I_t$ = investeringar i byggnader och anläggningar exkl. vägar (nyinvesteringar samt underhåll)

ΔL = förändringar i råvarulager inom verkstadsindustrin.

Precisionen i sambandet är låg, varför en frihandsjustering har vidtagits i prognosen.

Järn och stål

Importen av järn och stål består till drygt 80 % av *handelsfärdigt järn och stål*. Övrigt järn och stål utgörs av tackjärn, ferrolegeringar och produkter som måste undergå vidare bearbetning i järn- och stål-

verken. Denna senare grupp är således en insatsvara till stålindustrin. För importen av handelsfärdigt järn och stål är prognoserad en ökning 1970—1975 på 4 % årligen i försörjningsbalansen, avsnitt 3.7 (tabell 3.7: 1).

Övrigt järn och stål är framskrivet med ett enkelt samband mellan produktion i järn- och stålverken och denna import. Härvid har gruppen bedömts komma att öka med ca 5 %/år 1970—1975. Liksom andra importgrupper är även järn och stål indelat efter användningsområden, i detta fall byggnadsjärn och insats till industrin. Härav följer att järn och stål är delat i fyra grupper. För användningsområdena är bara en schematisk fördelning gjord för att möjliggöra en summering till användningsgrupper.

Insatsvaror för textil- och beklädnadsindustri (194) – konsumtionsvaruinsats

Denna grupp består av varor som utgör insats i den egna industrin – textil, beklädnad, skor och läder – producerade inom den egna industrin eller spånadsråvaror. På samma sätt som den föregående gruppen blir det därför svårt att särskilja efterfrågan från produktionen och konkurrensen mellan produktion och import. Omstruktureringen av TEKO-industrin försvårar även möjligheterna till en bedömning av insatsimporten.

Modell:

$$M = -226,8 + 19,31 O_t - 2,62 P + 1,01 \Delta L$$

(2,50)   (0,45)   (0,48)

$$R^2 = 0,960 \quad 1960-1969$$

där O_t = vägd produktionsindex: 1959 = 100

med

${}_{tb}O_t$ = produktionsindex för textil- och beklädnadsindustrin (vikt 0,89)

${}_{ia}O_t$ = produktionsindex för läderindustrin (vikt 0,11)

P = råvaruprisindex, spånadsämnen

ΔL = råvarulager i textil- och sömnadsindustri, milj. kr., 1959 års pris

Insatsvaror för textil, beklädnad (195) – annan industri

Exempel på varor i denna varugrupp: cordväv, maskinfilt, impregnerade vävnader.

Modell:

$$M = -85,8 + 1,48 O_t$$

(0,43)

där O_t = vägd produktionsindex 1959 = 100

med: gummiproduktionsindex, vikt 0,4

textilproduktionsindex, vikt 0,2

verkstadsproduktionsindex, vikt 0,4

Kaffe

Sedan mitten av 50-talet till mitten av 60-talet ökade råkaffeimporten relativt konstant med ca 6 % om året. Variationerna från år till år kan i ganska stor utsträckning återföras till lagersvängningar hos rosterierna och

till beredskapslagringen av kaffe. De förstnämnda lagervariationerna sammanhänger till stor del med prisfluktuationerna på den internationella kaffemarknaden. Under senare delen av 60-talet kunde man dock börja märka en viss avsakning i förbrukningsökningen (mätt i ton råkaffe). Till en liten del sammanhängde denna med importen av direkt vattenlösligt kaffepulver (»instant coffee»), men till större delen med en preferensförskjutning hos konsumenterna. Därför har vi infört en beteendevariabel för att förklara denna preferensförskjutning, nämligen konsumtionen av maldrycker, med vilken vi modifierar den trendmässiga tillväxten av kaffeimporten. Lagervariationerna anses kunna jämnas ut sig på den period vi prognoserar.

Modell:

$$M = 361,66 - 0,19 C_{\bar{d}l} + 18,90 t$$

(0,09)   (1,53)

$$R^2 = 0,988 \quad 1960-1969$$

där $C_{\bar{d}l}$ = konsumtionen av maldrycker (exkl. starköl), milj. liter

t = tiden

Övriga konsumtionsvaruindustriråvaror

– icke reglerade livsmedel (144) exkl. kaffe
– reglerade livsmedel (154)

– övriga konsumtionsråvaror (104)

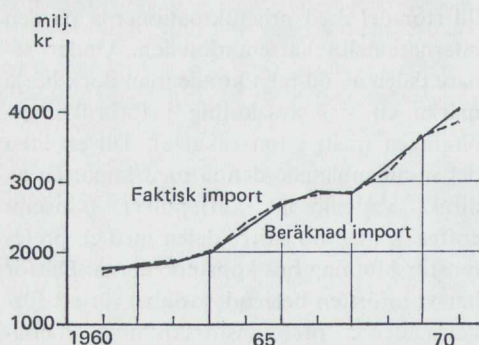
Exempel på varor: 104 djurtarmar; 144 råtobak, kakao, lökar, papper; 154 sockerbeter, bet- och rörsocker, färskt, kylt eller fryst kött, saltat, torkat eller rökt kött, vete samt blandsäd, oljefrön, oljehaltiga nötter, sojabönolja.

För importvarugrupperna 104 och 144 har endast trendextrapolationer gjorts. Gruppen 154 har utarbetats i överensstämmelse med balansberäkningar för vissa reglerade livsmedel i likhet med vad som gjorts för varugrupp 152.

Industriråvaror (155) – reglerade livsmedel

Exempel på varor: vissa animaliska oljor, linolja, beredda oljor samt vax.

Diagram 5.1:4. Importen av insatsvaror, övrigt. Milj. kr., 1959 års priser.

Anm. Varugrupp 105 exkl. vissa mineralier.

Till grund för prognosen ligger trend- och regressionsstudier samt rena gissningar.

Massaved (125)

Här förekommer bara en liten import i samband med gränshandel. Någon större förändring förutses inte.

Råolja (145)

Importen av varugruppen behandlas i avsnitt 5.1.6 tillsammans med bränslen.

Övriga insatsvaror (105) till industrin

I denna stora (4 766 milj. kr. 1970) och snabbt växande (ca 9,5 % i volymmässig årsrat) heterogena importgrupp har samlats all insatsimport till industrin som är svår att särskilja vad avser ursprungs- eller förbrukningskategorier. Gruppen består av ett otal råvaror och produkter av andra material än metaller. Som exempel på produkttyper kan nämnas kemiska produkter, gummi- och plastvaror, trävaror och mineraler. Aluminiumoxid och en del andra malmer och mineraler har särbehandlats då de utgör råvaror för framställning av vissa icke-järnmetaller (se avsnitt 5.1.5). Dessa varor inkluderas dock i gruppen 105.

Det visar sig att denna grupp (exkl. aluminiumoxid m. m.) ganska väl låter sig förklaras med utvecklingen av sammanvägd in-

dustriproduktion för viktigare mottagande branscher och råvarulagrens förändringar inom vissa branscher. Som framgår av en jämförelse mellan diagram 5.1:3 och diagram 5.1:4 har importen för gruppen utvecklats mycket snarlikt importen av insatsvarorna från verkstadsindustri till industri (grupp 115).

Modell:

$$M = -160,1 + 15,22 O_t + 0,26 \Delta L$$

(0,42)   (0,06)

$$R^2 = 0,995 \quad 1960-1969$$

där O_t = vägd produktionsindex, 1959 = 100
 vikt   0,02 gruvindustri
           0,40 järn och stålindustri
           0,34 verkstadsindustri
           0,23 kemisk industri
           0,02 massaindustri

ΔL = råvarulager, värde milj. kr, 1969 års pris, för industribranscherna:
 verkstad, järn och stål, kemisk och jord och sten.

Övriga byggnadsråvaror (106)

Exempel på varor i denna varugrupp: lino-leummattor, lacker, fernissa, planglas.

Modell:

$$M = -118,7 + 0,025 {}_{bb}I_t + 0,13 \Delta L$$

(0,003)   (0,06)

$$R^2 = 0,911 \quad 1960-1969$$

där ${}_{bb}I_t$ = investeringar i byggnader och anläggningar exkl. vägar (nyinvesteringar och underhåll) milj. kr. 1959 års pris

ΔL = lager detaljhandeln, milj. kr. 1959 års pris

Jordbruksråvaror

- icke reglerade livsmedel (147)
- reglerade livsmedel (157)
- övriga jordbruksråvaror (107)

Exempel på varor: 147 melass, oljekakor, köttmjöl, fodermedel; 157 levande djur; 107 naturliga gödselmedel, fiskavfall, kvävegödselmedel, kaligödselmedel, insekts-

gifter, växtgifter.

Till grund för importprognoserna för dessa tre varugrupper ligger trend- och regressionsstudier samt rimlighetsresonemang.

	Milj. kr., 1970	1959 års pris 1975
Utfall resp. prognos:		
Varugrupp 147	276	300
157	24	20
107	278	260
Summa jordbruks- råvaror	578	580

5.1.5 Icke-järn-metaller (övriga metaller)¹

Den svenska importen av övriga metaller steg volymmässigt med drygt 3 1/2 % per år under perioden 1965–1970. Exporten ökade samtidigt med drygt 9 1/2 %. Skillnaden i ökningstakt förklaras till stor del av att den svenska produktionskapaciteten för aluminium utbyggdes kraftigt under perioden. Dessutom skedde en nivåhöjning av silverexporten 1968 i samband med att myntverket slutade använda silver i skiljemyntan. Koppar och aluminium svarade 1970 för närmare 65 % av importvärdet och drygt 80 % av exportvärdet av övriga metaller. För dessa båda metaller har därför gjorts ett försök att sammanställa försörjningsbalanser framför allt med tanke på den konsistensprovning av exporten i förhållande till import och produktion detta ger. På grund av den svenska metallproduktionens mycket ringa andel av världproduktionen torde vid bedömningen av exporten inte någon större hänsyn behöva tagas till utvecklingen av den utländska efterfrågan och prisutvecklingen kan ur svensk synvinkel betraktas som exogen. Under arbetet med balanserna har kontakt tagits med företag i branschen. Försörjningsbalanserna har ändock blivit ganska ofullständiga beroende på svårigheten att få fram uppgifter framför allt avseende insatsen av metaller i olika industrier och omöjligheten att göra en uppdelning av den slutliga förbrukningen på olika kategorier.

Försörjningsbalanserna för såväl koppar

som aluminium är uppbyggda av tre delar.

1. Den första delen avser råvaruinsatsen i den inhemska produktionen av respektive metaller och har framför allt varit till hjälp vid bedömningen av importbehovet av dessa insatsvaror (jfr. avsnitt 5.1.4, övriga insatsvaror).

2. Följande del är en försörjningsbalans för den obearbetade metallen, där råvaruinsatsen kommer in som produktion. Till sammans med importen av obearbetad metall och insatsen av skrot i halvfabrikatproduktionen utgör detta tillgångssidan i balansen. Det skrot som alstras vid smältverken för att åter gå in i raffineringsprocessen återfinns ej i tabellerna (förutom att det kan ha påverkat de residualt beräknade lager rörelserna på råvarusidan). Användningssidan i denna andra del av balanserna utgörs av export samt insats till halvfabrikatproduktionen.

3. Den tredje och sista delen av balanserna avser halvfabrikat. Här ingår naturligtvis insatsen i halvfabrikatproduktionen som produktion, vilken tillsammans med importen ger totala tillgången. På användningssidan finns dels exporten, dels en post som benämnts inhemska förbrukning, men som förutom förbrukning även omfattar eventuella lagerrörelser.

Koppar

Under senare delen av 60-talet föreligger ett samband mellan förändringen i den svenska exportkvantiteten (och därmed även importen) av koppar, och kopparpriset på London Metal Exchange (LME). Detta pris återspeglar oftast tillgång och efterfrågan på världsmarknaden, men kan också i vissa lägen vara ett »fiktivt» pris framför allt påverkat av spekulationshandel med koppar. För att undvika problemet med olika legeringsgrad i kopparmetallerna har beräkningarna för balanserna gjorts i kopparinnehåll, dvs kvantiteterna avser ren koppar med legeringsmetallerna frånräknade. Därefter har prognoserna för export och import schablonmässigt omräknats till total kvantitet.

¹ Avsnittet författat och utarbetat av Marianne Johansson.

Tabell 5.1: 2 Råvaruinsats i produktionen av raffinerad koppar, 1965—1975. Tusen ton koppar-innehåll.

Råvaruinsats	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1975
Malm	33	30	30	32	33	33	45
Skrot	21	22	15	12	13	13	4
Aska och återstoder	5	6	7	6	5	5	5
Kopparskärsten	—	—	1	1	1	1	1
./. Lagerresidual	+8	+7	+5	+4	—	—	—
Råvaruinsats	51	51	48	47	52	52	55

Råvaruinsatsen för framställning av raffinerad koppar består av framför allt malm och skrot. Dessutom används i viss mån kopparskärsten samt aska och återstoder innehållande koppar. I tabellen ovan är råvaruinsatsen beräknad som produktion plus import minus export. Exporten är i det närmaste negligierbar och väntas inte öka under perioden 1970—1975. Under senare delen av 60-talet har insatsen av malm varit relativt konstant. Fram till 1975 beräknas dock dess andel av produktionen öka beroende på att malmbrytningen förutses öka snabbare än utbyggnaden av smältverkskapaciteten. I stället väntas insatsen av skrot minska relativt kraftigt. Den importerade malmens andel av insatsen sjönk under senare delen av 60-talet. Här är räknat med att importkvantiteten kommer att bli i stort sett oförändrad 1970—1975, vilket innebär att andelen importmalm fortsätter att sjunka. De använda kvantiteterna av aska och återstoder samt kopparskärsten är så gott som helt importerade och man torde kunna räkna med ungefär oförändrad import 1970—

1975. Under antagande om oförändrade lager har skrotinsatsen för 1975 beräknats residualt.

Produktionen av raffinerad koppar antages främst betingad av smältverkskapaciteten. För prognosen 1975 har företagets produktionsplaner accepterats. Att blisterkoppar är en »slutprodukt» som dessutom helt går på export beror på att kapaciteten för elektrolys förutses bli begränsad. Den blisterkoppar som beräknas importeras torde vara mer lämpad för direkt användning i halvfabrikatproduktionen än den som framställs i Sverige. Import och export av oarbetad koppar torde sammanhånga med dels utvecklingen av kopparpriserna på LME, dels de svenska producenternas inriktning på den inhemska marknaden. Den minskade andelen importerade råvaror i produktionen av oarbetad koppar torde underlätta en ökad försäljning inom landet, varför exporten beräknas stagnera 1970—1975. Importen förutses däremot stiga för att täcka behovet i halvfabrikatproduktionen, vilken under förutsättning att

Tabell 5.1: 3. Försörjningsbalans för råkoppar, 1965—1975. Tusen ton kopparinnehåll.

	1965	1966	1967	1968	1969	1970 ¹	1975
Tillgång:							
Produktion, raff. koppar	51	51	48	47	52	52	55
Produktion, blisterkoppar	1	1	1	1	1	1	10
Omsmält skrot	28	35	28	20	23	21	25
Importerad raff. koppar	67	57	57	70	64	64	80
Importerad blisterkoppar	—	—	8	9	9	4	9
Summa	147	144	142	147	149	142	179
Användning:							
Export, raff. koppar	19	33	36	30	37	30	30
Export, blisterkoppar	—	—	—	—	—	—	10
Insats (inkl. lager)	128	111	106	117	112	112	139

¹ Se not till tabell 5.1: 4.

Tabell 5.1 :4. Försörjningsbalans för halvfabrikat av koppar, 1965—1975. Tusen ton kopparinnehåll.

	1965	1966	1967	1968	1969	1970 ¹	1975
Produktion	128	111	106	117	112	112	139
Import	23	23	17	16	16	22	18
<i>Summa</i>	<i>151</i>	<i>134</i>	<i>123</i>	<i>133</i>	<i>128</i>	<i>134</i>	<i>157</i>
Export	33	32	25	35	33	25	45
Inhemsk förbrukning (inkl. lager)	118	102	98	98	95	109	112
Kopparpris, LME	459	543	412	515	611	590	500

¹ Lagerrörelserna inom metallverken torde som regel vara negligerbara, men det är högst sannolikt att de under 1970 varit större än vanligt, vilket bekräftas av tillgänglig lagerstatistik. Det finns därför skäl att något närmare analysera utvecklingen 1969—1970. Ingenting tyder på att någon större förändring av halvfabrikatproduktionen skulle ha inträffat 1969—1970, varför den i tabellen satts lika stor 1970 som 1969. Att insatsen i halvfabrikatproduktionen under 1970 (tabell 5.1: 3) satts oförändrad från 1969 har medfört att man fått dra ner skrotinsatsen något från 1969 års nivå, vilket inte är orimligt med tanke på att den minskade exporten, även om den också kan indikera en viss lagerökning hos producenterna (i vilket fall insatsen och därmed halvfabrikatproduktionen kan tänkas ha varit lägre än 1969), till stor del beror på en från svenska producenters sida starkare inriktning på hemmamarknaden än tidigare (sannolikt i samband med kraftigt fallande priser). Detta borde ha medfört en minskad import och att denna minskning uteblev kan tyda på att tillgången på skrot varit begränsad. Det mycket kraftiga prisfallet under loppet av 1970 kan också ha varit orsaken till en mer eller mindre frivillig uppbyggnad av färdigvarulagren hos halvfabrikatproducenterna. Om nämligen råvaran inköpts i början av 1970 torde försäljning av den färdiga produkten till de priser som rådde i slutet av året ha medfört förluster. Därför kan man ha föredragit att skjuta på försäljningarna, dvs. ta en lagerökning, speciellt om man väntade en prishöjning inom en nära framtid (en prisstegring inträffade för övrigt under början av 1971). Detta bekräftas av den relativt kraftiga exportminskningen 1969—1970. Slutsatsen av detta blir alltså att den inhemska förbrukningen 1970 som den framkommer i tabell 5.1: 4 torde vara alldeles för hög. Även om en viss ökning inträffade 1969—1970 var förbrukningen 1970 sannolikt inte högre än 100 tusen ton.

prisprognosen för koppar är riktig bedöms öka 1970—1975. Här är räknat med ett genomsnittspris för koppar på ca 500 pund/ton 1975 att jämföra med 590 pund/ton under 1970.

Balansen för halvfabrikat är som syns av tabellen mycket ofullständig. Omöjligheten att få fram uppgifter om den inhemska förbrukningen har medfört att denna beräknats residualt. Detta är också en av orsakerna till att man inte kan komma längre än till halvfabrikat i balanserna. Dessutom föreligger inte data avseende den totala slutliga konsumtionen; än mindre finns några specifikationer för förbrukarkategorier.

Bortsett från 1967 visar den »inhemska förbrukningen» liksom insatsen av råkoppar (= halvfabrikatproduktionen) en negativ korrelation med kopparpriserna på LME. Den absoluta minskningen av såväl produktion som förbrukning 1965—1970 torde ha samband med den fortgående substitutio-

nen mot aluminium. Denna substitution beräknas fortsätta 1970—1975 såtillvida att förbrukningen av halvfabrikat i förhållande till produktionsutvecklingen torde komma att minska ytterligare. På grund av fallande kopparpriser och i stort sett oförändrat relativpris gentemot aluminium kan man dock räkna med en svag absolut ökning av produktion och förbrukning av halvfabrikat. Importen av halvfabrikat har under de senaste åren varit relativt stabil och väntas förbli så fram till 1975. Exporten däremot beräknas öka i samband med produktionsökningen.

Aluminium

Försörjningsbalanserna för aluminium har gjorts utan hänsyn till att legeringsgraden varierar något. Detta har dock inte bedömts öka felmarginalerna i någon större utsträckning då legeringsgraden för aluminiumprodukter är ganska låg jämfört med

Tabell 5.1: 5. Försörjningsbalans för råaluminium, 1965—1975. Tusen ton.

	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1975
<i>Insatt råvara</i>							
Import alum.oxid	66	44	81	133	121	148	196
./. Lagerresidual	+4	-12	+15	+21	-10	+18	0
Σ Råvaruinsats	62	56	66	112	131	130	196
<i>Råaluminium</i>							
Produktion	32	29	33	57	67	66	100
Import	27	41	30	25	35	40	56
Omsmält skrot	5	-3	8	11	11	11	20
Σ Tillgång	64	67	71	93	113	117	176
Export	2	1	4	16	16	16	20
Insats	62	66	67	77	97	101	156

exempelvis kopparprodukter. Aluminiuminnehållet i de produkter som är mest legerade torde vara ca 90 %.

I balansen för råaluminium utgår man från produktionen av raffinerat råaluminium, varvid man även får en uppskattning av importen av råvaran – aluminiumoxid. Oxiden framställs ur bauxit och som denna malm ej finns i Sverige måste hela förbrukningen importeras. Nyttiggjort aluminiuminnehåll i den importerade oxiden var för perioden 1959–1969 i genomsnitt 51 %. Som framgår av tabell 5.1: 5 kom stora kapacitetstillskott i bruk under 1968 och här är räknat med relativt kraftiga kapacitetutvidgningar fram till 1975. Produktionsprognosen för 1975 bygger på företagens planer och medför en import av aluminiumoxid på bortåt 200 tusen ton.

För att täcka insatsbehovet som 1970–1975 förutses öka i nästan samma takt som 1965–1970 erfordras en ökad import. Exporten av råaluminium består till största delen av sådant som förädlas i utlandet och alltså kommer tillbaka i form av import

av halvfabrikat eller färdiga produkter. Som synes har vi ej kunnat få bort en felaktighet i balansen för 1966. Att skrotinsatsen skulle vara negativ är orimligt. Det kan dock bero på lagersvängningar. Uppgifter om lager rörelserna är svåra att få fram, varför dessa har fått ingå i posten omsmält skrot, som framkommit residualt. I prognosen för 1975 är denna post en gissning.

Liksom för koppar är balansen för halvfabrikat av aluminium ofullständig och man möter samma svårigheter att få uppgifter om användningen. Såväl produktion som efterfrågan av aluminiumprodukter steg kraftigt under 60-talet i samband med ökad användning i verkstadsindustrin, bl. a. substitut för dyrare metaller. Under första hälften av 70-talet torde konsumtionen av aluminiumprodukter fortsätta att stiga i relativt snabb takt. Halvfabrikatproduktionen (= insatsen av råaluminium) beräknas öka i ungefär samma takt som under senare delen av 60-talet. Både export och import förutses därför öka kraftigt 1970–1975.

Tabell 5.1: 6. Försörjningsbalans för halvfabrikat av aluminium, 1965—1975. Tusen ton.

	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1975
Produktion	62	66	67	77	97	101	156
Import	19	22	25	26	32	34	64
<i>Summa</i>	81	88	92	103	129	135	220
Export	8	14	19	18	26	28	60
Inhemsk förbrukning	73	74	73	85	103	107	160

Import av icke-järnmetaller, sammanfattning

	1970	1975	%/år
Koppar, tusen ton	99	115	
1968 års pris	638	729	2,7
Aluminium, tusen ton	74	120	
1968 års pris	259	429	10,7
Övrigt, 1968 års pris	495	562	2,6
Totalt, 1968 års pris	1 392	1 720	4,3
(Totalt 1959 års pris)	931	1 150	4,3

Importen av aluminium förutses öka relativt kraftigt 1970–1975 medan importen av koppar och andra metaller väntas stiga i måttlig takt. Nickelimporten var mycket hög under 1970, sannolikt som en följd av nickelbristen i slutet av 1969, och beräknas ligga på en lägre nivå 1975. För andra metaller, framför allt zink, är här räknat med en fortsatt relativt svag trendmässig ökning. Totala importen av övriga metaller skulle därmed stiga med närmare 4 1/2 % per år 1970–1975.

Export av icke-järnmetaller, sammanfattning

	1970	1975	%/år
Koppar, tusen ton	66	90	
1968 års pris	441	568	5,2
Aluminium, tusen ton	44	80	
1968 års pris	154	270	11,9
Övrigt, 1968 års pris	137	132	-0,7
Totalt, 1968 års pris	732	970	5,8

Under perioden 1970–1975 förutses exporten av koppar och aluminium alltså öka. Exporten av andra metaller beräknas bli ungefär oförändrad 1970–1975. De mest betydande metallerna är då silver och nickel. Silverexporten är helt avhängig produktionen som är relativt svår att prognosera då silvret i det närmaste kan räknas som en biprodukt vid kopparframställningen. Här är räknat med att något mindre silver kommer att exporteras 1975 än 1970. Nickelexporten beräknas ligga på ungefär samma nivå 1975 som 1970, då den emellertid kraftigt översteg den trendmässiga utvecklingen, sannolikt som följd av nickelbristen och de mycket höga priserna. Ex-

porten av övriga metaller totalt förutses i volym öka med genomsnittligt närmare 6 % per år 1970–1975.

5.1.6 Bränslen¹

Den ekonomiska tillväxten i Sverige har medfört en snabb ökning av energibehovet. Under perioden 1955–1970 ökade energiförbrukningen med knappt 6 % per år. Enligt Centrala driftsledningens beräkningar i långtidsutredningens huvudrapport skulle den totala energiförbrukningen öka med knappt 6 1/2 % årligen under perioden 1970–1975 för att under den därpå följande tioårsperioden stiga något långsammare eller med 5 % per år.

Av intresse från importsynpunkt är hur stor del av den beräknade ökningen av energibehovet som kan tillgodoses av vatten- och kärnkraft respektive hur stor del som måste täckas av ökad bränsleimport. Under den tidsperiod som här främst är av intresse – fem år – torde man kunna räkna med att den substitution mellan elenergi och annan energi som kan beräknas föreligga på längre sikt inte kommer att påverka förbrukningen av bränslen, vilka bygger på relationen mellan utvecklingen för olika förbrukarkategorier och förbrukningen av bränslen. På längre sikt kan det vara nödvändigt att räkna med en övergång från oljeuppvärmning till eluppvärmning i snabbare takt än hittills samt en kraftig utbyggnad av kärnkraftverken.

Under perioden 1960–1970 växte den totala tillförseln av flytande bränslen till den svenska marknaden med mellan 8 och 10 % per år. Tillförseln av fasta bränslen (kol och koks) sjönk under samma period. Den kraftiga förbrukningsökningen har till stor del täckts genom import och importandelen var 1960 ungefär 80 % och lika stor 1965. Under perioden 1965–1970 skedde emellertid en kraftig utbyggnad av den svenska raffinaderikapaciteten och importandelen sjönk till ungefär 65 % 1970. Nedgången i importandelen av tillförseln för färdiga bränslen hade dock en motvikt i en

¹ Avsnittet författat av Hans Lindblom.

kraftigt ökande import av råolja.

För att beräkna importbehovet 1975 har försörjningsbalanser för olika bränslekvaliteter upprättats. Balansernas efterfrågesida bestäms genom att studera hur olika förbrukarkategoriernas utveckling har påverkat bränsleförbrukningen. Då beträffande flytande bränslen raffinaderiernas produktionsplaner är kända framkommer importbehovet som en residual. Den ökade raffinaderikapaciteten beräknas medföra en ytterligare sänkning av importandelen fram till 1975 samtidigt som importen av råolja behöver ökas relativt kraftigt.

För att komma förbi svagheterna med att väga ihop olika bränslen med priser har försörjningsbalanser upprättats för fem olika typer. Olika användningsområden motiverar även en sådan uppdelning. Användningssidan i de olika försörjningsbalanserna har delats upp i så homogena användningssektorer som statistiken tillåter. Nedan följer en närmare genomgång av de olika försörjningsbalanserna och av de antaganden och förutsättningar som gäller för importprognosen för 1975.

Flytande bränslen

I gruppen flytande bränslen ingår eldningsoljor och bensin. För eldningsoljorna har två försörjningsbalanser upprättats – en för motorbrännolja och tunna eldningsoljor samt en för tjocka eldningsoljor. Gemensamt för de flytande bränslena är beräkningen av produktionen 1975. Denna har erhållits genom kontakter med raffinaderierna som uppgivit det planerade råoljebehovet 1975. Råoljebehovet är beräknat från den tillgängliga kapaciteten, som beräknas utnyttjas fullt. Under den närmaste femårsperioden kommer ett nytt raffinaderi att byggas och kapacitetstillskottet mätt i råolja uppgår till 6,7 milj. ton. Utifrån det beräknade råoljebehovet har på grundval av den kända relationen mellan input av råolja och output i form av färdiga bränslen produktionen av de olika kvaliteterna framräknats. Relationstalen är bestämda utifrån den tekniska proceduren i raffinaderierna och beräknas ej

komma att ändras. De tre försörjningsbalanserna är redovisade i tabell 5.1:7.

Den svenska raffinaderiproduktionen har sin tyngdpunkt på framställningen av *tjocka oljor*. Även i det under perioden 1970–1975 planerade nya raffinaderier kommer tyngdpunkten i produktionen att ligga på tjockolja. Den kraftigt utbyggda kapaciteten synes vara tillräcklig för att hålla importbehovet oförändrat mellan 1970 och 1975.

Större delen av förbrukningen av tjockolja sker inom industrin och där främst vid framställningen av massa och papper. Förbrukningen av tjocka oljor inom industrin beräknas öka med ca 6 % per år under perioden 1970–1975 (tabell 5.1:7). Industrins förbrukning är framräknad utifrån förhållandet mellan förbrukning och industriproduktion under perioden 1960–1968. Industrin har i beräkningarna av oljeförbrukningen delats upp i tolv branscher och för varje bransch har förbrukningen skrivits fram med långtidsutredningens prognoser för produktionen. Förbrukningen inom industrin är alltså summan av dessa delprognoser. Orsaken till en uppdelning i olika branscher är deras olika oljebehov och deras olika produktionsutveckling såväl under den gångna perioden som under perioden 1970–1975.

En annan stor post på användningssidan för tjocka eldningsoljor är förbrukningen för uppvärmningsändamål i den privata sektorn. Förbrukningen för uppvärmning ökade med 13 1/2 % per år 1960–1965 men ökningstakten avtog avsevärt under den därpå följande femårsperioden. Den årliga tillväxten var då endast 1 1/2 %. Orsakerna till detta brott i utvecklingen torde vara flera. En orsak synes vara övergången från tjocka till tunna oljor som påskyndats av miljövårdsskäl, samt att en övergång från koks till tjocka oljor ägde rum under perioden 1960–1965. Denna utveckling har fortsatt under de senaste fem åren men i betydligt långsammare takt. För perioden 1970–1975 beräknas förbrukningen för uppvärmningsändamål öka med 4 % per år. Denna tillväxt är något högre än den som

Tabell 5.1: 7. Försörjningsbalanser för flytande bränslen, 1960—1975. Tusen m³.

	1960	1965	1968	1970 (preliminär)	1975
<i>Tjocka eldningsoljor</i>					
Produktion	1 468	1 924	4 750	5 666	8 000
Import	4 716	6 534	7 409	10 949	10 475
Export	39	75	637	638	410
Förbrukning: kraftvärme	666	537	2 169	4 511	5 000
industri	3 295	4 404	5 159	6 000	7 665
uppvärmning	1 094	2 051	1 982	2 213	2 700
sjöfart	338	651	896	859	900
annan	752	740	1 316	2 394	1 800
<i>Motorbrännolja och tunna eldningsoljor</i>					
Produktion	673	1 051	2 373	3 943	6 200
Import	4 840	7 229	8 187	8 424	8 880
Export	15	105	477	531	475
Förbrukning: industri	537	742	795	840	1 045
uppvärmning	2 690	4 770	5 575	6 313	8 285
annan	2 271	2 663	3 713	4 683	4 275
<i>Bensin</i>					
Produktion	522	814	1 989	2 114	4 200
Import	2 104	3 289	3 452	3 506	3 310
Export	12	177	702	750	1 000
Förbrukning: industri	92	115	105	130	160
annan	2 522	3 811	4 634	4 740	6 350

Källor: SCB och konjunkturinstitutet.

registrerades för den föregående femårsperioden och hänger samman med en ökande andel lågsvavlig olja, vilket innebär att övergången till tunna oljor förutses bromsas upp.

En särskild post på användningssidan utgörs också av förbrukningen inom sjöfarten. Storleken av denna post sammanhängs med bunkringsvolymen i svenska hamnar.

Förbrukningen av tjocka eldningsoljor i kraftvärmeverken steg kraftigt 1969 och 1970 i samband med den låga fyllnadsgraden i de svenska vattenmagasinen vilket ledde till en kraftigt ökad produktion av elström i kraftvärmeverken. En viss kapacitetsutbyggnad planeras under perioden 1970—1975 men med en normal vattenkraftsproduktion torde elproduktionen vid mindre effektiva kraftvärmeverk helt bortfalla. Därför har oljeförbrukningen vid kraftvärmeverken beräknats bli något större 1975 än 1970.

Beträffande försörjningsbalansens användningssida återstår en post som i tabell 5.1:7 kallats »annan förbrukning». I denna förbrukning ingår lagerförändringar bl. a. av beredskapsskäl samt offentlig förbrukning. Lagringen av beredskapsskäl är en speciellt besvärlig post då uppgifter om lagringskraven är konfidentiella och då dessa lagerförändringar ibland kan vara mycket stora. Den offentliga förbrukningen torde till stor del vara för uppvärmningsändamål och antas växa i samma takt som förbrukningen för övrig uppvärmning.

Exporten har samtidigt som produktionsplanerna inhämtats direkt från företagen. Allmänt sett torde den inhemska produktionen huvudsakligen vara ämnad för hemmamarknaden men i inkörningsskedet för ett nytt raffinaderi synes en större del av produktionen gå till export. Sålunda var exporten av tjocka oljor mycket stor i slutet av 1960-talet.

Ovan redovisade beräkningar för förbruk-

ningen av tjocka oljor och för den inhemska produktionen 1975 resulterar i ett importbehov som minskar med knappt 1 % per år 1970–1975. Denna förhållandevis svaga utveckling sammanhänger med den kraftigt utbyggda raffinaderikapaciteten under perioden. Importandelen av den totala tillförseln beräknas därför minska från drygt 65 % 1970 till drygt 55 % 1975.

Produktionen av *tunna oljor och motorbrännolja* är på samma sätt som tjocka oljor ett resultat av företagens egna uppgifter om råoljebehovet. Produktionen beräknas öka med 9 1/2 % per år 1970–1975.

Av den totala tillgången förbrukas ungefär hälften för uppvärmning. Under perioden 1960–1965 ökade förbrukningen för uppvärmning med ungefär 12 % per år och ökningstakten halverades under nästa femårsperiod. Även här gäller att en övergång från fasta till flytande bränslen ägde rum under den förra femårsperioden men att takten i substitutionen nu har dämpats. Förbrukningen för uppvärmningsändamål beräknas öka med 5 1/2 % per år 1970–1975 vilket är ungefär samma takt som under den föregående femårsperioden.

Även för tunna oljor ligger i posten annan förbrukning de lagerförändringar som företas av beredskapsskäl. Osäkerheten rörande storleken av dessa förändringar är lika stor beträffande tunna oljor som för tjocka oljor. En annan del av posten annan förbrukning av stor betydelse är transportsektorns förbrukning av motorbrännolja, som 1968 utgjorde nästan 15 % av den totala tillförseln av motorbrännolja och tunna eldningsolja. Förbrukningen av motorbrännolja har stigit trendmässigt den senaste tioårsperioden och antas stiga enligt denna trend de närmaste fem åren.

Förbrukningen inom industrin utgör endast 7 % av totala tillgången och förbrukningen 1975 har beräknats på samma sätt som förbrukningen av tjocka oljor – alltså utifrån beräkningarna beträffande produktionsstillväxten för tolv olika branscher.

Skillnaden mellan den beräknade inhemska produktionen och förbrukningen 1975 resulterar i att importen skulle behö-

va öka med 1 % per år fram till 1975. Det innebär att tillväxten av importen under prognosperioden skulle bli ungefär 2 procentenheter lägre än under föregående femårsperiod.

Bensinförbrukningen ökade under 60-talets första hälft med 8 1/2 % per år och 1965–1970 med 6 % per år. Under prognosperioden beräknas förbrukningen av bensin öka med 4 1/2 % årligen. Orsaken till utvecklingen med en successivt sänkt ökningstakt torde till stor del hänga samman med den långsamma tillväxten av bilstocken.

Detta talar för en relativt låg tillväxt av förbrukningen under perioden 1970–1975. Exporten 1975 har som tidigare nämnts inhämtats från raffinaderiföretagen. Prognosen innebär att exporten av bensin skulle uppgå till 1 miljon kbm 1975.

Differensen mellan den beräknade förbrukningen 1975 och den inhemska produktionen av bensin innebär ett importbehov med 3,3 miljoner m³ vilket är av samma storlek som under perioden 1965–1968 och något mindre än importbehovet 1970.

Fasta bränslen

Balanser har upprättats för stenkolk och koks (se tabell 5.1:8). Den totala tillförseln av fasta bränslen har under den senaste tioårsperioden minskat. Tyngdpunkten i den strukturella förändringen med övergång från fasta till flytande bränslen låg på perioden 1960–1965 och tidigare. Under 60-talets andra hälft var den totala tillförseln i stort sett oförändrad. De två behandlade kvaliteterna hänger delvis ihop såtillvida att förbrukningen av stenkolk i gas- och koksverk till en del resulterar i produktion av koks. Under perioden 1970–1975 kommer ett av de större gasverken att lägga ned koksproduktionen vilket visar sig i ett minskat importbehov av stenkolk. Å andra sidan ökar då importbehovet av koks. Den svenska produktionen av stenkolk är negligierbar. Förbrukningen som till större delen ägt rum i gas- och koksverken har alltså till sin helhet täckts genom import. Förbrukningen inom industrin och annan för-

Tabell 5.1: 8. Försörjningsbalanser för stenkol och koks, 1960—1975. Tusen ton.

	1960	1965	1968	1970	1975
<i>Stenkol</i>					
Produktion	250	59	20	20	20
Import	1 929	1 704	1 734	1 660	1 100
Export	0	3	1	139	0
Förbrukning industri	716	501	300	250	270
Förbrukning el-, gas- och koksverk	1 136	1 160	1 212	1 200	750
Annan förbrukning	327	99	241	141	100
<i>Koks</i>					
Produktion	732	897	996	970	600
Import	1 824	1 404	1 074	1 208	1 855
Export	11	9	9	38	0
Förbrukning industri	1 247	1 733	1 808	2 020	2 255
därav: järn- och stålverk	997	1 391	1 512	1 628	1 955
Annan förbrukning	1 298	559	253	170	200

Källor: SCB och konjunkturinstitutet.

brukning har minskat under de senaste tio åren och förutses fortsätta minska. Tillsammans med den tidigare nämnda minskade förbrukningen inom gas- och koksverken beräknas importbehovet av stenkol minska kraftigt mellan 1970 och 1975. Detta har som följd att produktionen av koks väntas minska under samma period från ungefär 1 miljon ton till 0,6 miljoner ton.

Förbrukningen av *koks* inom industrin beräknas öka. De största förbrukarna inom industrin är järn- och stålverken, där dock åtgången per ton stål beräknas minska. Övrig förbrukning har minskat i betydelse under den gångna tioårsperioden. Förbrukningen inom andra sektorer än industrin väntas fortsätta minska under den närmaste femårsperioden om än i betydligt långsammare takt än tidigare.

Genom den minskade inhemska produktionen och den ökade industriförbrukningen ökar importbehovet av koks från 1,2 miljoner ton till ca 1,9 miljoner ton 1975.

Sammanfattning

En sammanvägning av de resultat som framkommit av beräkningarna i de olika försörjningsbalanserna ger en importökning av bränslen 1970–1975 med drygt 2 1/2 % i fasta priser för perioden som helhet. Detta

innebär en ökning med knappt 1/2 % per år. Som tidigare nämnts förutsätter ovan redovisade beräkningar för importen av flytande bränslen en kraftigt utbyggd raffinaderikapacitet, vilket medför en import av råolja på mer än 19 miljoner ton 1975 att jämföra med knappt 12 miljoner ton 1970. I gruppen bränslen ingår även elektrisk ström, fotogen och en del andra produkter till ett värde av drygt 300 milj. kr. 1970. Importen av elström var 1970 osedvanligt hög och beräknas minska till en mer normal nivå 1975. Detta implicerar att bränsleimporten totalt kommer att bli praktiskt taget lika stor 1975 som 1970 i fasta priser.

5.2 Totala importens utveckling i förhållande till BNP och dess komponenter

I olika sammanhang i denna bilaga har vi använt enkla importsamband av typen (1) $M = a + b \cdot Y$ eller (2) $M = AY^c$ där M är importen och Y BNP. Dessa enkla samband har fördelen av att vara lätthanterliga och överskådliga. Här skall vi först undersöka stabiliteten över tiden för den marginella importbenägenheten (b) och importelasticiteten (c). Vidare skall en något utvidgad importfunktion analyseras.

(3) $M = b_0 + b_1y_1 + b_2y_2 + b_3y_3 \dots$ där y_1, y_2, y_3 etc. är olika komponenter av BNP

(konsumtion, investering, export och lager) för att se hur importen påverkas av sammansättningen av BNP-tillväxten. Estimation har gjorts för olika tidsperioder av sambanden (1), (2) samt beträffande (3) med $y_1 = \text{BNP} \cdot \text{.} \cdot \text{ lager}$ och $y_2 = \text{lager}$. Importen¹ och BNP är mätta i 1959 års priser och estimationsperioden 1950–1968 (1954–1968).

Importkoefficienternas stabilitet i tiden

Importkoefficienternas stabilitet i tiden är av intresse om man skall kunna ha någon tilltro till en prognos gjord med samband av typen (1)–(3). För att undersöka stabiliteten har de marginella importbenägenheterna enligt (1) och (3) resp. importelasticiteterna enligt (2) beräknats på 12 olika tidsperioder i 8-års intervall, 1950–1957, 1951–1958 etc. t. o. m. 1961–1968 samt för hela perioden 1950–1968. För hela perioden fick sambanden följande utseende:

- (1) $M = -8163 + 0,339 Y$
(0,007)
 $R^2 = 0,992, d-w = 2,14$
- (2) $M = A \cdot Y^{1,61}$
 $R^2 = 0,988, d-w = 1,86$
- (3) $M = -8183 + 0,335 y_1 + 0,674 y_2$
(0,006) (0,127)
 $R^2 = 0,995, d-w = 1,46$

I beräkningarna med glidande perioder har i allmänhet R^2 fått ett högre värde i (1) än för (2). De marginella importbenägenheterna i (1) förefaller också vara stabilare än importelasticiteten i (2). Fortsättningsvis skall vi också utgå från att den långsiktiga utvecklingen bäst beskrivs med en modell baserad på konstant marginell importbenägenhet för efterfrågan. Importbenägenheten i (1) varierar mellan extremvärdena 0,300 och 0,410 för 1957–1964 resp. 1953–1960. Någon trendmässig utveckling kan knappast konstateras utan koefficienten ligger i de flesta fall mellan 0,32 och 0,36. Den största variabiliteten gäller a-koefficienter som pendlat mellan $-5\ 600$ och $-12\ 250$. Detta

innebär att importekvationen snarast parallellförskjuts fram och tillbaka i tiden utan något påtagligt mönster annat än att benägenheten förändras (linjerna skär ej varandra).

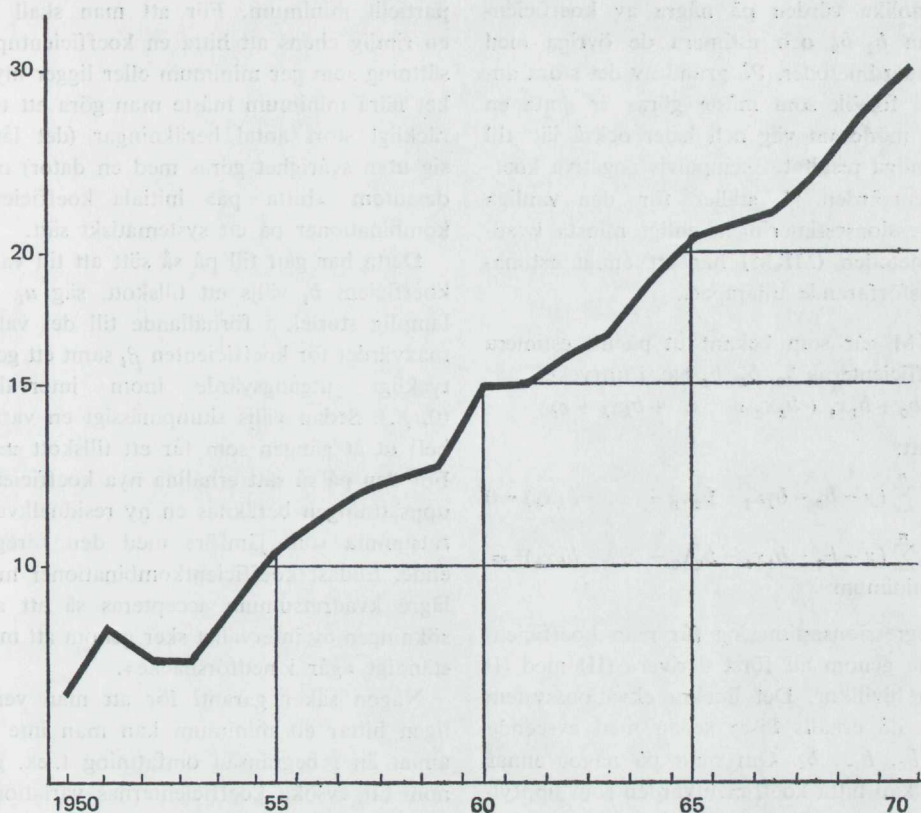
I sambandet (3) är lagren separerade, då man på goda grunder kan anta att det för lagerinvesteringarna råder en annan importbenägenhet än för BNP i övrigt. Det visar sig också att benägenheten för BNP $\cdot$ lager har ett något mindre variationsområde än för hela BNP och tenderar att vara något lägre än för hela BNP. Koefficienten varierar mellan 0,29 (1958–1965) och 0,37 (1961–1968). Någon trendmässig utveckling kan inte konstateras här heller.

Importbenägenheten för lagerinvesteringarna varierar mellan 0,47 (1961–1968) och 0,97 (1954–1961) och ligger över 0,82 utom för 1960–1967 (0,65) och 1961–1968 (0,47). Dessa importbenägenheter är överraskande stora. Även om den är minst för de två senaste perioderna tycks tendensen ej vara att den minskar. Liksom i (1) är a-termen synnerligen varierande från $-5\ 330$ (1958–1965) till $-10\ 780$ (1961–1968). Även för denna estimation får man parallellförskjutningar av importekvationen för olika perioder.

Som framgår av diagram 5.2:1 har importen vissa perioder ökat synnerligen snabbt, avbruten av perioder med svagt ökande eller stagnerande import. Jämför vi nu importelasticiteten och den marginella importbenägenheten för stagnations- resp. expansionsperioder för BNP får vi:

¹ Definitionen av import är total varuimport enligt handelsstatistiken $\cdot$ importen av fartyg, flygplan och vapen. Från maskininvesteringarna är sedan importen av fartyg och flygplan exkluderad. Importen av vapen är bortdragen från offentlig konsumtion. Exporten omfattar varuexport enligt handelsstatistiken. Privat konsumtion inkluderar ej turistnettot. Vid beräkningar med hela BNP är dock inga justeringar gjorda. Med råvaruexport avses här exporten av malm, trävaror, massa, papper, stål och andra metaller, livsmedel och andra råvaror inom SITC 2. Vid tidpunkten för dessa beräkningar var BNP-beräkningarna för 1969 så preliminära att detta år inte kunde inkluderas.

Diagram 5.2:1. Importutveckling 1950—1970, totalt. Milj. kr., 1959 års priser. Log. skala

	Import-elasticitet	Marginell benägenhet
Stagnation 1952—1953	-0,20	-0,03
1957—1959	0,80	0,16
1960—1961	0,12	0,28
1965—1967	0,88	0,22
Expansion 1953—1957	1,63	0,46
1959—1960 ¹	4,91	0,98
1961—1965	1,63	0,38
1967—1970	3,22	0,57

¹ För 1960 visar sannolikt Nationalräkenskaperna fel för BNP varför resultatet får tas med reservation.

Detta visar att samband av typen (1) - (3) är synnerligen känsliga för den konjunkturfas man befinner sig i, vilket beror på kapacitetsutnyttjandet. Detta fenomen som är av största betydelse vid konjunkturanalys kan man eventuellt bortse från när en längre period skall bedömas.

Inverkan av BNP:s sammansättning

Variationerna i den totala importbenägenheten kan eventuellt tolkas så att BNP-sammansättningen har skiftat under den studerade perioden. Detta skulle kunna studeras med ett samband av följande slag:

$$(4) M = b_0 + b_1 C_p + b_2 C_o + b_3 I_{By} + b_4 I_{Bo} + b_5 I_{Ma} + b_6 X_{Fä} + b_7 X_{Rå} + b_8 I_{La}$$

där C står för konsumtion, I investering, X export och subskripten p privat, o offentlig, By byggnader, Bo bostäder, Ma maskiner, $Fä$ färdigvaror, $Rå$ råvaror, La lager. Fördelen med en sådan ansats skulle vara att man får en uppfattning om hur importutvecklingen påverkas av var tillväxten i ekonomin sker.

Dessvärre kan (4) icke estimeras med vanliga metoder då de oberoende variablerna a priori är starkt korrelerade med var-

andra. En teknik är då att sätta in vissa sannolika värden på några av koefficienterna b_1 - b_8 och estimerade de övriga med standardmetoder. På grund av det stora antalet försök som måste göras är detta en rätt mödosam väg och leder också lätt till orimliga resultat, exempelvis negativa koefficientvärden. I stället för den vanliga regressionsestimeringen enligt minsta kvadratmetoden (MKM) har ett annat estimationsförfarande tillämpats.

MKM går som bekant ut på att estimerade koefficienterna b_0, b_1, b_2 etc. i uttrycket

$$y = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_kx_k + \varepsilon_i$$

så att:

$$(I) \sum^n (y - b_0 - b_1x_1 - b_2x_2 - \dots - b_kx_k) = 0$$

$$(II) \sum^n (y - b_0 - b_1x_1 - b_2x_2 - \dots - b_kx_k)^2 = \text{minimum}$$

I regressionsestimering får man koefficienterna genom att först derivera (II) med (I) som bivillkor. Det lineära ekvationssystem som då erhålls löses sedan med avseende på $b_0, b_1, \dots, b_k$. Om man på något annat sätt kan hitta koefficientvärden som uppfyller villkoren (I) och (II) så är dessa också minsta kvadratesimat. Läger man nu restriktioner på koefficienterna $b_1 \dots b_k$ t. ex. $0 < b_i < \beta_i \leq 1$ $i = 1, 2, \dots, k$ så finns inom detta område en uppsättning koefficientvärden för vilket (I) är uppfyllt och (II) är minimum och därmed uppfyller kraven för MKM-estimatet i detta område. Det gäller nu att på något annat sätt än med den vanliga MKM hitta ett minimum på (II) inom ett rimligt intervall för koefficienterna. En mindre kvadratsumma kan dock finnas utanför definitionsområdet och skulle då erhållas vid ordinär MKM:s estimation.

Den här tillämpade estimationsmetoden är i princip mycket enkel. Den består i att hitta till synes sannolika koefficientuppsättningar och beräkna kvadratsumman (med medelvärdecentrerade data så att villkoret (I) är uppfyllt). Genom att med upprepade beräkningar söka av fältet runt dessa koefficientuppsättningar och sedan jämföra de

beräknade kvadratsummorna erhålls ett partiellt minimum. För att man skall ha en rimlig chans att hitta en koefficientuppsättning som ger minimum eller ligger mycket nära minimum måste man göra ett tillräckligt stort antal beräkningar (det låter sig utan svårighet göras med en dator) och dessutom »hitta på» initiala koefficientkombinationer på ett systematiskt sätt.

Detta har gått till på så sätt att till varje koefficient b_i väljs ett tillskott, säg u_i , av lämplig storlek i förhållande till det valda maxvärdet för koefficienten β_i samt ett godtyckligt utgångsvärde inom intervallet $(0, \beta_i)$. Sedan väljs slumpmässigt en variabel¹ ut åt gången som får ett tillskott $\pm u_i$. För den på så sätt erhållna nya koefficientuppsättningen beräknas en ny residualkvadratsumma som jämförs med den föregående. Endast koefficientkombinationer med lägre kvadratsumma accepteras så att avsökningen av intervallet sker genom att man ständigt »går i nedförbacke».

Någon säker garanti för att man verkligen hittar ett minimum kan man inte få annat än i begränsad omfattning t. ex. genom att avsöka koefficienternas variationsområde punktvis i det valda intervallet för att hålla antalet möjliga kombinationer nere.

På detta sätt har vi för importsambandet (4) låtit undersöka 10-tusentals koefficientkombinationer med olika uppsättningar begränsningsvärden β_i och tillskott u_i . Dessa beräkningar gav ett oförutsett resultat. Vårt estimat med den minsta kvadratsumman fick formen:

$$(4) M = -5052 + 0,2 C_p + 0,3 C_o + 0,09 I_{By} + 0,08 I_{Bo} + 0,175 I_{Ma} + 0,375 X_{F\bar{a}} + 0,475 X_{R\bar{a}} + 0,45 I_{La}$$

$$R^2 = 0,998 \quad 1954-1968$$

¹ Förutsättningen för att man skall hitta ett minimum är att funktionen (II) är kontinuerlig och att residualkvadratsumman (funktionsvärdet) kan avta vid förändring av endast en variabel. I och för sig skulle avsökningen kunna göras genom att förändra två eller flera variabler samtidigt och låta avsökningen ske systematiskt kring en viss punkt i definitionsområdet så att man bara fick allt mindre funktionsvärden. Detta kräver dock ofantligt fler beräkningar.

Tabell 5.2: 1. Faktisk och beräknad import enligt vissa importsamband 1954—1968. 1959 års pris.

År	Importvärde, milj.kr. 1959 års pris	Residual (= faktisk-beräknad import) enl. estimat		
		(1) $M = a + b \text{ BNP}$	(3) $M = a + b \text{ (BNP-lager)}$ $+ c \text{ lager}$	(4)
1954	9 028	-336	-168	-116
1955	10 126	174	75	31
1956	10 582	- 9	- 72	-145
1957	11 211	182	112	- 26
1958	11 626	138	267	252
1959	12 254	-329	-127	- 1
1960	14 278	926	674	439
1961	14 546	- 88	-159	- 33
1962	15 349	-248	-192	- 78
1963	16 330	-456	-271	-178
1964	18 157	-523	-627	-425
1965	20 191	326	-104	16
1966	20 661	3	-109	- 61
1967	21 071	-267	11	35
1968	23 047	508	689	290
Standard err. of. est.		406	367	317

Trots att man sannolikhetsmässigt mycket väl kan tänka sig andra koefficientkombinationer med lägre residualkvadratsumma än de här erhållna så torde det vara svårt att hitta en koefficientuppsättning som kommer att ge annat än en marginell sänkning av residualkvadratsumman. Det kan här nämnas att den med (4) beräknade importen ger klart bättre anpassning, även med hänsyn till förlusten av frihetsgrader, till faktiska importen än tidigare ordinära MKM-estimationer givet till resultat, vare sig dessa gjorts med hela BNP eller med någon komponentuppdelning (se tabell 5.2:1).

De marginella importbenägenheter vi estimerat i (4) överensstämmer endast delvis med vad man brukar räkna för de olika BNP-komponenterna. För privat konsumtion (C_p), byggnads- och bostadsinvesteringar, färdigvaruexport (X_{Rd}) och lager ligger benägenheterna till sin storleksordning inom ramen för vad man med utgångspunkt från ekonomisk teori och empirisk kunskap om det faktiska importinnehållet möjligen kan föreställa sig. Det mest uppseendeväckande är de mycket höga importbenägenheterna för offentlig konsumtion (C_o) och råvaruexport (X_{Rd}) samt den låga be-

nägenheten för maskininvesteringarna. Be- träffande maskininvesteringar kan den låga koefficienten möjligen förklaras av att importinnehållet i investeringarna kan vara starkt skiftande. I avsnitt 5.1.3 påvisades ett samband mellan verkstadsexporten och importen av investeringsvaror, vilket kan vara en förklaring till resultatet i (4). Den mycket höga importbenägenheten för exporten och då i synnerhet råvaruexporten är märklig. En möjlig orsak kan vara en konjunkturell samvariation mellan importen och råvaruexporten som inte har något direkt samband.

På likartat sätt kan det tänkas att den höga importbenägenheten för offentlig konsumtion kommit fram. Det kan ju vara helt slumpmässigt så att de offentliga utgifterna råkar expandera särskilt starkt när importen av helt andra orsaker också gör det. Även om man bortser från slumpmässigheten kan detta vara tänkbart, t. ex. om de ekonomiskt politiska åtgärderna verkar med en viss lag. T. ex. en ökning av den offentliga konsumtionen (särskilt då varudelen) som sätts in i stabiliseringsssyfte får effekt först när ekonomin börjar expandera. Denna tolkning pekar i så fall på behovet av dynamiska importfunktioner (med lagstruk-

Den slutsats vi dragit av de här relaterade undersökningarna är att importfunktioner av typen (4) bör undvikas för prognosändamål. Vad beträffar de enklare sambanden av typ (1) - (3) förefaller dessa för en längre tidsperiod kunna ge en viss vägledning för importutvecklingen. En sådan beräkning ger dock ingen upplysning om det konjunkturella importförloppet, vilket helt kan förrycka resultatet för prognosen i den mån denna avser skillnaden i nivån mellan prognosperiodens början och slut.

Table with 3 columns and 12 rows, containing numerical data for years 1968-1977.

Under en månad behandlas varje månad... Enligt resultatet från den första delen av undersökningen... Detta resultat gäller för hela den undersökta perioden...

Enligt resultatet från den andra delen av undersökningen... Dessa resultat gäller för hela den undersökta perioden... Detta resultat gäller för hela den undersökta perioden...

Table with 4 columns and 12 rows, containing numerical data for years 1968-1977, likely related to the first table.

Under en månad behandlas varje månad... Enligt resultatet från den första delen av undersökningen... Detta resultat gäller för hela den undersökta perioden...

Enligt resultatet från den andra delen av undersökningen... Dessa resultat gäller för hela den undersökta perioden... Detta resultat gäller för hela den undersökta perioden...

Appendix Viktigare använda källor för utrikeshandelsprognoserna 1970—1975

- [1] Export och import 1966—1970, 1965 års långtidsutredning, bilaga 1. SOU 1966: 2.
- [2] Economic Projections for Europe 1965 to 1980, A Progress Report by the Secretariat of Economic Commission for Europe. Genève, September 1969. (Stencil)
- [3] Det statistiska grundmaterialet för utrikeshandeln är, vad avser Sverige: SOS Utrikeshandel, i bearbetningar inom konjunkturinstitutet.
För internationell utrikeshandel är de viktigaste källorna:
OECD: Commodity Trade: Imports, årlig publikation.
United Nations Trade statistics, olika publikationer.
UNCTAD: Handbook of International Trade and Development statistics, United Nations, New York 1969.
GATT: International Trade, årlig publikation.
- [4] The Growth of Output in OECD Countries 1960—1980, Working Party No 2 of the Economic Policy Committee. OECD, Paris 1970 (stencil).
- [5] Working Party No 2 of the Economic Policy Committee. OECD, Replies of the Questionnaire for Projections of Demand 1970—1975, 1975—1980, Paris 1970. (Stenciler för vissa länder.)
- [6] Trade Prospects and Capital Needs of Developing Countries, Study prepared by the UNCTAD Secretariat, United Nations, New York 1968.
- [7] Norge: Langtidsprogrammet 1970—1973, Finans- og tolldepartementet, St. meld, nr 55. (1968—1969), Oslo 1969.
- [8] Finland: Outlook for Growth in the Finnish Economy 1969—1973, The Secretariat of the Economic Council, Helsinki 1969.
- [9] Storbritannien: The Task Ahead, Economic Assessment to 1972, Department of Economic Affairs, Her Majesty's Stationary Office, London 1969.
- [10] Västtyskland: Perspektiven des Wirtschaftswachstums in der Bundesrepublik Deutschland bis zum Jahre 1980, Die wirtschaftliche Lage in der Bundesrepublik Deutschland, 3. Vierteljahr 1968, Der Bundesminister für Wirtschaft, Bonn 1968.
- [11] Frankrike: Rapport sur les principales options qui commandent la préparation du VIe Plan, Rapport de M. le Commissaire général au Plan sur les travaux de la Commission de l'économie générale et du financement, Paris 1970.
- [12] Japan: OECD Economic Surveys, Paris July 1969.
- [13] Canada: Perspective 1975, Sixth Annual Review, Economic Council of Canada, Ottawa September 1969.
- [15] USA: U.S. Economic Growth to 1975: Potentials and Problems, Joint Economic Committees, Congress of the United States, Washington 1966.
- [16] USA: The secret of getting ahead, US Government printing office: 1967—267—978, Washington 1966.
- [17] Virkesbalanser 1967, Betänkande avgivet av Virkesbalansutredningen, Stockholm 1968, SOU 1968: 9.
- [18] European Timber Trends and Prospects, 1950—1980, An interim review, FAO/ECE, Genève 1969.
- [19] World Pulp and Paper Capacities, FAO (årlig publikation).
- [20] The Pulp and Paper Industry OECD, Paris (årlig publikation).

- [21] World Demand for Paper to 1975, FAO, Rom 1960.
- [22] Pulp and Paper Prospects in Western Europe, Arne Sundelin, FAO, München 1963.
- [23] De framtida behoven av papperscellulosa i Västeuropa – en långtidsprognos, Arne Sundelin, Stockholm 1964.
- [24] Marknadsöversikt, Svenska Cellulosa- och Pappersbruksföreningen (årlig publikation.)
- [25] The Demand for Paper and Paperboard in Western Europe 1950–1962, Carl Johan Åberg, Stockholm Economic Studies 1968.
- [26] Skogsindustrins strukturomvandling och expansionsmöjlighet, Lars Wohlin, IUI 1970.
- [27] Korttids- och Långtidsperspektiv på det svenska skogsbruket. Artikel av professor Torsten Streiffert i Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens tidskrift nr 1–2, 1970.
- [28] European Tariff Survey, Federation of Swedish Industries, Stockholm 1960.
- [29] Europeiska Ekonomiska Gemenskapen, del I–VII, Handelsdepartementet, Stockholm 1970.
- [30] Development in the iron and steel industry, Special report 1964, Her Majesty's Stationary Office 1964.
- [31] Utvecklingstendenser för svensk stålindustri, Erik Ruist, IUI 1966.
- [32] Svensk stålindustri inför 1970-talet. En studie av Jernkontorets strukturkommitté, Stockholm 1969.
- [33] TEKO-industrierna inför 70-talet, del 1. Analys, slutsatser, förslag, Betänkande avgivet av TEKO-utredningen, Stockholm 1970, SOU 1970: 59.

	1000	1001	1002	1003	1004	1005	1006	1007	1008	1009	1010	1011	1012	1013	1014	1015	1016	1017	1018	1019	1020						
L.M.A.C. T.M.001																											
L.M.A.C. T.M.002																											
L.M.A.C. T.M.003																											
L.M.A.C. T.M.004																											
L.M.A.C. T.M.005																											
L.M.A.C. T.M.006																											
L.M.A.C. T.M.007																											
L.M.A.C. T.M.008																											
L.M.A.C. T.M.009																											
L.M.A.C. T.M.010																											
L.M.A.C. T.M.011																											
L.M.A.C. T.M.012																											
L.M.A.C. T.M.013																											
L.M.A.C. T.M.014																											
L.M.A.C. T.M.015																											
L.M.A.C. T.M.016																											
L.M.A.C. T.M.017																											
L.M.A.C. T.M.018																											
L.M.A.C. T.M.019																											
L.M.A.C. T.M.020																											
L.M.A.C. T.M.021																											
L.M.A.C. T.M.022																											
L.M.A.C. T.M.023																											
L.M.A.C. T.M.024																											
L.M.A.C. T.M.025																											
L.M.A.C. T.M.026																											
L.M.A.C. T.M.027																											
L.M.A.C. T.M.028																											
L.M.A.C. T.M.029																											
L.M.A.C. T.M.030																											

Tabellbilaga

Statistiska medel- och utvärderingssektionen

Tabell A: I. Exportvärden milj. kr löpande priser. Varuvis.

Hela världen	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
TRÅVAROR	871.8	1084.1	1014.7	977.4	1052.2	1284.2	1341.6	1252.6	1303.4	1463.3	1635.7	1763.7
RUNDEVIRKE	95.0	71.7	83.5	91.1	102.3	138.4	172.9	179.5	204.1	190.6	196.9	298.3
MASSA	1635.1	1847.5	1739.3	1683.0	1953.4	2281.1	2236.9	2332.0	2267.9	2243.3	2452.7	2965.1
PAPPER	1150.5	1351.8	1457.3	1505.2	1695.4	1916.7	1940.7	2072.1	2132.9	2377.6	2705.7	3093.9
JÄRNVÄLM	842.1	1053.3	1083.3	980.0	926.6	1116.5	1120.9	1013.2	944.8	1104.3	1218.7	1200.3
LIVSMEDEL	463.8	446.1	495.8	575.7	618.2	618.7	708.4	710.7	730.4	705.3	852.1	835.9
ÖVR METALLER	255.4	264.7	251.7	250.8	277.1	305.9	429.9	615.5	552.6	685.3	836.8	854.6
BRÄNSLEN	47.3	61.1	56.1	61.6	76.9	102.5	122.5	137.1	191.6	332.9	295.7	330.2
ÖVR RÄVAROR	300.6	324.4	348.0	368.7	404.3	480.7	518.8	561.7	473.9	504.2	534.3	560.1
RAVAROR TOT	5661.6	6504.7	6529.8	6493.5	7106.4	8244.7	8592.6	8874.4	8801.6	9606.8	10728.6	11902.1
KEMISKA PROD	344.2	384.3	412.7	458.5	535.0	641.5	721.2	830.2	887.1	1023.9	1213.6	1447.3
JÄRN & STÅL	809.2	1021.8	1154.4	1126.0	1229.3	1508.7	1664.6	1846.9	2104.2	2257.0	2619.8	3131.8
PERSONBILAR	284.5	318.3	305.8	365.1	450.4	524.1	602.2	750.8	965.7	1082.8	1198.2	1641.2
VERKST-BILAR	2667.6	3314.8	3981.5	4576.5	4782.1	5567.9	5971.6	7114.0	7453.7	8208.7	9605.6	12128.3
TEXTILVAROR	181.9	221.0	314.5	380.0	413.7	499.1	537.9	651.2	770.6	836.4	1015.1	1147.4
ANDRA VAROR	425.9	470.9	531.3	592.7	660.0	748.6	834.4	930.0	1042.3	1153.1	1369.2	1612.1
FÄRDIGVAROR	4713.3	5731.1	6700.2	7498.8	8070.5	9489.9	10331.9	12123.1	13223.6	14561.9	17021.5	21108.1
RÅ+FÄRDIGVAR	10374.9	12235.8	13230.0	13992.3	15176.9	17734.6	18924.5	20997.5	22025.2	24168.7	27750.1	33010.2
FLYG & VAPEN	139.2	106.8	82.4	76.6	80.6	94.8	136.3	85.9	101.5	125.4	114.1	238.9
FARTYG	910.3	930.2	885.6	1060.5	1310.3	1184.1	1480.3	988.0	1295.3	1259.0	1561.6	1834.6
TOTAL EXPORT	11424.4	13272.8	14198.0	15129.4	16567.8	19013.5	20541.1	22071.4	23422.0	25553.1	29425.8	35083.7

Tabell A: 2. Procentuella årliga förändringar för exportvärden. Löpande priser.

	59/70	59/60	60/61	61/62	62/63	63/64	64/65	65/66	66/67	67/68	68/69	69/70
Hela världen												
TRAVAROR	6.6	24.4	-6.4	-3.7	7.7	22.0	4.5	-6.6	4.1	12.3	11.8	7.8
RUNDVIRKE	11.0	-24.5	16.5	9.0	12.3	35.3	24.9	3.8	13.7	-6.6	3.3	51.5
MASSA	5.6	13.0	-5.9	-3.2	16.1	16.8	-1.9	4.3	-2.7	-1.1	9.3	20.9
PAPPER	9.4	17.5	7.8	3.3	12.6	13.1	1.3	6.8	2.9	11.5	13.8	14.3
JÄRNMALM	3.3	25.1	2.8	-9.5	-5.4	20.5	0.4	-9.6	-6.8	16.9	10.4	-1.5
LIVSMEDEL	5.5	-3.8	11.1	16.1	7.4	0.1	14.5	0.3	2.8	-3.4	20.8	-1.9
ÖVR METALLER	11.6	3.6	-4.9	-0.4	10.5	10.4	40.5	43.2	-10.2	24.0	22.1	2.1
BRÄNSLEN	19.3	29.2	-8.2	9.8	24.8	33.3	19.5	11.9	39.8	73.7	-11.2	11.7
ÖVR RAVAROR	5.8	7.9	7.3	5.9	9.7	18.9	7.9	8.3	-15.6	6.4	6.0	4.8
RAVAROR TOT	7.0	14.9	0.4	-0.6	9.4	16.0	4.2	3.3	-0.8	9.1	11.7	10.9
KEMISKA PROD	13.9	11.7	7.4	11.1	16.7	19.9	12.4	15.1	6.9	15.4	18.5	19.3
JÄRN & STÅL	13.1	26.3	13.0	-2.5	9.2	22.7	10.3	11.0	13.9	7.3	16.1	19.5
PERSONBILAR	17.3	11.9	-3.9	19.4	23.4	16.4	14.9	24.7	28.6	12.1	10.7	37.0
VERKST-BILAR	14.8	24.3	20.1	14.9	4.5	16.4	7.3	19.1	4.8	10.1	17.0	26.3
TEXTILVAROR	18.2	21.5	42.3	20.8	8.9	20.6	7.8	21.1	18.3	8.5	21.4	13.0
ANDRA VAROR	12.9	10.6	12.8	11.6	11.4	13.4	11.5	11.5	12.1	10.6	18.7	17.7
FÄRDIGVAROR	14.6	21.6	16.9	11.9	7.6	17.6	8.9	17.3	9.1	10.1	16.9	24.0
RA+FÄRDIGVAR	11.1	17.9	8.1	5.8	8.5	16.9	6.7	11.0	4.9	9.7	14.8	19.0
FLYGT & VAPEN	5.0	-23.3	-22.8	19.0	5.2	17.6	43.8	-37.0	18.2	23.5	-9.0	109.4
FARTYG	6.6	2.2	-4.8	17.7	23.6	-9.6	25.0	-33.3	31.1	-2.8	24.0	17.5
TOTAL EXPORT	10.7	16.2	7.0	6.6	9.5	14.8	8.0	7.4	6.1	9.1	15.2	19.2

Tabell A. 3. Exportvärden milj. kr 1968 års priser. Varuvis. Varusummor adderade.

Hela världen	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
TRAVAROR	1056.7	1167.7	1041.3	1050.0	1113.3	1285.5	1210.7	1143.4	1270.4	1463.3	1547.8	1565.4
RUNDVIRKE	101.2	70.8	79.8	88.4	101.7	131.0	161.5	165.4	199.7	190.6	207.1	288.5
MASSA	1610.1	1763.4	1639.9	1730.1	1968.4	2139.1	2043.4	2231.6	2200.8	2243.3	2299.8	2353.8
PAPPER	1183.5	1370.9	1469.9	1536.2	1724.5	1931.6	1923.6	2031.9	2077.0	2377.6	2687.2	2868.4
JÄRNMALM	575.2	734.8	756.5	727.5	758.8	923.2	934.8	858.6	902.5	1104.3	1244.1	1106.6
LIVSMEDEL	483.0	487.8	529.4	616.6	637.6	583.5	651.3	647.4	681.7	705.3	813.3	670.0
ÖVR METALLER	412.9	401.6	398.3	396.0	435.8	397.3	462.8	564.0	586.0	685.3	754.5	732.4
BRÄNSLEN	49.9	63.8	60.2	64.2	77.1	101.3	121.4	138.0	188.1	332.9	330.8	369.3
ØVR FÄVAROR	315.5	334.2	391.2	405.3	424.2	434.6	460.5	515.4	480.2	504.2	480.7	521.7
FÄVAROR TOT	5788.0	6395.0	6366.6	6614.2	7241.5	7927.0	7969.9	8295.6	8586.4	9606.8	10375.2	10476.1
KEMISKA PROD	325.6	358.3	391.0	448.0	525.1	616.8	690.7	805.9	860.3	1023.9	1223.6	1391.6
JÄRN & STÅL	839.5	969.0	1093.4	1088.7	1242.0	1498.7	1618.2	1803.8	2073.3	2257.0	2451.2	2446.0
PERSONBILAR	331.9	365.5	343.4	408.5	491.5	571.7	656.9	817.4	997.7	1082.8	1163.0	1535.3
VERKST-BILAR	3606.8	4380.6	5088.2	5688.6	5728.4	6438.4	6703.6	7725.1	7633.9	8208.7	9344.9	11070.0
TEXTILVAROR	225.7	264.6	364.4	426.4	453.4	532.4	556.8	657.3	768.0	836.4	979.3	1066.0
ANDRA VAROR	510.3	557.5	627.1	684.5	741.0	815.1	879.1	945.7	1040.9	1153.1	1347.3	1493.0
FÄRDIGVAROR	5839.8	6895.4	7907.4	8744.7	9181.5	10473.1	11105.3	12755.2	13374.1	14561.9	16509.1	19001.8
RA&FÄRDIGVAR	11627.8	13290.5	14274.0	15358.9	16423.0	18400.0	19075.2	21050.8	21960.5	24168.7	26884.4	29477.9
FLYG & VAPEN	299.5	249.1	193.4	186.2	182.8	179.4	217.3	110.3	125.8	125.4	103.2	291.7
FÄRTYG	820.5	846.0	836.9	1073.5	1335.8	1336.2	1699.7	1135.2	1398.5	1259.0	1507.5	1571.0
TOTAL EXPORT	12747.7	14385.5	15304.3	16618.7	17941.5	19915.5	20992.3	22296.3	23484.8	25553.1	28495.0	31340.6

Tabell A: 4. Procentuella årliga förändringar för exportvärden. 1968 års priser.

Hela världen	59/70	59/60	60/61	61/62	62/63	63/64	64/65	65/66	66/67	67/68	68/69	69/70
TRÄVAROR	3.6	10.5	-10.8	0.8	6.0	15.5	-5.8	-5.6	11.1	15.2	5.8	1.1
RUNDVIRKE	10.0	-30.0	12.7	10.7	15.1	28.8	23.3	2.4	20.7	-4.6	8.7	39.3
MASSA	3.5	9.5	-7.0	5.5	13.8	8.7	-4.5	9.2	-1.4	1.9	2.5	2.4
PAPPER	8.4	15.8	7.2	4.5	12.3	12.0	-0.4	5.6	2.2	14.5	13.0	6.7
JÄRNMÅLM	6.1	27.8	3.0	-3.8	4.3	21.7	1.3	-8.2	5.1	22.4	12.7	-11.1
LIVSMEDEL	3.0	1.0	8.5	16.5	3.4	-8.5	11.6	-0.6	5.3	3.5	15.3	-17.6
ÖVR METALLER	5.3	-2.7	-0.8	-0.6	10.0	-8.8	16.5	21.9	3.9	16.9	11.6	-4.2
BRÄNSLEN	20.0	27.9	-5.5	6.6	20.1	31.3	19.9	13.7	36.3	77.0	-0.6	11.6
ÖVR RÄVAROR	4.7	5.9	17.1	3.6	4.7	2.4	6.0	11.9	-6.8	5.0	-4.7	8.5
RÄVAROR TOT	5.5	10.5	-0.4	3.9	9.5	9.5	0.5	4.1	3.5	11.9	8.0	1.0
KEMISKA PROD	14.1	10.0	9.1	14.6	17.2	17.5	12.0	16.7	6.8	19.0	19.5	13.7
JÄRN & STÅL	10.2	15.4	12.8	-0.4	14.1	20.7	8.0	11.5	14.9	8.9	8.6	-0.2
PERSONBILAR	14.9	10.1	-6.0	19.0	20.3	16.3	14.9	24.4	22.1	8.5	7.4	32.0
VERKST-BILAR	10.7	21.5	16.2	11.8	0.7	12.4	4.1	15.2	-1.2	7.5	13.8	18.5
TEXTILVAROR	15.2	17.2	37.7	17.0	6.3	17.4	4.6	18.1	16.8	8.9	17.1	8.9
ANDRA VAROR	10.3	9.3	12.5	9.2	8.3	10.0	7.8	7.6	10.1	10.8	16.8	10.8
FÄRDIGVAROR	11.3	18.1	14.7	10.6	5.0	14.1	6.0	14.9	4.9	8.9	13.4	15.1
RI+FÄRDIGVAR	8.8	14.3	7.4	7.6	6.9	12.0	3.7	10.4	4.3	10.1	11.2	9.6
FLYG & VAPEN	-0.2	-16.8	-22.3	-3.7	-1.9	-1.9	21.2	-49.3	14.1	-0.3	-17.7	182.8
FARTYG	6.1	3.1	-1.1	28.3	24.4	0.0	27.2	-33.2	23.2	-10.0	19.7	4.2
TOTAL EXPORT	8.5	12.8	6.4	8.6	8.0	11.0	5.4	6.2	5.3	8.8	11.5	10.0

Tabell A: 5. Exportprisindex 1968 = 100.

Vara	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
TRÄVAROR	82.50	92.84	97.45	93.09	94.51	99.90	110.81	109.55	102.60	100.00	105.68	112.67
RUNDEVIRKE	93.89	101.24	104.72	103.07	100.56	105.64	107.04	108.53	102.21	100.00	95.07	103.39
MASSA	101.55	104.77	106.06	97.28	99.24	106.64	109.47	104.50	103.05	100.00	106.65	125.97
PAPPER	97.21	98.61	99.14	57.98	98.31	99.23	100.89	101.98	102.69	100.00	100.69	107.86
JÄRNMALM	146.41	143.34	143.19	134.70	122.11	120.94	119.91	118.01	104.69	100.00	97.96	108.47
LIVSMEDEL	96.02	91.46	93.66	93.37	96.96	106.04	108.77	109.77	107.14	100.00	104.77	124.76
ÖVR METALLER	61.86	65.91	63.20	63.33	63.59	77.00	92.90	109.14	94.30	100.00	109.45	116.68
BRÄNSLEN	94.80	95.71	93.12	95.92	99.70	101.20	100.89	99.34	101.87	100.00	89.38	89.41
ÖVR RÄVAROR	95.29	97.06	88.95	90.98	95.30	110.60	112.66	108.98	98.68	100.00	111.16	107.37
RÄVAROR TOT	98.53	101.46	102.21	58.09	98.14	103.68	107.61	107.00	102.50	100.00	102.10	112.49
KEMISKA PROD	105.70	107.25	105.56	102.35	101.88	104.01	104.41	103.01	103.11	100.00	99.18	104.00
JÄRN & STÅL	96.39	105.45	105.58	103.43	98.98	100.67	102.87	102.39	101.49	100.00	106.88	128.04
PERSONBILAR	85.73	87.09	89.04	89.37	91.63	91.67	91.67	91.85	96.79	100.00	103.03	106.90
VERKST-BILAR	73.96	75.67	78.25	80.45	83.48	86.48	89.08	92.09	97.64	100.00	102.79	109.56
TEXTILVAROR	80.58	83.53	86.30	89.11	91.24	93.74	96.61	99.07	100.34	100.00	103.66	107.64
ANDRA VAROR	83.47	84.47	84.73	86.59	89.07	91.84	94.92	98.34	100.14	100.00	101.63	107.98
FÄRDIGVAROR	80.56	83.27	85.08	86.34	88.15	90.73	93.05	95.11	98.87	100.00	103.14	111.46
RÄ+FÄRDIGVAR	88.03	90.80	92.09	90.94	91.98	95.85	98.85	99.79	100.29	100.00	102.73	111.85
FLYG & VAPEN	46.48	42.88	42.60	41.13	44.10	52.85	62.72	77.90	80.68	100.00	110.61	81.89
FARTYG	110.95	109.95	105.82	58.79	98.09	88.62	87.09	87.03	92.62	100.00	103.59	116.78
TOTAL EXPORT	89.69	91.49	92.51	91.14	92.09	94.83	97.80	98.99	99.73	100.00	103.33	112.51

Tabell A. 6. Årliga procentuella exportprisförändringar.

Vara	59/60	60/61	61/62	62/63	63/64	64/65	65/66	66/67	67/68	68/69	69/70
TRÄVAROR	12.53	4.97	-4.47	1.53	5.70	10.92	-1.14	-6.34	-2.53	5.68	6.61
RUNDVIRKE	7.83	3.44	-1.58	-2.44	5.05	1.33	1.39	-5.82	-2.16	-4.93	8.75
MASSA	3.17	1.23	-8.28	2.01	7.46	2.65	-4.54	-1.39	-2.96	6.65	18.12
PAPPER	1.44	0.54	-1.17	0.34	0.94	1.67	1.08	0.70	-2.62	0.69	7.12
JÄRNMALM	-2.10	-0.10	-5.93	-9.35	-0.96	-0.85	-1.58	-11.29	-4.48	-2.04	10.73
LIVSMEDEL	-4.75	2.41	-0.31	3.84	9.36	2.57	0.92	-2.40	-6.66	4.77	19.08
ÖVR METALLER	6.55	-4.11	0.21	0.41	21.09	20.65	17.48	-13.60	6.04	9.45	6.61
BRÄNSLEN	0.96	-2.71	3.01	3.94	1.50	-0.31	-1.54	2.55	-1.84	-10.62	0.03
ÖVR RÄVAROR	1.86	-8.36	2.28	4.75	16.05	1.86	-3.27	-9.45	1.34	11.16	-3.41
RÄVAROR TOT	2.87	0.74	-4.03	0.05	5.64	3.79	-0.57	-4.21	-2.44	2.10	10.18
KEMISKA PROD	1.47	-1.58	-3.04	-0.46	2.09	0.38	-1.34	0.10	-3.02	-0.82	4.86
JÄRN & STÅL	9.40	0.12	-2.04	-4.30	1.71	2.19	-0.47	-0.88	-1.47	6.88	19.80
PERSONBILAR	1.59	2.24	0.37	2.53	0.04	0.0	0.20	5.38	3.32	3.03	3.76
VERKST-BILAR	2.31	3.41	2.81	3.77	3.59	3.01	3.38	6.03	2.42	2.79	6.59
TEXTILVAROR	3.66	3.32	3.26	2.39	2.74	3.06	2.55	1.28	-0.34	3.66	3.84
ANDRA VAROR	1.20	0.31	2.20	2.86	3.11	3.35	3.60	1.83	-0.14	1.63	6.25
FÄRDIGVAROR	3.36	2.17	1.48	2.10	2.93	2.56	2.21	3.95	1.14	3.14	8.07
RÄFÄRDIGVAR	3.15	1.42	-1.25	1.14	4.21	3.13	0.95	0.50	-0.29	2.73	8.88
FLYGG & VAPEN	-7.75	-0.65	-3.45	7.22	19.84	18.68	24.20	3.57	23.95	10.61	-25.97
FÄRTYG	-0.90	-3.76	-6.64	-0.71	-9.65	-1.73	-0.07	6.42	7.97	3.59	12.73
TOTAL EXPORT	2.69	1.11	-1.48	1.04	2.98	3.13	1.22	0.75	0.27	3.33	8.88

Tabell A. 7. Årliga genomsnittliga procentuella exportprisförändringar.

Vara	1959—70	1960—70	1960—65	1965—70	Trend ¹	R (2) ²
TRÄVAROR	2.87	1.95	3.60	0.33	2.05	0.665
RUNDEVIRKE	0.88	0.21	1.12	-0.69	0.13	0.011
MASSA	1.98	1.86	0.88	2.85	0.91	0.240
PAPPER	0.95	0.90	0.46	1.35	0.61	0.598
JÄRNMALM	-2.69	-2.75	-3.51	-1.99	-3.64	0.895
LIVSMEDEL	2.41	3.15	3.53	2.78	1.99	0.629
ÖVR METALLER	5.94	5.88	7.11	4.66	6.70	0.867
BRÄNSLEN	-0.53	-0.68	1.06	-2.39	-0.17	0.016
ÖVR RÄVAROR	1.09	1.01	3.03	-0.96	1.47	0.406
RÄVAROR TOT	1.21	1.04	1.18	0.89	0.66	0.316
KEMISKA PROD	-0.15	-0.31	-0.54	-0.08	-0.41	0.403
JÄRN & STÅL	2.61	1.96	-0.49	4.47	1.02	0.258
PERSONBILAR	2.03	2.07	1.03	3.12	1.82	0.896
VERKST-BILAR	3.64	3.77	3.32	4.23	3.59	0.991
TEXTILVAROR	2.67	2.57	2.95	2.19	2.49	0.974
ANDRA VAROR	2.37	2.49	2.36	2.61	2.38	0.967
FÄRDIGVAROR	3.00	2.96	2.25	3.68	2.68	0.968
RÄ+FÄRDIGVAR	2.20	2.11	1.71	2.50	1.79	0.891
FLYG & VAPEN	5.28	6.68	7.90	5.48	9.51	0.824
FARTYG	0.47	0.60	-4.55	6.04	-0.37	0.018
TOTAL EXPORT	2.14	2.09	1.34	2.84	1.73	0.868

¹ Trend avser en exponentiell trend uttryckt som årlig procentuell förändring.

² R (2) avser trendanpassningen, mätt som kvadraten på korrelationskoefficienten.

Tabell A: 8. Exportvärden milj. kr löpande priser. Ländervis.

Total export	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
NORGE	1141.4	1212.4	1385.3	1457.1	1860.9	2025.8	2409.4	2329.1	2799.1	2661.0	2910.6	3804.4
DANMARK	737.7	872.1	1070.6	1198.1	1272.9	1650.3	1850.7	1980.6	2210.6	2419.7	2938.9	3441.3
FINLAND	379.1	552.6	653.0	688.9	716.0	893.3	1033.9	1197.2	1200.6	1199.8	1613.6	2203.1
NORDEN	2258.2	2637.1	3108.9	3344.1	3849.8	4569.4	5294.0	5505.9	6210.3	6280.5	7463.1	9448.8
STORBRITANN.	1712.6	2121.8	2118.0	1996.9	2237.6	2646.7	2721.6	2802.5	3123.1	3784.4	3838.7	4383.6
SCHWEIZ	142.3	206.3	286.4	320.3	361.6	405.2	423.8	473.7	516.6	610.3	801.1	1015.5
ÖSTERRIKE	65.5	92.2	114.3	110.0	145.5	161.8	189.7	218.1	278.7	285.1	349.1	527.3
PORTUGAL	52.9	60.9	80.8	79.2	71.8	80.2	113.1	185.4	125.3	155.6	166.1	221.4
EFTA	4231.5	5118.3	5708.4	5850.5	6666.3	7863.3	8742.2	9192.6	10254.0	11115.9	12618.1	15596.6
VÄSTTYSKLAND	1723.1	2016.9	2234.4	2310.2	2341.3	2727.0	2967.2	2838.9	2576.6	2959.5	3446.8	4116.7
NEDERLÄNDER.	557.8	679.8	788.7	824.8	838.6	976.9	1064.8	1090.6	1010.0	1175.7	1315.3	1580.7
BELGIEN	435.1	554.3	559.3	560.4	617.0	714.5	721.0	737.6	752.7	781.8	966.1	1089.4
FRANKRIKE	434.6	515.2	609.5	670.2	781.4	955.7	1001.3	1202.4	1091.9	1188.8	1534.0	1768.2
ITALIEN	381.5	436.6	490.5	608.0	716.7	658.1	629.9	793.2	836.7	799.6	923.0	1119.1
EEC	3532.1	4202.8	4682.4	4973.6	5295.0	6032.2	6384.2	6662.7	6267.9	6905.4	8185.2	9674.1
ÖVR OECD EUR	282.0	343.7	397.4	447.4	606.7	651.3	717.7	848.1	855.5	853.1	981.5	1096.4
OECD EUROPA	8045.6	9664.8	10788.2	11271.5	12568.0	14546.8	15844.1	16703.4	17377.4	18874.4	21784.8	26367.1
JAPAN	38.0	46.2	89.5	73.2	82.1	174.9	126.1	148.4	211.2	218.7	274.3	341.3
CANADA	94.0	108.9	116.5	118.2	150.3	176.5	240.6	362.5	324.9	361.2	403.9	497.6
USA	906.5	844.8	703.8	842.6	915.5	1028.1	1232.1	1512.1	1702.6	1972.5	1845.2	2096.0
OECD TOTALT	9084.1	10664.7	11695.0	12305.5	13715.9	15926.3	17442.9	18726.4	19616.1	21426.8	24308.2	29302.0
ÖSTLÄNDER	588.8	633.0	635.5	809.8	715.3	943.9	872.3	965.7	1210.9	1288.6	1468.0	1868.8
RAVARULÄNDER	1751.5	1975.1	1867.5	2014.1	2136.6	2143.3	2225.9	2379.3	2595.0	2837.7	3649.6	3912.9
HELA VÄRLDEN	11424.4	13272.8	14198.0	15129.4	16567.8	19013.5	20541.1	22071.4	23422.0	25553.1	29425.8	35083.7

Tabell A: 9. Procentuella årliga förändringar för exportvärden. Löpande priser.

Total export	59/70	59/60	60/61	61/62	62/63	63/64	64/65	65/66	66/67	67/68	68/69	69/70
NORGE	11.6	6.2	14.3	5.2	27.7	8.9	18.9	-3.3	20.2	-4.9	9.4	30.7
DANMARK	15.0	18.2	22.8	11.9	6.2	29.6	12.1	7.0	11.6	9.5	21.5	17.1
FINLAND	17.3	45.8	18.2	5.5	3.9	24.8	15.7	15.8	0.3	-0.1	34.5	36.5
NORDEN	13.9	16.8	17.9	7.6	15.1	18.7	15.9	4.0	12.8	1.1	18.8	26.6
STORBRITANN.	8.9	23.9	-0.2	-5.7	12.1	18.3	2.8	3.0	11.4	21.2	1.4	14.2
SCHWEIZ	19.6	45.0	38.8	11.8	12.9	12.1	4.6	13.2	7.7	18.1	31.3	26.8
ÖSTERRIKE	20.9	40.8	24.0	-3.8	32.3	11.2	17.2	15.0	27.8	2.3	22.4	51.0
PORTUGAL	13.9	15.1	32.7	-2.0	-9.3	11.7	41.0	63.9	-32.4	24.2	6.7	33.3
EFTA	12.6	21.0	11.5	2.5	13.9	18.0	11.2	5.2	11.5	8.4	13.5	23.6
VÄSTTYSKLAND	8.2	17.1	10.8	3.4	1.3	16.5	8.8	-4.3	-9.2	14.9	16.5	19.4
NEDERLÄNDER.	9.9	21.9	16.0	4.6	1.7	16.5	9.0	2.4	-7.4	16.4	11.9	20.2
BELGIEN	8.7	27.4	0.9	0.2	10.1	15.8	0.9	2.3	2.0	3.9	23.6	12.8
FRANKRIKE	13.6	18.5	18.3	10.0	16.6	22.3	4.8	20.1	-9.2	8.9	29.0	15.3
ITALIEN	10.3	14.4	12.3	24.0	17.9	-8.2	-4.3	25.9	5.5	-4.4	15.4	21.2
EEC	9.6	19.0	11.4	6.2	6.5	13.9	5.8	4.4	-5.9	10.2	18.5	18.2
ÖVR OECD EUR	13.1	21.9	15.6	12.6	35.6	7.4	10.2	18.2	0.9	-0.3	15.1	11.7
OECD EUROPA	11.4	20.1	11.6	4.5	11.5	15.7	8.9	5.4	4.0	8.6	15.4	21.0
JAPAN	22.1	21.6	93.7	-18.2	12.2	113.0	-27.9	17.7	42.3	3.6	25.4	24.4
CANADA	16.4	15.9	7.0	1.5	27.2	17.4	36.3	50.7	-10.4	11.2	11.8	23.2
USA	7.9	-6.8	-17.0	20.2	8.7	12.3	19.8	22.7	12.6	15.9	-6.5	13.6
OECD TOTALT	11.2	17.4	9.7	5.2	11.5	16.1	9.5	7.4	4.8	9.2	13.4	20.5
ÖSTLÄNDER	11.1	7.5	0.4	27.4	-11.7	32.0	-7.6	10.7	25.4	6.4	13.9	27.3
RAVARLÄNDER	7.6	12.8	-5.4	7.8	6.1	0.3	3.9	6.9	9.1	9.4	28.6	7.2
HELA VÄRLDEN	10.7	16.2	7.0	6.6	9.5	14.8	8.0	7.4	6.1	9.1	15.2	19.2

Tabell A: 10. Procentuell fördelning av exporten på olika länder. Löpande priser.

Total export	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
NORGE	10.0	9.1	9.8	9.6	11.2	10.7	11.7	10.6	12.0	10.4	9.9	10.8
DANMARK	6.5	6.6	7.5	7.9	7.7	8.7	9.0	9.0	9.4	9.5	10.0	9.8
FINLAND	3.3	4.2	4.6	4.6	4.3	4.7	5.0	5.4	5.1	4.7	5.5	6.3
NORDEN	19.8	19.9	21.9	22.1	23.2	24.0	25.8	25.0	26.5	24.6	25.4	26.9
STORBRIITANN.	15.0	16.0	14.9	13.2	13.5	13.9	13.2	12.7	13.3	14.8	13.0	12.5
SCHWEIZ	1.2	1.6	2.0	2.1	2.2	2.1	2.1	2.2	2.2	2.4	2.7	2.9
ÖSTERRIKE	0.6	0.7	0.8	0.7	0.9	0.9	0.9	1.0	1.2	1.1	1.2	1.5
PORTUGAL	0.5	0.5	0.6	0.5	0.4	0.4	0.6	0.8	0.5	0.6	0.6	0.6
EFTA	37.0	38.6	40.2	38.7	40.2	41.4	42.6	41.6	43.8	43.5	42.9	44.5
VÄSTTYSKLAND	15.1	15.2	15.7	15.3	14.1	14.3	14.4	12.9	11.0	11.6	11.7	11.7
NEDERLÄNDER.	4.9	5.1	5.6	5.5	5.1	5.1	5.2	4.9	4.3	4.6	4.5	4.5
BELGIEN	3.8	4.2	3.9	3.7	3.7	3.8	3.5	3.3	3.2	3.1	3.3	3.1
FRANKRIKE	3.8	3.9	4.3	4.4	4.7	5.0	4.9	5.4	4.7	4.7	5.2	5.0
ITALIEN	3.3	3.3	3.5	4.0	4.3	3.5	3.1	3.6	3.6	3.1	3.1	3.2
EEC	30.9	31.7	33.0	32.9	32.0	31.7	31.1	30.2	26.8	27.0	27.8	27.6
ÖVR. OECD. EUR	2.5	2.6	2.8	3.0	3.7	3.4	3.5	3.8	3.7	3.3	3.3	3.1
OECD EUROPA	70.4	72.8	76.0	74.5	75.9	76.5	77.1	75.7	74.2	73.9	74.0	75.2
JAPAN	0.3	0.3	0.6	0.5	0.5	0.9	0.6	0.7	0.9	0.9	0.9	1.0
CANADA	0.8	0.8	0.8	0.8	0.9	0.9	1.2	1.6	1.4	1.4	1.4	1.4
USA	7.9	6.4	4.9	5.6	5.5	5.4	6.0	6.9	7.3	7.7	6.3	6.0
OECD TOTALT	79.5	80.3	82.4	81.3	82.8	83.8	84.9	84.8	83.8	83.8	82.6	83.5
ÖSTLÄNDER	5.2	4.8	4.5	5.4	4.3	5.0	4.2	4.4	5.2	5.0	5.0	5.3
RAVARULÄNDER	15.3	14.9	13.2	13.3	12.9	11.3	10.8	10.8	11.1	11.1	12.4	11.2
HELA VÄRLDEN	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell A: 11. Exportvärdet milj. kr löpande priser. Ländervis.

Råvaror tot. ¹	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
NORGE	146.9	186.7	209.3	240.9	276.5	328.8	416.9	460.5	540.8	646.1	733.6	858.9
DANMARK	329.4	359.5	417.6	425.3	437.8	545.3	651.8	636.4	693.1	743.4	862.7	970.8
FINLAND	48.2	70.8	68.6	73.8	88.9	121.3	138.5	174.1	139.6	132.6	202.1	246.2
NORDEN	524.5	617.5	695.5	740.0	803.2	995.4	1207.2	1271.0	1373.5	1522.1	1798.4	2075.9
STORBRIITANN.	1337.5	1674.5	1528.3	1401.2	1526.5	1785.8	1768.2	1827.1	1866.9	2105.0	2214.3	2288.3
SCHWEIZ	43.1	53.8	71.6	77.6	99.8	120.0	122.2	132.4	150.9	173.8	231.9	283.4
ÖSTERRIKE	13.4	27.4	26.9	24.1	31.0	33.3	37.4	43.8	45.6	44.9	57.8	83.9
PORTUGAL	15.3	20.5	23.4	16.2	25.6	23.6	31.4	34.4	31.4	48.6	45.5	53.2
EFTA	1933.8	2393.2	2345.7	2259.1	2486.1	2958.1	3166.4	3308.7	3468.3	3894.4	4347.9	4784.7
VÄSTTYSKLAND	1214.3	1372.5	1469.1	1473.3	1496.0	1794.1	1802.9	1716.4	1592.0	1782.6	1979.4	2278.6
NEDERLÄNDER.	376.7	442.5	431.8	431.9	495.4	585.5	643.3	634.6	564.9	687.8	730.4	863.4
BELGIEN	312.2	364.0	377.2	374.2	407.0	457.9	458.4	457.4	457.8	486.3	563.0	562.6
FRANKRIKE	289.0	343.6	379.8	384.5	462.1	588.3	561.8	686.8	591.7	626.2	835.6	953.0
ITALIEN	242.7	260.7	263.1	307.8	404.3	400.9	421.9	475.5	490.9	431.0	512.9	581.0
EEC	2434.9	2783.3	2921.0	2971.7	3264.8	3826.7	3888.3	3970.7	3697.3	4013.9	4621.3	5238.7
ÖVR OECD EUR	121.5	164.1	179.2	193.5	257.2	282.8	322.0	342.2	340.6	328.0	375.2	406.7
OECD EUROPA	4490.2	5340.6	5445.9	5424.3	6008.1	7067.6	7376.7	7621.6	7506.2	8236.3	9344.4	10430.1
JAPAN	3.2	3.7	5.6	4.2	8.2	11.7	11.5	31.5	23.0	22.4	31.2	44.2
CANADA	5.3	7.9	8.5	7.8	7.6	8.4	10.5	16.9	11.0	14.1	13.5	11.7
USA	331.3	288.8	248.5	282.2	265.8	282.0	325.4	346.1	335.8	344.3	215.9	165.8
OECD TOTAL	4830.0	5641.0	5708.5	5718.5	6289.7	7369.7	7724.1	8016.1	7876.0	8617.1	9605.0	10651.8
ÖSTLÄNDER	237.1	283.2	299.0	284.2	298.5	330.8	337.8	304.8	396.9	439.2	466.2	547.0
RAVARULÄNDER	594.5	580.5	522.3	490.8	518.2	544.2	530.7	553.5	528.7	550.5	657.4	703.3
HELA VÄRLDEN	5661.6	6504.7	6529.8	6493.5	7106.4	8244.7	8592.6	8874.4	8801.6	9606.8	10728.6	11902.1

¹ För definition se tabell 1.4:1.

Tabell A: 12. Exportvärden milj. kr löpande priser. Ländervis.

Färdigvaror ¹	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
NORGE	428.9	541.5	632.0	722.7	839.5	993.5	1075.4	1196.4	1411.7	1441.7	1845.2	2210.6
DANMARK	398.0	499.3	642.9	753.8	782.0	1055.9	1165.1	1311.8	1484.0	1606.9	2054.4	2364.1
FINLAND	318.7	447.7	557.4	592.1	590.8	750.4	864.0	989.6	977.5	1026.2	1356.5	1865.8
NORDEN	1145.6	1488.5	1832.3	2068.6	2212.3	2799.8	3104.5	3497.8	3873.2	4074.8	5256.1	6440.4
STORBRITANN.	293.3	413.4	490.5	468.5	551.6	760.3	783.9	877.0	1162.8	1300.6	1445.1	1951.7
SCHWEIZ	97.8	149.7	212.0	234.0	256.0	281.7	300.8	327.6	354.0	413.6	537.0	700.5
ÖSTERRIKE	49.3	62.3	77.3	85.0	106.4	122.9	147.9	172.6	223.8	224.1	290.1	404.7
PORTUGAL	37.6	39.9	57.4	63.0	45.9	56.6	81.6	151.0	93.9	107.0	120.5	157.3
EFTA	1623.6	2153.8	2669.5	2919.1	3172.2	4021.3	4418.7	5026.0	5707.7	6120.1	7648.8	9654.7
VÄSTTYSKLAND	424.8	598.7	738.3	811.0	813.5	903.2	1044.2	1087.8	974.4	1158.1	1394.6	1811.6
NEDERLÄNDER.	175.8	233.3	283.3	301.9	338.2	379.8	414.4	448.9	423.8	474.8	581.2	707.1
BELGIEN	122.4	151.8	180.9	185.4	209.9	255.3	261.0	279.6	294.6	295.0	403.0	526.5
FRANKRIKE	145.5	167.7	223.7	282.1	315.4	364.8	417.6	499.9	498.1	560.7	683.9	796.8
ITALIEN	133.0	174.5	223.8	287.8	308.5	251.0	205.9	302.4	342.4	361.4	405.9	513.4
EEC	1001.5	1326.0	1650.0	1868.2	1985.5	2154.1	2343.1	2618.6	2533.3	2850.0	3468.6	4355.3
ÖVR DECD EUR	150.6	177.5	198.9	249.3	326.0	348.1	373.3	485.7	470.8	486.2	586.5	679.3
OECD EUROPA	2775.7	3657.3	4518.4	5036.6	5483.7	6523.5	7135.1	8130.3	8711.8	9456.3	11703.9	14689.3
JAPAN	34.8	42.5	82.7	69.0	69.0	162.8	111.6	113.8	187.5	193.2	236.8	296.7
CANADA	88.2	99.2	107.9	110.3	142.7	168.1	230.0	317.0	306.0	344.5	365.6	477.6
USA	548.6	524.1	449.1	558.4	646.5	739.0	891.3	1162.1	1364.4	1625.2	1622.1	1921.1
OECD TOTAL	3447.3	4323.1	5158.1	5774.3	6341.9	7593.4	8368.0	9723.2	10569.7	11619.2	13928.4	17384.7
ÖSTLÄNDER	314.9	322.6	325.4	493.6	395.7	376.2	414.5	628.0	814.0	849.4	810.3	1051.1
RAVARULÄNDER	951.1	1085.4	1216.7	1230.9	1332.9	1520.3	1549.4	1770.9	1839.9	2093.3	2282.8	2672.4
HELA VÄRLDEN	4713.3	5731.1	6700.2	7498.8	8070.5	9489.9	10331.9	12123.1	13223.6	14561.9	17021.5	21108.1

¹ För definition se tabell 1.4:1.

Tabell B: I. Svensk export av trävaror till olika länder. 1968 års priser.

	Värden milj. kr.				Proc. årlig förändring				Proc. förändr. prognos		
	Faktisk utveckling		Prognos		Faktisk utveckling		Prognos		Prognos		
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70	70/75	1970—1975
NORGE	19	35	60	72	117	19.8	14.5	13.6	15.4	10.2	62.3
DANMARK	112	169	193	192	222	-0.4	5.5	8.5	2.6	2.9	15.6
FINLAND	0	1	0	1	0	**	**	**	**	**	**
NORDEN	131	204	253	264	339	4.6	7.3	9.3	5.3	5.1	28.1
STORBRIANN.	414	278	440	407	470	-7.6	-0.2	-7.7	7.9	2.9	15.6
SCHWEIZ	2	7	10	13	20	25.5	23.1	34.3	12.8	9.8	59.9
ÖSTERRIKE	0	0	0	1	0	**	**	**	**	**	**
PORTUGAL	1	2	3	2	2	-34.6	2.7	5.5	0.0	5.9	33.0
EFTA	548	491	706	686	832	-2.8	2.3	-2.2	6.9	3.9	21.2
VÄSTTYSKLAND	195	200	189	231	256	22.1	1.7	0.4	2.9	2.1	11.0
NEDERLÄNDER.	199	251	269	280	324	4.2	3.5	4.8	2.2	3.0	15.8
BELGIEN	43	28	37	32	40	-13.6	-2.8	-8.1	2.8	4.4	23.8
FRANKRIKE	54	91	146	138	205	-5.8	9.9	11.0	8.7	8.3	49.1
ITALIEN	7	6	12	13	19	12.1	5.9	-4.5	17.5	7.7	44.9
EEC	498	575	652	693	844	6.3	3.4	2.9	3.8	4.0	21.7
ÖVR OECD EUR	61	117	142	131	225	-8.0	7.9	13.7	2.3	11.4	71.6
OECD EUROPA	1108	1183	1501	1510	1900	0.6	3.2	1.3	5.0	4.7	25.8
JAPAN	0	0	0	0	0	**	**	**	**	**	**
CANADA	0	0	0	0	0	**	**	**	**	**	**
USA	0	0	0	0	0	**	**	**	**	**	**
OECD TOTALT	1108	1183	1501	1511	1901	0.6	3.2	1.3	5.0	4.7	25.8
ÖSTLÄNDER	3	1	1	1	1	85.7	-8.0	-30.1	21.1	-5.1	-23.1
RÄVARULÄNDER	57	27	46	54	38	15.8	-0.6	-13.9	14.6	-6.5	-28.6
HELA VÄRLDEN	1168	1211	1548	1565	1940	1.1	3.0	0.7	5.3	4.4	23.9

Tabell B: 2. Svensk export av massa till olika länder. 1968 års priser.

	Värden milj. kr.				Proc. årlig förändring					Proc. förändr. prognos	
	Faktisk utveckling				Faktisk utveckling					Prognos	
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70	70/75	1970-1975
NORGE	23	25	91	79	87	-12.7	13.4	2.2	25.8	1.9	10.1
DANMARK	32	34	34	39	41	14.2	2.0	1.1	2.8	1.4	7.2
FINLAND	2	6	3	4	9	37.5	10.6	28.9	-5.0	14.9	100.0
NORDEN	56	64	128	122	137	-4.3	8.1	2.9	13.6	2.4	12.4
STORBRITANN.	549	555	522	537	606	2.8	-0.2	0.2	-0.7	2.5	12.9
SCHWEIZ	34	48	69	90	121	29.5	10.3	7.3	13.3	6.2	35.3
ÖSTERRIKE	2	8	16	21	100	**	**	**	**	**	**
PORTUGAL	16	11	15	13	16	-13.7	-2.1	-7.4	3.5	4.6	25.0
EFTA	656	685	749	781	980	4.3	1.8	0.9	2.7	4.6	25.5
VÄSTTYSKLAND	238	332	392	445	441	13.4	6.5	6.9	6.0	-0.2	-0.8
NEDERLÄNDER.	84	103	124	123	146	-0.6	3.8	4.0	3.7	3.5	19.0
BELGIEN	62	65	74	79	76	7.2	2.5	1.2	3.9	-0.8	-4.0
FRANKRIKE	193	228	279	317	417	13.7	5.1	3.3	6.8	5.7	31.7
ITALIEN	165	201	266	260	273	-2.4	4.7	4.1	5.2	1.0	5.1
EEC	741	929	1134	1223	1353	7.8	5.1	4.6	5.7	2.0	10.7
ÖVR. OECD EUR	68	102	108	107	98	-0.6	4.6	8.3	1.0	-1.8	-8.6
OECD EUROPA	1465	1716	1991	2111	2431	6.1	3.7	3.2	4.2	2.9	15.2
JAPAN	1	5	7	5	6	-32.4	13.5	30.9	-1.7	4.0	21.9
CANADA	1	2	0	0	1	**	**	**	**	**	**
USA	112	105	28	11	14	-59.3	-20.6	-1.4	-36.0	5.0	27.5
OECD TOTALT	1581	1827	2025	2127	2452	5.1	3.0	2.9	3.1	2.9	15.3
ÖSTLÄNDER	59	79	142	119	173	-16.4	7.3	6.0	8.5	7.9	46.0
RAVARLÄNDER	124	138	133	108	77	-18.8	-1.4	2.1	-4.7	-6.5	-28.6
HELA VÄRLDEN	1763	2043	2354	2354	2702	2.3	2.9	3.0	2.9	2.8	14.8

Tabell B: 3. Svensk export av papper till olika länder. 1968 års priser.

	Värden milj. kr.					Proc. årlig förändring					Proc. förändr. prognos	
	Faktisk utveckling					Faktisk utveckling					Prognos	
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70	70/75	1970-1975	
NORGE	8	24	51	57	255	**	**	**	**	**	**	
DANMARK	105	181	274	291	419	6.0	10.7	11.6	9.9	7.6	44.3	
FINLAND	2	8	15	18	37	23.5	28.5	38.3	19.3	14.9	100.0	
NORDEN	114	213	340	366	711	7.6	12.3	13.2	11.5	14.2	94.4	
STORBRITANN.	295	345	536	570	876	6.2	6.8	3.2	10.6	9.0	53.7	
SCHWEIZ	7	41	97	108	197	12.2	30.8	41.0	21.3	12.7	82.1	
ÖSTERRIKE	3	16	23	26	42	16.8	22.7	36.3	10.5	9.9	60.0	
PORTUGAL	2	12	22	21	28	-4.6	25.8	41.0	12.2	5.9	33.3	
EFTA	422	626	1017	1091	1854	7.3	10.0	8.2	11.7	11.2	69.9	
VÄSTTYSKLAND	264	423	469	519	868	10.7	7.0	9.9	4.2	10.8	67.3	
NEDERLÄNDER.	111	155	190	198	280	4.5	5.9	6.8	5.1	7.2	41.5	
BELGIEN	49	74	88	90	142	2.2	6.3	8.7	4.0	9.5	57.5	
FRANKRIKE	48	139	216	234	410	8.7	17.1	23.5	11.0	11.8	74.9	
ITALIEN	23	64	61	76	220	23.9	12.6	22.2	3.7	23.7	189.5	
EEC	496	854	1023	1117	1920	9.2	8.5	11.5	5.5	11.4	71.9	
ÖVR OECD EUR	25	54	75	79	26	5.5	12.3	16.8	7.9	-20.1	-67.5	
OECD EUROPA	943	1534	2115	2287	3800	8.1	9.3	10.2	8.3	10.7	66.2	
JAPAN	0	1	1	2	4	76.9	19.1	4.6	35.7	11.5	72.7	
CANADA	3	3	5	4	3	-30.8	0.6	-3.1	4.4	-3.2	-15.2	
USA	42	58	55	41	56	-25.3	-9.0	6.9	-6.5	6.2	35.0	
OECD TOTALT	988	1596	2177	2335	3863	7.2	9.0	10.1	7.9	10.6	65.5	
ÖSTLÄNDER	34	41	156	190	257	21.9	18.8	4.0	35.7	6.2	35.0	
RAVARULÄNDER	349	287	354	344	381	-2.9	-0.1	-3.8	3.7	2.1	10.8	
HELA VÄRLDEN	1371	1924	2687	2868	4501	6.7	7.7	7.0	8.3	9.4	56.9	

Tabell B: 4. Svensk export av råvaror totalt till olika länder. 1968 års priser.

	Värden milj. kr.				Proc. årlig förändring				Proc. förändr.		
	Faktisk utveckling		Prognos		Faktisk utveckling		Prognos		70/75	1970—1975	
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65			65/70
NORGE	220	396	720	782	1211	8.7	13.5	12.5	14.6	9.1	54.8
DANMARK	399	627	844	889	1126	5.3	8.3	9.4	7.2	4.9	26.7
FINLAND	80	129	199	228	272	14.3	11.0	10.0	12.0	3.6	19.2
NORDEN	700	1152	1763	1899	2609	7.7	10.5	10.5	10.5	6.6	37.4
STORBRITANN.	1610	1625	2133	1993	2576	-6.6	2.2	0.2	4.2	5.3	29.2
SCHWEITZ	53	115	223	244	381	9.4	16.4	16.6	16.2	9.3	56.0
ÖSTERRIKE	24	36	55	73	165	31.2	11.9	8.9	15.1	17.8	126.6
PORTUGAL	20	30	44	47	55	6.1	8.7	7.9	9.5	3.1	16.7
EFTA	2407	2959	4219	4256	5785	0.9	5.9	4.2	7.5	6.3	35.9
VÄSTTYSKLAND	1278	1649	1924	2007	2617	4.3	4.6	5.2	4.0	5.4	30.4
NEDERLÄNDER.	448	601	702	759	930	8.2	5.4	6.0	4.8	4.1	22.5
BELGIEN	312	405	556	505	730	-9.3	4.9	5.4	4.5	7.7	44.7
FRANKRIKE	335	525	801	820	1212	2.4	9.4	9.4	9.3	8.1	47.8
ITALIEN	254	390	486	482	700	-0.9	6.6	9.0	4.3	7.8	45.3
EEC	2626	3570	4469	4573	6189	2.3	5.7	6.3	5.1	6.2	35.3
ÖVR OECD EUR	166	297	357	352	381	-1.4	7.8	12.3	3.4	1.6	8.2
OECD EUROPA	5199	6826	9045	9181	12356	1.5	5.9	5.6	6.1	6.1	34.6
JAPAN	5	11	30	40	56	29.8	24.0	19.3	29.0	7.1	40.6
CANADA	8	10	13	11	12	-18.0	2.6	4.4	0.9	1.2	5.9
USA	309	309	204	146	250	-28.4	-7.2	-0.0	-13.9	11.4	71.8
OECD TOTALT	5520	7154	9290	9377	12673	0.9	5.4	5.3	5.6	6.2	35.2
ÖSTLÄNDER	287	308	449	478	608	6.5	5.2	1.5	9.2	4.9	27.2
RÅVARULÄNDER	589	508	621	621	632	-2.3	0.5	-2.9	4.1	0.3	1.7
HELA VÄRLDEN	6395	7970	10375	10476	13912	1.0	5.1	4.5	5.6	5.8	32.8

Tabell B: 5. Svensk export av kemiska produkter till olika länder. 1968 års priser.

	Värden milj. kr.				Proc. årlig förändring						Proc. förändr. prognos	
	Faktisk utveckling		Prognos		Faktisk utveckling		Prognos		70/75		1970—1975	
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70	70/75	1970—1975	
NORGE	31	78	157	175	376	11.4	18.9	20.3	17.5	16.5	114.6	
DANMARK	43	97	186	202	316	8.5	16.8	17.8	15.7	9.4	56.7	
FINLAND	29	94	167	174	372	4.1	19.7	26.8	13.1	16.4	113.7	
NORDEN	103	270	510	551	1064	8.0	18.3	21.3	15.4	14.1	93.1	
STORBRITANN.	49	65	147	169	259	15.1	13.3	5.9	21.2	8.9	53.2	
SCHWEIZ	6	16	33	40	93	23.2	20.6	20.4	20.8	18.1	129.7	
ÖSTERRIKE	7	15	29	30	67	4.9	15.9	16.0	15.7	17.3	122.1	
PORTUGAL	2	4	8	8	17	-1.2	14.3	12.6	16.1	16.0	110.0	
EFTA	166	368	727	798	1499	9.9	17.0	17.2	16.7	13.4	87.8	
VÄSTTYSKLAND	42	72	107	121	177	13.0	11.1	11.1	11.1	7.9	46.3	
NEDERLÄNDER.	17	25	33	32	45	-2.2	6.5	8.3	4.7	7.0	40.3	
BELGIEN	13	11	18	21	24	18.9	5.3	-3.7	15.1	1.9	9.9	
FRANKRIKE	12	23	33	31	51	-6.4	10.1	14.2	6.1	10.8	67.0	
ITALIEN	13	20	22	24	54	10.2	6.6	9.8	3.4	17.8	126.8	
EEC	96	150	212	229	351	7.9	9.0	9.3	8.8	8.9	53.2	
ÖVR. OFCD EUR	10	17	25	27	60	8.9	10.1	10.9	9.2	17.3	122.1	
OECD EUROPA	273	536	964	1054	1910	9.4	14.5	14.4	14.5	12.6	81.1	
JAPAN	2	10	22	18	68	-14.8	26.9	43.7	12.1	29.9	269.9	
CANADA	3	5	7	54	16	**	**	**	**	**	**	
USA	14	33	44	58	117	32.2	15.8	19.9	11.8	14.9	100.3	
OECD TOTALT	291	584	1036	1185	2111	14.3	15.1	15.0	15.2	12.2	78.2	
ÖSTLÄNDER	21	41	63	80	170	27.6	14.2	14.0	14.4	16.3	112.8	
RAVARULÄNDER	46	66	125	127	188	1.7	10.6	7.2	14.1	8.2	48.3	
HELA VÄRLDEN	358	691	1224	1392	2469	13.7	14.5	14.0	15.0	12.2	77.4	

Tabell B: 6. Svensk export av järn och stål till olika länder, 1968 års priser.

	Värden milj. kr.				Proc. årlig förändring						Proc. förändr. prognos	
	Faktisk utveckling		Prognos		Faktisk utveckling		Prognos		70/75		1970-1975	
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70	70/75	1970-1975	
NORGE	50	111	166	154	275	-7.2	11.8	17.0	6.8	12.3	78.6	
DANMARK	59	116	222	194	309	-12.9	12.7	14.6	10.8	9.8	59.6	
FINLAND	69	87	145	191	276	31.8	10.7	4.7	17.0	7.6	44.2	
NORDEN	178	313	533	539	859	1.1	11.7	12.0	11.4	9.8	59.6	
STORBRITANN.	90	170	305	321	494	5.4	13.5	13.5	13.6	9.0	53.9	
SCHWEIZ	41	58	76	84	116	10.4	7.4	7.0	7.9	6.7	38.3	
ØSTERRIKE	13	23	32	36	64	11.6	10.9	12.5	9.4	12.6	80.7	
PORTUGAL	6	9	10	21	35	102.9	13.5	8.6	18.6	11.0	68.3	
EFTA	328	572	956	1000	1569	4.6	11.8	11.8	11.8	9.4	56.9	
VÄSTTYSKLAND	180	279	374	385	550	2.8	7.9	9.2	6.6	7.4	43.0	
NEDERLÄNDER.	33	62	97	72	120	-25.6	8.1	13.4	2.9	10.8	66.9	
BELGIEN	25	39	69	64	93	-6.9	9.8	9.2	10.5	7.6	44.4	
FRANKRIKE	35	89	136	142	200	4.3	15.1	20.6	9.8	7.1	41.0	
ITALIEN	54	45	94	88	110	-5.9	5.0	-3.6	14.4	4.5	24.6	
ECC	327	514	770	751	1073	-2.5	8.7	9.5	7.9	7.4	42.9	
ÖVR OECD EUR	20	44	64	70	122	8.9	13.5	17.4	9.7	11.8	74.6	
OECD EUROPA	674	1130	1789	1820	2763	1.7	10.4	10.9	10.0	8.7	51.8	
JAPAN	9	9	34	30	54	-12.5	13.0	0.0	27.7	12.9	83.5	
CANADA	10	41	58	49	72	-15.5	16.7	31.6	3.6	8.1	47.8	
USA	75	178	251	207	283	-17.6	10.6	18.8	3.1	6.5	37.0	
OECD TOTALT	769	1357	2132	2105	3173	-1.2	10.6	12.0	9.2	8.5	50.7	
ØSTLÄNDER	92	132	160	179	240	12.2	6.8	7.4	6.3	6.0	33.8	
RAVARLÄNDER	108	129	160	162	182	1.1	4.1	3.6	4.6	2.4	12.5	
HELA VÄRLDEN	969	1618	2451	2446	3594	-0.2	9.7	10.8	8.6	8.0	46.9	

Tabell B: 7. Svensk export av verkstadsprodukter exkl. personbilar till olika länder. 1968 års priser.

	Värden milj. kr.					Proc. årlig förändring				Proc. förändr. prognos 1970—1975	
	Faktisk utveckling					Faktisk utveckling					
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70		70/75
NORGE	437	647	919	1083	1685	17.8	9.5	8.2	10.8	9.2	55.6
DANMARK	328	641	911	1038	1649	14.0	12.2	14.4	10.1	9.7	58.8
FINLAND	379	594	702	887	1476	26.4	8.9	9.4	8.4	10.7	66.3
NORDEN	1144	1882	2532	3009	4810	18.8	10.2	10.5	9.8	9.8	59.9
STORBRITANN.	241	430	645	884	1346	37.1	13.9	12.3	15.5	8.8	52.2
SCHWEIZ	88	167	239	317	484	32.5	13.7	13.7	13.7	8.8	52.5
SVEFERRIKE	48	88	150	198	315	31.6	15.1	12.7	17.5	9.8	59.4
PORTUGAL	38	69	79	89	154	12.7	8.8	12.4	5.2	11.7	73.6
EFTA	1559	2635	3646	4497	7109	23.3	11.2	11.1	11.3	9.6	58.1
VÄSTTYSKLAND	329	564	678	876	1319	29.2	10.3	11.4	9.2	8.5	50.6
NEDERLÄNDER.	193	297	371	462	642	24.4	9.1	8.9	9.3	6.8	39.0
BELGIEN	126	182	201	256	342	27.3	7.4	7.6	7.1	5.9	33.4
FRANKRIKE	143	290	452	490	890	8.4	13.1	15.3	11.1	12.7	81.6
ITALIEN	127	143	258	321	449	24.4	9.7	2.4	17.5	6.9	39.9
EEC	918	1476	1960	2405	3642	22.7	10.1	10.0	10.3	8.7	51.4
ÖVR OECD EUR	178	317	430	449	681	4.4	9.7	12.3	7.2	8.7	51.8
OECD EUROPA	2655	4428	6036	7350	11432	21.8	10.7	10.8	10.7	9.2	55.5
JAPAN	41	97	164	206	413	25.3	17.6	19.1	16.1	15.0	101.0
CANADA	90	164	210	234	461	11.5	10.1	12.9	7.4	14.5	96.7
USA	276	413	681	717	1244	5.3	10.0	8.4	11.6	11.7	73.5
OECD TOTAL	3061	5103	7091	8507	13550	20.0	10.8	10.8	10.8	9.8	59.3
ÖSTLÄNDER	252	231	496	621	716	25.0	9.4	-1.7	21.8	2.9	15.4
RAVARULÄNDER	1068	1369	1758	1943	2439	10.6	6.2	5.1	7.2	4.7	25.5
HELA VÄRLDEN	4381	6704	9345	11070	16705	18.5	9.7	8.9	10.6	8.6	50.9

Tabell B. 8. Svensk export av textilvaror till olika länder. 1968 års priser.

	Värden milj. kr.					Proc. årlig förändring					Proc. förändr. prognos	
	Faktisk utveckling					Faktisk utveckling					Prognos	
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70	70/75	1970—1975	
NORGE	70	146	221	245	360	10.7	13.4	16.0	10.9	8.0	46.9	
DANMARK	49	117	218	226	388	3.8	16.5	18.9	14.2	11.4	71.6	
FINLAND	18	46	134	163	448	22.2	24.8	20.7	29.0	22.4	174.7	
NORDEN	136	308	573	635	1197	10.8	16.6	17.7	15.5	13.5	88.6	
STORBRI TANN.	14	41	97	103	207	6.0	22.4	24.8	20.1	15.1	102.0	
SCHWEIZ	10	21	39	47	76	19.5	16.4	15.2	17.6	10.2	62.5	
ÖSTERRIKE	3	10	21	25	42	22.4	25.9	32.2	20.0	10.8	67.0	
PORTUGAL	0	3	13	16	59	29.1	45.0	50.6	39.5	29.0	257.2	
EFTA	163	383	742	825	1580	11.2	17.6	18.6	16.6	13.9	91.5	
VÄSTTYSKLAND	43	54	50	52	54	4.2	1.9	4.7	-0.8	0.8	4.2	
NEDERLÄNDER.	10	20	20	20	27	-0.5	6.9	14.1	0.1	6.6	37.8	
BELGIEN	3	4	7	9	12	18.9	12.1	7.4	17.1	6.8	38.6	
FRANKRIKE	2	19	10	7	28	-28.7	11.6	50.9	-17.5	31.2	288.9	
ITALIEN	2	3	7	7	15	-1.4	11.9	4.7	19.6	16.1	111.3	
EEC	60	99	94	94	136	0.4	4.6	10.4	-0.9	7.6	44.1	
ÖVR OECD EUR	6	9	15	19	27	26.5	12.8	9.0	16.7	7.4	42.8	
OECD EUROPA	229	491	851	938	1743	10.3	15.1	16.5	13.8	13.2	85.7	
JAPAN	1	1	2	3	10	38.1	19.2	9.9	29.4	28.5	250.4	
CANADA	2	7	9	10	16	11.4	17.8	29.8	7.0	10.8	67.0	
USA	12	17	51	62	105	22.2	18.0	7.9	29.0	11.1	69.3	
OECD TOTALT	243	516	913	1013	1875	11.0	15.3	16.2	14.4	13.1	85.1	
ÖSTLÄNDER	9	23	42	25	34	-41.8	10.7	21.2	1.1	6.8	38.9	
RAVARULÄNDER	12	17	24	28	38	16.0	8.7	6.8	10.5	6.0	33.6	
HELA VÄRLDEN	265	557	979	1066	1947	8.9	15.0	16.0	13.9	12.8	82.6	

Tabell B: 9. Svensk export av färdigvaror till olika länder. 1968 års priser.

	Värden milj. kr.					Proc. årlig förändring					Proc. förändr. prognos	
	Faktisk utveckling					Faktisk utveckling					Prognos	
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70	70/75	1970—1975	
NORGE	666	1155	1795	2011	3253	12.0	11.7	11.6	11.7	10.1	61.8	
DANMARK	598	1249	1998	2148	3580	7.5	13.6	15.9	11.5	10.8	66.7	
FINLAND	544	930	1320	1687	2991	27.8	12.0	11.3	12.6	12.1	77.2	
NORDEN	1808	3334	5113	5846	9824	14.3	12.4	13.0	11.9	10.9	68.0	
STORBRITANN.	479	832	1399	1743	2703	24.6	13.8	11.7	15.9	9.2	55.1	
SCHWEIZ	174	322	521	631	966	21.2	13.7	13.1	14.4	8.9	53.0	
ØSTERRIKE	74	158	282	367	608	30.2	17.4	16.4	18.4	10.6	65.6	
PORTUGAL	49	89	117	141	281	20.3	11.1	12.6	9.6	14.8	99.3	
EFTA	2584	4735	7431	8728	14381	17.4	12.9	12.9	13.0	10.5	64.8	
VÄSTTYSKLAND	687	1104	1347	1599	2347	18.7	8.8	9.9	7.7	8.0	46.8	
NEDERLÄNDER.	283	447	563	636	900	13.0	8.4	9.6	7.3	7.2	41.4	
BELGIEN	183	283	390	474	624	21.5	10.0	9.1	10.9	5.7	31.8	
FRANKRIKE	202	448	661	706	1219	6.7	13.3	17.3	9.5	11.6	72.8	
ITALIEN	203	220	392	455	665	16.2	8.4	1.6	15.7	7.9	46.1	
EEC	1558	2502	3352	3869	5756	15.4	9.5	9.9	9.1	8.3	48.8	
ÖVR OECD EUR	221	407	569	611	958	7.3	10.7	13.0	8.4	9.4	56.9	
OECD EUROPA	4363	7644	11353	13208	21095	16.3	11.7	11.9	11.6	9.8	59.7	
JAPAN	52	122	230	267	570	16.3	17.8	18.6	17.0	16.4	113.5	
CANADA	123	249	354	433	752	22.4	13.4	15.1	11.7	11.7	73.7	
USA	622	954	1570	1738	2551	10.7	10.8	8.9	12.8	8.0	46.7	
OECD TOTALT	5160	8969	13506	15645	24967	15.8	11.7	11.7	11.8	9.8	59.6	
ØSTLÄNDER	380	435	784	934	1195	19.2	9.4	2.8	16.5	5.0	27.9	
RÅVARULÄNDER	1356	1701	2219	2422	3057	9.2	6.0	4.6	7.3	4.8	26.2	
HELA VÄRLDEN	6895	11105	16509	19002	29219	15.1	10.7	10.0	11.3	9.0	53.8	

Tabell B: 10. Svensk export av rå- och färdigvaror till olika länder. 1968 års priser.

	Värden milj. kr.										Proc. årlig förändring					Proc. förändr.	
	Faktisk utveckling					Prognos					Faktisk utveckling					Prognos	
	1960	1965	1969	1970	1975	1975	69/70	60/70	60/65	65/70	70/75	70/75	1970-1975	1970-1975			
NORGE	886	1551	2514	2793	4463	11.1	12.2	11.8	12.5	9.8	9.8	59.8	59.8				
DANMARK	997	1876	2842	3036	4707	6.8	11.8	13.5	10.1	9.2	9.2	55.0	55.0				
FINLAND	625	1059	1519	1915	3263	26.1	11.9	11.1	12.6	11.2	11.2	70.3	70.3				
NORDEN	2508	4486	6876	7745	12433	12.6	11.9	12.3	11.5	9.9	9.9	60.5	60.5				
STORBRITANN.	2089	2457	3532	3736	5279	5.8	6.0	3.3	8.7	7.2	7.2	41.3	41.3				
SCHWEIZ	227	437	744	875	1346	17.7	14.4	13.9	14.9	9.0	9.0	53.8	53.8				
ÖSTERRIKE	97	194	337	440	773	30.4	16.3	14.8	17.8	11.9	11.9	75.7	75.7				
PORTUGAL	70	119	161	188	336	16.4	10.4	11.3	9.6	12.3	12.3	78.6	78.6				
EFTA	4991	7693	11650	12984	20166	11.4	10.0	9.0	11.0	9.2	9.2	55.3	55.3				
VÄSTTYSKLAND	1965	2752	3271	3606	4964	10.3	6.3	7.0	5.5	6.6	6.6	37.7	37.7				
NEDERLANDER.	731	1048	1265	1395	1830	10.3	6.7	7.5	5.9	5.6	5.6	31.1	31.1				
BELGIEN	495	688	946	978	1355	3.4	7.1	6.8	7.3	6.7	6.7	38.5	38.5				
FRANKRIKE	537	973	1462	1526	2431	4.3	11.0	12.6	9.4	9.8	9.8	59.4	59.4				
ITALIEN	456	610	878	937	1365	6.7	7.5	6.0	9.0	7.8	7.8	45.7	45.7				
ECC	4184	6072	7822	8442	11945	7.9	7.3	7.7	6.8	7.2	7.2	41.5	41.5				
ÖVR OECD EUR	387	705	926	963	1339	4.0	9.5	12.7	6.4	6.8	6.8	39.1	39.1				
OECD EUROPA	9563	14470	20398	22389	33450	9.8	8.9	8.6	9.1	8.4	8.4	49.4	49.4				
JAPAN	56	133	260	307	626	17.9	18.4	18.6	18.2	15.3	15.3	104.1	104.1				
CANADA	131	259	367	444	763	20.9	12.9	14.6	11.3	11.5	11.5	72.0	72.0				
USA	931	1262	1773	1884	2801	6.2	7.3	6.3	8.3	8.3	8.3	48.7	48.7				
OECD TOTALT	10680	16122	22796	25022	37641	9.8	8.9	8.6	9.2	8.5	8.5	50.4	50.4				
ÖSTLÄNDER	666	744	1233	1412	1803	14.6	7.8	2.2	13.7	5.0	5.0	27.2	27.2				
RÅVARULÄNDER	1945	2209	2855	3044	3688	6.6	4.6	2.6	6.6	3.9	3.9	21.2	21.2				
HELA VÄRLDEN	13290	19075	26885	29478	43130	9.6	8.3	7.5	9.1	7.9	7.9	46.3	46.3				

Tabell B: 11. Svensk export till Norden på varugrupper. 1968 års priser.

	Värden milj. kr.					Proc. årlig förändring					Proc. förändr. prognos	
	Faktisk utveckling		Prognos		Faktisk utveckling		Prognos		70/75		1970—1975	
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70	70/75	1970—1975	
TRÄVAROR	131	204	253	264	339	4.6	7.3	9.3	5.3	5.1	28.1	
RUNDEVIRKE	31	124	170	231	277	35.6	22.3	32.2	13.2	3.7	20.0	
MASSA	56	64	128	122	137	-4.3	8.1	2.9	13.6	2.4	12.4	
PAPPER	114	213	340	366	711	7.6	12.3	13.2	11.5	14.2	94.4	
JÄRNMALM	6	25	24	19	29	-20.7	13.1	35.4	-5.6	9.0	54.0	
LIVSMEDEL	63	134	191	194	298	1.7	12.0	16.4	7.7	9.0	53.6	
ÖVR METALLER	200	184	291	290	355	-0.2	3.8	-1.7	9.6	4.1	22.3	
BRÄNSLEN	53	112	268	296	320	10.4	18.8	16.3	21.5	1.6	8.2	
ÖVR RAVAROR	46	92	99	117	142	18.0	9.6	14.5	4.9	4.1	22.1	
RAVAROR TOT	700	1152	1763	1899	2609	7.7	10.5	10.5	10.5	6.6	37.4	
KEMISKA PROD	103	270	510	551	1064	8.0	18.3	21.3	15.4	14.1	93.1	
JÄRN & STÅL	178	313	533	539	859	1.1	11.7	12.0	11.4	9.8	59.6	
PERSONBILAR	84	178	254	309	396	21.7	13.9	16.2	11.7	5.1	28.1	
VERKST-BILAR	1144	1882	2532	3009	4810	18.8	10.2	10.5	9.8	9.8	59.9	
TEXTILVAROR	136	308	573	635	1197	10.8	16.6	17.7	15.5	13.5	88.6	
ANDRA VAROR	164	383	710	804	1497	13.2	17.2	18.5	16.0	13.2	86.3	
FÄRDIGVAROR	1808	3334	5113	5846	9824	14.3	12.4	13.0	11.9	10.9	68.0	
RA+FÄRDIGVAR	2508	4486	6876	7745	12433	12.6	11.9	12.3	11.5	9.9	60.5	
FLYG & VAPEN	22	61	23	112	45	**	**	**	**	**	**	
FÄRTYG	475	1084	370	720	818	94.5	4.2	17.9	-7.9	2.6	13.6	
TOTAL EXPORT	3005	5631	7269	8576	13296	18.0	11.1	13.4	8.8	9.2	55.0	

Tabell B: 12. Svensk export till Storbritannien på varugrupper, 1968 års priser.

	Värden milj. kr.										Proc. förändr. prognos	
	Faktisk utveckling					Faktisk utveckling						70/75
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70			
TRÄVAROR	414	278	440	407	470	-7.6	-0.2	-7.7	7.9	2.9	15.6	
RUNDOVIRKE	3	5	6	2	4	-69.4	-4.1	9.2	-15.8	16.1	110.5	
MASSA	549	555	522	537	606	2.8	-0.2	0.2	-0.7	2.5	12.9	
PAPPER	295	345	536	570	876	6.2	6.8	3.2	10.6	9.0	53.7	
JÄRNMALM	195	242	212	156	172	-26.2	-2.2	4.4	-8.4	1.9	9.7	
LIVSMEDEL	117	96	162	116	155	-28.2	-0.1	-3.7	3.8	6.0	34.1	
ÖVR METALLER	4	63	161	109	200	-32.1	40.7	77.3	11.6	12.8	82.8	
BRÄNSLEN	2	3	49	43	34	-11.3	37.4	13.6	66.2	-4.6	-21.1	
ÖVR RÄVAROR	32	38	45	54	59	19.1	5.4	3.7	7.1	2.1	10.8	
RÄVAROR TOT	1610	1625	2133	1993	2576	-6.6	2.2	0.2	4.2	5.3	29.2	
KEMISKA PROD	49	65	147	169	259	15.1	13.3	5.9	21.2	8.9	53.2	
JÄRN & STÅL	90	170	305	321	494	5.4	13.5	13.5	13.6	9.0	53.9	
PERSONBILAR	4	39	85	137	250	60.1	43.5	60.1	28.6	12.8	82.9	
VERKST-BILAR	241	430	645	884	1346	37.1	13.9	12.3	15.5	8.8	52.2	
TEXTILVAROR	14	41	97	103	207	6.0	22.4	24.8	20.1	15.1	102.0	
ANDRA VAROR	82	88	120	130	147	7.6	4.7	1.3	8.2	2.6	13.7	
FÄRDIGVAROR	479	832	1399	1743	2703	24.6	13.8	11.7	15.9	9.2	55.1	
RÄ+FÄRDIGVAR	2089	2457	3532	3736	5279	5.8	6.0	3.3	8.7	7.2	41.3	
FLYG & VAPEN	1	42	21	22	40	1.9	37.4	115.2	-12.2	12.9	83.6	
FARTYG	31	165	150	108	209	-28.3	13.5	40.1	-8.1	14.1	93.8	
TOTAL EXPORT	2120	2664	3704	3865	5527	4.4	6.2	4.7	7.7	7.4	43.0	

Tabell B: 13. Svensk export till EFTA på varugrupper, 1968 års priser.

	Värden milj. kr.					Proc. årlig förändring					Proc. förändr. prognos	
	Faktisk utveckling					Faktisk utveckling					Prognos	
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70	70/75	1970—1975	
TRÄVAROR	548	491	706	686	832	-2.8	2.3	-2.2	6.9	3.9	21.2	
RUNDOVIRKE	34	129	177	237	281	34.1	21.5	30.6	12.9	3.5	18.7	
MASSA	656	685	749	781	980	4.3	1.8	0.9	2.7	4.6	25.5	
PAPPER	422	626	1017	1091	1854	7.3	10.0	8.2	11.7	11.2	69.9	
JÄRNMALM	212	268	236	179	202	-24.3	-1.7	4.8	-7.8	2.4	12.8	
LIVSMEDEL	189	251	393	332	489	-15.4	5.8	5.8	5.8	8.0	47.2	
ÖVR METALLER	205	252	470	426	583	-9.4	7.6	4.2	11.1	6.5	37.0	
BRÄNSLEN	55	117	319	343	354	7.6	20.1	16.4	24.0	0.6	3.1	
ÖVR RÄVAROR	84	138	152	180	210	18.8	7.9	10.4	5.5	3.1	16.4	
RÄVAROR TOT	2407	2959	4219	4256	5785	0.9	5.9	4.2	7.5	6.3	35.9	
KEMISKA PROD	166	368	727	798	1499	9.9	17.0	17.2	16.7	13.4	87.8	
JÄRN & STÅL	328	572	956	1000	1569	4.6	11.8	11.8	11.8	9.4	56.9	
PERSONBILAR	110	267	459	599	813	30.4	18.4	19.3	17.5	6.3	35.8	
VERKST-BILAR	1559	2635	3646	4497	7109	23.3	11.2	11.1	11.3	9.6	58.1	
TEXTILVAROR	163	383	742	825	1580	11.2	17.6	18.6	16.6	13.9	91.5	
ANDRA VAROR	2584	509	902	1009	1810	11.9	14.6	14.6	14.7	12.4	79.5	
FÄRDIGVAROR	2584	4735	7431	8728	14381	17.4	12.9	12.9	13.0	10.5	64.8	
RÄFFÄRDIGVAR	4991	7693	11650	12984	20166	11.4	10.0	9.0	11.0	9.2	55.3	
FLYG & VAPEN	35	111	71	213	148	197.8	19.9	26.1	13.9	-7.0	-20.3	
FÄRTYG	506	1249	523	842	1029	60.8	5.2	19.8	-7.6	4.1	22.2	
TOTAL EXPORT	5531	9052	12245	14038	21343	14.6	9.8	10.4	9.2	8.7	52.0	

Tabell B: 14. Svensk export till Västyskland på varugrupper. 1968 års priser.

	Värden milj. kr.																
	Faktisk utveckling					Prognos					Proc. årlig förändring					Proc. förändr. prognos	
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70	70/75	70/75	1970—1975					
TRÄVAROR	195	200	189	231	256	22.1	1.7	0.4	2.9	2.1	2.9	11.0					
RUNDEVIRKE	32	25	16	35	15	119.6	0.9	-4.8	6.9	-15.4	6.9	-56.8					
MASSA	238	332	392	445	441	13.4	6.5	6.9	6.0	-0.2	6.0	-0.8					
PAPPER	264	423	469	519	868	10.7	7.0	9.9	4.2	10.8	4.2	67.3					
JÄRNMALM	298	366	530	434	606	-18.1	3.8	4.2	3.4	6.9	3.4	39.8					
LIVSMEDEL	142	137	110	83	132	-23.8	-5.1	-0.6	-9.5	9.6	-9.5	58.0					
ÖVR METALLER	42	52	98	112	135	15.0	10.4	4.3	16.8	3.8	16.8	20.4					
BRÄNSLEN	1	1	4	13	5	**	**	**	**	**	**	**					
ÖVR RÄVAROR	67	113	118	136	158	15.7	7.3	11.0	3.8	3.1	3.8	16.5					
RÄVAROR TOT	1278	1649	1924	2007	2617	4.3	4.6	5.2	4.0	5.4	4.0	30.4					
KEMISKA PROD	42	72	107	121	177	13.0	11.1	11.1	11.1	7.9	11.1	46.3					
JÄRN & STÅL	180	279	374	385	550	2.8	7.9	9.2	6.6	7.4	6.6	43.0					
PERSONBILAR	11	15	20	51	119	156.3	16.3	2.7	31.6	18.4	31.6	132.9					
VERKST-BILAR	329	564	678	876	1319	29.2	10.3	11.4	9.2	8.5	9.2	50.6					
TEXTILVAROR	43	54	50	52	54	4.2	1.9	4.7	-0.8	0.8	4.2	4.2					
ANDRA VAROR	82	123	118	115	128	-3.0	3.4	8.5	-1.4	2.3	-1.4	12.0					
FÄRDIGVAROR	687	1104	1347	1599	2347	18.7	8.8	7.7	7.7	8.0	7.7	46.8					
RÅFÄRDIGVAR	1965	2752	3271	3606	4964	10.3	6.3	7.0	5.5	6.6	5.5	37.7					
FLYG & VAPEN	105	39	3	8	11	129.4	-22.9	-18.1	-27.4	7.4	-27.4	43.1					
FÄRTYG	1	110	67	17	32	-74.2	39.9	183.6	-31.0	13.2	-31.0	86.2					
TOTAL EXPORT	2070	2901	3340	3631	5007	8.7	5.8	7.0	4.6	6.6	4.6	37.9					

Tabell B: 15. Svensk export till EEC på varugrupper. 1968 års priser.

	Värden milj. kr.					Proc. årlig förändring					Proc. förändr. prognos 1970-1975
	Faktisk utveckling		Prognos			Faktisk utveckling		Prognos			
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70	70/75	
TRÄVAROR	498	575	652	693	844	6.3	3.4	2.9	3.8	4.0	21.7
RUNDEVIRKE	35	28	25	47	22	92.3	3.1	-4.1	10.8	-14.3	-53.7
MASSA	741	929	1134	1223	1353	7.8	5.1	4.6	5.7	2.0	10.7
PAPPER	496	854	1023	1117	1920	9.2	8.5	11.5	5.5	11.4	71.9
JÄRNMALM	475	618	945	843	1245	-10.8	5.9	5.4	6.4	8.1	47.8
LIVSMEDEL	192	262	280	198	313	-29.3	0.3	6.5	-5.4	9.5	57.7
ÖVR METALLER	64	127	201	220	257	9.3	13.2	14.7	11.6	3.2	16.8
BRÄNSLEN	7	2	8	19	5	137.5	10.2	-20.4	52.5	-23.4	-73.6
ÖVR RÄVAROR	118	173	200	212	230	6.1	6.0	8.0	4.1	1.7	8.6
RÄVAROR TOT	2626	3570	4469	4573	6189	2.3	5.7	6.3	5.1	6.2	35.3
KEMISKA PROD	96	150	212	229	351	7.5	9.0	9.3	8.8	8.9	53.2
JÄRN & STÅL	327	514	770	751	1073	-2.5	8.7	9.5	7.9	7.4	42.9
PERSONBILAR	32	71	114	175	289	53.3	18.6	17.5	19.7	10.6	65.3
VERKST-BILAR	918	1476	1960	2405	3642	22.7	10.1	10.0	10.3	8.7	51.4
TEXTILVAROR	60	99	94	94	136	0.4	4.6	10.4	-0.9	7.6	44.1
ANDRA VAROR	124	192	202	215	265	6.5	5.6	9.1	2.3	4.2	23.1
FÄRDIGVAROR	1558	2502	3352	3869	5756	15.4	9.5	9.9	9.1	8.3	48.8
RA+FÄRDIGVAR	4184	6072	7822	8442	11945	7.9	7.3	7.7	6.8	7.2	41.5
FLYG & VAPEN	114	62	7	22	24	**	**	**	**	**	**
FARTYG	41	131	85	53	63	-37.7	2.6	26.3	-16.6	3.6	19.5
TOTAL EXPORT	4338	6264	7912	8518	12032	7.6	7.0	7.6	6.3	7.2	41.3

Tabell B: 16. Svensk export till USA på varugrupper. 1968 års priser.

	Värden milj. kr.					Proc. årlig förändring					Proc. förändr. prognos	
	Faktisk utveckling					Faktisk utveckling					Prognos	
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70	70/75	1970—1975	
TRÄVAROR	0	0	0	0	0	**	**	**	**	**	**	
RUNDVIRKE	0	0	0	0	0	**	**	**	**	**	**	
MASSA	112	105	28	11	14	-59.3	-20.6	-1.4	-36.0	5.0	27.5	
PAPPER	42	58	55	41	56	-25.3	-0.0	6.9	-6.5	6.2	35.0	
JÄRNMALM	5	3	8	10	13	21.5	6.7	-9.7	26.2	5.6	31.6	
LIVSMEDEL	12	13	22	24	38	13.5	7.4	1.9	13.1	9.1	54.4	
ÖVR METALLER	71	60	49	28	80	-43.1	-9.1	-3.6	-14.2	23.7	189.9	
BRÄNSLEN	0	0	0	0	0	**	**	**	**	**	**	
ÖVR RÄVAROR	67	70	43	32	50	-26.0	-7.2	0.9	-14.7	9.6	58.2	
RÄVAROR TOT	309	309	204	146	250	-28.4	-7.2	-0.0	-13.9	11.4	71.8	
KEMISKA PROD	14	33	44	58	117	32.2	15.8	19.9	11.8	14.9	100.3	
JÄRN & STÅL	75	178	251	207	283	-17.6	10.6	18.8	3.1	6.5	37.0	
PERSONBILAR	167	225	420	555	640	32.2	12.8	6.2	19.8	2.9	15.3	
VERKST-BILAR	276	413	681	717	1244	5.3	10.0	8.4	11.6	11.7	73.5	
TEXTILVAROR	12	17	51	62	105	22.2	18.0	7.9	29.0	11.1	69.3	
ANDRA VAROR	79	87	124	139	162	12.9	5.9	2.0	10.0	3.0	15.9	
FÄRDIGVAROR	622	954	1570	1738	2551	10.7	10.8	8.9	12.8	8.0	46.7	
RÄ+FÄRDIGVAR	931	1262	1773	1884	2801	6.2	7.3	6.3	8.3	8.3	48.7	
FLYG & VAPEN	11	9	1	11	3	**	**	**	**	**	**	
FARTYG	25	12	6	0	4	**	**	**	**	**	**	
TOTAL EXPORT	967	1282	1780	1895	2808	6.5	7.0	5.8	8.1	8.2	48.2	

Tabell B: 17. Svensk export till OECD totalt på varugrupper. 1968 års priser.

	Värden milj. kr.				Proc. årlig förändring				Proc. förändr. prognos		
	Faktisk utveckling		Prognos		Faktisk utveckling		Prognos		70/75	1970—1975	
	1960	1965	1969	1970	1975	69/70	60/70	60/65	65/70		
TRAVAROR	1108	1183	1501	1511	1901	0.6	3.2	1.3	5.0	4.7	25.8
RUNDVIRKE	69	158	201	286	304	42.1	15.3	18.1	12.6	1.2	6.3
MASSA	1581	1827	2025	2127	2452	5.1	3.0	2.9	3.1	2.9	15.3
PAPPER	988	1596	2177	2335	3863	7.2	9.0	10.1	7.9	10.6	65.5
JÄRNMALM	692	889	1203	1061	1492	-11.8	4.4	5.1	3.6	7.1	40.6
LIVSMEDEL	398	537	711	565	855	-20.5	3.6	6.2	1.0	8.6	51.3
ÖVR METALLER	343	445	729	682	930	-6.4	7.1	5.3	8.9	6.4	36.3
BRÄNSLEN	62	120	329	363	359	10.4	19.3	14.1	24.7	-0.2	-1.1
ÖVR RAVAROR	280	400	414	447	518	8.1	4.8	7.4	2.3	3.0	15.8
RAVAROR TQT	5520	7154	9290	9377	12673	0.9	5.4	5.3	5.6	6.2	35.2
KEMISKA PROD	291	584	1036	1185	2111	14.3	15.1	15.0	15.2	12.2	78.2
JÄRN & STÅL	769	1357	2132	2105	3173	-1.2	10.6	12.0	9.2	8.5	50.7
PERSONBILAR	321	595	1060	1426	1950	34.4	16.1	13.1	19.1	6.5	36.8
VERKST-BILAR	3061	5103	7091	8507	13550	20.0	10.8	10.8	10.8	9.8	59.3
TEXTILVAROR	243	516	913	1013	1875	11.0	15.3	16.2	14.4	13.1	85.1
ANDRA VAROR	475	813	1274	1410	2309	10.7	11.5	11.3	11.6	10.4	63.7
FÄRDIGVAROR	5160	8969	13506	15645	24967	15.8	11.7	11.7	11.8	9.8	59.6
RA+FÄRDIGVAR	10680	16122	22796	25022	37641	9.8	8.9	8.6	9.2	8.5	50.4
FLYG & VAPEN	161	192	83	259	184	**	**	**	**	**	**
FARTYG	575	1413	659	902	1149	36.9	4.6	19.7	-8.6	4.9	27.3
TOTAL EXPORT	11415	17727	23539	26183	38973	11.2	8.7	9.2	8.1	8.3	48.8

Tabell C: 1. Importen till olika länder och hela världen i miljoner US \$ samt importandelar för Sverige 1953—1969.

	Norge	Danmark	Finland	Norden	Storbri- tannien	Portu- gal	Schweiz	Öster- rike	EFTA	Väst- tyskland	Neder- länderna	Belgien	Frank- rike	Italien	EEC
<i>Miljoner dollar</i>															
1953	912	993	528	2 433	9 366	331	1 182	546	13 858	3 809	2 331	2 424	4 166	2 395	15 126
1954	1 019	1 160	659	2 837	9 461	351	1 304	653	14 606	4 601	2 813	2 547	4 349	2 402	16 711
1955	1 088	1 171	766	3 025	10 881	398	1 494	887	16 685	5 822	3 208	2 831	4 733	2 707	19 300
1956	1 210	1 303	885	3 394	10 890	441	1 773	974	17 471	6 660	3 712	3 278	5 646	3 170	22 466
1957	1 273	1 353	899	3 526	11 412	500	1 971	1 128	18 537	7 524	4 104	3 417	6 170	3 627	24 842
1958	1 308	1 339	729	3 377	10 583	480	1 711	1 072	17 222	7 412	3 625	3 136	5 608	3 170	22 951
1959	1 315	1 594	826	3 735	11 172	473	1 913	1 144	18 438	8 371	3 939	3 445	5 094	3 363	24 212
1960	1 460	1 795	1 063	4 318	12 758	544	2 235	1 416	21 270	10 164	4 531	3 889	6 282	4 747	29 613
1961	1 614	1 860	1 153	4 627	12 314	654	2 696	1 485	21 776	12 280	5 347	4 164	6 682	5 256	32 155
1962	1 655	2 117	1 228	5 000	12 578	587	3 002	1 552	22 718	12 280	5 347	4 471	7 521	6 098	35 718
1963	1 822	2 115	1 208	5 144	13 497	651	3 238	1 675	24 205	13 019	5 967	5 126	8 730	7 581	40 423
1964	1 983	2 596	1 505	6 084	15 949	761	3 598	1 863	28 256	14 613	7 055	5 953	10 071	7 240	44 932
1965	2 206	2 811	1 645	6 662	16 138	896	3 680	2 101	29 477	17 472	7 461	6 374	10 342	7 347	49 000
1966	2 404	2 990	1 726	7 120	16 651	1 012	3 931	2 328	31 041	18 023	8 018	7 174	11 884	8 589	53 688
1967	2 748	3 135	1 698	7 581	17 716	1 013	4 110	2 310	32 730	17 352	8 337	7 165	12 406	9 827	55 087
1968	2 706	3 213	1 598	7 517	18 959	1 039	4 502	2 497	34 513	20 150	9 293	8 304	13 982	10 253	61 981
1969	2 943	3 800	2 022	8 766	19 956	1 231	5 272	2 825	38 050	24 926	10 991	9 984	17 392	12 450	75 742
<i>Sveriges importandel i procent</i>															
1953	13,1	9,3	4,0	9,6	3,5	2,0	2,2	1,4	4,3	5,1	3,9	3,2	1,9	1,7	3,2
1954	15,7	9,3	4,4	10,5	3,5	2,0	1,6	1,2	4,5	4,7	3,5	3,0	1,8	2,1	3,1
1955	16,5	8,9	4,7	10,6	3,6	2,4	1,5	1,4	4,5	4,5	3,4	3,2	2,0	1,9	3,2
1956	14,0	9,0	5,1	9,8	3,7	2,8	1,6	1,2	4,5	4,6	3,3	3,0	2,2	2,0	3,2
1957	16,2	9,0	5,5	10,7	3,8	2,4	1,6	1,3	4,7	4,7	3,4	3,0	2,0	1,9	3,2
1958	15,9	10,1	7,9	11,9	3,6	2,7	1,4	1,2	4,8	4,5	2,9	3,1	1,8	2,0	3,0
1959	16,1	9,8	9,0	11,8	3,2	2,2	1,5	1,2	4,6	4,4	2,9	2,7	1,7	2,1	3,0
1960	16,3	9,8	10,0	11,9	3,6	2,3	1,8	1,4	4,9	4,2	3,0	2,9	1,7	1,9	3,0
1961	15,9	11,1	10,8	12,9	3,7	2,4	2,1	1,5	5,2	4,4	3,1	3,1	2,0	1,9	3,1
1962	17,1	12,2	12,1	13,8	3,5	2,8	2,2	1,5	5,4	4,1	3,1	2,7	1,9	2,0	3,0
1963	19,1	12,5	11,1	14,5	3,4	2,3	2,2	1,9	5,5	3,9	2,7	2,6	1,9	1,9	2,8
1964	19,1	13,4	11,5	14,8	3,7	2,0	2,3	1,9	5,7	3,9	2,8	2,5	2,0	1,9	2,8
1965	21,0	13,2	12,9	15,7	3,7	2,4	2,3	1,8	6,1	3,5	2,8	2,4	2,0	1,7	2,7
1966	18,8	13,6	12,8	15,2	3,7	3,2	2,4	1,9	6,0	3,3	2,6	2,1	2,2	1,8	2,6
1967	19,4	14,5	14,1	16,2	3,9	2,5	2,6	2,4	6,4	3,1	2,3	2,2	2,0	1,7	2,4
1968	19,2	15,0	14,3	16,4	4,0	2,5	2,8	2,1	6,4	3,1	2,3	2,1	2,0	1,5	2,3
1969	19,0	15,6	15,2	16,6	4,0	2,6	3,0	2,3	6,6	3,0	2,3	2,1	2,0	1,5	2,3

Miljoner dollar	Övriga	OECD	Japan	Canada	USA	OECD	Industri-	Öst-	Råvaru-	Hela	Världs-
	OECD	Europa				totalt	länder	länder	länder	världen	exporten
1953	2 406	31 390	2 410	4 456	10 778	49 033	51 975	7 800	24 425	84 200	82 700
1954	2 332	33 649	2 399	4 204	10 231	50 487	53 699	8 700	26 201	88 600	85 900
1955	2 586	38 571	2 472	4 774	11 334	57 150	61 117	9 200	28 483	98 800	93 800
1956	2 707	42 644	3 230	5 804	12 490	64 169	68 550	10 200	30 150	108 900	103 900
1957	3 039	46 418	4 284	5 866	12 920	69 489	74 645	11 500	33 855	120 000	112 000
1958	3 056	43 230	3 033	5 351	12 734	64 348	69 571	12 600	31 929	114 100	108 100
1959	3 180	45 830	3 599	5 898	14 987	70 314	75 433	14 700	31 267	121 400	115 700
1960	3 443	54 325	4 492	5 663	14 652	79 132	84 489	16 100	34 911	135 500	128 000
1961	4 033	57 964	5 810	5 696	14 357	83 828	88 996	16 500	35 504	141 000	134 000
1962	4 637	63 073	5 635	5 852	16 249	90 809	96 167	17 700	35 933	149 800	141 400
1963	5 474	70 103	6 738	6 081	17 014	99 936	105 620	18 900	37 880	162 400	154 100
1964	6 110	79 298	7 938	6 944	18 600	112 779	118 696	21 000	42 204	181 900	172 400
1965	7 196	85 673	8 169	7 986	21 282	123 109	130 074	22 600	44 726	197 400	186 400
1966	8 317	93 046	9 523	9 126	25 542	137 238	144 605	23 700	46 995	215 300	203 600
1967	8 308	96 125	11 663	10 250	26 816	144 854	152 202	25 700	49 398	227 300	214 600
1968	8 794	105 288	12 987	11 439	33 114	162 829	171 218	27 500	53 182	251 900	239 100
1969	10 253	124 045	15 024	13 137	36 052	188 257	197 210	29 600	57 390	284 200	271 600

Sveriges importandel i procent

1953	2,9	3,7	0,5	0,2	1,0	2,6	2,5	1,0	1,1	1,9	1,8
1954	2,3	3,6	0,4	0,2	0,7	2,6	2,6	0,9	1,2	2,0	1,8
1955	2,0	3,2	0,2	0,3	0,7	2,3	2,5	0,8	1,0	1,9	1,8
1956	2,0	2,9	0,2	0,3	0,9	2,2	2,5	0,8	1,2	2,0	1,9
1957	1,7	3,7	0,4	0,3	0,9	2,7	2,5	1,0	1,1	2,0	1,9
1958	1,5	3,6	0,3	0,3	1,0	2,7	2,6	0,9	1,3	2,0	1,9
1959	1,8	3,6	0,3	0,3	1,2	2,6	2,6	0,9	1,2	2,0	1,9
1960	1,9	3,7	0,2	0,4	1,2	2,8	2,7	0,8	1,2	2,1	2,0
1961	1,9	3,8	0,4	0,4	1,0	2,9	2,8	0,8	1,1	2,1	2,0
1962	2,1	3,8	0,3	0,4	1,0	2,9	2,7	1,0	1,2	2,1	2,1
1963	2,2	3,6	0,3	0,5	1,1	2,8	2,8	0,8	1,2	2,2	2,1
1964	2,2	3,8	0,4	0,5	1,1	2,9	2,9	1,0	1,2	2,2	2,1
1965	2,2	3,8	0,4	0,6	1,1	2,9	2,9	0,8	1,1	2,2	2,1
1966	2,1	3,7	0,4	0,7	1,1	2,8	2,8	0,9	1,1	2,2	2,1
1967	2,1	3,7	0,4	0,7	1,2	2,8	2,7	1,0	1,1	2,2	2,1
1968	2,2	3,6	0,4	0,6	1,2	2,7	2,7	1,0	1,1	2,2	2,1
1969	2,0	3,6	0,4	0,6	1,0	2,6	2,6	1,1	1,4	2,2	2,1

Sveriges exp. andel

Ann. Från enskilda OECD-länder är uppgifterna såväl för landets totala import som för importen från Sverige hämtade från OECD:s utrikeshandelstatistik. Ländergrupper är summerade över enskilda länder. Sverige ingår således ej i någon summa till och med kolumnen OECD totalt. I tabellens andra avdelning, Industriländer, Hela världen samt världsexporten ingår Sverige. Totalimporten för länderaggraten enligt UNCTAD, Handbook of International Trade. Importen från Sverige är approximerad med svensk export enligt handelsstatistiken, SCB, plus 10 % påslag för att approximera cif-bas från fob-bas. Exportandelen är kvoten mellan Sveriges export och världsexporten, båda enligt UNCTAD.

Tabell C: 2. Importen av trävaror för vissa länder i tusen m³ samt svenska importandelar, 1953—1969.

	Danmark	Storbritannien	Västtyskland	Nederländerna	Belgien	Frankrike	Summa sex länder
<i>Tusen m³</i>							
1953	680	6 503	1 732	1 552	487	415	11 369
1954	812	6 806	2 270	1 787	607	405	12 688
1955	622	7 829	2 636	1 866	700	478	14 131
1956	494	5 885	2 250	1 815	549	748	11 741
1957	575	6 669	2 695	1 967	665	817	13 389
1958	604	5 927	2 731	1 572	607	791	12 232
1959	802	6 743	2 940	1 968	705	682	13 840
1960	917	8 367	3 353	2 238	764	681	16 322
1961	830	7 482	3 298	2 120	799	937	15 467
1962	945	7 171	3 566	2 144	800	959	15 585
1963	832	7 814	3 592	2 181	887	1 347	16 653
1964	1 082	9 363	3 716	2 877	952	1 553	19 544
1965	1 183	8 868	3 935	2 650	831	1 463	18 931
1966	976	7 847	3 510	2 344	869	1 473	17 019
1967	1 048	8 287	2 685	2 352	909	1 578	16 860
1968	944	9 031	3 028	2 655	835	1 548	18 042
1969	1 192	7 729	3 472	2 749	968	1 790	17 900
<i>Sveriges importandel i procent</i>							
1953	58,6	31,3	27,6	44,9	30,8	29,0	34,1
1954	63,4	24,3	24,1	38,7	25,4	24,2	28,9
1955	67,8	26,7	24,7	41,4	23,6	31,2	30,1
1956	75,8	31,8	25,6	45,1	27,3	35,1	34,5
1957	70,1	32,0	23,0	47,5	28,6	31,7	33,9
1958	65,5	26,6	21,5	43,5	22,5	18,2	29,9
1959	61,4	25,3	23,5	44,1	21,2	29,6	29,7
1960	53,6	21,8	21,1	41,0	22,5	32,0	26,5
1961	56,9	19,0	20,2	39,6	15,7	25,1	24,3
1962	66,2	16,8	21,2	40,4	17,1	23,8	24,5
1963	61,9	15,7	22,2	42,8	20,1	24,6	23,9
1964	62,7	15,6	22,2	41,5	14,1	27,1	24,1
1965	62,5	14,0	19,5	43,3	14,2	25,4	23,2
1966	69,8	15,4	18,7	43,7	15,1	25,6	24,0
1967	68,1	21,3	19,1	46,1	15,4	26,3	27,5
1968	66,9	25,6	20,3	47,3	16,3	30,0	29,9
1969	68,6	26,7	22,4	46,4	16,0	32,4	30,8

Källor: Sveriges Trävaruexportförening, FAO/ECF Yearbook of Forest Products.

Tabell C: 3. Import av pappersmassa för vissa länder i ton samt svenska importandelar, 1954—1969.

Ton	Norge	Danmark	Storbri- tannien	Schweiz	Österrike	Väst- tyskland	Neder- länderna	Belgien— Luxemburg	Frankrike	Italien	Föreuta staterna
1954	28 142	134 121	1 959 468	..	19 543	596 651	295 912	189 507	725 254	338 173	1 860 545
1955	36 447	146 341	2 291 997	..	25 701	661 541	326 645	204 707	842 602	357 111	2 007 823
1956	23 653	140 976	2 243 977	..	27 249	677 983	319 089	216 770	894 472	436 118	2 118 008
1957	22 994	139 549	2 179 427	..	29 690	779 570	374 960	219 658	883 562	490 085	1 911 853
1958	23 770	150 465	2 146 627	..	32 403	766 043	362 844	198 962	927 019	448 657	1 907 959
1959	40 937	137 635	2 289 825	..	37 898	901 161	440 460	217 662	847 810	552 059	2 206 300
1960	48 111	177 950	2 777 245	137 113	58 029	1 084 417	529 844	213 008	1 021 553	706 148	2 161 239
1961	38 118	161 114	2 640 922	(150 165) ¹	(53 157) ¹	1 083 145	499 057	236 973	1 067 401	664 351	2 239 444
1962	41 288	149 346	2 484 903	(131 500) ¹	(51 110) ¹	1 138 035	485 425	234 229	1 024 538	773 797	2 584 020
1963	55 776	167 035	2 700 988	(161 623) ¹	(64 720) ¹	1 311 672	596 826	255 236	1 224 714	969 404	2 568 570
1964	50 347	157 247	3 039 037	177 115	73 969	1 489 526	673 203	265 947	1 238 898	969 692	2 748 397
1965	49 956	171 101	3 018 248	158 383	75 411	1 461 606	695 918	250 904	1 026 823	1 048 431	2 943 731
1966	85 727	158 859	2 985 256	169 010	75 938	1 460 696	734 515	286 655	1 233 467	1 280 635	3 154 156
1967	112 865	143 618	2 775 844	194 841	79 304	1 477 834	731 249	297 277	1 163 810	1 426 094	3 003 962
1968	146 968	173 416	3 045 664	213 105	119 355	1 733 322	762 602	366 264	1 264 133	1 435 151	3 302 278
1969	194 022	162 008	3 053 664	223 883	138 511	1 946 374	801 369	397 684	1 479 921	1 720 918	3 749 898
<i>Sveriges importandel i procent</i>											
1954	88,3	45,1	36,5	..	10,9	39,1	50,1	43,5	34,5	47,1	11,0
1955	89,8	47,0	35,2	..	8,4	38,2	49,6	44,9	37,2	42,5	8,6
1956	91,6	44,7	39,0	..	13,2	39,4	49,7	45,8	38,4	42,7	9,1
1957	90,5	44,0	37,0	..	9,7	39,0	51,1	45,9	36,7	43,1	7,7
1958	92,2	46,8	38,6	..	12,2	40,1	45,1	41,9	33,2	37,4	8,2
1959	90,1	44,2	36,3	..	13,2	41,1	40,9	43,1	41,6	36,8	11,6
1960	85,2	48,2	34,8	..	11,2	38,4	31,6	39,9	37,8	36,6	8,6
1961	82,6	46,2	34,4	36,5	10,7	39,3	26,8	35,2	36,9	36,6	6,5
1962	92,2	49,0	34,7	41,1	9,6	39,3	25,8	36,3	37,7	35,7	7,8
1963	95,9	50,5	35,4	48,7	14,0	40,8	25,8	37,4	35,7	33,7	5,3
1964	89,2	47,0	34,9	45,2	13,1	39,7	26,7	35,2	31,6	31,6	4,9
1965	87,9	49,0	33,3	46,8	14,8	37,6	26,6	35,5	38,9	29,1	5,7
1966	89,3	42,0	33,7	50,9	16,5	38,7	27,9	42,1	39,0	29,7	5,7
1967	84,8	43,9	33,2	48,5	13,3	36,8	22,1	43,7	36,2	27,1	4,5
1968	85,2	44,4	31,0	49,8	14,1	33,0	21,1	36,4	32,6	26,3	2,6
1969	83,9	47,5	30,0	51,3	15,7	33,6	24,4	33,3	31,9	23,7	1,2

¹ Beräknad importvolym med ledning av den världsmässiga importen.

Källor: 1954—1958 Foreign Trade; OEEC Statistical Bulletins, OEEC Paris.

1959—1963 Trade by commodities: Imports (OEEC) OECD, Paris.

1964—1968 Commodity Trade: Imports; detailed analysis by products. OECD, Paris.

Tabell C : 4. Import av papper för vissa länder i ton samt svenska importandelar, 1954—1969.

Ton	Norge	Danmark	Storbri- tannien	Schweiz	Österrike	Väst- tyskland	Neder- länderna	Belgien— Luxemburg	Frankrike	Italien	Föreuta staterna
1954	10 639	177 356	917 710	..	4 627	326 331	175 889	198 917	90 415	54 872	..
1955	10 849	187 490	1 114 421	..	12 158	416 774	190 150	225 632	165 218	56 591	..
1956	8 354	175 485	1 060 849	..	12 341	453 492	205 430	226 312	268 757	50 702	..
1957	6 009	190 274	1 149 282	..	12 374	587 032	236 849	268 386	289 969	83 685	..
1958	9 388	212 108	1 155 213	..	15 522	676 427	233 021	259 860	254 681	87 058	..
1959	12 879	218 399	1 222 998	..	21 866	834 927	282 537	273 470	153 278	94 599	..
1960	(13 061)	247 079	1 443 168	30 917	19 007	1 109 301	353 437	325 848	219 477	131 244	..
1961	6 723	195 290	1 222 187	49 274	(7 291)	1 004 881	378 456	250 049	204 894	170 832	(5 015 621)
1962	16 391	330 901	1 785 319	(45 884)	(15 275)	1 451 891	497 243	382 456	383 142	246 648	(5 201 572)
1963	21 941	337 874	1 921 666	104 251	34 032	1 604 578	579 709	453 497	500 220	334 937	..
1964	28 324	405 616	2 178 303	116 390	43 091	1 860 678	660 128	510 732	621 864	315 329	..
1965	36 535	420 145	2 000 700	120 365	50 824	2 143 956	724 194	541 097	656 056	315 831	..
1966	44 580	443 775	2 137 389	130 149	63 109	2 173 207	744 667	578 182	794 029	290 393	..
1967	59 445	469 593	2 400 649	171 230	71 776	1 968 287	763 420	593 764	832 899	313 020	..
1968	66 089	484 605	2 596 582	205 596	74 244	2 566 165	894 507	688 153	949 935	358 924	..
1969	75 117	577 648	2 722 050	259 771	105 590	3 073 942	1 049 763	809 911	1 215 923	440 546	..
<i>Sveriges importandel i procent</i>											
1954	43,3	36,1	20,2	..	..	23,2	30,1	24,6	23,4	23,6	..
1955	42,0	38,3	20,1	..	11,8	20,3	27,2	22,6	18,7	25,8	..
1956	37,5	40,3	19,1	..	8,6	23,8	29,4	22,6	23,0	29,1	..
1957	27,1	42,4	17,3	..	6,7	24,9	29,0	21,4	19,5	28,5	..
1958	26,7	41,0	15,8	..	7,6	27,5	29,8	18,8	20,5	22,3	..
1959	22,4	45,5	15,0	..	12,7	27,7	26,6	16,5	20,7	22,7	..
1960	29,3	43,3	17,8	8,8	16,6	27,8	24,6	14,6	22,9	20,2	..
1961	24,9	41,4	20,5	25,8	34,6	29,0	28,1	18,8	37,7	28,5	0,0
1962	32,3	47,8	21,5	24,1	18,4	28,7	27,8	17,8	29,2	25,1	1,9
1963	37,5	46,5	22,1	23,6	28,1	28,4	28,2	17,0	28,0	22,1	..
1964	38,8	48,3	22,6	24,5	27,2	28,7	28,1	17,3	27,4	24,1	..
1965	39,8	46,9	22,2	28,6	27,1	25,5	25,9	17,5	27,1	22,4	..
1966	31,0	46,7	22,6	30,1	26,9	24,9	25,4	17,6	25,8	19,1	..
1967	34,6	46,8	24,5	29,5	25,5	23,4	24,8	17,0	24,3	20,4	..
1968	41,7	45,4	25,3	29,6	18,7	22,0	24,1	15,1	23,2	21,8	..
1969	39,8	45,4	24,2	28,9	18,4	20,4	23,4	15,2	22,6	16,9	..

Källor: 1954—1958 Foreign Trade; OEEC Statistical Bulletins. OEEC Paris.

1959—1963 Trade by commodities: Imports (OEEC) OECD, Paris.

1964—1968 Commodity Trade: Imports; detailed analysis by products. OECD, Paris.

Tabell C: 5. Produktionskapacitet av papper i vissa länder, 1954—1974, 1 000 ton.

	1954	1960	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1974
Sverige	1 440	2 245	3 400	3 540	3 660	4 030	4 630	4 860	5 050	5 940
Norge	600	850	1 160	1 250	1 320	1 450	1 530	1 580	1 650	1 800
Danmark	121	187	225	226	240	245	247	252	258	270
Finland	1 230	2 114	3 540	3 790	3 930	4 020	4 230	4 470	4 950	6 160
NORDEN	3 391	5 396	8 325	8 806	9 150	9 745	10 637	11 162	11 908	14 170
England	3 277	4 000	4 576	4 762	4 845	5 061	4 965	5 336	5 542	6 107
Schweiz	310	520	670	714	753	780	750	760	780	900
Österrike	460	617	744	778	749	780	952	988	1 055	1 405
Portugal	50	112	135	147	160	185	240	265	277	300
EFPA	7 488	10 645	14 450	15 207	15 657	16 551	17 544	18 511	19 562	22 882
Västtyskland	2 390	3 635	4 780	4 859	4 920	5 628	5 983	6 731	6 987	7 500
Holland	789	1 110	1 455	1 491	1 530	1 560	1 623	1 715	1 800	1 964
Belgien	345	473	570	572	529	658	764	830	843	847
Frankrike	1 750	2 776	3 550	3 689	3 880	4 045	4 121	4 545	5 025	5 400
Italien	783	1 600	2 554	3 300	3 405	3 759	4 096	4 600	4 810	5 000
EEC	6 057	9 594	12 909	13 911	14 264	15 650	16 587	18 421	19 465	20 711
Övriga Västeuropa							1 337	1 395	1 549	1 740
Västeuropa								38 327	40 576	45 333
Japan		5 900	8 398	9 341	10 083	11 004	11 723	12 945	14 169	18 819
Canada	6 737	8 770	10 320	11 090	11 559	12 012	12 477	13 022	13 804	15 045
USA	25 000	31 250	40 229	42 361	44 750	47 938	48 915	50 563	52 368	57 090
Östeuropa							4 406	4 614	4 865	5 939
Sovjetunionen							7 550	8 300	9 050	11 300
Hela världen								141 752	149 682	171 230

Källor: Se tabell C: 6

Tabell C: 6. Produktionskapacitet av pappersmassa i vissa länder, 1954—1974, 1 000 ton.

	1954	1960	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1974
Sverige	3 785	5 555	7 650	7 780	7 320	7 910	8 560	8 900	9 280	10 650
Norge	1 350	1 768	2 040	2 093	2 095	2 195	2 195	2 260	2 335	2 685
Danmark	6	12	60	63	67	71	74	77	80	89
Finland	2 607	3 980	6 305	6 560	6 830	6 760	6 600	6 890	7 250	8 190
NORDEN	7 748	11 315	16 055	16 496	16 312	16 936	17 429	18 127	18 945	21 614
England	154	205	242	322	397	414	439	473	513	589
Schweiz	185	247	280	290	300	310	295	295	300	340
Österrike	525	706	721	761	810	810	902	930	960	970
Portugal	44	101	167	172	270	325	355	470	548	601
EFTA	8 656	12 574	17 465	18 041	18 089	18 795	19 420	20 295	21 266	24 114
Västtyskland	1 270	1 520	1 525	1 450	1 439	1 484	1 688	1 789	1 933	2 180
Holland	120	135	150	175	205	240	240	245	245	270
Belgien	108	179	294	247	308	321	342	344	374	412
Frankrike	635	1 145	1 500	1 625	1 705	1 750	1 850	1 955	2 000	2 190
Italien	413	573	815	805	880	1 025	1 190	1 220	1 245	1 350
EEC	2 546	3 552	4 284	4 302	4 537	4 820	5 310	5 553	5 797	6 402
Övriga Västeuropa							565	625	678	840
Västeuropa							25 295	26 473	27 741	31 356
Japan		4 847	5 886	5 828	6 408	7 073	8 661	9 523	9 869	11 827
Canada	9 562	11 958	14 707	15 860	17 214	18 153	19 128	19 400	20 611	22 783
USA	20 688	25 274	29 576	31 721	35 777	38 044	37 992	39 120	40 408	42 776
OECD totalt							91 076	94 516	98 629	108 742
Östeuropa							3 463	3 542	3 640	4 544
Sovjetunionen							6 800	7 500	8 200	10 300
Övriga länder							5 639	6 076	6 488	8 711
Hela världen							106 978	111 634	116 957	132 297

Källor: The pulp and paper industry; OECD Paris. World pulp and paper capacities; FAO surveys.

Tabell C: 7. Konsumtion av papper i vissa länder, 1954—1969, 1 000 ton.

	1954	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969
Sverige	670	968	959	991	1 074	1 111	1 323	1 272	1 408	1 433	1 526
Norge	218	310	328	324	332	345	365	417	410	409	438
Danmark	280	414	430	458	458	515	534	561	560	569	641
Finland	240	370	450	389	451	472	537	562	577	596	691
NORDEN	1 408	2 062	2 167	2 162	2 315	2 443	2 759	2 812	2 955	3 007	3 296
England	3 741	5 313	5 332	5 318	5 587	6 075	6 117	6 279	6 375	6 762	7 129
Schweiz	316	495	562	590	629	651	691	720	771	802	892
Österrike	208	316	340	340	367	415	440	437	444	489	536
Portugal	61	105	118	128	128	137	172	176	190	207	236
EFTA	5 734	8 291	8 519	8 538	9 026	9 721	10 179	10 424	10 735	11 267	12 089
Västyskland	2 553	4 388	4 592	4 810	5 025	5 522	5 988	6 079	5 881	6 674	7 453
Holland	629	970	1 021	1 058	1 152	1 226	1 291	1 362	1 347	1 587	1 760
Belgien	412	575	631	651	723	781	809	838	821	928	1 034
Frankrike	1 603	2 608	2 818	2 989	3 242	3 461	3 529	3 921	4 000	4 100	4 666
Italien	775	1 565	1 802	1 976	2 204	2 267	2 352	2 600	2 937	3 135	3 547
EEC	5 972	10 106	10 864	11 484	12 346	13 257	13 969	14 800	14 986	16 424	18 460
Övriga Västeuropa	389	602	654	677	829	933	1 052	1 218	1 341	1 370	1 649
Västeuropa ¹	12 095	18 999	20 037	20 699	22 201	23 911	25 200	26 442	27 062	29 061	32 198
Japan	(1 890)	4 341	5 156	5 492	6 188	7 267	7 085	7 897	8 843	9 796	11 135
Canada	(2 030)	2 456	2 246	2 463	2 653	2 466	2 700	2 777	2 849	3 008	3 271
USA	27 188	(33 700)	34 959	(36 750)	(38 200)	41 849	42 026	45 166	44 234	47 090	50 323
OECD totalt ²	(2 200)	3 211	3 500	3 637	3 963	4 096	4 580	5 000	5 500	5 680	6 180
Sovjetunionen	52 700	73 900	78 100	81 600	85 900	92 400	97 400	104 284	106 260	112 906	123 020
Hela världen											

¹ Exkl. Turkiet ² Inkl. Turkiet.

Anm. Med konsumtion avses »apparent consumption» och med papper »total paper and board». Siffrorna inom parentes är interpolerade eller uppskattade tal.

Källor: Se tabell C :9.

Tabell C: 8. Export och import av pappersmassa för större export- respektive importländer, 1954—1969, i 1000 ton.

	1954	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969
<i>Export av massa i 000 ton</i>											
NORDEN	4 051	5 338	5 096	5 318	5 931	6 513	6 358	6 730	6 525	6 798	6 915
Däruv:											
Sverige	2 229	2 931	2 731	2 838	3 210	3 490	3 342	3 625	3 533	3 602	3 686
Norge	674	807	759	766	783	872	866	847	820	916	946
Finland	1 148	1 594	1 601	1 709	1 927	2 125	2 118	2 218	2 124	2 224	2 217
Övriga EFTA	170	269	243	227	236	244	258	250	288	359	413
EEC	90	162	172	173	167	176	224	243	275	312	342
Canada	1 970	2 360	2 602	2 762	3 029	3 288	3 500	3 716	3 872	4 509	5 257
USA	400	1 120	1 069	1 115	1 170	1 225	1 272	1 428	1 561	1 726	1 909
<i>Import av massa i 000 ton</i>											
NORDEN	109	167	140	135	167	154	168	191	212	258	314
Däruv:											
Danmark	82	113	101	93	111	107	116	107	97	118	112
Övriga EFTA	2 049	2 950	2 817	2 654	2 892	3 243	3 170	3 161	2 984	3 283	3 269
Däruv:											
Storbritannien	1 950	2 755	2 622	2 471	2 660	3 017	2 974	2 955	2 748	3 001	2 978
Västtyskland	422	773	798	856	980	1 096	1 064	1 100	1 127	1 313	1 549
Holland	205	385	352	341	426	500	540	580	563	609	654
Belgien	165	188	210	210	233	237	222	264	274	324	357
Frankrike	555	774	800	790	956	963	812	968	939	1 061	1 228
Italien	314	578	579	644	802	828	884	978	1 147	1 188	1 388
EEC	1 661	2 698	2 739	2 841	3 397	3 624	3 522	3 890	4 050	4 495	5 176
Japan						529	504	669	723	785	858
USA	1 861	2 115	2 230	2 480	2 480	2 635	2 831	3 046	2 876	3 177	3 644

Källor: Se tabell C:9

Tabell C: 9. Export och import av papper för större export- respektive importländer, 1954—1969 i 1 000 ton.

	1954	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969
<i>Export papper 1 000 ton</i>											
NORDEN	1 981	3 362	3 861	4 072	4 512	5 006	5 181	5 555	5 528	6 216	7 013
Därav:											
Sverige	771	1 267	1 389	1 436	1 626	1 837	1 835	1 951	1 936	2 258	2 650
Norge	356	490	506	494	577	644	654	677	747	876	960
Finland	852	1 599	1 599	2 133	2 297	2 508	2 675	2 902	2 820	3 042	3 375
Övriga EFTA	494	463	427	421	450	450	486	530	554	634	762
EEC	578	778	789	770	829	1 002	1 158	1 308	1 442	1 722	1 970
Canada	5 235	5 809	5 877	5 811	5 911	6 501	6 791	7 557	7 288	7 307	8 026
USA	310	835	926	1 068	1 210	1 358	1 456	1 756	1 858	2 228	2 315
<i>Import av papper 1 000 ton</i>											
NORDEN	177	260	285	311	325	388	412	448	479	501	531
Därav:											
Danmark	154	229	252	278	283	335	347	368	381	389	428
Övriga EFTA	941	1 456	1 526	1 588	1 718	1 948	1 882	2 086	2 332	2 570	2 798
Därav:											
Storbritannien	908	1 406	1 436	1 497	1 598	1 811	1 723	1 895	2 085	2 273	2 419
Västtyskland	325	1 066	1 175	1 320	1 424	1 664	1 929	1 954	1 743	2 296	2 733
Holland	171	314	334	361	410	448	464	524	529	634	747
Belgien	163	284	314	332	382	421	449	476	482	552	644
Frankrike	88	170	237	313	395	499	557	672	698	785	986
Italien	54	133	240	244	311	291	295	263	283	323	373
EEC	801	1 967	2 300	2 570	2 922	3 323	3 694	3 889	3 735	4 590	5 483
USA	4 677	5 065	5 090	5 175	5 245	5 766	5 920	6 672	6 258	6 127	6 490

Ann. Siffrorna inom parentes är interpolerade eller uppskattade tal.

Källor: Pulp and paper prospects in Western Europe; Arne Sundelin FAO 1963. The pulp and paper industry; OECD Paris. Sammanställningar hos Svenska Cellulosa- och Pappersbruksföreningen.

Tabell C: 10. Import av kemiska produkter (SITC 5) i miljoner US \$ samt Sveriges importandel i procent, 1954—1969.

	Danmark	Finland	Norge	Norden	Storbri- tannien	Övriga ¹ EFTA	EFTA	Väst- tyskland	Övriga EEC	EEC	Övriga västeuropa ²	Nord- amerika	Total ³
1954	82	54	43	178	285	170	633	145	513	658	..	496	1 969
1955	82	58	48	188	314	192	694	177	599	775	..	537	2 222
1956	102	61	54	216	301	213	731	187	754	941	..	591	2 567
1957	113	63	65	241	320	254	816	227	593	821	..	622	2 610
1958	118	56	68	242	335	249	827	272	828	1 100	..	610	2 903
1959	135	76	81	292	387	298	977	335	932	1 267	..	783	3 482
1960	158	97	96	350	491	372	1 213	456	1 198	1 653	..	789	4 137
1961	171	104	97	372	473	406	1 251	450	1 302	1 752	333	809	4 481
1962	181	106	110	397	486	423	1 306	487	1 410	1 897	407	870	4 781
1963	186	111	124	421	577	450	1 447	561	1 643	2 204	506	870	5 465
1964	217	132	150	499	707	538	1 744	673	1 912	2 585	584	1 143	6 514
1965	244	168	173	586	792	609	1 987	840	2 123	2 963	683	1 272	7 313
1966	266	173	190	628	825	660	2 114	877	2 477	3 353	798	1 471	8 233
1967	285	176	207	667	907	724	2 298	941	2 537	3 478	847	1 529	8 763
1968	297	186	237	721	997	824	2 542	1 192	3 282	4 474	961	1 750	10 416
1969	350	216	272	838	1 111	972	2 921	1 560	3 966	5 527	1 127	1 935	12 592

Sveriges importandel i procent													
1954	4,9	2,4	6,9	4,6	1,3	0,8	2,1	3,6	2,2	2,5	..	0,2	1,6
1955	5,7	2,5	6,9	5,0	1,8	0,7	2,4	3,2	1,4	1,8	..	0,2	1,5
1956	5,0	3,3	6,1	4,8	2,1	1,0	2,6	4,0	1,2	1,8	..	0,3	1,5
1957	5,6	3,7	5,8	5,2	2,4	0,8	2,7	2,4	1,5	1,7	..	0,3	1,5
1958	6,6	4,2	8,0	6,4	2,4	0,8	2,7	2,2	1,1	1,4	..	0,4	1,4
1959	6,1	5,7	6,0	6,0	2,2	0,6	2,9	2,3	1,0	1,4	..	0,4	1,4
1960	5,6	6,7	6,1	6,1	2,1	0,9	2,9	1,9	0,9	1,2	..	0,4	1,4
1961	5,6	8,0	6,9	6,6	2,1	1,0	3,1	2,1	0,9	1,2	0,7	0,4	1,5
1962	6,2	8,8	7,2	7,2	2,0	1,2	3,3	2,3	0,9	1,2	0,5	0,5	1,5
1963	6,9	10,2	7,7	8,0	2,1	1,2	3,5	1,9	0,8	1,1	0,6	0,5	1,5
1964	7,6	11,9	8,6	9,0	2,1	1,3	3,8	1,7	0,8	1,0	0,6	0,5	1,6
1965	7,9	12,1	8,9	9,4	1,6	1,2	3,8	1,6	0,8	1,0	0,6	0,6	1,6
1966	8,3	13,1	9,1	9,9	2,1	1,3	4,1	1,5	0,6	0,9	0,5	0,5	1,6
1967	8,4	13,0	10,5	10,3	2,8	1,2	4,5	1,5	0,6	0,9	0,5	0,5	1,7
1968	9,5	13,2	10,0	10,6	3,1	1,3	4,6	1,3	0,5	0,7	0,4	0,6	1,6
1969	9,9	14,0	10,6	11,2	2,7	1,7	4,0	1,3	0,5	0,7	0,5	0,6	1,5

¹ Övriga EFTA = Portugal, Schweiz och Österrike

² Övriga västeuropa = OECD Europa exkl. EFTA och EEC

³ Inklusive Japan

Tabell C: II. Import av järn och stål (SITC 67) i miljoner US \$ samt Sveriges importandel i procent, 1954—1969.

	Dan- mark	Fin- land	Norge	Nor- den	Stor- britan- nien	Portu- gal	Schweiz	Öster- rike	EFTA	Väst- tyskland	Neder- länderna	Bel- gien	Frank- rike	Italien	EEC	EEC			
																extra- handel	USA	Ca- nada	Japan
1954	70	61	66	197	79	31	..	16	..	217	181	62	64	102	626	171	108	177	..
1955	79	66	84	228	277	36	..	24	..	362	237	85	113	108	906	243	133	202	..
1956	87	76	92	255	296	42	..	35	..	341	260	105	144	121	971	284	233	390	..
1957	106	90	104	299	222	53	..	37	..	352	305	117	212	157	1 144	327	256	410	..
1958	88	64	77	229	130	42	..	30	..	413	224	84	203	140	1 064	292	202	268	..
1959	109	71	75	255	112	43	..	38	..	490	252	99	207	173	1 220	282	564	231	..
1960	136	109	91	337	283	51	188	58	916	596	312	125	400	314	1 747	448	483	219	..
1961	137	114	96	348	137	64	245	59	853	565	308	142	413	407	1 835	465	411	180	..
1962	138	98	97	333	150	41	236	51	810	644	278	149	447	464	1 981	524	513	179	..
1963	124	84	93	301	210	40	213	49	813	639	295	168	500	549	2 150	601	657	204	..
1964	174	105	118	396	297	50	227	60	1 031	787	392	197	574	398	2 347	559	783	287	176
1965	190	118	127	435	218	58	224	72	1 007	827	377	198	549	314	2 264	504	1 235	380	141
1966	167	113	133	413	246	59	212	83	1 013	822	406	237	626	409	2 500	549	1 305	337	133
1967	172	115	134	421	330	54	211	71	1 087	734	430	269	718	481	2 632	559	1 373	339	369
1968	172	105	127	404	371	55	223	80	1 028	1 075	435	263	725	427	2 923	650	2 046	315	246
1969	249	137	171	556	417	63	318	99	1 777	1 397	547	347	991	636	3 919	1 002	1 809	439	233

Sveriges importandel i procent	
1954	4,7
1955	6,5
1956	7,5
1957	7,4
1958	9,1
1959	9,3
1960	8,8
1961	10,1
1962	10,1
1963	11,2
1964	14,2
1965	12,0
1966	16,9
1967	18,1
1968	20,2
1969	19,2

Sveriges importandel i procent	
1954	8,5
1955	3,7
1956	4,5
1957	5,7
1958	8,8
1959	9,8
1960	6,6
1961	14,3
1962	13,3
1963	13,5
1964	15,1
1965	14,7
1966	17,2
1967	19,0
1968	21,0
1969	20,5

Sveriges importandel i procent	
1954	6,6
1955	4,9
1956	4,1
1957	4,3
1958	3,9
1959	4,9
1960	4,8
1961	9,2
1962	4,6
1963	3,6
1964	6,1
1965	6,5
1966	6,4
1967	7,4
1968	7,1
1969	6,8

Sveriges importandel i procent	
1954	1,6
1955	1,9
1956	2,2
1957	1,7
1958	2,1
1959	2,0
1960	2,1
1961	2,5
1962	2,3
1963	2,5
1964	2,2
1965	3,0
1966	3,0
1967	3,0
1968	3,3
1969	3,5

Sveriges importandel i procent	
1954	4,6
1955	5,0
1956	4,3
1957	3,8
1958	4,4
1959	3,9
1960	3,9
1961	4,2
1962	3,4
1963	3,4
1964	2,7
1965	3,5
1966	3,2
1967	3,1
1968	3,3
1969	4,3

Sveriges importandel i procent	
1954	4,0
1955	4,3
1956	4,8
1957	4,5
1958	4,1
1959	4,2
1960	3,7
1961	3,6
1962	3,7
1963	3,5
1964	3,2
1965	3,9
1966	4,4
1967	4,0
1968	4,0
1969	4,1

Sveriges importandel i procent	
1954	13,4
1955	13,7
1956	14,4
1957	12,0
1958	14,3
1959	16,0
1960	14,3
1961	17,3
1962	14,6
1963	13,8
1964	16,5
1965	20,6
1966	19,2
1967	18,9
1968	19,5
1969	16,0

Sveriges importandel i procent	
1954	6,6
1955	7,2
1956	5,3
1957	4,8
1958	5,1
1959	3,2
1960	3,1
1961	3,6
1962	2,9
1963	3,8
1964	3,7
1965	2,8
1966	3,2
1967	3,4
1968	2,5
1969	2,8

Sveriges importandel i procent	
1954	0,4
1955	0,4
1956	0,3
1957	0,3
1958	0,4
1959	0,7
1960	1,0
1961	1,4
1962	1,6
1963	2,0
1964	1,9
1965	2,0
1966	2,6
1967	3,2
1968	3,1
1969	2,7

Tabell C: 12. Import av personbilar (SITC 732.1) i miljoner US \$ samt Sveriges importandel i procent, 1953—1969.

	Dan- mark	Fin- land	Norge	Nor- den	Storbri- tannien gal	Portu- gal	Schweiz	Öster- rike	EFTA	Väst- tyskland	Neder- länder.	Bel- grän	Frank- rike	Italien	EEC	USA	Ca- nada	Japan
1953	27	..	13	40	3	8	..	10	..	6	25	34	10	2	78	43	79	..
1954	39	14	19	72	8	12	..	24	116 ¹	5	38	25	13	2	83	46	60	..
1955	27	18	15	60	16	13	..	52	141 ¹	15	54	17	18	3	107	70	80	..
1956	31	21	15	67	9	13	..	49	137 ¹	16	65	16	16	5	118	128	121	8
1957	37	16	23	76	12	14	..	53	156 ¹	21	58	102	13	6	201	308	104	10
1958	41	16	26	82	14	16	..	55	167 ¹	48	52	123	14	7	244	503	140	8
1959	58	21	22	101	29	20	..	61	212 ¹	92	69	147	16	12	336	761	200	8
1960	74	26	35	134	56	17	..	78	285 ¹	82	83	36	34	21	256	543	220	9
1961	72	29	51	152	28	19	128	81	409	90	107	38	83	34	352	318	152	12
1962	97	50	48	195	32	19	166	98	493	166	140	44	122	98	570	433	141	12
1963	77	50	52	180	55	22	159	101	516	149	178	61	166	199	752	464	86	20
1964	104	94	62	260	79	4	179	109	631	227	124	124	187	117	860	598	128	26
1965	99	102	64	265	67	6	186	133	657	312	296	164	172	107	1066	679	221	28
1966	119	78	69	266	77	36	189	156	725	381	238	153	240	127	1138	1266	380	34
1967	113	64	75	252	110	38	205	145	750	384	258	172	247	155	1216	1751	707	33
1968	101	47	77	225	121	42	233	151	773	457	323	201	355	202	1537	2875	984	38
1969	140	82	117	339	132	56	274	134	935	611	382	261	435	297	1987	3508	1026	40

Sveriges importandel i procent	
1953	2,1
1954	4,0
1955	5,0
1956	7,1
1957	6,4
1958	8,7
1959	8,4
1960	8,3
1961	11,2
1962	10,2
1963	14,9
1964	16,2
1965	16,1
1966	16,9
1967	22,9
1968	19,1
1969	16,7

Sveriges importandel i procent	
1953	1,6
1954	1,9
1955	2,6
1956	4,9
1957	8,8
1958	11,6
1959	9,4
1960	9,1
1961	10,5
1962	13,1
1963	15,0
1964	14,7
1965	14,9
1966	14,0
1967	16,0
1968	14,8
1969	14,5

Sveriges importandel i procent	
1953	0,0
1954	0,0
1955	0,0
1956	0,0
1957	0,0
1958	0,0
1959	0,0
1960	0,0
1961	0,2
1962	0,6
1963	1,3
1964	1,5
1965	1,5
1966	1,0
1967	1,3
1968	2,7
1969	3,0

Sveriges importandel i procent	
1953	0,0
1954	2,1
1955	1,7
1956	2,5
1957	4,3
1958	5,9
1959	5,2
1960	3,9
1961	5,1
1962	5,6
1963	6,5
1964	7,2
1965	6,9
1966	3,4
1967	3,8
1968	5,6
1969	5,8

Sveriges importandel i procent	
1953	0,0
1954	2,5
1955	0,0
1956	0,0
1957	0,0
1958	0,0
1959	0,0
1960	0,0
1961	0,2
1962	0,6
1963	1,3
1964	1,5
1965	1,1
1966	0,9
1967	0,7
1968	0,8
1969	0,6

Sveriges importandel i procent	
1953	0,0
1954	0,2
1955	0,0
1956	0,0
1957	0,3
1958	1,1
1959	1,3
1960	0,6
1961	0,4
1962	0,8
1963	0,6
1964	0,7
1965	0,8
1966	1,2
1967	1,3
1968	0,2
1969	0,1

Sveriges importandel i procent	
1953	0,0
1954	0,0
1955	0,0
1956	0,0
1957	0,0
1958	0,0
1959	0,0
1960	0,1
1961	0,1
1962	0,1
1963	0,0
1964	0,0
1965	0,0
1966	0,1
1967	0,2
1968	0,9
1969	0,1

Sveriges importandel i procent	
1953	0,0
1954	0,0
1955	0,0
1956	0,0
1957	0,0
1958	0,0
1959	0,0
1960	0,1
1961	0,1
1962	0,1
1963	0,7
1964	0,7
1965	0,8
1966	0,7
1967	0,9
1968	1,5
1969	1,4

Sveriges importandel i procent	
1953	0,0
1954	0,0
1955	0,0
1956	0,0
1957	0,0
1958	0,0
1959	0,0
1960	0,0
1961	0,1
1962	0,1
1963	0,7
1964	0,7
1965	0,8
1966	0,6
1967	0,6
1968	0,6
1969	0,7

¹ Exkl. Schweiz

Tabell C. 13. Import av verkstadsprodukter exkl. bilar (SITC 69, 7, 81, 861, 864, exkl. 734, 735, 732,1.) i miljoner US \$ samt Sveriges importandel i procent 1953—1969.

	Dan- mark	Fin- land	Norge	Nor- den	Storbri-Portu- tannien gal	Schweiz	Öster- rike	EFTA	Väst- tyskl. länder.	Neder- länder. gren	Frank- rike	Italien	EEC	USA	Ca- nada	Japan
1953	147	..	186	..	365	70	86	853 ¹	137	370	409	383	330	1 630	472	1 569
1954	172	117	208	497	322	77	120	1 015 ¹	182	476	440	389	346	1 833	464	1 435
1955	165	174	189	528	406	90	171	1 195 ¹	261	581	502	459	350	2 153	585	1 663
1956	180	216	202	599	477	100	182	1 358 ¹	324	697	603	615	373	2 613	689	2 117
1957	204	186	229	619	555	113	238	1 525 ¹	385	734	540	702	419	2 779	783	2 085
1958	231	190	232	653	595	118	259	1 625 ¹	515	657	510	668	378	2 728	860	2 348
1959	290	249	229	768	730	120	277	1 894 ¹	669	748	544	663	437	3 059	1 199	3 339
1960	353	337	304	994	926	130	365	2 416 ¹	929	926	815	837	644	4 152	1 291	2 041
1961	401	434	325	1 160	1 014	149	420	2 743 ¹	1 261	1 147	940	1 080	866	5 294	1 305	2 099
1962	463	419	366	1 248	1 050	151	710	3 578	1 448	1 276	1 105	1 369	1 173	6 370	1 572	2 231
1963	480	369	446	1 294	1 294	165	775	3 978	1 499	1 476	1 275	1 680	1 538	7 468	1 714	2 381
1964	592	443	448	1 483	1 725	213	857	4 786	1 728	1 702	1 421	2 007	1 392	8 249	2 085	2 769
1965	646	523	492	1 661	1 866	267	846	5 228	2 192	1 781	1 526	2 157	1 095	8 752	2 798	3 289
1966	724	528	563	1 815	2 140	286	938	5 838	2 417	1 974	1 827	2 537	1 310	10 065	4 072	4 022
1967	776	448	648	1 921	2 618	282	953	6 443	3 318	1 997	1 718	2 835	1 608	10 475	4 646	4 471
1968	809	449	616	1 874	2 639	306	1 056	6 569	2 713	2 182	1 894	3 331	1 750	11 870	5 855	4 960
1969	994	575	725	2 294	2 867	348	1 263	7 593	3 696	2 584	2 452	4 272	2 205	15 209	7 174	6 118

Sveriges importandel i procent																	
1953	12,7	..	19,6	..	3,3	3,4	3,4	..	5,0	4,5	2,4	3,3	2,2	3,3	2,6	0,4	..
1954	12,9	14,0	18,9	15,7	4,5	3,8	3,0	9,8 ¹	5,3	3,6	2,3	3,2	2,6	3,2	2,8	0,4	..
1955	13,6	12,1	20,2	15,5	5,0	4,6	2,4	9,2 ¹	5,3	3,3	2,7	3,6	2,8	3,4	2,9	0,5	..
1956	16,8	11,3	20,3	16,0	5,3	6,2	2,3	9,7 ¹	5,4	3,3	2,5	3,5	3,0	3,4	3,0	0,5	2,6
1957	14,0	12,5	20,3	15,9	5,3	5,4	1,9	9,1 ¹	5,4	3,5	2,6	3,2	2,2	3,3	3,0	0,5	2,8
1958	15,4	16,2	19,5	17,1	4,8	5,3	1,9	9,3 ¹	4,8	3,0	2,6	3,0	2,9	3,3	2,8	0,5	1,8
1959	12,9	16,6	19,3	16,0	4,2	4,8	1,9	8,7 ¹	4,8	3,0	2,7	2,9	2,9	3,3	2,8	0,5	2,1
1960	14,2	16,2	20,0	16,6	4,4	4,5	1,7	9,2 ¹	4,9	3,1	2,7	2,6	2,7	3,3	3,2	0,6	1,8
1961	15,2	16,0	20,1	16,9	4,8	5,5	1,8	9,5 ¹	5,0	3,1	3,7	2,7	2,8	3,5	2,7	0,6	2,1
1962	17,2	18,4	21,7	18,9	4,8	6,4	3,5	9,2	5,3	3,1	2,3	2,8	2,9	3,4	2,7	0,6	1,5
1963	15,5	18,4	19,9	17,8	4,2	3,8	2,3	8,2	5,2	2,9	2,5	2,5	2,4	3,1	2,8	0,7	1,8
1964	16,1	20,1	22,4	19,2	5,8	3,7	2,3	9,1	4,8	2,9	2,5	2,5	2,5	3,1	2,8	0,7	3,2
1965	16,4	20,2	22,1	19,3	4,6	4,4	2,4	8,8	4,4	2,8	2,2	2,5	2,3	3,0	2,5	0,9	3,9
1966	16,5	20,5	21,5	19,2	4,6	7,0	3,4	8,8	4,4	2,9	2,0	2,8	2,6	3,0	2,3	1,1	2,8
1967	16,7	22,0	21,9	19,8	4,4	4,8	3,5	8,8	4,1	2,7	2,2	2,6	2,9	2,9	2,2	0,9	2,8
1968	17,9	23,5	23,8	21,2	4,7	4,2	3,7	9,0	4,2	2,9	2,3	2,7	2,6	3,0	2,1	0,8	2,9
1969	18,6	24,0	24,4	21,8	5,1	4,3	3,3	9,7	3,5	2,9	2,2	2,5	2,4	2,7	1,8	0,7	2,4

¹ Exkl. Schweiz

Tabell C: 14. Import av verkstadsprodukter exkl. bilar, konsumtionsvaror i miljoner US \$ samt Sveriges importandel i procent, 1953—1969.

	Dan- mark	Fin- land	Norge	Nor- den	Storbri-Portu- tannien gal	Öster- Schweiz	EFTA	Väst- tyskl.	Neder- länder- gien	Frank- rike	Italien	EBC	USA	Ca- nada	Japan
1953	18	..	19	..	50	10	..	20	56	40	31	186	196	107	..
1954	19	12	21	52	46	12	128 ¹	24	71	40	33	208	183	96	..
1955	17	17	19	53	55	13	148 ¹	31	85	44	29	237	216	111	..
1956	19	22	21	62	64	15	169 ¹	39	100	51	34	289	247	144	6
1957	20	18	24	62	73	17	188 ¹	46	104	47	37	305	266	142	10
1958	22	19	24	65	78	18	198 ¹	59	93	45	34	297	375	128	11
1959	27	25	24	76	93	18	229 ¹	71	107	48	36	328	368	144	10
1960	33	31	31	95	121	16	285 ¹	97	132	68	49	427	394	134	11
1961	36	36	32	105	132	19	314 ¹	123	161	76	62	526	390	127	17
1962	41	36	37	113	135	19	433	141	177	87	81	619	460	135	25
1963	43	31	45	119	167	21	485	146	205	101	106	721	501	145	26
1964	51	41	48	140	210	28	581	184	243	126	108	856	586	181	33
1965	63	43	54	160	194	33	606	245	272	135	220	971	772	217	28
1966	70	46	55	170	206	36	646	278	273	148	243	1 059	996	254	33
1967	84	47	61	192	263	38	740	269	283	154	273	1 113	1 025	309	48
1968	86	42	65	192	283	45	796	345	291	180	332	1 297	1 321	339	59
1969	108	54	83	244	254	52	874	430	391	464	184	1 687	1 716	401	87
Sveriges importandel i procent															
1953	6,0	..	18,1	..	1,5	1,1	..	1,3	2,4	0,7	0,3	1,3	0,6	0,2	..
1954	7,2	7,5	18,0	11,6	1,9	1,3	5,8 ¹	1,5	1,7	0,8	0,3	1,2	0,7	0,2	..
1955	7,7	6,5	19,1	11,4	2,2	1,5	5,4 ¹	1,7	1,6	0,9	0,4	1,3	0,8	0,2	..
1956	9,1	5,6	17,8	10,9	2,3	1,8	5,3 ¹	1,7	1,7	0,8	0,3	1,3	0,8	0,2	..
1957	8,0	6,7	17,6	11,3	2,4	2,0	5,2 ¹	1,7	1,7	0,8	0,3	1,3	0,8	0,2	..
1958	8,6	14,9	17,7	13,8	2,2	2,1	5,8 ¹	1,6	1,5	0,8	0,4	1,2	0,6	0,2	..
1959	7,1	13,7	17,7	12,6	2,0	1,9	5,4 ¹	1,7	1,5	0,9	0,4	1,3	0,9	0,3	..
1960	8,1	11,4	18,5	12,6	2,1	1,8	5,5 ¹	2,0	1,5	0,9	0,4	1,3	1,0	0,3	..
1961	8,0	9,5	18,2	11,6	2,2	2,0	5,3 ¹	1,9	1,5	1,0	0,4	1,4	1,0	0,3	..
1962	9,1	10,8	19,3	12,9	2,2	2,4	5,1	2,0	1,5	0,8	0,5	1,3	0,9	0,3	..
1963	8,1	10,8	17,7	12,4	2,0	1,4	4,6	2,0	1,4	0,9	0,4	1,2	1,0	0,4	..
1964	9,1	12,4	19,4	13,6	1,9	3,3	4,9	2,0	1,1	1,0	0,5	1,2	0,9	0,2	1,1
1965	10,5	14,1	19,6	14,5	1,9	4,1	5,5	1,6	1,3	0,8	0,4	1,1	0,8	0,3	2,1
1966	10,1	13,5	18,8	13,8	1,9	3,3	5,2	1,0	1,4	0,7	0,5	0,9	0,7	0,4	1,8
1967	10,5	13,1	19,6	14,0	1,9	3,4	5,2	1,0	1,4	0,7	0,5	0,7	0,8	0,3	1,2
1968	9,2	12,7	18,8	13,1	2,2	2,5	4,8	0,8	0,8	0,5	0,5	0,6	0,6	0,2	1,5
1969	10,7	14,6	20,6	14,9	2,8	2,3	6,2	0,9	0,7	0,6	0,4	0,6	1,2	0,3	1,2

¹ Exkl. Schweiz

Anm. För definitionen av konsumtionsvaror se tabell 1.4:2

Tabell C: 15. Import av verkstadsprodukter exkl. bilar, insatsvaror i miljoner US \$ samt Sveriges importandel i procent, 1953—1969.

	Dan- mark	Fin- land	Norge	Nor- den	Storbri-Portu- tannien gal	Schweiz	Öster- rike	EFTA	Väst- ty skl.	Neder- länder.	Bel- gien	Frank- rike	Italien	EEC	USA	Ca- nada	Japan
1953	45	..	48	..	61	19	15	..	20	112	146	63	55	397	88	565	..
1954	55	29	55	139	61	22	22	244 ¹	26	140	166	65	62	458	98	517	..
1955	55	45	52	152	76	27	35	291 ¹	39	169	206	82	65	561	130	597	..
1956	61	54	59	173	95	30	39	336 ¹	51	201	239	101	66	659	155	713	..
1957	68	46	68	181	126	30	49	387 ¹	65	208	156	112	70	611	184	706	46
1958	68	52	69	189	139	30	52	410 ¹	84	174	133	120	73	584	214	652	60
1959	62	71	53	186	193	29	44	452 ¹	129	190	141	128	90	678	319	723	69
1960	73	86	66	225	212	25	51	513 ¹	166	230	349	179	132	1 055	334	698	45
1961	100	92	76	267	238	28	69	602 ¹	269	309	204	231	191	1 204	325	460	58
1962	124	99	107	330	265	31	84	848	341	401	490	300	300	1 832	369	844	142
1963	147	107	124	378	411	50	209	1 165	514	588	650	500	498	2 750	480	1 027	177
1964	197	140	160	497	535	89	272	1 553	644	720	709	689	485	3 247	694	1 286	175
1965	226	170	185	580	637	120	286	1 811	810	722	790	753	407	3 481	996	1 508	176
1966	250	169	221	641	728	83	331	1 991	890	801	982	886	516	4 073	1 501	1 903	195
1967	268	174	235	696	832	89	322	2 153	868	818	856	976	598	4 115	1 787	2 180	295
1968	294	131	232	657	950	93	351	2 283	1 034	922	994	1 160	671	4 781	2 385	2 607	345
1969	363	194	268	825	1 074	104	451	2 739	1 469	1 062	1 386	1 559	867	6 343	2 866	3 276	438

Sveriges importandel i procent

1953	13,3	..	24,7	..	5,5	5,5	3,5	..	5,5	4,9	2,6	3,4	2,7	3,5	3,6	0,3	..
1954	14,5	18,4	23,1	18,7	4,8	5,8	2,1	12,6 ¹	6,3	4,2	2,7	2,8	2,8	3,4	3,3	0,0	..
1955	14,1	17,4	24,1	18,5	7,5	7,6	1,7	12,6 ¹	6,9	3,8	3,3	3,8	3,5	3,8	2,9	0,3	..
1956	22,9	14,1	23,1	20,2	6,5	8,0	1,8	13,2 ¹	7,4	3,7	3,1	3,7	4,8	3,9	2,9	0,4	1,2
1957	17,4	10,5	25,7	18,8	5,6	9,9	1,9	11,6 ¹	6,1	3,9	2,6	3,2	3,5	3,6	2,9	0,4	1,6
1958	19,9	19,2	23,6	21,1	4,5	8,9	1,6	12,1 ¹	6,2	3,5	2,4	2,3	3,3	3,4	3,1	0,4	0,7
1959	19,8	21,0	25,7	22,0	3,6	9,3	1,6	11,3 ¹	5,4	4,2	2,0	2,2	2,9	3,4	2,8	0,4	1,0
1960	21,8	21,5	29,3	23,9	4,8	5,4	1,3	12,9 ¹	6,6	4,6	3,1	2,0	3,3	3,8	3,3	0,4	1,5
1961	20,7	24,0	24,7	23,0	4,3	3,8	1,4	12,2 ¹	5,6	1,9	7,3	2,3	2,7	3,8	2,3	0,7	1,2
1962	22,6	26,3	20,5	23,0	4,7	6,6	1,8	11,4	5,7	3,2	2,3	2,7	2,4	3,2	3,0	0,4	0,8
1963	18,5	19,1	23,5	20,3	4,1	3,9	2,3	9,2	4,3	3,2	2,9	1,7	2,0	2,8	2,4	0,6	1,6
1964	20,7	19,2	23,0	21,0	5,0	2,6	2,0	9,5	3,9	3,1	3,1	1,6	2,6	2,9	2,5	0,7	5,3
1965	18,6	19,5	22,7	20,2	4,6	4,8	2,1	9,2	3,8	3,1	2,6	1,7	2,2	2,7	2,0	0,7	4,2
1966	19,4	19,5	21,4	20,1	4,7	5,7	2,4	9,3	4,4	3,2	2,3	1,6	2,3	2,8	1,7	0,8	2,4
1967	18,9	23,0	22,1	21,1	5,5	4,3	3,5	10,0	4,2	2,9	2,9	1,5	1,9	2,7	1,6	0,8	2,6
1968	20,8	25,2	24,8	23,1	4,6	3,9	2,9	9,6	3,7	3,0	2,9	1,5	1,6	2,6	1,7	0,5	2,4
1969	22,0	23,0	23,7	22,8	5,0	4,0	3,2	9,9	2,7	3,4	2,6	1,5	1,5	2,3	1,2	0,5	1,9

¹ Exkl. Schweiz

Anm. För definitionen av insatsvaror se tabell 1.4:2

Tabell C:16. Import av verkstadsprodukter exkl. bilar, investeringsvaror i miljoner US \$ samt Sveriges importandel i procent, 1953—1969.

	Dan- mark	Fin- land	Norge	Nor- den	Storbri-Portu- tannien gal	Schweiz	Öster- rike	EFTA	Väst- tyskl.	Neder- länder.	Bel- gien	Frank- rike	Italien	EEC	USA	Ca- nada	Japan
1953	85	..	119	..	254	41	..	..	97	202	224	280	243	1 047	188	897	..
1954	98	76	132	306	215	43	..	644 ¹	132	264	235	284	252	1 167	183	822	..
1955	92	112	118	323	275	49	..	756 ¹	190	327	252	330	253	1 352	239	955	..
1956	101	140	122	363	318	55	..	852 ¹	234	397	313	450	273	1 665	287	1 260	119
1957	116	122	137	375	356	66	..	950 ¹	274	422	336	518	313	1 863	333	1 238	233
1958	141	119	139	399	378	70	..	1 017 ¹	372	391	331	481	272	1 847	371	1 101	278
1959	201	153	153	506	443	73	..	1 213 ¹	469	451	354	470	310	2 054	512	1 290	260
1960	247	220	207	674	593	89	..	1 618 ¹	667	565	398	577	463	2 670	562	1 209	310
1961	265	306	217	788	644	103	..	1 827 ¹	868	677	660	745	613	3 564	590	1 512	497
1962	298	284	222	805	650	101	..	2 298	966	698	527	936	792	3 919	744	1 252	562
1963	290	230	276	797	717	94	..	2 329	839	684	524	1 016	933	3 997	733	1 210	561
1964	344	263	240	846	888	96	..	2 560	901	728	586	1 122	799	4 136	784	1 302	541
1965	357	310	253	921	977	114	..	2 752	1 138	777	602	1 184	589	4 289	1 013	1 505	434
1966	404	313	287	1 004	1 138	167	..	3 133	1 250	901	698	1 409	675	4 933	1 575	1 842	449
1967	424	277	332	1 033	1 342	155	..	3 369	1 181	896	708	1 586	874	5 246	1 833	1 973	601
1968	429	276	319	1 024	1 405	168	..	3 489	1 334	970	720	1 839	930	5 792	2 149	2 014	800
1969	523	328	373	1 224	1 539	192	..	3 980	1 797	1 130	850	2 249	1 153	7 179	2 593	2 441	941
Sveriges importandel i procent																	
1953	13,9	..	17,7	..	3,2	3,0	..	..	5,6	4,9	2,6	3,5	2,4	3,0	4,1	0,5	..
1954	13,1	13,4	17,4	15,0	5,0	3,4	..	9,5 ¹	5,8	3,8	2,3	3,6	2,8	2,8	4,5	0,6	..
1955	14,4	10,8	18,7	14,7	4,9	3,8	..	8,7 ¹	5,6	3,5	2,6	3,9	2,9	3,1	4,8	0,7	..
1956	14,8	11,1	19,4	14,9	5,6	4,6	..	9,2 ¹	5,5	3,5	2,4	3,8	2,9	3,1	4,9	0,6	..
1957	13,0	14,2	18,1	15,2	5,8	4,1	..	8,8 ¹	5,9	3,7	2,9	3,5	2,1	3,2	4,9	0,6	..
1958	14,3	15,1	17,8	15,7	5,5	4,7	..	8,9 ¹	5,0	3,2	3,0	3,5	3,2	3,1	4,1	0,5	..
1959	11,5	15,1	17,4	14,3	5,0	3,7	..	8,3 ¹	5,2	2,9	3,3	3,4	3,2	3,2	4,1	0,6	..
1960	12,8	14,8	17,2	14,8	5,2	4,7	..	8,6 ¹	4,9	2,9	2,7	2,9	2,8	2,9	4,6	0,8	..
1961	14,1	14,4	18,8	15,5	5,5	6,6	..	9,3	5,3	4,0	2,9	3,0	3,0	3,2	4,2	0,7	..
1962	16,1	16,6	22,7	18,1	5,3	7,1	..	9,2	5,7	3,5	2,6	3,1	3,4	3,1	3,6	0,7	..
1963	15,0	19,0	18,6	17,4	4,8	4,3	..	8,5	6,2	3,1	2,3	3,2	2,8	2,9	4,4	0,8	..
1964	14,5	21,8	22,6	19,1	5,1	4,9	..	9,4	6,0	3,3	2,1	3,3	2,7	3,1	4,4	0,9	..
1965	16,0	21,4	22,2	19,5	5,4	4,1	..	9,4	5,4	3,0	2,1	3,9	2,6	3,2	4,3	1,2	..
1966	15,9	22,1	22,0	19,6	5,3	4,5	..	9,5	5,1	3,0	1,9	3,9	3,2	3,2	3,9	1,2	..
1967	16,6	23,0	22,1	20,1	4,7	5,4	..	9,2	4,8	3,2	1,8	3,7	3,4	3,0	3,7	1,2	..
1968	17,7	24,3	24,0	21,5	5,3	4,8	..	9,6	5,4	3,5	2,0	3,9	3,7	3,3	3,5	1,3	..
1969	17,8	26,1	25,7	22,4	5,5	5,0	..	9,5	4,8	3,3	2,1	3,6	3,3	3,6	2,7	1,1	..

¹ Exkl. Schweiz

Ann. För definitionen av investeringsvaror se tabell 1.4:2

Tabell C:17. Import av textil, kläder och skor (SITC 61, 65, 84, 85) i miljoner US \$ samt Sveriges importandel i procent, 1954—1969.

	Danmark	Finland	Norge	Norden	Storbritannien	Övriga EFTA	EFTA	Väst-tyskland	Övriga EEC	EEC	Nordamerika
1954	116	54	104	274	293	..	623	268	461	729	664
1955	105	64	94	263	317	..	658	334	512	846	806
1956	104	73	102	279	333	..	707	381	599	980	941
1957	118	60	111	289	386	..	780	476	654	1 131	950
1958	110	44	94	248	376	..	723	496	555	1 052	983
1959	136	54	112	303	461	..	879	613	656	1 269	1 281
1960	147	68	126	341	619	325	1 285	783	816	1 599	1 426
1961	167	79	135	380	670	377	1 427	926	978	1 904	1 353
1962	199	86	142	427	648	408	1 483	1 082	1 090	2 172	1 589
1963	203	87	156	446	716	484	1 646	1 187	1 444	2 631	1 630
1964	247	103	176	526	859	563	1 938	1 331	1 720	3 051	1 771
1965	265	99	183	546	709	589	1 844	1 670	1 905	3 575	2 044
1966	285	123	199	607	781	651	2 039	1 814	2 188	4 002	2 302
1967	302	126	221	649	879	692	2 220	1 526	2 152	3 678	2 350
1968	300	118	228	646	979	777	2 401	1 951	2 561	4 513	2 915
1969	372	168	279	819	1 047	929	2 795	2 527	3 340	5 927	3 437
<i>Sveriges importandel i procent</i>											
1954	4,7	1,0	5,5	4,3	0,3	..	2,1	0,6	0,4	0,4	0,1
1955	4,6	1,1	6,0	4,2	0,3	..	1,9	0,7	0,4	0,5	0,1
1956	4,7	1,1	6,5	4,4	0,4	..	2,0	0,5	0,4	0,5	0,1
1957	4,5	1,8	6,7	4,8	0,4	..	2,0	0,5	0,4	0,5	0,1
1958	4,9	2,8	7,3	5,5	0,4	..	2,1	0,6	0,4	0,5	0,1
1959	4,8	3,4	7,7	5,6	0,4	..	2,2	0,8	0,3	0,6	0,3
1960	5,0	3,7	8,6	6,1	0,5	1,0	2,1	0,9	0,4	0,6	0,1
1961	5,8	6,1	10,9	7,7	0,7	0,8	2,6	1,1	0,4	0,7	0,1
1962	7,1	6,6	12,3	8,7	0,8	1,0	3,1	1,0	0,4	0,7	0,1
1963	7,2	7,1	13,0	9,2	1,0	1,1	3,2	0,8	0,5	0,6	0,2
1964	7,6	8,1	14,0	9,8	1,1	1,1	3,4	0,7	0,4	0,5	0,2
1965	7,8	8,9	14,4	10,2	1,3	1,1	3,9	0,6	0,5	0,5	0,2
1966	8,7	10,3	14,7	11,0	1,4	1,2	4,2	0,5	0,5	0,5	0,2
1967	10,4	12,5	15,8	12,6	1,8	1,6	4,9	0,6	0,4	0,5	0,2
1968	10,7	14,8	16,6	13,6	2,0	1,7	5,0	0,4	0,3	0,4	0,3
1969	11,0	15,6	15,4	13,4	2,0	1,6	5,2	0,4	0,1	0,2	0,3

Tabell D:1. Sveriges import fördelad på användningsgrupper och ursprungsgrupper. Milj. kr 1959 års priser.

År	Konsumtionsvaror										Σ		
	Verkstadsprodukter					Textilvaror						Σ	
	111	112	114	Σ	Bilar	191	192	Σ	Övrigt	Livsmedel			Övrigt
1954	174	14	5	191	481	31	203	234	96	600	80	152	831
1955	207	17	2	226	482	32	240	272	102	719	103	229	1051
1956	237	18	2	257	488	30	260	290	91	658	103	194	955
1957	278	21	2	301	563	34	295	329	107	590	104	212	906
1958	331	25	2	359	666	34	319	353	255	664	131	236	1030
1959	405	22	14	440	617	25	383	407	133	675	130	339	1144
1960	418	23	18	459	638	26	483	509	177	719	133	401	1253
1961	354	26	21	401	646	24	560	584	186	748	170	386	1303
1962	349	28	21	398	719	26	644	670	214	854	182	420	1456
1963	382	33	23	438	867	29	724	753	256	872	196	509	1578
1964	441	37	25	503	992	30	803	833	305	906	214	607	1727
1965	522	47	29	598	1174	37	922	959	366	981	252	707	1940
1966	498	48	34	580	847	101	933	1064	380	1074	267	673	2014
1967	553	51	38	643	645	133	1240	1373	420	1124	275	783	2182
1968	586	63	45	694	752	161	1394	1555	460	1203	294	861	2358
1969	716	71	54	841	875	193	1644	1838	559	1248	333	1006	2587
1970	807	76	55	938	795	200	1725	1924	594	1388	365	1100	2853
55/60	15.14	6.02	50.12	15.23	5.76	-4.01	15.06	13.40	11.50	0.02	5.16	11.82	3.58
60/65	4.55	15.56	9.57	5.44	12.97	7.31	13.78	13.49	15.71	6.41	13.65	11.99	9.13
65/70	9.10	9.91	13.82	9.41	-7.51	40.07	13.35	14.95	10.16	7.19	7.68	9.25	8.02
60/70	6.80	12.70	11.57	7.41	2.22	22.60	13.57	14.21	12.90	6.80	10.63	10.61	8.57
54/70	10.06	11.12	20.22	10.45	3.19	12.36	14.30	14.07	12.08	5.38	9.99	13.18	8.01
TREND V	32.3	3.7	3.4	39.4	25.9	10.0	94.1	104.4	30.6	46.6	17.1	57.0	120.8
R(2)	0.893	0.900	0.942	0.910	0.480	0.630	0.923	0.906	0.901	0.907	0.963	0.947	0.942
TREND %	8.27	10.71	25.34	8.90	3.88	13.18	14.72	14.62	12.79	5.30	9.62	12.81	7.92
R(2)	0.915	0.971	0.839	0.937	0.569	0.620	0.994	0.995	0.924	0.928	0.986	0.974	0.975

Ann. Raderna benämnda 55/60 tom 54/70 avser årlig procentuell förändring respektive år. TREND V avser linjär trendtillväxt 1954—1970 i milj. kr. R (2) trendanpassning, mätt som kvadraten på korrelationskoefficienten. TREND % avser exponentiell trend 1954—1970 i årlig procentuell.

Tabell D.1. forts. Milj. kr 1959 års priser.

År	Investeringsvaror				Insatsvaror, industri och byggnadsverksamhet				Σ	176	Σ	Handels-		Öädla metaller
	Verkstadsprod.				Järn och stål							färdigt	Övrigt	
	113	Data- maskiner	115	116	165	175	166	176						
1954	863	0	753	36	415	41	456	80	37	118	495	78	448	
1955	968	0	834	45	533	47	579	95	40	134	627	86	421	
1956	1020	0	888	46	405	74	479	82	33	115	487	107	448	
1957	1159	0	942	46	508	61	568	98	32	130	606	93	447	
1958	1334	0	1017	56	504	42	546	73	38	111	577	79	470	
1959	1174	34	1154	96	612	77	688	50	37	87	662	113	502	
1960	1290	29	1454	119	827	144	970	72	43	115	898	187	657	
1961	1445	83	1553	142	699	120	819	104	42	145	803	162	600	
1962	1545	100	1509	156	658	96	754	101	48	149	759	144	613	
1963	1498	116	1558	128	647	121	768	95	46	141	742	167	618	
1964	1650	104	1698	161	796	147	943	124	54	178	920	201	651	
1965	1790	104	1992	193	905	241	1146	132	63	195	1037	303	775	
1966	1858	159	2047	197	849	291	1140	120	52	171	968	343	756	
1967	1897	218	2033	218	816	201	1017	118	49	167	934	249	705	
1968	1866	198	2228	238	918	253	1171	111	46	157	1029	299	778	
1969	2243	175	2627	283	1159	323	1482	144	48	192	1303	371	803	
1970	2486	190	3115	338	1281	358	1638	142	51	193	1422	409	931	
55/60	5.90	0.0	11.76	21.62	9.19	25.28	10.87	-5.45	1.76	-3.09	7.45	16.76	9.33	
60/65	6.78	29.57	6.50	10.09	1.82	10.90	3.38	13.11	7.82	11.24	2.92	10.22	3.36	
65/70	6.79	12.73	9.35	11.90	7.19	8.25	7.42	1.34	-4.08	-0.28	6.51	6.13	3.74	
60/70	6.78	20.86	7.92	10.99	4.47	9.56	5.38	7.06	1.70	5.32	4.70	8.16	3.55	
54/70	6.84	60.27	9.28	15.03	7.30	14.50	8.33	3.60	1.97	3.12	6.82	10.88	4.68	
TREND V	86.8	14.8	127.6	17.2	44.3	19.0	63.3	4.0	1.2	5.2	48.3	20.2	28.9	
R(2)	0.945	0.910	0.936	0.941	0.835	0.854	0.861	0.608	0.568	0.662	0.847	0.865	0.912	
TREND %	5.94	76.73	8.56	14.76	6.28	14.59	7.48	4.02	2.83	3.64	5.96	11.27	4.81	
R(2)	0.963	0.749	0.974	0.942	0.864	0.894	0.898	0.519	0.604	0.616	0.876	0.907	0.920	

Tabell D-1. forts. Milj. kr 1959 års priser.

År	Insatsvaror till konsumtionsvaru- och övrig industri										Byggnads- verksamhet		
	Textilvaror		Livsmedel		Övrigt	Råolja	Massa- ved	Livs.	Övrigt	Σ	Σ	Övrigt	
	194	195	Kaffe	rest 144									154
1954	734	58	215	106	225	39	585	183	15	59	1061	1119	171
1955	754	70	237	96	198	43	574	196	15	54	1154	1208	197
1956	765	73	259	111	239	44	653	188	18	60	1147	1207	181
1957	857	81	256	124	343	61	784	207	16	78	1246	1324	200
1958	815	93	257	126	300	52	735	225	14	57	1333	1390	211
1959	932	61	305	144	270	79	797	245	16	70	1529	1598	170
1960	1054	77	328	166	263	79	836	273	23	64	1907	1971	193
1961	1050	86	348	161	326	90	925	264	61	72	1915	1987	182
1962	1161	87	375	140	274	80	870	252	45	71	2003	2073	192
1963	1329	102	389	158	331	49	927	283	23	88	2173	2261	212
1964	1330	169	409	255	320	42	1026	367	13	84	2532	2616	229
1965	1349	144	412	170	324	57	963	394	15	102	2922	3024	264
1966	1257	144	429	241	333	73	1076	381	15	77	3093	3170	261
1967	1435	153	450	216	313	69	1047	626	18	105	3046	3151	288
1968	1465	172	470	214	331	83	1098	921	14	118	3497	3615	313
1969	1583	207	469	204	334	103	1111	1073	17	117	3962	4079	370
1970	1581	219	471	206	373	124	1174	1201	25	126	4381	4508	392
55/60	6.93	1.87	6.72	11.53	5.92	12.85	7.82	6.86	9.27	3.45	10.58	10.30	-0.37
60/65	5.06	13.29	4.65	0.47	4.23	-6.07	2.87	7.58	-7.87	9.67	8.91	8.93	6.47
65/70	3.23	8.77	2.72	3.90	2.87	16.64	4.04	25.00	10.29	4.43	8.44	8.31	8.22
60/70	4.14	11.01	3.68	2.17	3.55	4.67	3.45	15.96	0.80	7.02	8.67	8.62	7.35
54/70	4.91	8.62	5.03	4.25	3.21	7.46	4.45	12.47	3.02	4.93	9.27	9.10	5.34
TREND V	57.6	9.4	17.5	8.2	7.2	3.1	36.0	54.0	0.0	4.2	201.1	205.3	11.5
R(2)	0.960	0.840	0.976	0.733	0.594	0.448	0.955	0.701	0.000	0.821	0.950	0.950	0.740
TREND %	5.37	8.30	5.27	5.34	2.63	4.60	4.32	11.99	0.44	5.07	9.53	9.35	4.64
R(2)	0.953	0.868	0.954	0.789	0.586	0.446	0.925	0.857	0.003	0.838	0.987	0.988	0.778

Tabell D:1. forts. Milj. kr 1959 års priser.

År	Jordbruksråvaror			Σ	Bränslen	Fartyg, flyg och vapen			Total import		Differens ¹ Faktisk- % Summe- rad		
	Jordbruksprod.					Σ	108	131	133	135		Faktisk	Summe- rad
	147	157	107										
1954	76	30	183	289	1328	3	196	29	228	9248	9216	32	
1955	106	102	183	390	1624	3	130	16	149	10280	10290	-10	
1956	118	73	198	389	1845	3	339	59	401	10958	10796	162	
1957	99	11	208	317	1725	4	515	73	593	11731	11601	130	
1958	90	56	184	331	1627	5	355	89	449	12040	12087	-47	
1959	123	95	175	394	1548	4	197	34	234	12488	12473	15	
1960	196	63	173	431	1862	5	280	51	336	14774	14725	48	
1961	157	6	157	321	1876	7	129	72	208	14824	14865	-42	
1962	172	32	173	377	2087	6	221	66	293	15749	15779	-30	
1963	230	11	151	392	2250	8	260	77	345	16798	16850	-52	
1964	268	13	161	441	2386	11	196	51	258	18508	18580	-73	
1965	272	12	208	492	2452	19	294	54	366	20670	20694	-24	
1966	290	14	242	545	2816	19	282	73	375	21162	21252	-90	
1967	268	9	221	498	2475	28	382	57	466	21692	21656	36	
1968	265	14	266	545	2624	39	313	43	394	23572	23614	-43	
1969	265	16	273	554	2787	49	274	74	369	26682	26655	27	
1970	276	24	278	578	3161	43	288	68	399	29235	29230	5	
55/60	13,16	-9,28	-1,10	2,04	2,77	8,90	16,59	26,30	17,64	7,52	7,43		
60/65	6,79	-28,72	3,80	2,66	5,66	30,72	0,96	1,00	1,73	6,95	7,04		
65/70	0,33	15,76	5,94	3,30	5,21	18,12	-0,40	4,71	1,71	7,18	7,15		
60/70	3,51	-9,17	4,86	2,98	5,44	24,26	0,28	2,84	1,72	7,06	7,10		
54/70	8,44	-1,37	2,63	4,44	5,57	17,86	2,45	5,34	3,55	7,46	7,48		
TREND V	14,5	-3,7	5,3	16,0	98,3	2,6	2,2	1,3	5,7	1153,6	1159,0		
R(2)	0,868	0,360	0,429	0,775	0,900	0,764	0,013	0,119	0,069	0,957	0,959		
TREND %	8,88	-9,34	2,39	3,80	4,74	20,54	1,63	3,71	2,51	7,08	7,12		
R(2)	0,851	0,310	0,378	0,753	0,900	0,925	0,051	0,182	0,133	0,991	0,992		

¹ Se not efter tabellen

År	Insatsvaror					Jordbruk	Bränslen	Total ² import % Fartyg, vapen flyg o. vapen	Fartyg, flyg och vapen	Total ² import	Verkstads- produkter	Järn och stål	Textil- varor	Livs- medel
	Konsumtions- varor		Industri		Byggnads- verk- samtet									
	Inves- terings- varor	Kon- sum- tions- varu- övrig	Kon- sum- tions- varu- övrig	Industri										
1954	1830	863	1322	3032	324	289	1328	8988	228	9248	2324	573	1026	1389
1955	2131	968	1330	3322	375	390	1624	10141	149	10280	2555	713	1096	1614
1956	2078	1020	1420	3301	342	389	1845	10395	401	10958	2699	594	1128	1621
1957	2203	1159	1644	3584	376	317	1725	11009	593	11731	3011	699	1268	1605
1958	2661	1334	1553	3755	376	331	1627	11638	449	12040	3431	657	1262	1681
1959	2729	1208	1743	4264	353	394	1548	12238	234	12488	3515	775	1401	1812
1960	3018	1318	1908	5426	427	431	1862	14389	336	14774	3988	1085	1640	1932
1961	3098	1527	1996	5371	468	321	1876	14658	208	14824	4269	965	1720	1988
1962	3436	1645	2052	5392	496	377	2087	15485	293	15749	4487	903	1917	2100
1963	3869	1613	2279	5621	481	392	2250	16505	345	16798	4614	909	2184	2276
1964	4335	1754	2381	6457	568	441	2386	18322	258	18508	5107	1121	2331	2469
1965	5007	1894	2341	7489	652	492	2452	20328	366	20670	5851	1341	2451	2524
1966	4850	2017	2366	7653	629	545	2816	20878	375	21162	5688	1311	2465	2724
1967	5225	2115	2520	7703	653	498	2475	21189	466	21692	5654	1184	2961	2760
1968	5774	2064	2608	8898	708	545	2624	23220	394	23572	5977	1328	3192	2908
1969	6646	2418	2749	10288	844	554	2787	26286	369	26682	7044	1674	3628	2987
1970	7048	2676	2810	11636	923	578	3161	28832	399	29235	7861	1831	3724	3230
55/60	7.21	6.37	7.49	10.31	2.59	2.04	2.77	7.25	17.64	7.52	9.32	8.75	8.40	3.66
60/65	10.66	7.52	4.17	6.66	8.85	2.66	5.66	7.15	1.73	6.95	7.97	4.33	8.37	5.49
65/70	7.08	7.15	3.72	9.21	7.19	3.30	5.21	7.24	1.71	7.18	6.08	6.43	8.72	5.05
60/70	8.85	7.34	3.95	7.93	8.02	2.98	5.44	7.20	1.72	7.06	7.02	5.37	8.55	5.27
54/70	8.79	7.33	4.83	8.77	6.75	4.44	5.57	7.56	3.55	7.46	7.91	7.53	8.39	5.42
TREND V	317.7	101.6	97.1	488.6	34.0	16.0	98.3	1153.3	5.7	1153.6	311.8	68.5	171.5	111.5
R(2)	0.954	0.964	0.982	0.928	0.897	0.775	0.900	0.959	0.069	0.957	0.964	0.869	0.952	0.979
TREND %	8.79	6.66	5.04	8.52	6.49	3.80	4.74	7.25	2.51	7.08	7.34	6.88	8.82	5.24
R(2)	0.990	0.976	0.965	0.979	0.944	0.753	0.900	0.991	0.133	0.991	0.978	0.903	0.990	0.987

¹ Genom bl a prisdeflateringen för enskilda varugrupper avviker den av delgrupperna summerade totala importen från totala importen deflaterad med totala importprisindex

² Avser totaldeflaterad import

³ Totaldeflaterad import exkl. fartyg, flyg och vapen

Tabell D.2. Sveriges import fördelad på användningsgrupper och ursprungsgrupper. Miljoner kr, löpande priser.

År	Konsumtionsvaror										Σ		
	Verkstadsprodukter					Övrigt							
	111	112	114	Σ	Bilar	191	192	Σ	101	142		152	102
1954	195	13	3	211	458	33	265	298	64	506	75	193	774
1955	220	15	2	237	461	31	293	324	74	621	100	268	989
1956	239	18	2	258	460	28	290	318	63	633	102	231	965
1957	276	21	2	299	555	33	322	355	85	601	106	254	961
1958	318	27	2	347	649	34	335	369	106	678	128	283	1089
1959	405	22	14	440	617	25	383	407	134	675	130	339	1144
1960	440	23	18	482	644	27	473	500	163	711	131	401	1243
1961	392	26	21	439	668	26	550	575	174	751	168	405	1323
1962	403	29	21	453	749	29	626	655	201	891	179	454	1524
1963	443	34	23	500	914	34	703	737	261	954	199	561	1714
1964	515	39	25	579	1059	36	806	842	310	1006	231	690	1927
1965	609	52	29	690	1270	47	932	978	385	1102	278	834	2214
1966	586	56	34	676	926	127	979	1107	395	1229	304	827	2360
1967	655	63	39	758	714	162	1227	1388	432	1283	309	992	2584
1968	708	80	46	833	849	186	1367	1552	473	1357	324	1082	2764
1969	884	95	53	1033	1015	229	1698	1927	599	1441	372	1272	3085
1970	1049	104	59	1212	1002	250	1884	2134	661	1655	450	1440	3545
55/60	14.86	9.12	55.70	15.23	6.90	-2.98	10.05	9.04	17.28	2.75	5.55	8.43	4.69
60/65	6.71	17.60	9.57	7.45	14.55	11.57	14.52	14.37	18.71	9.14	16.26	15.78	12.24
65/70	11.48	15.07	15.34	11.93	-4.63	39.96	15.12	16.88	11.40	8.48	10.09	11.54	9.87
60/70	9.07	16.33	12.42	9.67	4.52	24.96	14.82	15.62	15.00	8.81	13.13	13.64	11.05
54/70	11.08	14.04	20.98	11.56	5.01	13.55	13.04	13.10	15.71	7.69	11.86	13.39	9.98
TREND V	44.3	5.2	3.5	53.1	38.0	12.7	95.1	107.8	36.6	66.1	21.2	74.0	161.3
R(2)	0.896	0.852	0.939	0.901	0.654	0.661	0.889	0.869	0.931	0.940	0.934	0.911	0.931
TREND %	9.80	13.38	26.75	10.43	5.44	15.13	13.66	13.83	16.88	7.24	11.10	13.45	9.66
R(2)	0.962	0.963	0.832	0.971	0.731	0.689	0.986	0.980	0.985	0.974	0.985	0.982	0.983

Tabell D:2 forts. Milj. kr löpande priser.

År	Investerings- varor		Insatsvaror, industri och byggnadsverksamhet				Järn och stål		Handels- färdigt		Öldla metaller		
	113	Data- maskiner	Verkstads- produkter		175		Σ		Σ	Övrigt			
			115	116	165	176	166	176					
1954	736	0	717	33	385	41	427	76	30	106	71	447	
1955	800	0	805	40	511	56	567	95	33	128	89	503	
1956	886	0	916	42	455	96	552	95	30	125	126	595	
1957	1034	0	983	44	655	93	748	121	31	153	124	498	
1958	1209	0	1081	56	614	50	664	82	39	121	88	440	
1959	1174	61	1154	96	612	77	688	50	37	87	113	502	
1960	1333	29	1462	120	898	147	1045	79	44	122	977	190	
1961	1566	90	1622	149	720	117	837	104	43	147	824	160	
1962	1738	113	1728	167	638	93	731	101	51	152	739	144	
1963	1799	139	1842	144	600	105	705	91	50	141	691	155	
1964	2106	133	2091	177	756	131	887	119	60	179	875	191	
1965	2416	141	2527	220	856	221	1077	131	71	202	987	292	
1966	2604	223	2816	231	778	272	1050	117	63	180	895	335	
1967	2722	313	2916	257	747	190	938	111	63	174	859	253	
1968	2719	291	3135	280	815	231	1046	101	61	162	917	292	
1969	3339	260	3793	347	1150	307	1457	145	72	216	1294	379	
1970	4050	309	4854	453	1540	453	1994	203	86	289	1743	539	
55/60	10.74	0.0	12.66	24.39	11.97	21.07	13.01	-3.75	6.00	-0.89	10.03	16.43	6.37
60/65	12.63	36.75	11.57	12.90	-0.95	8.53	0.61	10.72	10.33	10.58	0.21	8.95	8.85
65/70	10.88	17.04	13.95	15.52	12.46	15.46	13.10	9.16	3.85	7.41	12.04	13.05	10.90
60/70	11.76	26.51	12.75	14.20	5.54	11.94	6.67	9.94	7.04	8.98	5.96	10.98	9.87
54/70	11.24	65.24	12.70	17.90	9.05	16.15	10.12	6.38	6.75	6.49	8.67	13.46	8.92
TREND V	183.3	22.0	219.4	22.5	42.5	18.7	61.1	4.4	3.2	7.6	46.9	21.9	65.8
R(2)	0.936	0.909	0.901	0.909	0.622	0.740	0.677	0.444	0.907	0.646	0.622	0.779	0.797
TREND %	10.70	81.95	11.93	17.36	5.63	12.90	6.74	3.94	6.68	4.72	5.37	11.13	8.04
R(2)	0.990	0.760	0.991	0.956	0.709	0.834	0.780	0.416	0.934	0.659	0.711	0.881	0.868

Tabell D:2 forts. Milj. kr löpande priser.

År	Insatsvaror till konsumtionsvaru- och övrig industri										Byggnads- verk- samhet Övrigt 106		
	Textilvaror					Livsmedel						Övrigt	
	194	195	Kaffe rest 144	154	104	155	Livs- ved	Övrigt	105	Σ			
1954	949	72	422	129	217	194	16	785	194	65	971	1036	142
1955	915	78	385	111	183	209	16	703	209	71	1166	1237	167
1956	855	75	420	114	222	210	22	779	210	88	1214	1302	163
1957	977	84	403	129	308	250	18	878	250	98	1340	1438	185
1958	900	100	380	107	268	240	15	785	240	64	1321	1385	202
1959	932	61	305	144	270	245	16	797	245	70	1529	1598	170
1960	1086	80	326	151	256	253	26	822	253	76	1955	2031	201
1961	1109	92	339	151	316	246	70	901	246	68	1898	1965	210
1962	1185	90	345	144	260	224	52	852	224	62	1940	2002	222
1963	1358	108	351	173	316	246	28	920	246	76	2081	2157	245
1964	1414	187	456	257	340	298	17	1155	298	70	2491	2561	280
1965	1394	155	489	132	344	319	21	1094	319	84	2943	3028	333
1966	1288	156	491	238	362	311	21	1226	311	65	3121	3186	338
1967	1387	165	468	198	335	560	25	1144	560	75	3115	3189	352
1968	1363	182	482	211	367	850	15	1218	850	73	3617	3690	403
1969	1528	227	479	216	379	887	21	1256	887	78	4166	4244	474
1970	1527	248	642	252	465	985	31	1582	985	114	4766	4880	536
55/60	3.49	0.28	-3.29	6.47	6.96	3.18	9.87	3.18	3.91	1.48	10.88	10.42	3.77
60/65	5.12	14.21	8.46	-2.69	6.05	5.88	4.71	5.88	4.71	2.04	8.53	8.31	10.60
65/70	1.84	9.95	5.60	13.82	6.23	7.65	25.32	7.65	25.32	6.26	10.12	10.02	10.01
60/70	3.47	12.06	7.02	5.24	6.14	6.76	14.55	6.76	14.55	4.13	9.32	9.16	10.31
54/70	3.02	8.08	2.65	4.27	4.88	4.48	10.70	4.48	10.70	3.59	10.45	10.17	8.66
TREND V	43.8	10.4	10.7	8.2	12.6	43.0	41.8	43.0	41.8	0.7	214.1	214.8	21.6
R(2)	0.893	0.804	0.418	0.680	0.820	0.828	0.640	0.828	0.640	0.068	0.924	0.921	0.875
TREND %	3.83	8.28	2.38	5.02	4.29	4.28	9.68	4.28	9.68	0.82	9.86	9.51	8.02
R(2)	0.876	0.826	0.386	0.712	0.813	0.867	0.738	0.867	0.738	0.065	0.983	0.981	0.946

Tabell D:2 forts. Milj. kr löpande priser.

År	Jordbruksråvaror				Bränslen			Fartyg, flyg och vapen			Total import		Differens ¹ Faktisk - % summe- rad
	Jordbruksprod.		Övrigt		Σ	108	131	133	135	Σ	Faktisk rad	Summe- rad	
	147	157	107	170									
1954	78	31	182	290	1223	3	188	28	219	9192	9194	-2	
1955	116	107	181	404	1583	3	135	17	155	10337	10397	-60	
1956	127	76	205	407	2042	3	334	58	395	11434	11429	5	
1957	99	12	216	327	2127	4	487	69	561	12567	12560	7	
1958	81	51	184	317	1743	5	335	84	424	12249	12240	9	
1959	123	95	175	394	1548	4	197	34	234	12488	12516	-28	
1960	180	65	191	437	1768	8	404	53	464	15006	15006	0	
1961	134	8	191	333	1717	10	187	88	284	15151	15151	-1	
1962	164	40	205	408	1854	9	320	80	408	16154	16154	-1	
1963	211	14	215	440	2026	11	372	94	477	17552	17552	-1	
1964	243	18	246	506	2092	17	298	65	380	19946	19945	1	
1965	272	26	285	573	2050	25	400	69	494	22644	22644	-1	
1966	320	19	317	656	2273	27	412	99	539	23704	23704	0	
1967	287	11	294	592	2060	35	541	66	641	24319	24322	-3	
1968	275	16	336	627	2293	56	483	56	595	26516	26516	0	
1969	278	15	341	634	2205	66	514	89	669	30562	30571	-8	
1970	320	22	355	697	2745	58	585	101	743	36239	36240	-1	
55/60	9.13	-9.35	1.08	1.55	2.24	17.45	24.43	25.99	24.47	7.74	7.62		
60/65	8.61	-16.82	8.31	5.59	3.00	26.89	-0.20	5.63	1.26	8.58	8.58		
65/70	3.32	-3.20	4.45	3.98	6.02	18.13	7.94	7.72	8.53	9.86	9.86		
60/70	5.93	-10.27	6.36	4.79	4.50	22.43	3.79	6.67	4.83	9.22	9.22		
54/70	9.27	-1.99	4.24	5.62	5.18	20.27	7.37	8.24	7.94	8.95	8.95		
TREND V	15.9	-3.6	11.4	23.7	54.6	3.7	19.3	3.1	26.1	1460.2	1459.4		
R(2)	0.877	0.354	0.810	0.817	0.618	0.787	0.529	0.394	0.634	0.918	0.917		
TREND %	9.31	-8.31	4.64	5.11	2.92	23.70	6.12	6.26	6.70	8.17	8.16		
R(2)	0.857	0.301	0.815	0.801	0.606	0.957	0.493	0.393	0.579	0.980	0.980		

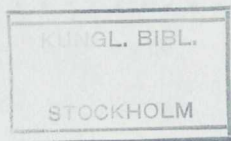
¹ Se not efter tabellen.

År	Insa ¹ tsvaror										Livs- medel							
	Konsum- tions- varor		Inves- terings- varor		Indu ² stri		Byggnads- verk- samhet		Jord- bruk			Bränslen	Total ³ import % Fartyg, flyg och vapen	Fartyg, flyg och vapen	Total ² import	Verk- stads- produkter	Järn och stål	Textil- varor
	Kon- sum- tions- varu-	Övrig	Kon- sum- tions- varu-	Övrig	Kon- sum- tions- varu-	Övrig	Kon- sum- tions- varu-	Övrig	Kon- sum- tions- varu-	Övrig								
1954	1801	736	1737	2907	280	290	1223	8975	219	9192	2154	532	1318	1522				
1955	2083	800	1620	3416	335	404	1583	10241	155	10337	2345	695	1317	1693				
1956	2063	886	1636	3671	329	407	2042	11034	395	11434	2562	676	1249	1781				
1957	2253	1034	1857	4019	381	327	2127	12000	561	12567	2916	901	1416	1755				
1958	2557	1209	1686	3926	379	317	1743	11817	424	12249	3342	785	1368	1757				
1959	2730	1250	1743	4264	353	394	1548	12282	234	12488	3542	775	1401	1812				
1960	3013	1374	1926	5581	443	437	1768	14542	464	15006	4069	1167	1665	1897				
1961	3157	1668	2031	5455	507	333	1717	14867	284	15151	4532	984	1776	1934				
1962	3561	1860	2058	5463	541	408	1854	15745	408	16154	4948	883	1930	2084				
1963	4103	1953	2301	5722	530	440	2026	17075	477	17552	5339	846	2202	2294				
1964	4693	2254	2594	6791	635	506	2092	19565	380	19946	6144	1066	2444	2620				
1965	5508	2576	2517	8172	755	573	2050	22150	494	22644	7263	1280	2526	2727				
1966	5430	2835	2547	8675	748	656	2273	23165	539	23704	7477	1229	2551	3027				
1967	5837	3044	2569	8795	783	592	2060	23681	641	24319	7679	1112	2940	2966				
1968	6426	3019	2627	10083	845	627	2293	25920	595	26516	8107	1209	3097	3106				
1969	7605	3608	2838	11974	1037	634	2205	29901	669	30562	9788	1673	3682	3258				
1970	8494	4367	3168	14746	1278	697	2745	35496	743	36239	11879	2283	3908	3921				
55/60	7.67	11.41	3.52	10.32	5.75	1.55	2.24	7.26	24.47	7.74	11.66	10.94	4.80	2.30				
60/65	12.82	13.40	5.49	7.92	11.24	5.59	3.00	8.78	1.26	8.58	12.28	1.85	8.70	7.53				
65/70	9.05	11.14	4.71	12.53	11.10	3.98	6.02	9.89	8.53	9.82	10.34	12.27	9.12	7.53				
60/70	10.92	12.26	5.10	10.20	11.17	4.79	4.50	9.33	4.83	9.22	11.31	6.94	8.91	7.53				
54/70	10.18	11.77	3.83	10.68	9.95	5.62	5.18	8.97	7.94	8.95	11.26	9.53	7.03	6.09				
TREND V	393.2	206.1	90.3	613.7	51.7	23.7	54.6	1433.2	26.1	1460.2	538.4	68.8	161.9	131.8				
R(2)	0.934	0.946	0.916	0.878	0.881	0.817	0.618	0.917	0.634	0.918	0.936	0.687	0.916	0.909				
TREND %	10.11	11.46	4.17	9.58	8.98	5.11	2.92	8.22	6.70	8.17	10.78	6.40	7.69	5.62				
R(2)	0.990	0.993	0.927	0.971	0.964	0.801	0.606	0.982	0.579	0.980	0.992	0.790	0.961	0.948				

¹ Genom avrundningsfel m m avviker den summerade importen något från den faktiska totalen

² Total import, ej summerad

³ Total import % Fartyg, flyg och vapen

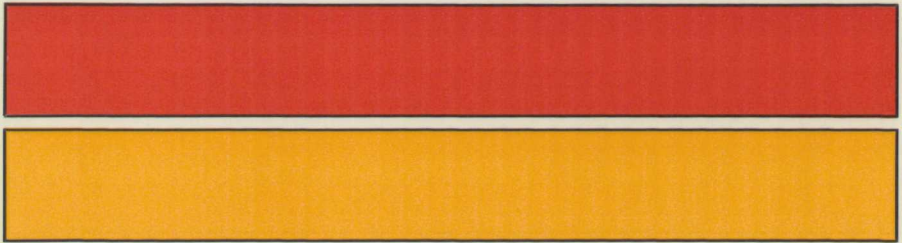

Allmänna Förlaget